

Ю НЕСБЬО СНЕЖНИЯ ЧОВЕК

Част 7 от „Случаите на инспектор Хари Хуле“

Превод от норвежки: Ева Кънева, 2013

chitanka.info

На Шицен Хамерфол Несбьо

ПЪРВА ЧАСТ

ПЪРВА ГЛАВА

СНЕЖЕН ЧОВЕК

Сряда, 5 ноември 1980

В този ден падна първият сняг. Без никакво предизвестие в единайсет часа преди обяд от безцветното небе се посипаха едри снежни парцали и подобно на армада от Космоса, превзеха полята, градините и ливадите в квартал „Румерике“. В два часа снегорините в близкото до Осло градче Лилестрьом се хванаха на работа. Когато в два и половина Сара Квинеслан бавно и предпазливо подкара своята тойота корола между къщите по улица „Коло“, ноемврийският сняг вече бе покрил хълмистата местност с бяла пухена завивка. Къщите й изглеждаха различни на дневна светлина. За малко да подмине входа към гаража. Удари рязко спирачки и гумите поднесоха леко. От задната седалка се чу стон. В огледалото зърна недоволната физиономия на сина си.

— Няма да се бавя, хлапе — обеща тя.

Голям черен правоъгълник пред гаража нарушаваше целостта на бялата покривка: явно допреди малко там бе стоял товарният микробус. В гърлото й заседна буца. Само дано не е закъсняла.

— Кой живее тук, мамо? — попита момчето.

— Мой познат — отвърна тя и погледна в огледалото как изглежда прическата й. — Само десет минути, приятелче. Ще оставя ключа в стартера, за да слушаш радио.

Излезе, без да изчака отговор, и притича към вратата, където бе влизала безброй пъти, но не и посред бял ден — не желаше да рискува да я забележат любопитните съседи. Вечерните посещения също не изглеждаха невинно, разбира се, но все пак й се струваше по-редно човек да върши такива неща след залез-слънце.

Чу как звънецът избръмча вътре като пчела в буркан със сладко. Докато чакаше с нарастващо отчаяние, огледа прозорците на съседните къщи. Не издаваха какво става вътре, само отразяваха черни, оголени ябълкови дръвчета, сиво небе и млечнобял пейзаж. Най-сетне към

вратата се приближиха стъпки и тя си отдъхна. Само след миг се озова в обятията му.

— Не си отивай, любими — простена тя, а сълзите напиреха да разстроят гласните ѝ струни.

— Принуден съм — отвърна той, все едно се бе уморил да го повтаря.

Ръцете му се плъзнаха по познатите извивки на тялото ѝ: това никога нямаше да му омръзне.

— Не, никой не те принуждава — прошепна тя в ухото му. — Ти искаш да си тръгнеш. Не издържаш повече.

— Няма нищо общо с нас двамата.

В гласа му се прокрадна доловима нотка на раздразнение, докато силната му нежна ръка погали талията ѝ и се мушна под полата ѝ. Приличаха на отлично сработена танцова двойка, в която всеки познава до най-малки подробности движенията, стъпките, дишането и ритъма на другия. Първо бялата любов. Приятната. После черната. Болезнената. Ръката му се плъзна над палтото ѝ. Опитваше се да напипа гърдата ѝ под дебелия плат. Зърната ѝ не спираха да го удивляват и той винаги се стремеше да ги докосне. Вероятно защото самият той нямаше.

— Пред гаража ли паркира? — попита той и ощипа силно зърното ѝ.

Тя кимна и усети как болката прониза мозъка ѝ като сладострастна стрела. Утробата ѝ се разтвори в очакване на пръстите му, които след секунди щяха да се плъзнат в нея.

— Малкият чака в колата.

Ръката му замръзна.

— Нищо не съм му казала — простена тя, доловила колебанието му.

— А мъжът ти? Къде е?

— Ти как мислиш? На работа, къде другаде.

Дойде нейният ред да прояви раздразнение. Ядоса се, защото бе намесил съпруга ѝ в разговора, а винаги когато ѝ се налагаше да говори за него, я обхващаше гняв. Освен това тялото ѝ искаше да се слее с него веднага, незабавно. Сара Квинеслан свали ципа на панталона му.

— Недей... — спря я той и стисна китката ѝ.

С другата си ръка тя му удари шамар. По бузата му се разля червено петно. Погледна я слисан. Тя се усмихна, сграбчи гъстата му черна коса и придърпа лицето му към своето.

— Отивай си, щом си решил — просъска тя. — Но преди това ще ме изчукаш. Ясно ли е?

Горещият му дъх я лъхна на мощни вълни. Удари го още веднъж. Членът му в другата ѝ ръка набъбна...

Тласъците ставаха все по-силни, но всичко приключи. Тя вече не чувстваше нищо, магията изчезна, напрежението се изпари и остана само отчаянието. Губеше го. Губеше го в момента, докато лежеше под него. Колко години прекара в копнежи, колко сълзи изплака, колко предварително обречени на неуспех неща направи заради него. А той не ѝ даде нищо, освен едно.

Застанал в долния край на леглото, той затвори очи. Сара се взираше в гърдите му. В началото ѝ се струваше странно, но с течение на времето бялата гладка кожа на гърдите му започна да ѝ харесва. Гърдите му напомняха древните статуи, където скулпторите от благоприличие не са изобразявали зърната.

Стенанията му се усилиха. Тя очакваше всеки момент той да свърши със силен вик. Сара обожаваше този вик. Неизменно изненаданото му, изпълнено с върховна наслада, почти измъчено изражение, сякаш всеки път оргазмът надминаваше и най-смелите му очаквания. В момента тя чакаше именно този последен негов вик да ознаменува гръмка сбогуването им в малката му студена спалня, откъдето всички снимки, завеси и килими вече бяха отнесени. После той щеше да се облече и да замине за друга част на страната, защото му били отправили предложение за работа, което не можел да откаже. А от това помежду им можеше да се откаже. И все пак щеше да реве от удоволствие.

Тя затвори очи. Не чу вик. Той спря да се движи.

— Какво има? — попита тя и отвори очи.

Лицето му се изкриви в гримаса, но не от удоволствие.

— Някакъв образ — прошепна той.

Тя се сепна.

— Къде?

— Погледни през прозореца.

Прозорецът се намираше точно над главата ѝ. Тя се обърна на хълбок, а членът му излезе от нея омекнал. Легнала, не можеше да надзърне навън, защото прозорецът се намираше нависоко. Толкова нависоко, че беше невъзможно човек, застанал отвън, да види какво става вътре. Заради отслабващата дневна светлина в прозореца тя забеляза само двойното отражение на лампата от тавана.

— Сигурно си видял собственото си отражение — предположи тя с почти умолителен тон.

— В началото и аз така си помислих — той продължаваше да се взира в прозореца.

Сара застана на колене, после стана и погледна в градината. Лицето!

Тя се разсмя гръмко, успокоена. Бяло лице с очи и уста, направени от черни камъчета, взети вероятно от площадката пред гаража, и ръце от ябълкови пръчки.

— Боже мой — хълцаше тя от смях. — Ама това е снежен човек.

Смехът ѝ премина в плач и тя се разхлипа безпомощно. Той я прегърна, за да я утеши.

— Трябва да тръгвам — изхлипа тя.

— Остани още малко — помоли той.

И тя остана.

Тръгна към гаража след близо четирийсет минути.

Обеща ѝ да се обажда. Биваше го да лъже. Този път обаче тя се зарадва. Доближавайки колата, зърна бледото лице на сина си. Взираше се в нея от задната седалка. Тя дръпна вратата и за своя изненада установи, че е заключена. Погледна момчето през запотените прозорци. Едва когато почука по стъклото, той отвори.

Седна зад кормилото. Радиото бе млъкнало. В купето цареше ужасен студ. Контактният ключ лежеше на съседната седалка. Малкият бе пребледнял, а долната му устна трепереше.

— Какво има? — попита тя.

— Видях го.

В гласа му долови писклива, изплашена нотка. Не беше я чувала от времето, когато като малък седеше между нея и мъжа ѝ на дивана пред телевизора с ръце пред очите си. В момента гласът му мутиреше, беше престанал да я прегръща за лека нощ и бе започнал да се

интересува от автомобилни двигатели и момичета. Не след дълго щеше да се качи в някоя кола с момиче, да отпраши и да я остави сама.

— Какво имаш предвид? — попита тя, мушна ключа и го завъртя.

— Видях снежния човек...

Двигателят не реагира и неочаквано я обхвана паника. Сама не знаеше от какво се изплаши толкова. Загледа се през прозореца и завъртя ключа отново. Да не би акумулаторът да се е изтощил?

— И как изглеждаше този снежен човек? — попита тя, натисна педала за газта до дупка и завъртя ключа толкова силно, че едва не го счупи.

Ревът на мотора заглуши отговора.

Сара включи колата на скорост и отпусна съединителя, все едно изведнъж се бе разбързала да се махне оттам. Гумите забуксуваха в мекия, мокър сняг. Подаде още газ, но колата не помръдна. Само задната ѝ част се отмести малко встрани. После грайферите на гумите все пак си пробиха път до асфалта и колата потегли.

— Татко ни чака — отбеляза тя. — Трябва да побързаме.

Пусна радиото и усили звука, за да запълни студеното купе със звук, различен от гласа си. По новините за стотен път днес съобщиха, че през изминалата нощ Роналд Рейгън е победил Джими Картър в надпреварата за президентския пост в САЩ.

Момчето промърмори нещо и тя погледна в огледалото.

— Какво каза? — попита тя.

Малкият го повтори, но тя отново не чу думите му. Намали радиото, докато слизаше към главния път и към реката, които прорязваха околния пейзаж като две траурни ленти. Майката подскочи, когато усети, че момчето се е навело напред между двете седалки. Гласът му премина в дрезгав шепот, сякаш никой не биваше да чуе какво ѝ доверява:

— Ще умрем.

ВТОРА ГЛАВА

ОЧИ ОТ КАМЪЧЕТА

2 ноември, 2004

Ден първи

Хари се сепна и отвори очи. В стаята цареше ужасен студ. От мрака долетя отново гласът, който го бе събудил. Той обяви, че през днешния ден американският народ решава дали президентът на страната ще се казва Джордж Уокър Буш и през следващите четири години. Ноември. „Дните се скъсяват все повече“, помисли си Хари. Отметна завивката и стъпи върху пода. Краката го заболяха от допира до студения линолеум. Хари остави радиото, комбинирано с будилник, да работи и отиде в банята. Огледа се в огледалото. Ноемврийската атмосфера се бе настанила и върху измъченото му, бледосиво и мрачно лице. Светлосините му, сякаш избелели очи бяха кървясали както обикновено, а порите по кожата на носа му зееха като големи черни кратери. Торбичките под очите му щяха да изчезнат, щом си измие лицето с топла вода, избърше го с чиста хавлия и хапне нещо за закуска. Или поне така се надяваше Хари. Не беше сигурен как ще се държи лицето му през деня след навършването на четирийсетата му година. Дали денем бръчките му пак ще се изглаждат, а над лицето му, изопнато заради кошмарите през нощта, ще се спуска спокойствие? Излезеше ли от малкото си, спартански обзаведено жилище на улица „Софие“, Хари избягваше да се оглежда в огледала и влизаше в ролята на старши инспектор Хуле от Отдела за борба с насилието в Главното полицейско управление в Осло. Вместо в огледала той се взираше в лицата на другите хора, за да открие какво ги мъчи, къде са слабите им места, какви кошмари сънуват, кое ги мотивира и защо се самозалъгват, докато слуша отегчителните им лъжи и се мъчи да открие смисъл в заниманието си: да отнема свободата на хора, отдавна затворили се зад решетките на собствената си килия от омраза и презрение към самите себе си, чиито признаци Хари познаваше добре. Прокара ръка по твърдата си като четка, късо подстригана, руса коса, която растеше на разстояние точно 193 сантиметра от вкочанените му

стъпала. Ключиците му изпъкваха под кожата във формата на закачалка за дрехи. След приключването на последния случай Хари беше засилил тренировките. Според някои направо се бе вманиачил. Освен дето се потеше върху велотренажора, той беше започнал да вдига и тежести във фитнес залата в Главното управление. Наслаждаваше се на болката в горящите си мускули. Така се разсейваше. Обаче отслабваше прогресивно. Мазнините му се топяха светкавично и мускулите изпъкваха под кожата му като жилести ивици. Ако преди беше широкоплещест или „атлетичен по природа“, както се изразяваше Раquel, сега заприлича на одрана полярна мечка; мускулест, но шокиращо измършавял хищник. Хари сякаш беше на път да изчезне. Не че това беше нещо фатално. Той въздъхна. Ноември. Предстоеше още по-продължителен мрак.

Влезе в кухнята, изпи чаша вода, за да облекчи главоболието си, и изненадан присви очи към прозореца. Покривът на отсрещната жилищна сграда бе побелял и отразяващата се в него светлина го заслепи. През нощта бе паднал първият за годината сняг. Той се замисли за писмото. И преди се бе случвало да получава подобни послания, но това беше особено. Споменаваше се Тувумба.

По радиото започна научнопопулярна програма за природата и водещият заобяснява разпалено:

— Всяко лято в Беринговия пролив се събират тюлени, за да създадат потомство. Тъй като мъжките са повече, помежду им се разразява жестока конкуренция за женските и който се сдобие с партньорка, не се откъсва от нея по време на целия размножителен период. Мъжкият продължава да се навърта около женската, докато малкото се роди и започне да се справя само. Прави го не от любов към майката, а от загриженост успешно да предаде гените и родовите си белези. В духа на дарвинистката теория бихме обобщили, че не моралът, а естественият подбор и борбата за оцеляване подтикват тюлена към моногамия.

„Виж ти“, удиви се Хари.

Гласът на водещия премина във фалцет заради силното въодушевление:

— Но преди да се отправи към открито море в търсене на храна, мъжкият се опитва да убие партньорката си. Защо? Защото самката никога не се чифтосва два пъти с един и същи мъжки! Целта ѝ е да

умножи шансовете за равномерно разпределение на наследствените си белези на различни места и да избегне риска от загуба, точно като на борсовия пазар. От биологична гледна точка за женската е рационално да има различни партньори и мъжкият го знае. Отнемайки ѝ живота, той иска да предотврати вероятността чуждо потомство да се конкурира с неговото за храна.

— Щом обясняваме поведението на тези животни с теорията на Дарвин, защо и човекът не разсъждава като тях? — попита друг глас в студиото.

— Как да не разсъждаваме като тях! — възрази първият. — Обществото ни не е толкова моногамно, колкото дава вид, и никога не е било такова. Скорошно шведско проучване показва, че между петнайсет и двадесет процента от всички деца на планетата имат баща, различен от онзи, когото припознават като такъв и който на свой ред също се смята за техен създател. Двадесет процента! Значи всяко пето дете живее в лъжа! И способства за биологичното разнообразие.

Хари завъртя копчето за честотата в търсене на поносима музика. Спря се на ретро версията на Джони Кеш на парчето „Десперадо“.

На вратата се почука силно.

Хари влезе в спалнята, обу си дънките, върна се в коридора и отвори.

— Хари Хуле? — попита мъж в син защитен гащеризон и погледна Хари иззад дебелия стъкла на очилата си. Очите му бяха кристално бистри като на дете.

Хари кимна.

— Имате ли гъби?

Мъжът зададе въпроса си с каменно изражение. Дълъг кичур висеше върху челото му. Под мишница носеше пластмасова подложка за писане. Върху нея с щипка бе закрепен гъсто изписан лист.

Хари очакваше продължение на въпроса, което да го осветли какво точно иска да знае непознатият. Не последва обаче нищо. Мъжът продължаваше да го гледа с ясният си, открит поглед.

— Това е твърде личен въпрос, не мислите ли?

Мъжът се поусмихна, сякаш бе чул досаден виц.

— Гъби в апартамента. Плесенни гъби.

— Нямам основания да подозирам подобно присъствие.

— Точно това е характерната особеност на плесенните гъби. Човек много рядко съзира признаци за присъствието им.

Мъжът всмукна въздуха между зъбите си и се олюля на пети.

— Но? — не се стърпя да наруши пръв мълчанието Хари.

— Но те се спотайват в жилището му.

— И кое ви кара да мислите, че в моя апартамент има гъби?

— У съседа ви има.

— Нима? И са се разпространили?

— Не плесенните гъби се разпространяват, а домашните.

— Значи...?

— Вентилационната система по стените не е конструирана правилно и грешката предоставя на плесенните гъби идеални условия за растеж. Може ли да хвърля един поглед в кухнята?

Хари отстъпи да му направи място. Мъжът се втурна право към кухнята, където веднага долепи оранжев апарат с формата на сешоар към стената. Устройството изписука два пъти.

— Измерва влажността — обясни мъжът и погледна онова, което явно беше индикаторът. — Както и предполагам. Наистина ли не сте забелязали или доловили нещо съмнително?

Хари нямаше ни най-малка представа какви са признаците за наличието на плесен.

— Прилича на зеленикав слой върху престоял хляб и мирише на гнило.

Хари поклати глава.

— Очите ви възпалени ли са? — продължи да го разпитва мъжът. — Да изпитвате постоянна умора? Да страдате от главоболие?

— Да, разбира се — сви рамене Хари. — Откакто се помня.

— Откакто живеете тук?

— Вероятно да. Вижте...

Мъжът изобщо не го слушаше. Извади нож от колана си. Хари млъкна и проследи с поглед как мъжът вдигна ръка и заби ножа с всичка сила. Острието проби гипсовата плоча под тапета. Мъжът издърпа обратно ножа, пак го заби в плочата и отчекна полустрило парче гипс, което остави черна дупка в стената. После извади малко фенерче и освети дупката. Между огромните стъкла на очилата му се врязва дълбока бръчка. Той пъкна носа си в дупката и подуши.

— Няма съмнение — заключи той. — Здравейте, приятелчета.

— Приятелчета? — недоразбра Хари и се приближи.

— Аспергилус — обясни мъжът. — Семейство плесенни гъби. Има между три и четири хиляди вида и е много трудно да се определи точно какви са тези, защото растат съвсем ниско по твърдите плочи и са почти невидими. Миризмата обаче ги издаде.

— И това предвещава проблеми? — попита Хари и се помъчи да си спомни какво бе останало в банковата му сметка, след като заедно с баща си плати екскурзията до Испания на Съос — по-малката му сестра, която, по нейни думи, имаше „частичен синдром на Даун“.

— Не са като домашните гъби. Сградата няма да се срути заради нашествието им — продължи мъжът. — Не мога обаче да гарантирам за вас.

— В смисъл?

— Ако сте предразположен, може да се разболеете. Организмът на някои хора не понася дори въздуха, който дишат плесенните гъби, и те линейт години наред, а близките им ги обявяват за хипохондрици, защото медицинските изследвания не показват нищо тревожно, а останалите живущи в сградата са здрави. Освен това тези гадини прояждат тапетите и гипсовите плочи.

— Мм. И какво предлагате?

— Да видя сметката на тази гнилоч, какво друго.

— Съответно и на банковата ми сметка ли?

— Не, разходите се покриват от застраховката на сградата. На вас няма да ви струва нищо. Нужен ми е само достъп до апартамента ви през следващите няколко дни.

Хари намери резервния комплект ключове и го подаде на мъжа.

— Никой друг няма да влиза в жилището ви. Казвам го, защото навън скитат какви ли не откачалки.

— Ами? — Хари се усмихна тъжно и погледна през прозореца.

— А?

— Нищо, нищо. Тук няма какво да се открадне. Време е да тръгвам.

Ниското сутрешно слънце искреше в стъклената фасада на Главното управление, щабквартирата на полицейски окръг Осло. Сградата, построена преди трийсет години, се намиреше на

възвишение до улица „Грьонланслайре“. Разположението й позволяваше служителите на реда да стигат бързо до източната част на центъра, където гъмжеше от престъпници, както и да държат под око намиращия се съвсем наблизо затвор „Байерн“ (това безспорно предимство на сградата представляваше обществена тайна, ала никой не я изричаше на глас). Поляна с покафеняла, повехнала трева обграждаше сградата на Полицейското управление. През изминалата нощ дебела пелена сиво-бял сняг бе обвила яворовите дървета и липите и придаваше на парка призрачен вид.

Хари пое по черната ивица асфалт към главния вход. Качи се по стълбите и влезе в централното фоайе, където стенната порцеланова декорация на Кари Кристенсен, включваща и течаща вода, нашепваше неизменните си тайни. Хари кимна за поздрав на охранителя на рецепцията и се качи с асансьора на шестия етаж. Въпреки че се бе преместил в нов кабинет преди цели шест месеца, за пореден път понечи да влезе в тясната стая без прозорци, която някога делеше с полицай Як Халвуршен. В момента мястото му заемаше Магнюс Скаре. А Як Халвуршен лежеше в гробището в Западен Акер. Първоначално родителите му пожелаха да го погребат в родния му Стайншер, защото синът им нито беше женен за Беате Лъон, началник на Отдела по експертно-криминална дейност, нито делеше с нея едно жилище. Когато обаче разбраха, че Беате е бременна и очаква детето на Як през лятото, родителите му веднага се съгласиха последният дом на сина им да бъде в Осло.

Хари влезе в новия си кабинет. За него винаги щеше да си остане нов, независимо колко време бе изтекло. Както петдесетгодишният стадион на футболния клуб „Барселона“ все още пазеше каталунското си име „Камп Ноу“ — Новия стадион. Хари се отпусна тежко върху стола и пусна радиото. Кимна за добро утро на снимките върху лавицата, опрени о стената. Някой ден, кой знае кога, се канеше да купи кабарчета и да забодее снимките на стената. Елен Йелтен, Як Халвуршен, Бярне Мьолер. Наредени в хронологична последователност. *Dead Policemen's Society*^[1].

Норвежки политици и политолози обсъждаха по радиото резултата от изборите в САЩ. Хари разпозна гласа на Арве Стъоп, собственик на успешното списание „Либерал“ и известен като един от най-ерудираните, арогантни и забавни изразители на собствено мнение

в страната. Усили звука и гласовете на хората в студиото отекнаха из стаята. Той посегна към белезниците, изработени от „Пирлес“. Реши да се упражни за пореден път как се закопчава арестант, като използва крака на бюрото, вече остърган от досадния навик, който бе усвоил по време на курса във ФБР в Чикаго. Тогава всяка вечер, докато слушаше крясъците от съседния апартамент в компанията на Джим Бийм, Хари се стараеше да усъвършенства уменията си с белезници. Целта беше да метнеш отворената халка върху китката на арестанта така, че по-тежката част да е отгоре и да съумееш веднага да я закопчаеш. Ако действаш прецизно и с точната сила, можеш да щракнеш белезниците около ръката на арестанта, преди да се е усетил. На Хари това не му се бе налагало в досегашната му работа. А останалото, което научи на курса във ФБР — как се залавя сериен убиец — му послужи само веднъж. Белезниците щракнаха около крака на бюрото, а гласовете от радиото продължаваха да жужат:

— Вие конкретно на какво отдавате норвежкия скептицизъм към личността на Джордж Буш, Арве Стъоп?

— На факта, че сме страна, обгрижвана непрекъснато от закрилници; никога не сме участвали във военни действия, а винаги сме разчитали да ни защитават други. Англия, Съветският съюз, САЩ — още от времето на Наполеон се крием зад гърба на по-големите ни братя, стане ли напечено. Впоследствие сме загубили способността си да се ориентираме в реалността и си въобразяваме, че Земята е населена с хора, които ни мислят само доброто, нали сме най-богатата страна на света. Норвегия е заприличала на празноглава, дрънкаща врели-некипели блондинка, изгубила се в някоя от забутаните улички на Бронкс. Тя дотолкова си е изгубила ума, че се възмущава, задето бодигардът ѝ се отнася жестоко към нападателите ѝ.

Хари набра Ракол. Освен номера на сестра си Съос знаеше наизуст само нейния. Когато беше млад и му липсваше опит, смяташе слабата памет за сериозен недостатък на детектива. Вече изповядваше друго мнение.

— А бодигардът е Джордж Буш като президент на САЩ, така ли? — попита водещият.

— Да. Веднъж Линдън Джонсън казал, че САЩ не са станали бодигард на Норвегия по собствен избор, просто никой друг не се е заел с тази задача. И има право. Телохранилителят ни е наскоро

покръстен тип с бащин комплекс, проблеми с алкохола и с ограничен интелект, който няма дори мъжеството да изпълни достойно военната си повинност. Накратко, трябва да се радваме, заедно днес американците ще го преизберат за президентския пост.

— Ирония ли долавям?

— Ни най-малко. Слаб президент като него винаги ще се вслушва в съветниците си, а Белият дом разполага с най-кадърните. Макар в онзи забавен сериал за Овалния кабинет да се опитват да ни внушат, че демократите в САЩ са установили монопол върху интелигентността в политиката, най-острите умове всъщност се намират в редиците на републиканците, в крайната десница. Сигурността на Норвегия се намира в добри ръце.

— Приятелка на моя приятелка е преспала с теб.

— Наистина ли? — Хари се сепна, когато чу гласа на Ракел.

— Не с теб — поправи се тя. — Говоря на Стъоп.

— А, сега разбрах — Хари намали звука на радиото.

— След негова лекция в Тронхайм я поканил в стаята си. Тя го харесала, но го предупредила, че едната ѝ гърда е отстранена при хирургическа операция. Пожелал да си помисли и слязъл в бара. После се върнал и я оправил.

— Мм. Дано сексът да е отговарял на очакванията.

— Нищо не отговаря напълно на очакванията.

— Така е — Хари започна да се чуди дали говорят за едно и също.

— Какво ще правим довечера? — попита Ракел.

— Да се срещнем в осем в „Палас Грил“. Само дето май чух, че не може да се запазва маса предварително.

— Да, за да направят заведението още по-привлекателно и нестандартно.

Уговориха се да се чакат в съседния бар. Хари затвори и се замисли. Ракел звучеше весела и някак безгрижна. Той се помъчи да си даде сметка дали се радва за щастието на жената, която обича повече от всичко. Двамата направиха опит да бъдат семейство, Хари получи достатъчно шансове. И ги пропиля. Защо тогава не се радва, че тя се чувства добре, защо не се раздели най-сетне с надеждата нещата да се променят, защо най-накрая не продължи напред? Обеща си да положи повече усилия в тази посока.

Сутрешната оперативка приключи бързо. Гюнар Хаген — главен полицейски инспектор и началник на Отдела за борба с насилието — направи обзор на текущите случаи. А те не бяха никак трудоемки, понеже в момента не разследваха никакви убийства — единственото, способно да ускори пулса в Отдела. Томас Хеле, полицай от Отдела за издирване на изчезнали лица към дирекция „Защита на населението“, докладва за подаден сигнал за жена, безследно изчезнала преди година. Нямаха нито следи от предполагаем похитител, нито следи от насилие, нито следи от нея. Жената не работела и последно я били видели сутринта в детската градина, където завела дъщеря си и сина си. Съпругът ѝ и всички хора от близкото ѝ обкръжение имали солидно алиби и били извън подозрение. На оперативката се договориха Отделът за борба с насилието да се заеме със случая.

Магнус Скаре предаде на присъстващите поздравии от Столе Ауне — психолога към Отдела. Скаре му отишъл на свиждане в болница „Юлевол“. Хари се почувства гузен. В лицето на Ауне бе намерил не само ерудиран съветник по професионални въпроси, но и верен помощник в борбата с алкохола. Ауне можеше да се нарече най-близкият му приятел. Приеа го в болница преди повече от седмица с неуточнена диагноза, а Хари още не бе успял да преодолее неприязънта си към болнични заведения. „Ще го навестя в сряда — реши той. — Или в четвъртък.“

— Имаме нова колежка — съобщи Гюнар Хаген. — Катрине Брат.

Млада жена, седнала на първия ред, се изправи без подкана. Не се усмихна. Беше голяма красавица. „Красива без никакви усилия“, установи Хари. Извънредно рядката ѝ коса се спускаше безжизнено от двете страни на правилното ѝ бледо лице. По него бе изписана строгост, граничеща с умора. Хари знаеше от опит, че жените, снети сякаш от кориците на списание, в даден етап от живота си свикват напълно хората да ги гледат с възхищение и вниманието на околните им става безразлично. Синият костюм на Катрине Брат подчертаваше нежните ѝ форми, но дебелите ѝ черни чорапи под ръба на полата и удобните семпли ботуши веднага опровергаваха подозренията, че има за цел да омайва с женствеността си. Тя обходи с очи новите си колеги,

сякаш се бе изправила, за да ги огледа тя, а не те нея. „Сигурно е обмислила внимателно първата си поява в колектива“, предположи Хари.

— Катрине е работила четири години в Берген като полицаи в Отдела за борба с порока, а за известен период е разследвала и убийства — продължи Хаген, докато четеше от някакъв лист, вероятно автобиографията на Катрине Брат. — Завършила е право в университета в Берген през 1999-а, после Полицейската академия и сега е полицаи. Все още няма деца, но е омъжена.

Едната тънка вежда на Катрине Брат се повдигна съвсем леко. Хаген или го забеляза, или сам съобрази, че не е било нужно да споменава толкова подробности за личния ѝ живот, защото побърза да добави:

— За сведение на онези, които решат да...

Последва тягостно мълчание и Хаген явно осъзна колко сгрещи с допълнението си. Изкашля се смутено два пъти и предупреди всички, които не са се записали за коледното парти, да го направят до сряда.

Чу се скърцане на столове. Хари се втурна в коридора, но го спря глас зад гърба му:

— Май съм с теб.

Той се обърна. Погледна Катрине Брат в лицето и се запита в каква ли неземна красавица би се превърнала, ако положи допълнително усилия за външния си вид.

— Или ти си с мен, както предпочиташ — усмихна му се само с устни тя и оголи безупречно подредените си зъби, но очите ѝ останаха сериозни.

Говорът ѝ подсказа на Хари, че е родом от „Фана“, „Калфаре“ или друг квартал, където живеят предимно хора от средната класа.

Хари продължи да върви по коридора, а тя крачеше забързано до него:

— Явно главният полицейски инспектор е забравил да те информира.

Натърти всяка сричка от чина на Гюнар Хаген.

— Така или иначе, твоя е задачата да ме разведеш из Отдела и да ми помагаш да свикна с новата обстановка през следващите няколко дни, докато вляза в час. Ще се справиш ли?

Хари не успя да сдържи усмивката си. Засега я харесваше, но си запазваше правото да промени мнението си. Винаги беше готов да даде на познатите и колегите си шанс да попаднат в черния му списък.

— Не знам — отговори той и спря до автомата за кафе. — Да започнем от тук.

— Не пия кафе.

— Няма значение. Кафето е пределно ясно и не се нуждае от дефиниция. Както и повечето неща в работата ни. Какви предположения имаш за изчезналата жена?

Хари натисна бутона за „американо“, което в случая беше равносилно на „норвежко разтворимо кафе“.

— Не е ли ясно от само себе си? — попита Брат.

— Мислиш ли, че е жива? — Хари се помъчи да зададе въпроса, все едно наистина се интересува от мнението ѝ. Всъщност искаше просто да я изпита.

— Ти за глупачка ли ме вземаш? — Без да прикрива отвращението си, Брат гледаше как машината плюе черна течност в бяла пластмасова чашка. — Къде беше, когато главният полицейски инспектор обясни, че съм работила четири години в Отдела за борба с порока?

— Значи е мъртва?

— Без съмнение.

Хари взе чашата с кафе. Кой знае, може пък току-що да се бе сдобил с ценна коледжа.

Следобед, докато вървеше към къщи, снегът по улиците и тротоарите се бе стопил, а асфалтът поглъщаше леките ефирни снежинки още при падането им. Отби се в любимия си музикален магазин на улица „Акер“ и си купи последния албум на Нийл Йънг, макар да имаше усещането, че ще се окаже разочарование.

С влизането в жилището си забеляза промяна. В звуците. Или в миризмата. Спря на прага към кухнята. Цялата стена бе изчезнала. Почти онова, което сутринта беше светъл пъстър тапет и гипсови плочи, се бе превърнало в ръждивочервен тухлен зид, сив хоросан и жълтеникаво скеле с дупки от пирони. На пода стоеше кутията с

инструменти на „гъбаря“, а върху кухненската маса — бележка със съобщение, че ще се върне утре.

Хари влезе във всекидневната и си пусна диска на Нийл Йънг. Само след петнайсетина минути го извади разочарован и предпочете да послуша Райън Адамс. Мисълта за питие го нападна изневиделица. Затвори очи и се вторачи в танцуващите в черна слепота кървави шарки под клепачите си. Пак се замисли за писмото. Първият сняг. Тувумба.

Звъненето на телефона разцепи на две парчето на Райън Адамс. Хари вдигна. Жената се представи като Уда. Обаждала се от редакцията на „Шоуто на Бусе“, двамата се познавали. Хари не я помнеше, но се сещаше за предаването. През пролетта го бяха помолили да им гостува в телевизионен дебат за серийните убийци, защото беше единственият полицай в Норвегия, преминал специален курс на обучение във ФБР и с опит в залавянето на истински сериен убиец. Той прояви непростимото неблагоприятно да приеме поканата им. Тогава си внуши, че го прави, за да запознае аудиторията с важни, основаващи се на професионална преценка факти за серийните престъпници, а не за да блесне в най-популярното токшоу в страната. По-късно вече изпитваше силни колебания защо прие да участва. Най-лошото обаче се оказа друго. За беда преди предаването Хари си позволи едно питие. Беше напълно убеден, че е изпил само малка чаша. Ала по време на шоуто изглеждаше, че е гаврътнал цели пет. Говореше ясно, не завалваше думите: алкохолът никога не се отразяваше на дикцията му. Но погледът му се премрежи, анализът му звучеше неубедително, а така и не му се удаде възможност да сподели заключенията си, защото водещият избърза да покани следващия гост в студиото — новоизлъчения европейски шампион по икебана. Хари мълчеше, но езикът на тялото му подсказваше недвусмислено какво мисли за разговора на тема „цветя и тяхното аранжиране“. Водещият го попита с лека усмивка какво е отношението на следовател от Отдела за борба с насилието към норвежката икебана, а Хари отговори, че венците на норвежките погребения определено поддържат висок международен стандарт. С тази забележка и нехайния си тон на леко подпийнал той спечели симпатиите на публиката. След края на предаването хората от снимачния екип изразиха задоволството си от представянето му и го потупаха приятелски по рамото. „Изби рибата“

— така се изразиха те. Заедно с тях Хари отиде да отпразнува успеха в Творческия дом. Почерпиха се добре, а на следващата сутрин всяка клетка от тялото му крещеше за още алкохол. Случи се събота и той продължи да пие до неделя вечерта. Седнал в ресторант „Скръодер“, Хари непрекъснато викаше на Рита, сервитьорката, да му донесе още една халба бира. След многократно премигване със светлините — сигнал, че краят на работното време приближава — Рита се приближи до него и го предупреди за последен път да се прибере и да си легне. На следващия ден Хари отиде на работа точно в осем. Представляваше напълно непотребна развалина. След сутрешната оперативка повърна в мивката, вкопчи се в стола си, изпи чаша кафе, изпуши една цигара, пак повърна, но този път в тоалетната. Това беше последният му рецидив. От април не бе близвал алкохол.

А сега пак го канеха да се изявява на телевизионния екран.

Жената обясни, че в предаването щели да обсъждат тероризма в арабските страни и какви са предпоставките образовани хора от средната класа да се превърнат в машина за убийства. Хари я прекъсна:

— Не.

— Но ние много искаме да ни гостувате пак, вие сте... толкова... готин!

Тя се засмя ентузиазирано. Хари не успя да определи дали ентузиазмът ѝ е искрен, или не, но я позна по гласа. Онази вечер в Творческия дом тя беше в компанията. Хубава и млада, но скучна. Бъбреше на отегчителни теми и зяпаше Хари с хищен поглед, все едно преценява ястие и се пита дали вкусът му ще ѝ се стори прекалено екзотичен.

— Обадете се на друг специалист — отсече Хари и прекрати разговора.

Затвори очи. Райън Адамс питаше: „Защо ми липсваш толкова, скъпа?“

Малкият гледаше мъжа до кухненския плот. Плешивата кожа, опъната като парче плат върху масивния череп на баща му, лъщеше под светлината от заснежената градина. Мама казваше, че татко има толкова голяма глава, защото е голям мозък. Веднъж я попита:

— Защо казваш „татко е голям мозък, а не има голям мозък“?

Тя се разсмя, погали го по челото и отвърна:

— Физиците са целите мозък.

В момента Мозъка миеше картофи и ги слагаше в тенджерата.

— Няма ли да ги обелиш, татко? Мама винаги...

— Сега майка ти не е вкъщи, Юнас. Ще ги приготвя, както аз си знам.

Баща му не повиши глас, но появилото се раздразнение накара Юнас да се свие. Не разбираше защо баща му непрекъснато е сърдит. Понякога Юнас се питаше дали изобщо се сърди. Ала забележеше ли притеснението в присвитите ъгълчета на устата на майка си, у него не оставаше съмнение. А страхът по лицето на мама пораждаше още по-силно раздразнение у баща му. Юнас се молеше мама да се прибере възможно по-скоро.

— Татко, мама слага другите кърпи!

Баща му затръшна вратата на долапа. Юнас прехапа долната си устна. Лицето на баща му се изравни с неговото. В очите зад възтънките, четириъгълни стъкла на очилата светкаха искри.

— Това не са „кърпи“, а „салфетки“ — поправи го баща му. — Колко пъти да ти повтарям, Юнас?

— Но мама...

— Майка ти не говори книжовно. Разбираш ли? Майка ти е израснала в семейство, където никой не го е грижа за норвежкия език.

От устата на баща му лъхаше солена дъх на гнило.

Външната врата се отвори.

— Здравейте — извика звънливо майка му от коридора.

Юнас понечи да хукне към нея, но баща му го задържа за рамото и го подкани с поглед да сложи масата.

— Какви сте ми работливи!

Юнас усети усмивката в задъхания ѝ глас. Тя застана на прага зад него, докато той подреждаше сръчно приборите и чашите.

— И сте направили много хубав снежен човек!

Юнас я изгледа въпросително. Тя си разкопча палтото. Беше хубава, с тъмна кожа и коса като неговата. В очите ѝ почти винаги се четеше нежност и мекота. С редки изключения. Вече не беше толкова слаба като на снимките от сватбата ѝ с татко, но Юнас забелязваше как я заглеждат мъжете, докато се разхожда с нея из града.

— Не сме правили снежен човек — възрази Юнас.

— Нима?

Майка му смръщи вежди, докато размотаваше дългия розов шал от врата си — подарък от Юнас за Коледа.

Бащата се приближи до кухненския прозорец:

— Сигурно е работа на съседските деца.

Юнас се покатери на един от високите столове и погледна навън. И наистина — на моравата пред къщата им се издигаше голям снежен човек. Устата му беше направена от въглен, очите — от дребни камъчета, а носът — от морков. Снежният човек нямаше нито шапка, нито шал. От тялото му стърчеше само една ръка — тънка клонка, вероятно откъсната от плета. Във фигурата му имаше нещо необичайно. На Юнас му се струваше по-нормално снежният човек да е обърнат към улицата.

— Защо... — подхвана той, но баща му го прекъсна:

— Ще си поговоря с тях.

— Необходимо ли е? — обади се мама от коридора. Чу се как сваля ципа на високите си, черни кожени ботуши. — Не са направили нищо лошо.

— Не искам в двора ми да стърчат разни чучела. Ще се заема с тези хлапета веднага щом се прибера от командировката.

— Защо не гледа към улицата? — продължи да се чуди Юнас.

От коридора се чу въздишката на майка му.

— И кога ще се прибереш, скъпи?

— Утре. По някое време.

— В колко часа?

— Защо питаш? Среца ли имаш?

Престорено небрежният тон на бащата накара Юнас да настръхне в очакване на неприятности.

— Не, исках само да знам кога да е готова вечерята — отвърна мама и влезе в кухнята, приближи се до печката, надникна в тенджерите и усили два котлона.

— Ами приготви я от по-рано — подхвърли баща му и се обърна към купчината вестници върху кухненската маса. — Ще си дойда навреме.

— Добре — тя се притисна към гърба му. — Налага ли се да тръгваш за Берген още тази вечер?

— Лекцията ми започва в осем сутринта. От летището до университета се пътува цял час и дори да хвана първия самолет, няма да стигна навреме.

Юнас забеляза как мускулите на тила на баща му се отпуснаха. Явно мама отново бе улучила правилния подход.

— Защо снежният човек е обърнат и гледа към нашата къща? — попита Юнас.

— Отиди да си измиеш ръцете — подкани го майка му.

После започнаха да се хранят. Не разговаряха. Само мама прекъсна мълчанието с няколко кратки въпроса как е прекарал в училище. Юнас отговаряше лаконично и уклончиво, защото знаеше, че твърде изчерпателните отговори ще предизвикат баща му и ще започне да го разпитва или какво са учили и какво не в „скучното училище“, или какво работят родителите на приятелите му. И понеже никога не се задоволяваше с отговорите на момчето, бащата обикновено се ядосваше.

След като си легна, Юнас чу как баща му се сбогува с майка му на долния етаж. После вратата се хлопна и колата потегли. Двамата с мама отново останаха сами. Тя пусна телевизора. Юнас се замисли за нещо, за което го бе питала: защо вече не води къщи свои приятели от училище. Не й отговори, защото не искаше да я натъжава. Но сега и той се натъжи. Захапа отвътре бузата си и усети как сладката болка се разпространи до ушите му. От тавана се люлееше метален вятърен чан: китайски сувенир със звънящи тръбички за разсейване на негативната енергия. Стана от леглото и се приближи на пръсти до прозореца. Дебелият сняг в градината отразяваше оскъдната улична светлина и малкият видя фигурата на снежния човек. Изглеждаше толкова самотен. Защо не му бяха дали шапка или поне шал? Или дръжка на метла? Неочаквано луната се показа иззад облаците и черните зъби на снежния човек лъснаха в мрака. Очите — също. Юнас инстинктивно затаи дъх и се отдръпна назад. В камъчетата, поставени за очи, проблесна пламък. Те не просто сезираха в стената на къщата, а гледаха нагоре, към стаята на Юнас. Момчето дръпна пердетата пред прозореца и се мушна обратно под завивката.

[1] [Dead Polismen’s Society](#) (англ.) — Обществото на мъртвите полицаи — Б.пр. ↑

ТРЕТА ГЛАВА КОШИНИЛА

Ден първи

Седнал върху висока табуретка на бара в „Палас Грил“, Хари разглеждаше плакатите с добродушните подкани към клиентите на заведението да не молят за вересия, да не стрелят по пианиста и изобщо „Be Good or Be Gone“^[1]. Поради ранния час в бара, освен Хари имаше само две девойки, които изучаваха възможностите на мобилните си телефони, и двама младежи, увлечени в игра на дартс. В позата им прозираха отработени движения при прицелването, но резултатите им бяха плачевни. Доли Партън, явно отново спечелила благоразположението на критиците на кънтри музиката, извиваше от тонколоните носов глас с южняшки акцент. Хари погледна часовника за пореден път и се обзаложи със себе си, че Раquel Фауке ще се появи на вратата в осем и седем. И тази вечер усещаше гъделичкащото нетърпение преди всяка тяхна среща. Опитваше се да си внуши, че вълнението му е просто условен рефлекс като в експеримента на Павлов: кучетата започват да точат лиги, когато чуят сигнала за храна, дори да не са им я поднесли. Тази вечер Хари също нямаше да утоли глада си. Или по-точно: щеше да утоли само глада си за храна. И да си поговори с Раquel за живота. По-точно: за нейния живот. За Олег, сина ѝ, когото бе родила от бившия си съпруг — руснак по време на службата си в норвежкото посолство в Москва. Олег беше много плахо и затворено дете, но Хари намери път към него и двамата се сближиха повече, отколкото той бе успял да се сближи със собствения си баща. А когато Раquel сложи край на връзката им, защото не издържаше повече, Хари изгуби и нея, и Олег и в крайна сметка не знаеше коя загуба му тежи повече. Сега обаче разбра: в осем и седем грациозната ѝ фигура се появи на вратата. Хари още не бе забравил как понякога ръката му докосваше гъвкавия ѝ гръб и сякаш отново усети допира на високите ѝ смугли скули до бузата си. Тайно се бе надявал Раquel да не се намира в толкова превъзходна форма. Да не сияе така от щастие.

Тя се приближи до него и лицата им се докоснаха леко за поздрав. Хари се постара да се отдръпне пръв.

— Защо ме гледаш така? — попита тя, докато разкопчаваше палтото си.

— Много добре знаеш. — „Трябваше да си прочистя гърлото“, помисли си той.

Тя се засмя тихо. Смехът ѝ му въздействаше като първата глътка от бутилка „Джим Бийм“: стопляше го и го отпускаше.

— Недей — помоли тя.

Чудеше се как да разгълкува нейното „недей“: не започвай пак, не прави ситуацията неловка, няма смисъл да се стига дотам. Тя изрече думата съвсем тихо, едва доловимо, но Хари имаше чувството, че му зашлеви шамар.

— Отслабнал си — отбеляза Раquel.

— Да, напоследък ми го казват много хора.

— На коя маса...?

— Сервитьорът ще дойде да ни заведе.

Тя се настани на табуретката пред него и си поръча аперитив. Кампари, какво друго. Някога Хари я наричаше Кошинила по названието на вълшката, от която се добива пигментът за оцветяването на тръпчивото сладко питие, защото Раquel обичаше да се облича в яркочервено. Самата тя твърдеше, че предпочитанието ѝ към този цвят се дължи на желанието ѝ да предупреждава хората да стоят настрана, както животните с огнена окраска сигнализират на враговете си да се пазят от тях.

Хари си поръча още една кока-кола.

— Защо си се стопил така? — попита тя.

— Заради гъби.

— Какво?

— Изпиват мозъка, очите, дробовете, концентрацията ми. Изсмукват цвета и паметта ми. Те растат, аз линея. Ще се превърнат в мен, а аз — в тях.

— Какви ги говориш? — възкликна тя с престорено отвращение, но на Хари не му убягна усмивката в очите ѝ.

Раquel обичаше да го слуша дори когато разказва привидно несвързани истории. Хари ѝ обясни, че в апартамента му имало набези на плесенни гъби.

— А вие как сте? — попита той на свой ред.

— Чудесно. Аз съм добре, Олег — също. Но му липсваш.

— Той ли ти го каза?

— Знаеш, че е така. Трябва да намериш начин да наваксате изгубеното време.

— Аз ли? — Хари я погледна силно изненадан. — Решението да не живея с вас не беше мое.

— Е, и? — Тя пое чашата от бармана. — С теб се разделихме, но това не означава ти и Олег да не поддържате приятелството си. И за двамата ви е важно да общувате един с друг. И ти, и Олег трудно се сближавате, затова е добре да пазите вече създадените връзки.

Хари отпи от кока-колата.

— Как се спогаждат Олег и твоят лекар?

— Казва се Матиас — Раquel въздъхна. — Опитват се да се сприятелят, но са доста... различни. Матиас полага много усилия. Олег обаче изобщо не се стареа да го улесни.

Новината прониза Хари със сладостната стрела на злорадството.

— Освен това Матиас е доста зает.

— Бях останал с впечатлението, че не искаш приятел работохолик — отбеляза Хари и веднага съжали за язвителната забележка.

Раquel не се ядоса. Само въздъхна тъжно:

— Хари, никога не съм имала нищо против работата ти. Проблемът беше, че си обсебен от нея. Ти живееш само с мисълта за случаите в полицията, но не защото обичаш професията си, или защото се чувстваш отговорен за доброто на обществото. Мотивацията ти не е свързана нито със загриженост, нито с лични амбиции. Води те единствено гневът и жаждата за отмъщение. А това не е правилно, Хари. Не бива да бъде така. Сам знаеш какво се случи.

„Да — помисли си той. — Позволих на болестта си да нахлуе и в твоя дом.“

Той се изкашля:

— А този твой лекар има... здравословна мотивация за работа, така ли?

— Матиас продължава да дава нощни дежурства в пункта за неотложна помощ. Доброволно. Освен това преподава на пълно работно време в Катедрата по анатомия.

— И да не забравяме, че дарява кръв и е член на „Амнести Интърнешънъл“.

— Б отрицателна е рядка кръвна група, Хари. Доколкото знам, и ти подкрепяш инициативите на организацията — въздъхна Радел.

Тя разбърка кампарито с оранжевата коктейлна пръчица с кон на върха. Червената течност се плъзна надолу между кубчетата лед. Кошинила.

— Хари?

Нещо в тона ѝ го накара да се стегне в очакване на лоши новини.

— С Матиас възнамеряваме да заживеем заедно. След Коледа.

— Толкова скоро? — Хари прокара пресъхналия език по небцето си в отчаян опит да го навлажни. — Та вие се познавате не повече от година.

— От година и половина. През лятото ще се оженим.

Магнус Скаре гледеше как топлата вода изтича между пръстите му и потъва в мивката. Как изчезва. Нищо не изчезва, просто се пренася другаде. Вероятно такава беше и съдбата на хората, за които Скаре събираше информация през последните няколко седмици. По молба на Хари. Според него имало нещо гнило. Затова искаше да получи доклада на Скаре преди уикенда. А това означаваше извънредно работно време за Магнус. Скаре си даваше сметка, че Хари ангажира полицаите с такива дреболии само за да не ги оставя да бездействат в период, когато всички си клатят краката. Отделът за издирване на изчезнали лица към дирекция „Защита на населението“ наброяваше едва трима души и те отказваха да се ровят в стари случаи, защото бяха затрупани с нови сигнали.

Скаре се отпрати към кабинета си по пустия коридор. Забеляза, че вратата стои откритата. Странно, беше я затворил плътно, а и вече минаваше девет. Чистачката отдавна бе приключила. Преди две години имаше случай на кражба от кабинетите. Магнус Скаре дръпна рязко вратата. Катрине Брат, застанала наред стаята, изви глава към него с вдигната вежда, все едно не тя, а той е нахлул неканен в кабинета ѝ. После отново му обърна гръб.

— Искан само да видя нещо — тя обходи стените с поглед.

— Какво да видиш?

Скаре огледа кабинета на свой ред. Стаята не се различаваше от останалите, само дето нямаше прозорци.

— Това е бил неговият кабинет, нали?

— Не те разбирам — смръщи вежди Скаре.

— Тук е работил Хуле. Това е бил неговият кабинет, докато е разследвал серийните убийства в Австралия, нали?

— Сигурно — сви рамене Скаре. — Защо се интересуваш?

— Защо се е преместил в друг кабинет? — Катрине Брат поглади бюрото с ръка.

Магнус я заобиколи и се отпусна върху стола.

— Тук няма прозорци. Освен това го повишиха в чин старши инспектор.

— Работил е първо с Елен Йелтен, после с Як Халвуршен — продължи Катрине Брат. — И двамата са станали жертва на убийство.

Магнус Скаре кръстоса ръце на тила си. Новата полицайка безспорно имаше изискан стил. И играеше в по-горна дивизия от неговата. Скаре беше готов да се обзаложи, че мъжът ѝ е шеф на голяма компания и имат много пари. Костюмът ѝ изглеждаше скъп. Но като се загледа по-внимателно в нея, долови лек дефект. Нещо я загрозяваше, само дето Скаре не съумяваше да определи какво точно.

— Дали се е преместил, защото не е издържал да чува постоянно гласовете им в главата си? — попита Катрине Брат и огледа картата на Норвегия върху стената.

Там Скаре бе отбелязал с кръгове местожителството на всички изчезнали лица в Източна Норвегия след 1980-а.

Той се засмя, но не ѝ отговори. Брат имаше елегантна, гъвкава фигура.

Знаеше, че макар да не го гледа, Катрине се досеща какъв интерес събужда у него.

— Що за човек е той всъщност? — попита тя.

— Защо се интересуваш от него?

— Нормално е, все пак е новият ми шеф.

Беше права. Само дето в съзнанието на Скаре Хари не беше шеф. Е, раздаваше задачите и ръководеше разследването, но като цяло искаше само да не му се пречат.

— Сигурно си чувала разни слухове за него.

— Да — сви рамене тя. — Имал проблеми с алкохола, разобличил свой колега, всички началници в полицията искали да го изхвърлят, но бившият началник на Отдела се застъпил за него.

— Казваше се Бярне Мьолер.

Скаре погледна картата. Около Берген беше очертан кръг — там за последно бяха видели Мьолер преди изчезването му.

— Чувала съм и друго: колегите в Главното управление се дразнят, задето медиите го превърнаха в поп звезда.

— Хари е адски добър детектив — Скаре всмука долната си устна. — Другото не ме интересува.

— Значи го харесваш?

Скаре се усмихна. Тя се обърна и го погледна право в очите.

— Е, чак да го харесвам... Не ми е нито симпатичен, нито антипатичен.

Той измести стола назад, качи краката си върху бюрото, протегна се и се прозина малко пресилено:

— А ти по какъв случай работиш по това време?

С тази реплика Скаре направи опит да си възвърне превъзходството. Все пак тя беше само полицайка. При това нова.

Ала Катрине Брат само се усмихна, все едно Скаре ѝ разказа виц, излезе от кабинета и се изгуби.

Изчезна. Точно като хората на картата. Скаре изруга, поизправи се на стола и включи компютъра.

Хари се събуди. Остана да лежи в леглото по гръб, взирайки се в тавана. Колко време бе спал? Обърна се да види часовника върху нощното шкафче. 03:45. Вечерята с Раquel се бе превърнала в мъчение. Гледаше как устните ѝ говорят, пият вино, дъвчат и разкъсват на парчета не само месото, но и самия него, докато тя му разказваше за плановете с Матиас да прекарат няколко години в Ботсвана: тамошното правителство изготвило много добър проект за ефективна борба с разпространението на вируса на ХИВ, ала не достигали квалифицирани лекари. Раquel го попита дали се среща с някого. „Да — отвърна той, — с Йойстайн и Сабото — приятели от детските години.“ Първият беше алкохолизиран таксиметров шофьор, побъркан на тема компютри, а вторият — алкохолизиран картоиграч със заложби да

стане световен шампион на покер, стига да се научи да владее собствените си лицеви мускули със същия успех, с който разгадаваше физиономиите на съперниците си. Хари дори започна да ѝ разказва как Сабото претърпял фатална загуба на световното в Лас Вегас, но се сети, че Раquel вече е слушала тази история. Всъщност Хари я излъга: не се срещаше с никакви хора.

Докато наблюдаваше как келнерът налива алкохол в чашите на съседната маса, го обзе безумно силно желание да дръпне бутилката от ръцете му и да я надигне. Все пак се овладя. Съгласи се да заведе Олег на концерта на „Слипнот“. Малкият много настоявал да не пропусне събитието. Хари се въздържа да обясни на Раquel каква банда представляват „Слипнот“, защото нямаше нищо против да ги послуша. По принцип групите със задължителното ръмжене, хриптене, сатанински знаци и бесни барабани предизвикваха насмешката му, но „Слипнот“ бяха интересни. Хари отметна завивката и отиде в кухнята. Пусна чешмата и изчака водата да се изстуди, сви длан в шепа и пй. Винаги му се услаждаше повече, когато пие от шепа, от собствената си кожа. Изля остатъка в мивката и се вторачи в черната стена. Нещо му се привидя. Движение? Явно бе забелязал едва доловимо движение като от невидимите вълни под водната повърхност, милващи леко водораслите: движение на нишки от мицел, възтънки, почти невидими пръсти; движение на спори, които се разнасят и при най-лекия полъх, настаняват се на друго място и започват да ядат и да смучат. Хари пусна радиото. Резултатите бяха ясни: Джордж Буш си бе осигурил нов мандат в Белия дом.

Хари се върна в леглото и се зави презглава.

Юнас се събуди от шум и отметна завивката от лицето си. Звукът му напомни хрущето на лепкав сняг под ботуши в тиха неделна утрин. Сигурно бе сънувал нещо. Пак затвори очи, но сънят си бе отишъл безвъзвратно. Спомни си какво му се присъни: баща му стои неподвижно и мълчаливо пред него, а отражението на светлината в лъскавите стъкла на очилата му прави повърхността им непрогледна, заледена.

Сигурно е било кошмар, защото Юнас още се чувстваше изплашен. Отвори очи и се загледа в мърдащите се под тавана метални

тръбички на вятърния чан. Скочи от леглото, отвори вратата и се втурна в коридора. Успя да овладее паниката си и не погледна надолу към потъналия в мрак долен етаж. Тичешком стигна до спалнята на родителите си. Натисна дръжката на вратата много внимателно. Чак тогава се сети, че баща му го няма, а майка си щеше да събуди така или иначе. Промъкна се вътре. Върху пода се простираше бял четириъгълник от лунна светлина и стигаше до оправеното двойно легло. Будилникът показваше 01:11. Юнас се спря объркан.

Излезе в коридора. Тръгна към стълбището. Мракът там само чакаше да го погълне в огромната си зинала паст. Не се чуваше нито звук.

— Мамо!

Щом чу колко изплашен звучи гласът му, Юнас съжали, че извика. Сега и мракът усети страха му.

Никакъв отговор.

В гърлото му заседна буца. Започна да слиза по стълбите.

На третото стъпало стъпи на нещо мокро. На шестото — също. И на осмото. Сякаш някой бе минал с мокри обувки или крака.

Във всекидневната, лампата светеше, но от мама нямаше и следа. Юнас се приближи до прозореца, за да погледне дали не е отишла у семейство Бендиксен. Понякога мама се отбиваше при леля Ева. В къщата на съседите обаче беше тъмно.

Юнас влезе в кухнята и се приближи до телефона. Все още намираще сили да запази присъствие на духа въпреки страха си от тъмното. Набра мама по мобилния. Каква радост изпита, когато чу нежния ѝ глас! Но се оказа само записано съобщение да ѝ оставят номера си. После мама пожела приятен ден.

В момента беше нощ, не ден.

В антрето обу чифт обувки на баща си, загърна се в шушляковото яке над пижамата и излезе навън. Мама твърдеше, че снегът щял да изчезне до утре, но още беше студено. Лекият вятър нашепваше нещо в клоните на дъба до портата. До къщата на Бендиксен оставаха едва стотина метра, а на улицата светеха две лампи. „Трябва да е там“, помисли си Юнас. Погледна надясно, после наляво, за да се увери, че няма никого. И очите му се спряха върху снежния човек. Стоеше си пак на същото място, неподвижен, обърнат към къщата, и се къпеше в студената лунна светлина. И все пак във

фигурата му имаше нещо различно, почти човешко, нещо познато. Юнас пак погледна към къщата на Бендиксен. Реши да побегне от тук. Но не го направи. Остана на място. Лекият леден вятър го пронизваше до мозъка на костите. Бавно се обърна към снежния човек. Сети се кое го смути и му се стори познато. Върху снежната фигура бе омотан шал. Розов шал. Коледният подарък на мама.

[1] Be Good or Be Gone (англ.) — Бъди добър или изчезвай — Б.пр. ↑

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА ИЗЧЕЗНАЛА

Ден втори

Към обяд снегът в центъра на Осло се стопи, но в квартал „Хоф“ из градините от двете страни на улицата още се виждаха бели петна. Докато пътуваха към адреса, Хари Хуле и Катрине Брат слушаха по радиото как Майкъл Страйп пее за зловещото си предчувствие и за момчето, паднало в кладенеца. Навлязоха в спокойния жилищен квартал и в една съвсем тиха уличка. Хари посочи на колежката си сребриста тойота корола, паркирана до оградата.

— Колата на Скаре. Спри зад нея.

Къщата беше голяма, боядисана в жълто. „Прекалено голяма за тричленно семейство“ — съобрази Хари, докато се изкачваха по чакълестата пътека. Около тях се чуваха въздишки от капещия по земята разтопен сняг. В градината се издигаше снежен човек, килнат на една страна, с видимо доста песимистична прогноза за оцеляване. Скаре им отвори. Хари се наведе да огледа ключалката.

— Няма следи от взлом — обясни той.

Введе ги във всекидневната, където момче, седнало върху пода с гръб към вратата, гледаше анимационен филм по телевизията. На дивана седеше жена. Тя стана веднага, подаде ръка на Хари и се представи като Ева Бендиксен, съседка.

— Бирте никога не е правила подобно нещо — каза тя. — Или поне откакто се познаваме.

— А откога се познавате? — поинтересува се Хари и огледа стаята.

Пред телевизора бяха разположени масивни кожени кресла и ниска, осмоъгълна маса от опушено стъкло. Стоманените столове около светлата трапезна маса пък изглеждаха леки и елегантни — точно каквито харесваше Радел. На стените имаше две фотографии на мъже с вид на банкови шефове, които гледаха снизходително и строго. Освен портретите в стаята бе окачено и произведение на

модернисткото абстрактно изкуство. Преди време този тип творби излязоха от мода, но после пак се върнаха на гребена на вълната.

— От десет години — отвърна Ева Бендиксен. — Нанесохме се в съседната къща точно след раждането на Юнас.

Кимна към момчето, което продължаваше да седи неподвижно, вторачено в тичащия Бързоходец и Уили Койота на екрана.

— Вие ли се обадохте в полицията снощи?

— Да.

— Малкият позвънил на вратата им в един и петнайсет през нощта — вметна Скаре, докато преглеждаше бележките си. — В участъка са приели обаждането на госпожа Бендиксен в един и половина.

— Заедно с мъжа ми дойдохме първо да проверим дали Бирте не е вкъщи — поясни Ева Бендиксен.

— Къде я търсихте? — попита Хари.

— В мазето, в баните, в гаража, навсякъде. Направо не е за вярване, че е възможно човек да се изпари така от дома си.

— Да се изпари ли?

— Да изчезне. Да се изгуби. Полицаят, който прие сигнала ми, ме посъветва да вземем Юнас у нас и да се свържем с всички познати и роднини на Бирте, за да проверим дали не е при някого от тях. После да изчакаме до сутринта и да попитаме в службата ѝ дали е отишла на работа. Полицаят ми обясни, че в осем от десет подобни случая изчезналият се появява след няколко часа. С мъжа ми се опитахме да се свържем с Филип...

— Съпругът на изчезналата — поясни Скаре. — Бил на лекция в Берген. Професор е по...

— Физика — усмихна се Ева Бендиксен. — Мобилният му телефон беше изключен, а не знаехме в кой хотел е отседнал.

— Сутринта се свързахме с него — съобщи Скаре. — Очакваме го да пристигне всеки момент.

— Слава богу — въздъхна съседката. — След като сутринта колегите на Бирте ни казаха, че я няма на работа, се обадохме пак в полицията.

Скаре кимна, за да потвърди. Хари му даде знак да продължи разговора с Ева Бендиксен, а самият той се приближи до телевизора и

седна на пода до момчето. На екрана койотът запали фитила на шашка динамит.

— Здравей, Юнас. Казвам се Хари. Другият полицай каза ли ти, че такива истории почти винаги приключват благополучно? Изчезналият се прибира.

Малкият поклати отрицателно глава.

— Няма за какво да се тревожиш. Ако те помоля да отгатнеш къде може да е отишла майка ти, за какво ще се сетиш най-напред?

— Не знам къде е — сви рамене момчето.

— В момента никой не знае, Юнас. Къде ходи тя, ако не е тук или на работа? Кажи ми първото, което ти хрумва, няма значение дали ти се струва вероятно, или не.

Малкият продължаваше да се взира в екрана. Койотът безуспешно се мъчеше да хвърли шашката, залепила се здраво за ръката му.

— Имате ли вила, където мама ходи понякога?

Юнас поклати глава.

— А къща, когато иска да остане сама?

— Мама не иска да е сама. Тя иска да е с мен.

— Само с теб?

Малкият се обърна и погледна Хари с кафявите си очи. Като на Олег. В тях Хари съзря страха, който очакваше да види, но и още нещо — гняв. Това го изненада.

— Защо тогава изчезват? — попита Юнас. — Щом после се връщат.

Същите очи, същите въпроси. Само за важното.

— По най-различни причини — отвърна Хари. — Някои изгубват пътя. Човек може да изгуби пътя не само буквално. Понякога хората се нуждаят от почивка и се скриват, за да си осигурят малко отдих.

В коридора се чу тропот. Хари забеляза, че малкият се сепна. Динамитът в ръката на койота избухна. Вратата на стаята се отвори.

— Добър ден — поздрави мъжки глас зад тях. Едновременно сприхав и овладян. — Какво е положението?

Хари се обърна. Професорът, мъж около петдесетте, облечен в сако, се насочи право към ниската масичка, взе дистанционното и след

натискане на копчето картината на екрана се сви до размерите на бяла точка. Телевизорът изсъска в знак на протест и изгасна.

— Колко пъти да ти повтарям, че през деня не ти е позволено да гледаш телевизия, Юнас? — попита той с примирен тон, сякаш за да убеди присъстващите в дома му колко трудно се възпитава дете в днешно време.

Хари стана и се легитимира. После представи и колегите си Магнус Скаре и Катрине Брат, досега само мълчаливи наблюдатели на случващото се.

— Филип Бекер — мъжът повдигна очилата на носа си, макар че те вече бяха опрели о челото му.

Хари се опита да разгадае погледа му, за да си създаде така симптоматичното първо впечатление за този потенциален заподозрян, ако впоследствие се появят улики. Очите на Бекер обаче бяха добре скрити зад отразителната повърхност на очилата му.

— Досега звъних на всички наши близки, където би могла да отиде, но никой не я е виждал — обясни съпругът на изчезналата. — Какво открихте?

— Нищо — отвърна Хари. — Ще ви помоля за съдействие. Проверете дали липсват кюфари, пътни чанти или дрехи на жена ви. Така ще разберем дали... — Хари огледа изпитателно Бекер и довърши: — ... изчезването ѝ е спонтанно, или планирано.

Бекер не отмести веднага очи от острия поглед на полицаая. Изслуша го, кимна и се качи на втория етаж.

Хари приклепна до Юнас. Малкият продължаваше да се взира в черния екран на телевизора.

— Харесваш ли Бързоходеца? — попита Хари.

Момчето поклати глава.

— Защо?

— Жал ми е за Уили Койота — едва доловимо прошепна Юнас.

Пет минути по-късно Бекер слезе и съобщи, че всички вещи на жена му са налице, с изключение на дрехите, с които е била облечена — палто, ботуши и един шал.

— Мм — Хари се почеса по наболата брада и погледна крадешком към Ева Бендиксен. — Ще ви помоля да поговорим в кухнята, Бекер.

Домакинът му посочи пътя, а Хари даде знак на Катрине да се присъедини към тях. В кухнята професорът веднага се зае да сипва кафе във филтъра и вода в резервоара. Катрине застана на вратата, Хари погледна през прозореца. Главата на снежния човек бе потънала между раменете му.

— Кога излязохте от дома си снощи и с кой самолет пътувахте за Берген? — попита Хари.

— От тук тръгнах в девет и половина — отговори Бекер без капка колебание. — Самолетът излетя в единайсет и пет.

— Чухте ли се с Бирте след това?

— Не.

— Какво се е случило според вас?

— Нямам представа, старши инспекторе. Наистина нямам представа.

— Мм — Хари погледна улицата.

Откакто дойдоха, навън не бе минала нито една кола. Кварталът беше изключително тих. Спокойствието вероятно вдигаше с няколко милиона крони цената на жилищата в тази част на града.

— Как бихте описали брака си?

Филип Бекер спря да се занимава с кафеварката.

— Длъжен съм да ви попитам, защото непрекъснато се случва мъжът или жената да напуснат семейното гнездо — добави Хари.

Филип Бекер се прокашля.

— Двамата със съпругата ми сме в прекрасни отношения, уверявам ви.

— Допускате ли все пак тя да е имала връзка, за която да не сте подозирали?

— Изключено е.

— Господин Бекер, нека не прибързваме с такива силни думи. Извънбрачните връзки не са нещо необичайно в днешно време.

— Не ме мислете за наивен, инспекторе — усмихна се леко Бекер. — Бирте е привлекателна жена, а и е доста по-млада от мен. Освен това е израснала в семейство с разкрепостени нрави, така да се каже. Но тя просто не е такъв тип. Нека уточня, че следя отблизо заниманията ѝ.

Кафеварката избумтя предупредително точно когато Хари понечи да продължи с въпрос в същия дух. Отказа се.

— Да сте забелязали напоследък резки промени в настроението на съпругата ви?

— Бирте не е депресивна натура, старши инспекторе. Не е отишла да се обеси в гората, нито се е удавила. Навън е и е жива. Чел съм, че непрекъснато има случаи на изчезнали хора, които обаче се завръщат, а причината за отсъствието им се оказва съвсем обяснима и банална. Така ли е?

Хари кимна.

— Нещо против да огледам къщата?

— С каква цел?

Хари долови острота в тона на Филип Бекер — недвусмислен знак, че съпругът на изчезналата е свикнал да контролира положението, да бъде винаги в течение. Сега явно никак не му се нравеше, дето жена му е напуснала къщата без предупреждение. Всъщност наум Хари вече бе отписал версията Бирте Бекер да е избягала. Някоя здравомислеща майка с нормални социални контакти не би изчезнала от дома си, изоставяйки посред нощ десетгодишния си син. Хари имаше и още една причина да се съмнява в самоволното бягство на изчезналата. В полицията съществуваше практика в началния етап на издирването на изчезнало лице да се ангажират минимум служители, освен ако няма улики, сочещи към криминално деяние. Хари реши лично да се заеме със случая в квартал „Хоф“ именно защото имаше причини да подозира престъпление.

— Понякога човек не знае какво търси, преди да го намери. В полицията често работим така — обясни Хари.

Най-сетне успя да види очите на Бекер зад стъклата на очилата: светлосини, с ясен, силен блясък. Не като кафявите очи на Юнас.

— Моля, заповядайте — покани той полицаите.

Спалнята беше хладна и разтребена. Не се долавяше никаква миризма. Двойното легло бе застлано с плетена кувертюра. Върху едното нощно шкафче стоеше фотография на жена, върху другото — снимка на Юнас. Приликата с Филип Бекер подсети Хари, че жената вероятно е негова майка. Хари отвори гардероба с дрехите на Бирте. Отвътре се разнесе лек аромат на парфюм. Хари обърна внимание дали закачалките се намират на еднакво разстояние една от друга: така се

разбираше дали дрехите са били обличани наскоро, или висят така от дълго време, без собственикът им да ги ползва. Черни рокли с цепки, къси пуловери с цветни мотиви и пайети. В дъното на гардероба имаше отделение с чекмеджета. Дръпна най-горното: бельо в черно и червено. Следващото: жартиери и чорапи. Третото: бижута, подредени в отворите на яркочервена кутия, покрита с плат. Вниманието му привлече голям разноцветен пръстен, обсипан с блестящи камъни. Кутията със скъпоценностите лъщеше по-ярко и от Лас Вегас. Всички отвори бяха запълнени. От спалнята се влизаше в наскоро ремонтирана баня с парна душ-кабина и две мивки с иноксови корита.

В стаята на Юнас Хари седна на малък стол. Върху бюрото на момчето лежеше калкулатор, предназначен да извършва редица сложни математически функции. Изглеждаше нов, още неизползван. Над бюрото висеше плакат със снимка на седем плуващи делфина и календар за текущата година. До някои дати, оградени с кръг, имаше надписи: „рожден ден на мама“, „рожден ден на дядо“, „екскурзия до Дания“, „зъболекар в десет“. Над две дати през юли пишеше „лекар“. Хари не видя сред отбелязаните дни да има насрочен мач, кино или детско празненство. Върху леглото бе метнат розов шал. Момче на възрастта на Юнас не би носило дреха в подобен цвят. Хари го взе. Платът беше влажен, но още се усещаше мирис на кожа, коса и женски парфюм. Същият аромат лъхаше и от гардероба.

Хари слезе на долния етаж. Спря се пред прага на кухнята. Вътре Скаре обясняваше рутинната процедура при подаден сигнал за изчезнало лице. Издрънчаха чаши за кафе. Диванът във всекидневната изглеждаше огромен — вероятно заради слабичката фигура на детето. Юнас четеше книга. Хари се приближи и видя снимка на Чарли Чаплин в пълно снаряжение.

— Знаеш ли, че Чаплин е получил рицарско звание в Англия? — попита Хари. — Наричали са го сър Чарлс.

Юнас кимна.

— Но американците го изгонили.

Малкият прелисти следващата страница.

— Боледувал ли си през лятото, Юнас?

— Не.

— Но си ходил на лекар, нали? Два пъти.

— Мама искаше да ме прегледат. Мама... — гласът внезапно му изневери.

— Тя ще се върне, ще видиш — успокой го Хари и сложи ръка върху слабичките му рамене. — Дори не си е взела шала. Онзи, розовия. Намерих го в стаята ти.

— Някой го беше сложил на врата на снежния човек и аз го прибрах.

— Може майка ти да го е увила, за да не замръзне снежният човек.

— Тя никога не би дала любимия си шал на снежния човек.

— А баща ти?

— Не е бил той. Някой е дошъл тук, след като татко тръгна снощи, и е отвлякъл мама.

— Кой направи снежния човек, Юнас?

— Не знам.

Хари погледна в градината. Там се намираше причината за идването му. През стаята сякаш премина леден полъх.

Докато пътуваха към квартал „Маюрстюа“, Хари попита Катрине:

— Какво беше първото ти впечатление от дома им?

— Съпрузите не са сродни души — Катрине мина край контролния пункт за проверка на скоростта, без да намали. — Бракът им е бил нещастен. Повече е страдала тя.

— Мм. Защо смяташ така?

— Не е ли очевидно? — усмихна се тя и погледна в огледалото. — Несъвместимите решения в интериора.

— Обясни ми какво имаш предвид.

— Не забеляза ли неугледния диван и ниската масичка? Били са модерни през деветдесетте, а мъжът ги е купил десетилетие по-късно. За разлика от него съпругата му се е спряла на трапезната маса от избелен дъб с алуминиева конструкция. Харесала е и „Витра“.

— Какво е „Витра“?

— Марката на столовете за хранене. Швейцарски са и струват цяло състояние. Ако беше купила имитация на по-разумна цена, щеше да спести пари, с които да подмени цялото обзавеждане в проклетата им гостна.

Хари забеляза, че в устата на Катрине Брат думата „проклет“ не звучи като ругатня, а придава езиков нюанс на аристократичния ѝ произход.

— И защо не го е направила?

— Щом имаш такава голяма къща в „Хоф“, проблемът не е в парите. Той не ѝ е разрешил да смени дивана и масата. А когато мъж, осакатен откъм естетически вкус и интереси в областта на обзавеждането, забрани на жена си да избира интериора на дома им, няма съмнение кой кого командва.

Хари кимна по-скоро на себе си, отколкото за да потвърди думите ѝ. Първото впечатление на Катрине Брат беше съвсем правилно. Биваше я.

— А ти какво мислиш? Нали уж аз трябва да се уча от теб — напомни тя.

Хари погледна през прозореца старата кръчма „Лепсвик“, типично норвежка, но лишена от достойнство.

— Според мен Бирте Бекер не е напуснала дома си по свое желание.

— Защо? Няма следи от насилие.

— Защото всичко ми изглежда старателно планирано.

— И кой е виновникът? Съпругът ѝ ли? Винаги е съпругът, нали?

— Да, в повечето случаи — Хари се унесе в мислите си.

— Само дето този е заминал за Берген.

— Да, така изглежда.

— Снощи, с последния самолет. Няма как да се е върнал и да е отлетял днес, защото щеше да закъснее за лекцията си рано сутринта.

— Катрине натисна педала за газта и профуча през кръстовището на Маюрстюал точно преди светофарът да светне червено. — Ако Филип Бекер беше виновен, веднага щеше да се хване в капана, който ти му заложи.

— Какъв капан?

— Нали го попита дали жена му страда от променливи настроения? Така му подсказа, че подозираш самоубийство.

— Е, и?

— Не се прави на учуден, Хари — разсмя се тя. — Всички, включително Бекер, знаят колко малко сили влага полицията в разследването на предполагаемо самоубийство. С две думи, ти даде на

Бекер възможността да ти изтъкне факти в подкрепа на тази теория. Ако е виновен, версията за самоубийство би решила всичките му проблеми. А той отговори, че жена му била безгрижна като чучулига.

— Мм. И според теб така съм го подложил на своеобразен изпит?

— Та ти непрекъснато изпитваш хората, Хари. Включително мен.

Хари помълча известно време. После отбеляза:

— Хората често се оказват по-хитри, отколкото си мислим.

В подземния паркинг на Главното управление осведоми Катрине Брат, че през останалата част от деня предпочита да работи самостоятелно. След като поразмисли за розовия шал, Хари взе решение: незабавно трябва да прегледа доклада на Скаре за изчезналите лица и да разбере дали упоритото съмнение, което го гризеше непрестанно, е основателно. Ако докладът съдържаше данни в подкрепа на опасенията му, нямаше друг избор, освен да отнесе онова проклето писмо при Гюнар Хаген.

ПЕТА ГЛАВА

ТОТЕМНИЯТ СТЬЛЪ

4 ноември 1992

Уилям Джеферсън Блайт III се появява на бял свят на 19 август 1946-а година в градчето Хоуп в щата Арканзас три месеца след смъртта на баща си, загинал при пътна злополука. Четири години по-късно майката на Уилям се омъжва повторно и синът ѝ приема фамилията на пастрока си. А през ноември 1992-ра — четирийсет и шест години по-късно — над улиците на „Хоуп“ се посипват бели конфети като сняг. Жителите на градчето празнуват избирането на тяхната надежда и отроче Уилям — или просто Бил Клинтън за четирийсет и втория президент на САЩ.

По същото време в Берген валеше сняг, но стигаше до земята под формата на дъждовни капки, които непрекъснато къпеха града от септември. И все пак Седемте планински върха, обграждащи красивия град, осъмнаха побелели, сякаш посипани с пудра захар. На най-високия, Юлрикен, вече бе пристигнал полицай Герт Рафто. Зъзнейки, той вдишваше планинския въздух, свил голямата си глава между раменете. Лицето му, нагъсто осеяно с бръчки, приличаше на спукана гума.

Заедно с тримата си колеги от участъка в Берген той се бе изкачил с жълтата въжена кабина на височина 642 метра над града, за да огледат местопрестъплението, и сега тя се олюляваше леко на стоманените си въжета и чакаше. Веднага щом първите туристи съобщиха сутринта в полицията какво са видели, служителите затвориха въжената линия.

— На работа, народе! — извика един от криминолозите.

Туристите често се подиграваха на този типичен бергенски израз, затова местните жители избягваха да го използват, но в ситуации като тази, когато страхът и ужасът вземат превес, хората неволно се връщат към обичайните си езикови средства.

— Да, на работа — повтори саркастично Рафто, а очите му проблеснаха между гънките на лицето — същински палачинки,

наредени една върху друга.

Трупът на жената в снега пред тях беше накълцан на парчета и единствено гърдата ѝ позволи на екипа да установи със сигурност пола ѝ. Гледката напомни на Рафто за миналогодишната катастрофа до квартал „Айдсвог“, когато при рязък завой падналите от тежкотоварен камион алуминиеви профили бяха нарязали буквално на парчета колата в насрещното платно.

— Била е убита и разчленена тук — установи криминологът.

Рафто се питаше защо изобщо колегата му направи това уточнение. Беше повече от очевидно: снегът около трупа бе опръскан с кръв, а дългите вади от двете страни на тялото показваха, че убиецът е прерязал най-малко една главна артерия, докато сърцето на жената е биело. Записа си да провери кога е спрял снегът през изминалата нощ. Последната кабина тръгваше в пет следобед. Жертвата и убиецът можеше, разбира се, да са дошли и по планинската пътека, лъкатушеща под въжената линия, или с въжената железница до съседния връх, Фльой, а оттам — пеш. И все пак по-вероятна му се виждаше версията с въжената железница, защото маршрутът за разходка беше прекалено изморителен.

В снега личаха следите от двама души. Малките отпечатъци несъмнено бяха от обувките на жената, макар краката на трупа да не бяха обути. Другите стъпки сигурно бяха на убиеца. Водеха към пътеката.

— Големи ботуши — отбеляза младият криминолог с хлътнали бузи, родом от остров Сутра. — Поне 48-ми номер. Явно е едър мъж.

— Не е задължително — възрази Рафто и подуши въздуха. — Отпечатъците от подметките му са неравномерни дори на равното. Това означава, че вероятно си е обул два-три номера по-големи обувки, за да ни заблуди.

Рафто усети как го гледат колегите му. Знаеше какво си мислят: залязлата звезда пак се опитва да блесне. Любимецът на вестниците: с голяма уста, корава муцуна и решителност, каквато прилича на герой. Накратко: мъж, създаден да краси заглавията. Ала дойде време Рафто да започне да им изглежда прекалено велик — и на колегите, и на пресата. Появиха се разни завоалирани намеци, че мисли само за себе си и за своето място под прожекторите; че в егоизма си минава през доста колеги и през доста трупове. Герт Рафто не се притесняваше от

тези обвинения. Не разполагаха с нищо срещу него. Дори и да имаха компромати, не бяха сериозни. Разчу се, например, че от местопрестъпленията, където той е водил огледи, са изчезвали скъпоценности. Тук часовник, там бижу — собственост на убития. Все вещи, вече ненужни на жертвата. Един ден обаче колега на Рафто отвори чекмедже на бюрото му, за да си вземе химикалка, и попадна на три пръстена. Началникът повика Рафто в кабинета си и му поиска обяснение. Нареди му при следващия оглед да си държи езика зад зъбите, а ръцете — в джобовете. И толкова. Ала слуховете плъзнаха веднага. И неколцина журналисти надушиха скандала. И сякаш никоой не се изненада от факта, че когато преди няколко години срещу участъка заваляха обвинения за полицейско насилие, конкретни доказателства се появиха само срещу един-единствен полицай: мъжа, създаден да краси вестникарските заглавия.

Обвиненията срещу Герт Рафто в никакъв случай не бяха изфабрикувани — всички го знаеха със сигурност. Но знаеха и друго: старши инспекторът се бе превърнал в изкупителна жертва на насилствен подход, прилаган в участъка в продължение на години. Само защото бе имал неблагоприятното да подпише няколко доклада за арестанти — предимно педофили и наркопласъори, насинили се уж при падане по старото стълбище към килиите във временния арест.

Вестниците го подложиха на унищожителна критика. Лепнаха му прозвището Железния Рафто. Макар и не особено оригинално, хрумването им напълно му прилягаше. Прякорът му постепенно обогати значението си. Журналистите интервюираха неколцина от старите му врагове от двете страни на закона. Те, съответно, се възползваха от възможността да му отмъстят, разбира се. И когато един ден дъщерята на Рафто се прибра разплакана от училище, защото я нарекли „желязното стълбище“, жена му заяви, че чашата е преляла и тя не може повече да гледа безучастно как той завлича цялото си семейство в калта. Както се бе случвало и преди, Рафто изгуби самоконтрол. Съпругата му си тръгна с дъщеря им. Този път завинаги.

За Рафто настъпиха тежки времена, но той не забрави кой е: Железния Рафто. Изчака шумотевицата да поутихне и отново се впусна в работата си с всички сили. Трудеше се неуморно ден и нощ, за да си възвърне някогашните позиции. Ала колегите му отказваха да забравят миналите събития, раните бяха прекалено дълбоки и Рафто ежедневно

се сблъскаше със съпротивата на колектива срещу евентуалните му успехи. Не желяха Рафто отново да заблести и да им напомня — на тях и на медиите — онова, което толкова упорито се мъчеха да забравят: снимките на малтретирани от полицаите арестанти. Той обаче реши: ще им покаже на какво е способен. Ще им даде ясно да разберат, че Герт Рафто няма да позволи да го погребат, преди да му е дошло времето; че градът принадлежи на него, а не на социалните работници — тези бабички с копринени ръкавици, които само киснат в кабинетите си, а езиците им са толкова дълги, че оттам могат да ближат задниците и на общинските съветници, и на продажните вестници, подмазващи се на социалистите.

— Направи снимки и разбери коя е мъртвата — нареди Рафто на криминолога с фотоапарата.

— И кой ще успее да идентифицира тази безформена маса?

Младият мъж посочи красноречиво трупа. Рафто се подразни от тона му.

— Все някой ще се обади в полицията да съобщи за изчезването на жена, ако вече не го е направил. На работа, новобранец.

Рафто се качи на върха и огледа околността. Погледът му се спря на близкото възвишение. Там се виждаше фигура. Човек? Странно, стоеше напълно неподвижно. Канара? В старанието си да разбере какво е Рафто присви очи. Беше идвал тук стотици пъти с жена си и дъщеря си, но никога досега не бе забелязвал канара. Слезе до кабината, поговори си с водача и му поиска бинокъл. След петнайсет секунди Рафто установи, че фигурата не е никаква канара, а три големи кръгли топки от сняг, наредени една върху друга.

Рафто никак не харесваше района Фелсиден с така наречените „живописни“, криви дървени къщи без топлоизолация, със стълбища и мазета в тесни улички, където не прониква слънчева светлина, но богаташките отрочета даваха мило и драго — тоест милиони — да си купят традиционна бергенска къща, а после я преобразяваха до степен да не остане нищо от първоначалния ѝ вид. Тук вече не отекваха детски стъпки, цените отдавна бяха прогнали младежите и семействата с малки деца в предградията отвъд планините. В района цареше пълна тишина като в квартал с офис сгради. И въпреки това,

докато натискаше звънеца, Рафто имаше усещането, че някой го наблюдава.

След малко вратата се откряна. Подаде се бледо, изплашено женско лице и го погледна въпросително.

— Они Хетлан? — Рафто ѝ показа служебната си карта. — Става дума за вашата приятелка Лайла Осен.

Апартаментът беше много малък и странно решен: банята се намираше непосредствено до кухнята, между спалнята и хола. Они Хетлан едва бе успяла да смести диван и тапицирано със зелено-оранжева дамска кресло в хола, облепен с виненочервени тапети. Върху оставащата неголяма площ на пода стояха купчини списания, книги и дискове. Рафто прескочи преобърнат съд с вода и котка, за да стигне до дивана. Они Хетлан седна в креслото и започна нервно да усуква колелото си. Зеленото камъче на висулката беше напукано. Или в резултат от фабричен дефект, или като търсен ефект.

Они Хетлан бе научила за смъртта на приятелката си от мъжа, с когото Лайла живееше — Бастиан. Докато слушаше подробния разказ на полицаия, по лицето ѝ се изписа гама от емоции.

— Това е ужасно — прошепна Она. — Бастиан не ми спомена нищо такова.

— Не искахме да огласяваме подробности по случая — обясни Рафто. — Бастиан ми каза, че сте най-добрата приятелка на Лайла.

Они кимна.

— Знаете ли какво е правила тя на връх Юлрикен? Бастиан няма представа. По това време гостувал заедно с децата на майка си във Флурьо.

Они поклати глава. Категорично. Целеше да не остави съмнение у полицаия. Всъщност съмнение у него породило не самата реакция, а предшествалото я колебание за частица от секундата. Герт Рафто се нуждаеше именно от тази частица от секундата:

— Госпожице Хетлан, разследваме убийство. Надявам се, разбирате колко сериозно е положението и какъв риск поемате, като премълчавате важни факти.

Тя погледна объркано полицаия с лице на булдог. Рафто веднага надуши плячката:

— Ако си въобразявате, че така ще пощадите близките ѝ, грешите. Рано или късно тези неща излизат наяве.

Тя преглътна. Изглеждаше изплашена. Още щом видя лицето ѝ на вратата, той разпозна страха. Затова Рафто нанесе решителния си удар — всъщност съвсем невинна заплаха, която обикновено постигаше желаното въздействие и върху невинни, и върху виновни:

— Избирайте: или ще ми разкажете какво знаете сега, или ще ви повикам на разпит в участъка.

От очите ѝ бликнаха сълзи и тя подхвана с глух, задавен глас:

— Лайла имаше среща.

— С кого?

Они Хетлан си пое пресекливо дъх.

— Лайла ми каза малкото му име и какво работи. Закле ме да ги запазя в тайна. Най-вече заради Басгиан.

Рафто погледна в бележника, за да прикрие нетърпението си.

— Как се казва и какво работи?

Той записа показанията на Они. Сравнително често срещано име. Същото важеше и за професията. Берген обаче беше относително малък град, затова Рафто се задоволи с информацията. Интуицията му подсказваше, че е на прав път. Под интуиция той разбираше трийсетгодишен опит в полицията и познание за човешката природа, изградено предимно върху мизантропска нагласа.

— Сега ще ми обещаете да не казвате на никого — настоя той. — Нито на близките си, нито на журналисти, нито дори на други полицаи, ако искат да разговарят с вас. На никого. Разбрахте ли?

— Дори на... полицаи?

— Категорично не. Разследването оглавявам аз и трябва да знам със сигурност кой разполага с тази информация. Докато не ви кажа друго, не знаете нищо.

„Най-сетне“, помисли си Рафто, застанал във вятър, на стълбите. Светлината се отрази в прозорец в дъното на уличката. Отново го връхлетя усещането, че го наблюдават. И какво от това? Този път щеше да получи възмездие. Ударил бе и неговият час. Герт Рафто разкопча палтото си. На път към центъра, надолу по хлъзгавите улици, изобщо не усещаше дъждовните капки, потънал в безмълвното си тържество.

В пет следобед дъждът се лееше над Берген като из ведро. Върху бюрото пред Герт Рафто лежеше списък с имена, изпратен от

профсъюза. Рафто започна търсенето сред хората с малкото име, съобщено му от Они Хетлан. Оставаха само още трима. Излязъл бе от дома на Они едва преди два часа, а съвсем скоро щеше да разбере кой е убил Лайла Осен. Случай, разрешен за по-малко от дванайсет часа. Никой не можеше да му отнеме успеха, да го лиши от овациите, защото бе постигнал всичко сам и възнамеряваше да уведоми пресата лично. Журналисти от столицата, долетели веднага през планината, вече бяха успели да обсадят участъка. Началникът бе наредил никой да не огласява подробности относно състоянието на трупа, но въпреки това лешоядите бяха надушили кървавата баня.

— Някой е снесъл на пресата каквото не трябва — отсече началникът и погледна Рафто.

Полицаят посрещна новината с мълчание и потисна усмивката, напиреща на устните му: журналистите само чакаха нова информация, готови да предават от мястото на събитието. Рафто намали радиото, от което се чуваше как Уитни Хюстън повтаря „Ще те обичам винаги“, но преди да вдигне слушалката, телефонът звънна.

— Да, моля — обади се той с раздражение. Нямахше търпение да разкрие убийството на Лайла Осен.

— Човекът, когото търсиш, съм аз.

Пониженият полицай веднага разбра, че не е шега или грешно набран номер. Овладеният и хладнокръвен глас с ясна, делова дикция изключваше да се обажда обикновена откачалка или алкохолик. Гласът внушаваше и още нещо, но Рафто не успя да го определи точно. Полицаят се изкашля два пъти. Не бързаше да отговаря. Така щеше да покаже, че събеседникът му не е разклатил душевното му равновесие.

— С кого разговарям?

— Знаеш с кого.

Рафто затвори очи и изруга наум. Мамка му, мамка му, извършителят се канеше да се предаде. А в такъв случай Рафто нямаше да постигне толкова блестящ успех като при показан арест.

— И какво те кара да мислиш, че търся точно теб? — процеди той през зъби.

— Просто го знам — отговори гласът. — Ако действаме по моя начин, ще си постигнеш целта.

— А именно?

— Да ме арестуваш. Ще имаш тази възможност. Сам. Чу ли ме добре, Рафто?

Полицаят кимна инстинктивно и чак после се опомни, че онзи не го вижда.

— Да — потвърди той в слушалката.

— Ще те чакам до тотемния стълб в парка на полуостров Нурнес — продължи гласът. — След десет минути.

Рафто се замисли. Въпросният парк се намирал до Аквариума. Щеше да стигне там за по-малко от десет минути. Но защо да се срещат точно там, на полуострова?

— За да се уверя с очите си, че си сам — отвърна гласът, сякаш прочел мислите му. — Ако се появиш с друг полицай или закъснееш, няма да ме намериш. Ще изчезна завинаги.

Умът на Рафто обработваше трескаво информацията и преценяваше вероятностите. Стигна до заключението, че няма да успее да организира акция с колеги: идеално оправдание за доклада за решението си да действа сам.

— Добре — отвърна Рафто. — А после?

— Ще ти разкажа всичко и ще ти изложа условията, при които съм съгласен да се предам.

— Какви условия?

— По време на процеса да не нося белезници; пресата да няма достъп до случая; да излеждавам присъдата си на място, където да не се налага да общувам с други затворници.

Рафто едва не се задави.

— Добре — той си погледна часовника.

— Чакай. Има и още. Искам в килията ми да има телевизор и да ми носят каквито книги пожелаея.

— Ще го уредим — обеща полицаят.

— След като подпишеш споразумение, че приемаш условията ми, ще дойда с теб в участъка.

— Ами ако... — подхвана Рафто, но в слушалката се разнесе сигнал „свободно“.

Онзи бе затворил.

Рафто паркира близо до квартал „Верфте“ — „Корабостроителницата“. Умишлено избра този път, макар че не бе най-краткият, но оттам се откриваше по-добра видимост към парка, разположен върху хълмист терен с утъпкани пътеки и възвишения, покрити с повехнала, пожълтяла трева. Дърветата протягаха черните си жилести пръсти към тежките облаци, носещи се над морето откъм остров Аскьой. Някакъв мъж подтичваше след нервния си ротвайлер, опънал каишката си. Рафто бръкна в джоба на палтото си и опипа револвера „Смит & Уесън“, докато минаваше покрай басейна в Нурнес — пуст, боядисан в бяло, приличен на огромна вана до брега на морето. Зад ъгъла съзря десетметровия тотемен стълб — двутонен подарък от Сиатъл за Берген по случай деветстотния рожден ден на норвежкия град. Рафто чуваше дишането си и шляпането на обувките си по мокрите листа. Заваля дъжд. Дребните капки шибаха лицето му. До тотемния стълб стоеше самотна човешка фигура, обърната към Рафто, все едно знаеше откъде ще се появи полицаят.

Рафто стисна инстинктивно револвера, докато изминаваше последните метри до човека. Спря на известно разстояние. Присви очи, за да ги предпази от дъжда. Не може да е истина.

— Изненадан ли си? — попита гласът.

Чак сега полицаят се сети какво му бе направило впечатление по телефона. Не отговори. Умът му заработи на пълни обороти.

— Въобразяваше си, че ме познаваш — продължи гласът. — Но всъщност аз те познавам по-добре. Предвидих, че ще дойдеш сам.

Рафто го гледаше с невярващи очи.

— Това е игра.

— Игра ли? — прочисти си гласа полицаят.

— Да. Нали и ти обичаш да играеш.

Рафто стисна още по-здраво дръжката на револвера и го поразмести, за да се увери, че оръжието няма да се закачи за подплатата на джоба, ако се наложи да го извади.

— Защо избра мен? — попита той.

— Защото си най-добрият. А аз играя само с най-добрите.

— Откачалка — прошепна Рафто и веднага съжали.

— Точно по този въпрос не съществуват две мнения — отвърна онзи с лека усмивка. — И ти си луд, драги. Всички сме луди.

Приличае на неспокойни призраци, които не намират пътя към дома си. Винаги е било така. Знаеш ли защо индианците са ги изработвали?

Мъжът пред Рафто посочи със свит показалец, облечен в ръкавица, дънера с резбовани фигури, налякали една върху друга и вторачени над фиорда с големите си, черни, слепи очи.

— За да задържат душите — обясни той. — За да не им позволят да се изгубят. Тотемните стълбове обаче гният. Именно това е смисълът. Когато изчезнат, душите трябва да си намерят ново убежище. Например маска, огледало или новородено.

От Аквариума се чува дрезгавите крясъци на пингвините.

— Ще ми кажеш ли защо я уби? — попита Рафто и чу колко дрезгаво звучи и неговият глас.

— Жалко, че играта свърши, Рафто. Беше забавно.

— И как разбра, че съм тръгнал по следите ти?

Другият вдигна ръка и Рафто инстинктивно отстъпи крачка назад. Между пръстите му се поклащаше колие със зелена висулка във формата на сълза с черна пукнатина. Рафто чуваше ясно бесните удари на сърцето си.

— Отначало Они Хетлан отказваше да говори. Но впоследствие... как да се изразя... я убедих.

— Лъжеш.

Рафто почти не дишаше и изобличителната дума не прозвуча никак убедително.

— Тя ми каза, че си я предупредил да не дава информация на колегите ти. Това ме окуражи да те повикам сам. Знаех, че ще приемеш. Защото си се надявал този арест да ти осигури триумфално завръщане, нали?

Студените капки се лепяха по лицето на Рафто като пот. Сложил пръст върху спусъка на револвера в джоба си, той се мъчеше да говори бавно и спокойно:

— Не избра подходящо място. Стоиш с гръб към морето, а всички пътища към сушата са завардени от полицейски патрули. Не може да се промъкне и игла.

Човекът пред него подуши въздуха.

— Усещаш ли, Герт?

— Какво?

— Страхът. Адреналинът има много специфична миризма. Но какво ти обяснявам, ти и без това знаеш. Определено си усещал тази миризма, докато си пребивал арестанти. И Лайла миришеше на страх. Особено когато видя инструментите ми. А Они — още по-силно. Вероятно защото си й разказал как е умряла Лайла и е разбрала какво я чака веднага щом ме е видяла. Миризмата на адреналин действа много възбуждащо, нали? Чел съм, че някои хищници намират плячката си именно по тази миризма. Само си представи как трепери жертвата им, докато се опитва да се скрие, знаейки, че миризмата на страха й ще й донесе сигурна гибел.

Рафто гледаше ръцете на събеседника си. В ръкавици, не държат нищо, отпуснати встрани. Бяха се срещнали се все пак посред бял ден близо до центъра на втория по големина град в Норвегия. Въпреки напредналата си възраст Рафто се намираше в добра физическа форма, откакто отказа алкохола. Имаше бързи рефлекси и бе запазил почти изцяло бойните си умения. Можеше да извади револвера за частица от секундата. Тогава защо зъбите му тракаха от ужас?

ШЕСТА ГЛАВА

КЛЕТЪЧЕН ТЕЛЕФОН

Ден втори

Полицай Магнюс Скаре се облегна на служебния си стол и затвори очи. Под клепачите му веднага се появи фигура в костюм, застанала гърбом към него. Побърза да отвори очи и погледна часовника. Шест. Реши, че заслужава почивка, защото бе изпълнил всички процедури по издирването на безследно изчезнал. Позвъни във всички болници, за да провери дали са приели жена на име Бирте Бекер. Обади се в централите на таксиметровите фирми и ги накара да проверят кои шофьори са пътували близо до адреса в квартал „Хоф“ миналата нощ. Разговаря със служители в банката, където е работела изчезналата. Оттам потвърди, че госпожа Бекер не е теглила големи суми от сметката си нито преди да изчезне от дома си, нито след това. Полицаята на летището в Осло провериха списъците с пътниците от миналата вечер, но единственият човек с фамилно име Бекер беше съпругът на Бирте, Филип. За него вече знаеха, че е пътувал до Берген. Скаре се обади и във фериботните компании, обслужващи линии до Дания и Англия, макар да имаше нищожна вероятност Бирте Бекер да е заминала за чужбина, защото паспортът ѝ се намираше в дома ѝ. Съпругът ѝ го показва на разследващите органи. Амбициозният Скаре пусна по факса информационно писмо за външния вид на изчезналата до всички хотели в Осло и областта Акершхюс, а после разпрати съобщение до всички оперативни единици, включително до патрулите в Осло, да реагират с повишено внимание, ако забележат жена, отговаряща на описанието.

Оставаше единствено да разреши въпроса с мобилния ѝ телефон.

Магнюс се обади на Хари да го информира за ситуацията. Старши инспекторът звучеше задъхан, а в слушалката долиташе и разпалено чуруликане.

Хари зададе няколко въпроса за мобилния телефон на Бирте Бекер и затвори. Скаре излезе в коридора. Вратата към кабинета на

Катрине Брат стоеше отворена, осветлението беше включено, но от нея нямаше и следа. Той се качи в столовата на горния етаж.

Кухнята вече не работеше, но върху масичка на колелца до вратата имаше кана с още топло кафе, сухари и конфитюр. В помещението седяха четирима души, сред които и Катрине Брат. Беше се задълбочила в купчина книжа, наредени в класьор. Пред нея стоеше чаша вода и отворена кутия за храна с две филии хляб. Очилата ѝ с тънка рамка и тънки стъкла почти не се виждаха върху лицето ѝ.

Скаре си наля кафе и се приближи до масата ѝ.

— Планирано извънредно работно време ли? — попита той и седна.

Стори му се, че чу въздишка, преди Катрине да вдигне очи от листовете.

— Откъде се досетих ли? — усмихна се той. — Донесла си кутия с храна от къщи. Значи си знаела предварително, че ще останеш в службата след пет часа, когато столовата затваря. Извинявай, просто работата като разследващ е изострила наблюдателността ми. Обща болест.

— Нима? — промърмори незаинтересовано тя, докато погледът ѝ шареше по книжата в папката.

— Да — кимна Скаре, отпи от кафето и се възползва от възможността да я огледа.

Катрине седеше леко наведена напред и деколтето на блузата ѝ откриваше дантеления край на белия ѝ сутиен.

— Да вземем например изчезналата жена в „Хоф“. Не разполагам със сведения, по-различни от сведенията, достъпни за всички останали. И въпреки това не спирам да се питам дали пък тялото на изчезналата не е близо до дома ѝ под снега или под шумата. Или убиецът го е захвърлил в някое от малките езера и потоци.

Катрине Брат не отговори.

— И знаеш ли защо тази мисъл не ми дава мира?

— Не — отговори беззвучно тя, без да вдига очи от класьора.

Скаре се пресегна над масата и постави мобилен телефон точно пред Катрине. Тя откъсна поглед от листовете с неприкрито отегчение.

— Това е мобилен телефон — подхвана Скаре. — Сигурно си мислиш, че е изобретен съвсем наскоро, но истината е друга. Още през април 1973-та бащата на мобилните комуникации Мартин Купър

провел със съпругата си първия в историята разговор с безжичен телефон. Купър, разбира се, не е подозирал, че изобретението му ще се превърне в един от основните помощници на полицията при издирването на изчезнали лица. Ако имаш амбиции да станеш що-годе приличен детектив, те съветвам да слушаш внимателно какво ти казват по-опитните от теб и да се учиш от тях.

Катрине свали очилата си и погледна Скаре с лека усмивка. Изражението ѝ никак не му хареса, макар да не успя да го разтълкува.

— Цялата съм в слух, инспекторе.

— Добре. И така: Бирте Бекер притежава мобилен телефон, а той излъчва сигнали, които се прихващат от наземните станции в района, където се намира телефонът. Достатъчно е да е включен, дори не е нужно да разговаря по него. Затова в началото американците го нарекли „клетъчен телефон“: сигналите му се засичат от станции, всяка от които покрива определена площ или „клетка“. Обадих се в „Теленур“ и оттам ме осведомиха, че станцията в „Хоф“ засякла сигнал от телефона на Бирте. Екипът ни обаче претърси цялата къща, без да открие телефона ѝ. Вероятността да го е изпуснала близо до къщата е нищожна. Следователно... — Скаре вдигна ръце като фокусник след блестящо изпълнен номер — ... след като си изпия кафето, ще се обадя в Оперативната дежурна част и ще наредя да изпратят спасителен екип.

— Успех — Катрине му подаде телефона и прелисти следващата страница.

— Разглеждаш един от старите случаи на Хуле, нали?

— Да.

— Тогава си беше втълпил, че в Осло върлува сериен убиец.

— Знам.

— Нима? А знаеш ли, че Хуле сгреши? И то не за първи път. Той е вманиачен на тема серийни убийци, все едно живее не в Норвегия, а в САЩ. Засега обаче не е успял да намери случай на серийно престъпление по нашите географски ширини.

— В Швеция не липсват примери за серийни убийци: Тумас Квик, Юн Асониус, Туре Хедин...

— Добре си научила урока си — разсмя се Скаре. — Ако искаш обаче да ти преподам някои важни тънкости в реалния процес на

разследване, предлагам да се махнем от тук и да отидем да пийнем по бира.

— Благодаря, но не...

— Може и да хапнем. Така като гледам, не си взела много провизии.

Най-сетне Скаре успя да улови погледа ѝ и да задържи вниманието ѝ. В очите ѝ проблесна странна светлина, сякаш дълбоко в тях се разгоря огън. Скаре и друг път бе виждал този пламък. „Успях — помисли си той, — запалих искрата.“ В хода на разговора бе съумял да се изкачи до нейната дивизия.

— Погледни на предложението ми като на... — той си даде вид, че търси точната дума — ... обучение.

По устните ѝ се разля широка усмивка.

Скаре усети как пулсът му се ускорява. Обля го горещина. Вече усещаше тялото ѝ до своето; представи си как пръстите му се плъзгат по чорапа над коляното ѝ и с леко шумолене продължават нагоре.

— Какво искаш, Скаре? Да запишеш в актива си новата мацка в Отдела ли? — Тя се усмихна още по-широко, а блясъкът в очите ѝ стана още по-ослепителен. — Да побързаш да я изучаеш пръв, както момченцата заплюват най-големите парчета торта, за да не ги изпревари друг?

Магнюс Скаре усети как долната му челюст увисна.

— Нека ти дам няколко приятелски съвета, Скаре. Стой далеч от колежките си. Не си губи времето да ходиш в столовата и да пиеш кафе, ако смяташ, че си надушил важна следа. И не си прави труда да се перчиш с правомощията си. Няма да се обадиш в Оперативната дежурна част, а на Хуле и той ще реши дали да започнем издирване. После Хуле ще се свърже с „Гражданска защита“, чиито служители са в готовност да се намесят всеки момент. От тук не се изпраща спасителен екип.

Катрине смачка на топка салфетката си и я хвърли в кошчето зад Скаре. И без да се обръща, той знаеше, че е уцелила. Тя затвори класьора и стана. Скаре успя да се поокопити.

— Не знам какво си въобразяваш, Брат. Ти си омъжена, ама явно вкъщи не получаваш достатъчно и се надяваш някой пич като мен да... да... — думите му бяха. Мамка му, нищо не му хрумваше. — Предлагам ти само да те светна за това-онова, курво.

От лицето ѝ сякаш се отметна завеса и Скаре се вгледа право в пламъците. Очакваше да му удари шамар, но тя не го направи. Когато заговори отново, гласът ѝ звучеше спокойно и напълно овладяно и Скаре си даде сметка, че всичко се случи в очите ѝ и тя дори не бе помръднала пръст:

— Моля за извинение, ако съм те разбрала погрешно.

Изражението ѝ обаче показваше недвусмислено, че Катрине не допуска подобно нещо.

— За твоє сведение първият разговор, който Мартин Купър провел с помощта на изобретението си, бил не със съпругата му, а с конкурента му Джоуел Ейнджъл от „Бел Лабораторис“. Според теб дали Купър му се е обадил, за да го светне за това-онова, Скаре? Или по-скоро за да се изфука?

Тя си тръгна. Скаре проследи с поглед как платът на костюма ѝ се търка о дупето ѝ, докато върви с поклацащи се бедра към изхода на столовата. Мамка му, тази жена е напълно луда! Прииска му се да стане и да запрати нещо по нея. Но знаеше, че няма да улучи. Освен това май беше по-добре да си остане на мястото, защото ерекцията му още не бе спаднала.

Хари усещаше как дробовете му се издуват под ребрата. Дишането му започна да се нормализира, но не и пулсът. Сърцето му препускаше като заек в гърдите. Спортният му екип натежа от попилата пот. Хари се намираше в гората до ресторанта на възвишението Екеберг. Ресторантът, издържан в стила на функционализма и построен в периода между двете световни войни, някога беше гордостта на Осло. Издигаше се величествено над града върху стръмния склон на изток. С течение на времето обаче гостите на заведението изгубиха желание да изминават разстоянието от центъра до гората. Ресторантът престана да носи печалба, западна и заприлича на занемарена барака за пенсионирани паркетни лъвове, застаряващи пияници и самотни души, които търсят спътници. Накрая го затвориха. Хари обичаше да идва с колата на възвишението, издигащо се над жълтия похлупак от изгорели газове, и да тича по пътеките и по стръмнините. Наклонът оказваше съпротивление на скоростта му и млечната киселина започваше да изгаря мускулите му. Обичаше да се

спира до изгубилия очарованието си ресторант, да сяде на мократа, обрасла с бурени тераса и да гледа града, който някога чувстваше свой, но от известно време възприемаше като имот, отнет му след фалит; като бивша приятелка, вече принадлежаща другиму.

Възвишения опасваха града от всички страни. Единствената възможност за бягство предлагаше фиордът. Според геолозите Осло се намирал в кратера на угаснал вулкан. Във вечери като тази Хари често си представяше, че светлините на града са пукнатини в земната кора, откъдето проблясва нагорещена лава. От тук възвишението „Холменколен“ приличаше на светла запетайка върху отсрещния склон. Хари се мъчеше да прецени къде се намира къщата на Ракол. Замисли се за писмото. И за обаждането на Скаре, който му бе съобщил за изчезналия мобилен телефон на Бирте. Сърцето на Хари вече биеше по-кратко, изпомпваше ефективно кръвта и изпращаше спокойни равномерни сигнали до мозъка му, че е живо. Като мобилен телефон към наземна станция. Сърце. Сигнал. Писмото. Подозрението му беше направо налудничаво. Защо тогава не можеше да прогони тази мисъл от съзнанието си? Защо изчисляваше за колко време ще изтича до колата, ще стигне до „Хоф“ и ще провери дали самият той е психясал, или по-скоро някой друг?

Застанала до кухненския прозорец, Ракол гледаше към боровете, които скриваха гледката към съседния двор. Наскоро Сдружението на жилищните собственици в квартала организира среща и Ракол предложи да се отсекат някои от дърветата, за да нахлува повече светлина, но останалите посрещнаха идеята ѝ с мълчаливо неодобрение — толкова недвусмислено, че тя дори не предложи да гласуват. Боровете закриваха гледката, а хората в квартал „Хол менколен“ искаха точно това. Там, високо над града, снегът още не се бе стопил и автомобилите, повечето марка „Беемве“ или „Волво“, внимателно минаваха по виещия се по склоновете път, докато пътуваха към електрическите врати на гаражите си, към вечерята, приготвена лично от редовно спортуващи, неработещи съпруги (с малко напътствия от домашната помощница, разбира се).

Въпреки масивните изолационни плочи между етажите в къщата, която Ракол наследи от баща си, тя чуваше музиката от стаята на Олег.

„Лед Цепелин“ и „Дъ Ху“. На дванайсет години на Раquel не би ѝ хрумвало да слуша музика за възрастта на родителите си. Олег обаче непрекъснато въртеше тези дискове, защото му ги бе подарил не друг, а Хари. Раquel си спомни колко отслабнал ѝ се стори Хари при последната им среща. Буквално се беше стопил, както и споменът за него в съзнанието ѝ. Струваше ѝ се направо плашещо колко бързо образът на човек, с когото си бил в интимни взаимоотношения, избледнява и изчезва от мислите ти. Вероятно причината за това се крие именно в някогашната близост: щом тя изчезне, връзката изглежда нереална, заприличва на сън и човек бързо-бързо забравя за нея, защото има чувството, че се е случила само в главата му. Навярно затова срещата с Хари ѝ подежда като шок. Раquel остана разтърсена, след като го прегърна отново, усети миризмата му, чу гласа му на живо: не по телефона, а от удивително нежните устни върху суровото лице, осеяно с нови бръчки. Докато се вглеждаше вменящия се блясък на сините му очи, Раquel си припомни миналото.

Въпреки това тя се радваше, задето връзката им приключи и остана зад гърба ѝ; задето забрави намеренията да прекара живота си с този мъж и взе решение повече да не му позволява да опорочава живота им — нейния и на Олег — с противната действителност на неговата професия.

Сега Раquel се чувстваше по-добре. Много по-добре. Погледна часовника. Той щеше да се прибере съвсем скоро. Защото, за разлика от Хари, Матиас винаги спазваше уговорения час.

Миналото лято се запознаха съвсем случайно на градинско парти, организирано от Сдружението на живущите в квартал „Холменколен“. Той дори не живеел в района, а дошъл по покана на свои приятели. Дватамата с Раquel разговаряха цяла вечер. Предимно за нея. Матиас я слушаше внимателно и с типичния за лекарите интерес или поне така ѝ се стори. След два дни ѝ се обади и я покани да го придружи на изложба в културния център „Хение Унста“. Добави, че и Олег е добре дошъл, защото имало и детска експозиция. Времето се случи лошо, творбите на изложбата се оказаха посредствени, а Олег се държа много резервирано. Матиас обаче съумя да освежи атмосферата с ведрото си настроение и жлъчните си коментари за таланта на художниците. След като се прибраха вкъщи, помоли да го извинят за неподходящата идея и с усмивка обеща повече да не ги води, на

каквото и да е, освен ако не проявят желание, разбира се. После прекара една седмица в Ботсвана. Още щом се прибра в Норвегия, се обади на Раquel и я покани на среща.

Тя чу шума от автомобила му. Явно включи на по-ниска предавка, преди да поеме по стръмната площадка към гаража. Матиас караше хонда „Акорд“, стар модел. Кой знае защо, това ѝ харесваше. Той винаги паркираше пред гаража, не вкарваше колата вътре. И това ѝ харесваше. Харесваше ѝ също, че Матиас винаги си носи чисто бельо и тоалетни принадлежности; че я пита кога иска да се видят пак, че не възприема връзката им като даденост. Това, разбира се, сигурно щеше да се промени, но Раquel се чувстваше готова. Матиас слезе от колата. На ръст беше висок почти колкото Хари. Усмихна се към прозореца с момчешката си открита усмивка въпреки изтощителното, нечовешки дълго дежурство. Да, Раquel беше готова да направи следващата крачка. Да приеме в живота си мъж, който я подкрепя, обича и слага на първо място нея и сина ѝ. В коридора се чу как той отключи. Миналата седмица му бе дала ключ от дома си. Тогава Матиас го пое с въпросително изражение и с радостта на хлапе, което е получило входен билет за шоколадова фабрика.

Вратата се отвори, той влезе и тя се хвърли в обятията му. Дори вълненото му палто ѝ миришеше на хубаво. Студеният плат погъделичка приятно бузата ѝ, а спокойната топлина под него вече се разливаше и по нейното тяло.

— Какво има? — засмя се той, заровил нос в косите ѝ.

— Чаках те с такова нетърпение — прошепна тя.

Раquel затвори очи и постояха така известно време.

Тя най-сетне го пусна и се вгледа в лъчезарното му лице. Матиас беше красавец. По-привлекателен от Хари.

Той разкопча палтото си, закачи го и отиде да си измие ръцете на мивката, където миеха по-мръсните предмети. Това се бе превърнало в негов ритуал след лекции в Отделението по патоанатомия, където работеха с истински трупове. По същия начин Хари си миеше ръцете след оглед на местопрестъпление. Матиас отвори шкафа под мивката, извади торба с картофи и ги изсипа в коритото. Пусна струята върху тях.

— Как мина денят ти, скъпа?

Мнозина мъже на негово място биха попитали как е минала вечерята снощи — Матиас знаеше, че Раquel има среща с Хари. Дискретността му беше още една причина да го харесва. Започна да му разказва, докато гледаше през прозореца. Погледът ѝ се плъзна над боровете и се насочи към града в низините, където светлините от електрическите крушки вече бяха започнали да се сгъстват. Той се намираше някъде там и вървеше по следите на нещо, което не бе открил и никога нямаше да открие. Беше ѝ жал за него. Изпитваше единствено съчувствие. По време на снощната вечеря погледите им изведнъж се вкопчиха жадно един в друг и те с мъка успяха да свалят очи от другия. Сякаш по телата им премина ток, но това продължи само миг. После приключи. Магията не трая дълго. Тя вече бе взела решение.

Раquel застана зад Матиас, прегърна го и отпусна глава върху широкия му гръб.

Усети как мускулите и сухожилията му се стягат под ризата, докато бели картофите и ги пуска в тенджерата.

— Май тези няма да стигнат — установи той.

Раquel мерна сянка до вратата и се обърна.

Застанал на прага, Олег ги наблюдаваше.

— Ще отидеш ли да донесеш още няколко картофа от мазето? — попита тя.

Тъмните му очи потъмняха още повече. Матиас също се обърна. Олег не помръдна.

— Аз ще отида — предложи мъжът и взе празна кофа от шкафа.

— Не — възпротиви се момчето и направи две крачки напред. — Остави на мен.

Олег взе кофата и излезе.

— Какво беше това? — попита лекарят.

— Страх го е от тъмното — въздъхна Раquel.

— Досетих се, но защо въпреки това слезе в мазето?

— Защото Хари го научи.

— На какво?

— Да прави онова, от което се бои, ако иска да преодолее страха си — поклати глава Раquel. — Докато живееше при нас, Хари винаги пращаше Олег в мазето.

Матиас се намръщи.

— Хари никога не е притежавал умения на детски психолог — усмихна се тъжно Ракел. — Олег обаче винаги слушаше него, а не мен. От друга страна, долу няма чудовища.

Матиас включи единия котлон и промърмори:

— И откъде сте толкова сигурни?

— И ти ли като малък си се страхувал от тъмното? — разсмя се Ракел.

— Не само като малък — усмихна се накриво Матиас.

Да, Ракел го харесваше. Животът ѝ бе станал по-хубав. Харесваше го, определено го харесваше.

Хари спря колата на улицата пред дома на Бекер. Остана вътре, загледан в жълтата светлина от прозорците, която се разпръскваше из градината. Снежният човек се бе смалил до размерите на джудже. Сянката му обаче се простираше чак до оградата. Хари слезе от колата и отвори портата. Тя изскърца жаловито и Хари направи гримаса. Знаеше, че е редно да позвъни, а не да влиза на своя глава. Градината също се смяташе за неприкосновена собственост като самата къща. Ала Хари нямаше нито необходимото търпение, нито желание да обсъжда намеренията си с професор Бекер. Мократа почва поддаваше под краката му. Хари приклепна. Светлината от къщата се отразяваше в снежния човек и му придаваше вид на фигура от матово стъкло. Заради топенето на снега през деня малките снежни кристали се бяха прегрупирани в по-големи, но надвечер, при спадането на температурите, влагата се бе кондензирала и замръзнала в други форми. В резултат сутрешният ситен, бял и лек снежец се беше превърнала в сивкав, сбит и едрозърнест.

Замахна с десния си юмрук и нанесе удар. Главата на снежния човек се отчупи от раменете и се търколи върху кафявата трева.

Хари замахна повторно. Този път обаче не сви пръстите си в юмрук, а ги заби право в тялото на снежния човек. Зарови ги в снега и напипа каквото търсеше.

Извади ръката си и я вдигна тържествуващ пред обезглавения снежен човек, както Брус Лий неизменно показва на противника си сърцето, което току-що е изтръгнал от гърдите му.

В ръката на Хари проблесна мобилен телефон „Нокия“ с панел в сребристо и червено. Батерията още не беше изтощена напълно.

Усещането за победа се изпари. Защото Хари си даваше сметка, че находката представлява не пробив в разследването, а просто антракт в куклен спектакъл, но личността на кукловода оставаше загадка. Целта на убиеца е била полицаите да намерят телефона.

Хари се приближи до входната врата и позвъни. Филип Бекер отвори. Косата му беше разчорлена, вратовръзката висеше накриво. Той премига няколко пъти като току-що станал от сън.

— Да — отговори той на въпроса на Хари. — Нейният телефон е точно такъв модел.

— Моля, наберете номера ѝ.

Филип Бекер влезе в къщата. Неочаквано на вратата се показа лицето на Юнас. Хари понечи да го поздрави, но в същия миг от червения мобилен телефон се разнесе мелодия. „Козльо, не ходи в шубрака“. Хари си спомняше как продължава известната песничка: „Малкото момче те чака.“

Хари видя как лицето на Юнас засия. После момчето започна да разсъждава и първоначалната радост от звука на нейния телефон отстъпи пред вцепеняващ страх. Хари преглътна с мъка. Познаваше толкова добре това усещане.

С влизането в апартамента си долови миризмата на гипсов прах и стърготини. В коридора радиаторите бяха струпани на купчина върху пода. По мазилката се забелязваха светли петна. Хари прокара показалец по белия слой върху паркета. После облиза върха на пръста си. Имаше солен вкус. От плесенните гъби? Или просто солта представлява избилата пот на основите на строежа? Приблужи запалката си до стената, но нито забеляза, нито усети нещо.

Легна си. Докато се взираше в плътната тъмнина на спалнята си, се замисли за Юнас. И за майка си. За миризмата на болест, за лицето ѝ, което бавно чезнеше върху бялата възглавница; за дните и седмиците след смъртта ѝ, когато двамата със Съос продължаваха да си играят, а баща им само мълчеше. Опитваха се да се преструват, че всичко си е както преди. Потънал в размисли, Хари сякаш долови слабо пукане в коридора. Като от невидими марионетни нишки, които

се опъват, разпростират се в мрака, прогризват го и изпускат слаба, треперлива светлина.

СЕДМА ГЛАВА

НЕОГЛАСЕНА СТАТИСТИКА

Ден трети

Анемичната сутрешна светлина се просмукваше едва-едва между щорите в кабинета на главния полицейски инспектор и се полепяше по двете лица вътре като сива мембрана. Началник Хаген слушаше Хари намръщен. Над гъстите му черни вежди, сраснали се в обща дълга линия над очите, се бе образувала бръчка. На малък постамент върху голямото му бюро стоеше бяла кост от малък човешки пръст, принадлежал според надписа на японския батальонен командир Йошито Ясуда. Докато работел в Армейската офицерска школа, Гюнар Хаген изнасял лекции за кутрето на Ясуда: командирът отрязал доброволно малкия си пръст под погледа на войниците си по време на отстъплението от Бирма през 1944. Само преди година върнаха Хаген при някогашния му работодател — полицията — и го назначиха за началник на Отдела за борба с насието. Тъй като оттогава изтече много вода, Хаген слушаше сравнително търпеливо, докато старши инспектор Хуле му докладваше по темата „изчезнали лица“.

— Всяка година постъпват повече от шестстотин сигнала за изчезнали само на територията на Осло. Повечето се появяват след броени часове. Почти няма случаи на изчезнали за по-дълго от няколко денонощия.

Хаген потърка с пръст косъмчетата над носа си: тяхна именно беше заслугата за срастването на двете му вежди. Мислеше за предстоящото съвещание в кабинета на шефа на Главното управление. Щяха да обсъждат орязването на бюджета.

— Изчезналите са предимно от заведенията за психично болни или за възрастни хора с деменция — продължи Хари. — Има и случаи на избягали в Копенхаген или самоубийци. Те също не остават в неизвестност дълго: или се появяват в пасажерските списъци на летището, или засичаме, че са изтеглили пари от банкомат, или телата им изплуват на някой бряг.

— Какво искаш да кажеш? — попита Гюнар Хаген и си погледна часовника.

— Това — отвърна Хари и подхвърли жълта папка, която плесна шумно върху бюрото на началника.

Хаген се наведе напред и прехвърли листовете, закрепени с телбод.

— Впечатлен съм, Хари. Досега не съм забелязал да подготвяш доклади с удоволствие.

— Докладът е на Скаре — уточни Хари. — Заключението обаче е мое и смятам да ви го поднеса в устна форма.

— По-накратко, ако обичаш.

Хари заби поглед в отпуснатите си ръце. Бе опънал дългите си крака пред стола. Пое си дъх. Знаеше, че каже ли го веднъж на глас, няма връщане назад.

— Броят на изчезналите е смущаващо голям.

Дясната половина от общата вежда на Хаген се вдигна.

— В смисъл?

— Ще намерите данните на шеста страница. Статистика за жените на възраст между двайсет и пет и петдесет, потънали в неизвестност от 1995-а до днес, без да са открити. Допитах се до Отдела за издирване на изчезнали лица и оттам потвърдиха, че броят на тези жени е прекалено голям.

— Сравнен с какво?

— С минали години. Със статистиката в Дания и Швеция. Сравнен с изчезналите лица от други групи на населението. Очевидно се налага изводът, че сред лицата в неизвестност преобладават омъжени жени.

— Днес представителките на нежния пол са по-самостоятелни от преди — напомни Хаген. — Някои жени напускат семействата си и започват нов живот, например заминават за чужбина с друг мъж. От статистическите данни не можеш да добиеш представа за причината защо толкова много жени се водят безследно изчезнали. Какво ще кажеш?

— И датчанките, и шведките са се еманципирани с годините, шефе, но там случаите на безследно изчезнали са значително по-малко.

— Ако цифрите действително говорят за тревожна тенденция, защо никой досега не го е забелязал?

— Защото докладът на Скаре обхваща цялата страна, а полицейските управления имат практиката да следят само случаите в собствения си район. И вие разполагате със списък на изчезналите лица за последните петдесет години в цялата страна, който съдържа хиляда и осемстотин имена, но той обхваща и хора, изчезнали при корабокрушение или злополука като например при преобръщането на норвежката нефтена платформа „Александър Шилан“. Искам да подчертая, че досега никой не си е направил труда да следи има ли закономерност в случаите на потънали в неизвестност в цялата страна.

— Добре, Хари, но ние не носим отговорност за цяла Норвегия, а за престъпленията в района на Осло.

Хаген удари с длани по масата, за да даде знак на старши инспектора, че срещата е приключила.

— За беда проблемът стигна и до Осло — продължи обаче Хари.

— Какъв проблем?

— Снощи намерих мобилния телефон на Бирте Бекер в тялото на снежен човек в двора на къщата ѝ. Нямам представа какво точно става, шефе, но намирам за важно да разберем. Възможно най-бързо.

— Статистиката е интересна наука — Хаген взе разсеяно кутрето на Ясуда и го потърка с нокътя на палеца си. — Разбирам защо случаят на Бирте Бекер те притеснява. И все пак ми се струва недостатъчна причина да задълбаем в случая. Каж ми, Хари, кое всъщност те подтикна да възложиш на Скаре да подготви доклад за изчезналите лица?

Хари погледна началника си. Извади намачкан плик от вътрешния си джоб и му го подаде.

— След участието ми в онова телевизионно шоу през септември го намерих в пощенската си кутия. Досега го смятах за шега.

Хаген извади листа от плика. Прочете шестте изречения и поклати глава:

— Снежен човек? А какво е „Мъри“?

— Точно това ме плаши.

Хаген го погледна с недоумение.

— Дано греша, но се опасявам, че ни предстои да се лутаме в адска тъмнина.

— Какво искаш, Хари? — въздъхна Хаген.

— Да събера разследващ екип.

Подобно на повечето полицаи в Главното управление Хаген смяташе Хари Хуле за своенравен, арогантен, заядлив, нестабилен алкохолик. Въпреки това началникът се радваше, задето двамата играят в един отбор: горко им на престъпниците, които Хари решише да погне.

— Колко души? — попита Хаген. — И колко време?

— Десетима. Два месеца.

— Две седмици? Четирима души? Това не ми прилича на разследване на убийство — възнегодува Скаре.

Огледа неодобрително тримата си колеги, натъпкали се в кабинета: Катрине Брат, Хари Хуле и Бьорн Холм от Отдела за експертно-криминална дейност.

— Толкова успях да издействам от Хаген — отвърна Хари и се залюля назад на стола си. — И помнете, засега не разследваме убийство.

— А какво? — попита Катрине Брат. — Какво всъщност разследваме засега?

— Издирваме безследно изчезнала и се опитваме да разберем има ли връзка между зачестилите през последните години случаи на потънали в неизвестност жени.

— Всички са омъжени и изчезват внезапно в късна есен, нали? — попита Бьорн Холм с остатъци от специфичния за района Тутен говор — едно от нещата, които бе донесъл в Осло наред с колекцията си от грамофонни плочи на Елвис, кънтри, „Секс Пистълс“, „Джейсън & Дъ Скочърс“, три костюма, шити по поръчка в Нашвил, американска библия, възкъс диван за спане и обзавеждане за трапезария, оцеляло при три поколения от фамилията Холм. Всичко това Бьорн бе натоварил в ремарке и закарал в столицата с Волво „Амазон“, произведено през 1970-а годината, в която шведският автомобилен концерн прекратява производството на този модел.

Бьорн Холм беше купил колата за дванайсет хиляди крони, без да знае какъв е пробегът ѝ, защото броячът на километража отчиташе само до сто хиляди. Волвото обаче представляваше предметен израз на същността и житейските идеали на Бьорн. Обожаваше миризмата на кожа, ламарина, моторно масло, на избелялата поставка за шапки под

задното стъкло, на фабриката „Волво“ и на облегалки, пропити с човешка пот. За Бьорн Холм това не беше просто засъхнал слой телесна течност, а благороден блясък, квинтесенция на душите на предишните собственици, на тяхната карма, хранителни навици и житейски подход. Заровете, окачени на огледалото в колата — оригинални плюшени „Фъзи Дайс“ — отразяваха в точна пропорция смесицата от истинска любов и иронична дистанция към някогашната американска култура и естетика, която пасваше като ръкавица върху ръка на норвежки селски син, закърмен с Джим Рийвс и „Рамоунс“. В момента Бьорн Холм носеше небрежна плетена шапка, с която приличаше по-скоро на полицейски информатор из наркосредите, отколкото на криминолог. Изпод шапката се подаваха два внушителни ръждивочервени бакенбарда с формата на котлети и ограждаха кръглото му симпатично лице. Очите му, леко изпъкнали като на риба, му придаваха постоянно учуден вид. Той беше единственият специалист сред тримата присъстващи, за когото Хари настоя изрично да участва в скромния му екип.

— Още нещо — старши инспекторът протегна ръка да включи шрайбпроектора, намърдан между купчините книжа върху бюрото му.

Магнюс Скаре изруга, защото върху лицето му се появиха разфокусирани букви, закри очи с ръка и се отместа. Зад проектора се чу гласът на Хари:

— Точно преди два месеца намерих това писмо в пощенската си кутия. Няма подател. Пощенското клеймо е от Осло. Представява разпечатка от стандартен мастилен принтер.

Преди Хари да е помолил, Катрине Брат изгаси осветлението и стаята потъна в мрак. Така светлият четириъгълник върху бялата стена изпъкваше още по-ясно.

Прочетоха писмото наум.

„Съвсем скоро ще падне първият сняг. И тогава ще се появи той. Снежният човек. А когато снегът изчезне, той пак ще е отвел някого със себе си. И ти ще се питаш: «Кой е направил снежния човек? Кой прави снежни човеци? Кой е родил Мъри?» Защото снежният човек не знае.“

— Колко поетично — промърмори Бьорн Холм.

— Кой е Мъри? — попита Скаре.

В отговор вентилаторът на проектора продължи да шуми равномерно.

— По-интересно е кой е Снежния човек — обади се Катрине Брат.

— Явно някой, който се нуждае от спешно наместване на чарковете в главата — отвърна Бьорн Холм.

Самотният смях на Скаре секна почти веднага.

— Мъри беше прозвището на човек, който вече не е между живите — обясни от тъмното Хари. — Мъри е абориген от Куинсланд в Австралия. Докато този Мъри беше жив, убиваше жени по цялата територия на Австралия. Точният брой на жертвите му не е известен. Истинското му име е Робин Тувумба.

Вентилаторът продължаваше да бръмчи.

— Серийният убиец — сети се Бьорн Холм. — Онзи, дето ти го уби.

Хари кимна.

— Да не би да подозираш, че отново се е развилнял сериен убиец?

— Писмото ме наведе на такава мисъл, да.

— Ей, ей, я по-кратко! — Скаре вдигна длани, сякаш да спре старши инспектора. — Хари, колко пъти си вдигал фалшива тревога, откакто се превърна в медийна звезда след австралийското ти приключение?

— Три — отвърна Хари. — Най-малко три пъти.

— И въпреки това досега в Норвегия не е имало такъв случай.

Скаре хвърли бърз поглед към Брат, за да се увери, че и тя го слуша.

— Защо непрекъснато ти се привиждат серийни убийци? Да не би заради курса във ФБР?

— Възможно е.

— Тогава нека ти напомня, че освен, с изключение на санитаря, бил смъртоносни инжекции на неколцина старци, и бездруго пътници, в Норвегия не сме се сблъскали със сериен убиец. Никога. Маниаците са запазена марка на САЩ, а дори и там най-често са само по филмите.

— Грещиш — възрази Катрине Брат.

Останалите се обърнаха към нея. Тя сподави прозявката си.

— Серийни престъпления са регистрирани в Швеция, Франция, Белгия, Германия, Англия, Италия, Холандия, Дания, Русия и Финландия. Уточнявам, че това са официално оповестените случаи, които местната полиция е разкрила. Статистиката за реалния брой извършени престъпления не се огласява.

В тъмното Хари не можеше да забележи червенината, плъзнала по лицето на Скаре, но не му убягна агресивно издадената брадичка на полицая, обърната срещу Катрине Брат.

— Досега сме открили един-единствен труп. Освен това мога да ти покажа цяло чекмедже с подобни писма. Има много по-откачени от този... снежко.

— Разликата е, че авторът на това писмо е направил старателно проучване — отвърна Хари, стана и се приближи до прозореца. — Прозвището Мъри никога не се е появявало в пресата. Робин Тувумба се представяше така на боксовите мачове в пътуващ увеселителен парк.

Последните лъчи на дневната светлина си пробиха път през пукнатина в облачната покривка. Хари си погледна часовника. Олег го бе помолил да тръгнат навреме, за да хванат и подгряващата група „Слейър“.

— И отде да я почнем? — попита Бьорн Холм.

— А? — не разбра Скаре.

— Откъде да започнем работа? — поясни Холм с пресилено ясна дикция.

Хари се върна до бюрото.

— Холм, ти ще направиш подробен оглед на жилището и апартамента на Бекер, както се процедира с местопрестъпление. Непременно провери за следи от мобилния телефон и шала. Скаре, ти ще съставиш списък на осъдени за убийство, изнасилвачи, заподозрени в...

— ... подобни престъпления и всякаква друга измет на свобода — довърши Скаре.

— Брат, ти ще се заемеш с докладите за изчезнали лица и ще започнеш да търсиш някаква закономерност.

Хари очакваше неизбежния въпрос „Каква закономерност?“. Само че този път остана изненадан: Катрине Брат само кимна.

— Добре. А сега — на работа.

— А ти? — попита Брат.

— Аз отивам на концерт.

Тримата полицаи излязоха от кабинета му. Хари погледна в бележника си единствената дума, която си бе записал: *неогласена статистика*.

Силвия тичаше с всички сили. Насочи се към най-гъстата част от гората, за да потъне в падащата дрезгавина. Бягаше, за да спаси живота си. Не си завърза ботушите и те се напълниха със сняг. С помощта на малка брадва си пробиваше път през ниските оголени клони. Окървавеното острие на брадвата проблясваше в сумрака. Силвия не се съмняваше, че снегът, паднал вчера, вече се е стопил в града, но в селцето Сулихьогда, макар и само на половин час път, снежната покривка ще се задържи до пролетта. В момента ѝ се искаше никога да не се бяха местили в това забравено от бога място, в това безлюдно парче земя в покрайнините на града. Ах, как ѝ се искаше да бяга по черен асфалт, където стъпките ѝ не оставят следи, а градският шум поглъща звуците на шляпащите ѝ подметки и тя намира убежище в тълпата. Тук обаче беше съвсем сама.

Не. Не съвсем.

ОСМА ГЛАВА

ЛЕБЕДОВА ШИЯ

Ден трети

Силвия бягаше все по-навътре в гората. Мракът прииждаше все по-уверено. По принцип ненавиждаше ранно спускащия се ноемврийски мрак, но днес го чакаше с огромно нетърпение. Защото търсеше именно тъмнината в гората; тъмнина, която да заличи следите ѝ по снега и да я скрие. Познаваше района като петте си пръста. Ориентираше се добре и нямаше опасност да се върне обратно в имението, право в прегръдката на... на онова нещо. Ала за беда през изминалата нощ снегът бе преобразил природата, бе покрил пътеките с бялата си пелена, бе размил контурите. А мракът... в съчетание с обзелата я паника изкривяваше и деформираше всичко наоколо.

Спря и се ослуша. Пресекливият ѝ хрипкав дъх цепеше тишината. Подобен звук се чуваше, когато Силвия късаше хартията, преди да опакова сандвичите за училище на момичетата. Успя някак да успокои дишането си. Чуваше само пулсирането на кръвта в ушите си и тихо ромолене на поток. Ами да! Потокът! Излезеха ли да берат горски плодове, винаги следваха течението му. Близко до него залагаха капани или търсеха изчезнали кокошки, макар да знаеха, че лисицата вече ги е отмъкнала. Потокът водеше до чакълестия път, а по него все щеше да мине някоя кола. Вече не чуваше други стъпки, пукот от клонки или хрущене в снега. Дали бе успяла да се измъкне? Потокът сякаш течеше по бял чаршаф в горската падина.

Силвия нагази до глезен. Студената вода веднага се просмука през ботушите ѝ и парализира мускулите на прасците ѝ. Отново хукна. По течението на потока. Вдигаше високо крака, за да се движи по-бързо. Разнасяше се силно шляпане. „Но поне не оставям следи“, помисли си тържествуващо тя. Пулсът ѝ се успокои, макар да тичаше.

Сигурно в резултат от тренировките на бягащата пътека във фитнес залата. Благодарение на тях Силвия свали шест килограма и с чиста съвест можеше да заяви, че се намира в завидна за трийсет и петте си години форма. Или поне Юнгве твърдеше така. С него се

запознаха миналата година на един от така наречените „вдъхновяващи семинари“. Лично тя се почувства прекалено силно вдъхновена. Боже мой, само да можеше да върне времето назад! С осем години. Щеше да постъпи по съвсем различен начин! Нямахше да се омъжи за Ролф. Щеше да направи аборт. Да, в момента тази мисъл ѝ се струваше ужасна, защото близначките вече бяха родени, но преди това, преди да види Ема и Олга, Силвия би могла да вземе такова решение. Така нямахше да попадне в затвора, който толкова грижливо си бе изградила.

Докато си проправяше път през клоните, надвиснали над потока, забеляза с периферното си зрение как някакво животно бързо се изгубва в сивия горски мрак.

Трябва да внимавам и да не размахвам толкова силно ръка, помисли си тя, иначе ще си ударя крака с брадвата. Само допреди минути колеше кокошки в обора, а ѝ се струваше, че е изминала цяла вечност. Бе отсякла главите на две и тъкмо се канеше да обезглави третата, когато чу проскърцването на вратата зад гърба си. Стресна се, разбира се. Беше съвсем сама вкъщи и не бе чула нито стъпки, нито автомобил на двора. Най-напред вниманието ѝ прикова странният инструмент — тънък метален клуп, закрепен за дръжка. Подобни капани залагаха за лисици. Човекът с клупа в ръка започна да говори и постепенно ѝ стана ясно, че тя е жертва, осъдена на смърт. Обясни ѝ защо.

Докато слушаше налудничавата му, но същевременно неумолима логика, кръвта в жилите ѝ се движеше все по-трудно, все едно се съсирваше. Обясни ѝ как точно ще го направи. В подробности. Клупът се нажежи. Първо стана червен, после бял. И тогава, обзета от паника, тя замахна и удари. Усети как наточеното острие разцепи плата точно под вдигнатата му ръка и видя как якето и пуловерът му зинаха като разтворен цип. Брадвата остави червена резка върху голата кожа. Той се строполи назад върху опръсканите с кокоша кръв дъски, а Силвия се втурна към задната врата на обора. Оттам се стигаше право в гората. В мрака.

Ледената вода вкочани краката ѝ до коленете. Дрехите прогизнаха до пъпа ѝ, но я крепеше мисълта, че скоро ще се озове на пътя. А оттам до най-близката къща имаше само четвърт час бегом. Потокът зави. Левият ѝ крак подритна нещо леко издадено над водата. Чу се щракване и някой сграбчи крака ѝ. Силвия политна напред,

падна по корем и глътна вода с вкус на пръст и изгнили листа. Подпря се на ръце и се повдигна на колене. След като разбра, че е сама, паниката ѝ се уталожи. Левият ѝ крак обаче се бе заклецил. Опипа го с ръка. Очакваше да се е заплел в корени на дърво под водата, но пръстите ѝ се плъзнаха по нещо гладко и твърдо. Метал. Метална скоба. Потърси с поглед какво всъщност е ритнала. И там, на заснежения бряг на потока, видя очи, перушина и бледочервен гребен. Паниката отново я заля. Отрязана глава на кокошка, но не от тези, които бе заколила днес. Ролф използваше такива глави за примамка. След като изчислиха, че през изминалата година лисицата им е отмъкнала шестнайсет кокошки, подадоха молба в общината и оттам им разрешиха да сложат няколко капана — така наречените „лебедови шии“ — около имението им, ала далеч от оживени пътеки. Най-подходящото място за залагане на капаните беше под вода, като примамката се подава над повърхността. Когато лисицата отхапе главата на кокошката, капанът щраква, чупи врата на животното и то умира мигновено. Поне на теория. Силвия опипа крака си. Купиха капаните от склада за ловни принадлежности в Драмен. Продавачът им обясни, че пружините са опънати и могат да счупят човешки пицъл. В момента тя не усещаше болка в премръзналия си крак. Напипа тънката тел, закрепена за „лебедовата шия“. Нямахше как да отвори капана без специалната скоба, която държаха в бараката с инструменти до къщата. А и обикновено завързваха „лебедовата шия“ за близко дърво със стоманена тел, та някоя полумъртва лисица да не отмъкне скъпото оборудване. Ръката на Силвия се плъзна по телта до брега. Там напипа метална табелка. Върху нея бе написано фамилното им име, както изискваше наредбата.

Вцепени се. Дали ѝ се счу, или наистина в далечината изпука клонка? Очите ѝ се вторачиха в гъстия мрак, а сърцето ѝ отново се разблъска.

Изтръпналите ѝ пръсти се плъзнаха повторно по телта. Изпълзя на брега. Телта се оказа усукана около стъблото на млада, но масивна бреза. Напипа възела под снега. Металът беше замръзнал в твърда, неподатлива на натиск буца. Трябваше незабавно да се отърве от нея и да продължи да бяга.

Отново изпука клон. Този път по-наблизо. Тя се спотаи до дървото, но се постара да застане възможно най-далеч от шума.

Облегна се на стъблото. Помъчи се да си внуши колко важно е да не изпада в паника. След няколко дърпания ще развърже възела, костта на прасеца ѝ не е счупена, шумът от клоните е от хищник. Опита се да намери края на телта във възела и дори не усети болка, когато единият ѝ нокът се счупи по средата. Усилията ѝ се оказаха безплодни. Наведе се и захапа стоманата. Зъбите ѝ изпукаха. Проклятие! Чу леки спокойни стъпки в снега и притаи дъх. Стъпките спряха от другата страна на дървото. Въобразяваше ли си, или наистина чу как някой души въздуха и вдишва миризмите наоколо? Силвия замръзна на място. Човекът тръгна отново. Звукът от стъпките му заглъхваше. Той се отдалечаваше. Силвия си пое пресекливо дъх. Трябва незабавно да се махне оттук. Дрехите ѝ бяха вир-вода и щеше да умре от студ през нощта, ако никой не я намереше. Изведнъж се сети за брадвата. Ами да! Съвсем забрави за нея. Телта беше тънка. Ако я сложи върху камък и нанесе няколко силни удара, ще се освободи. Явно бе изпуснала брадвата в потока. Показа се предпазливо от скривалището си, бръкна в черната вода и започна да опипва каменистото дъно.

Нищо.

Изгубила надежда, тя се свлече на колене, а погледът ѝ обходи снега по двата бряга. Ето я! Острието на брадвата се подаваше над черната вода на два метра пред Силвия. Още преди да усети съпротивлението на телта, преди да се просне по корем в потока и водата от разтопения сняг да забълбука, да я облее и да стегне в леденостудената си прегръдка и без друго почти спрялото ѝ сърце; още преди да се протегне към спасението си като обезверен просяк, Силвия знаеше, че брадвата е прекалено далеч и няма как да я стигне. Пръстите ѝ увиснаха във въздуха на петдесетина сантиметра от дръжката. Сълзите напиха да я задавят, но тя ги преглътна: после щеше да има възможност да плаче, колкото ѝ душа иска.

— Това ли търсиш?

Нито го беше чула, нито го беше видяла да се приближава. Изведнъж пред нея в потока се появи клекнала фигура. Онова нещо. Силвия заотстъпва панически назад, но фигурата протегна настойчиво ръка, стиснала брадвата:

— Вземи я, де.

Тя се изправи на колене и взе брадвата.

— За какво ти е? — попита гласът.

Силвия усети силен прилив на ярост заради сковалия я страх. Реагира бурно. Втурна се напред и размаха брадвата, но телта я дръпна обратно, брадвата удари в мрака и след секунда Силвия се просна отново във водата.

Гласът се разсмя тихо. Тя застана на хълбок.

— Махай се — простена тя и изплю няколко дребни камъчета.

— Искам да ядеш сняг — отвърна гласът, изправи се и се хвана за мястото, където Силвия го бе ранила с брадвата.

— Какво? — изплъзна се от устата ѝ.

— Искам да се тъпчеш със сняг, докато се напикаеш. — Фигурата застана на около метър извън обсега на Силвия, наклони глава и я огледа. — Докато стомахът ти замръзне и се напълни толкова, че вече да не може да разтапя снега. Докато във вътрешностите ти остане само лед. Докато се превърнеш в онова, което представляваш в действителност: ледено, безчувствено създание.

Силвия чуваше думите му, но съзнанието ѝ отказваше да приеме значението им.

— Никога! — изкрещя тя.

От фигурата се разнесе звук и се сля с бълбукането на потока.

— Викай колкото искаш, скъпа Силвия. Няма кой да те чуе.

Видя как тъмният силует вдигна нещо в ръката си. Запаали го. Примката! В мрака приличаше на нажежена капка. При допира с водата започна да съска и да дими.

— И без да те карам, ще поискаш да ядеш сняг. Повярвай ми.

До съзнанието на Силвия стигна парализиращото откровение, че е настъпил сетният ѝ час. Оставаше ѝ само една възможност. През последните минути тъмнината се сгъсти, но тя се помъчи да установи положението на фигурата между дърветата, докато претегляше брадвата в ръка. Кръвта затуптя във върховете на пръстите ѝ, все едно се връщаше, за да ѝ вдъхне сили за още едно, последно усилие. Заедно с близнаците Силвия неведнъж се бе упражнявала да мята брадвата по стената на плевника. Там нарисоваха мишена — лисица — и всеки път, когато дъщерите ѝ отиваха да свалят брадвата от стената, викаха тържествуващо:

— Мамо, ти уби звяра! Уби го!

Силвия постави единия си крак малко по-напред от другия. Така при засилването постигаше оптимален баланс между сила и точност.

— Откачалка — прошепна тя.

— По този въпрос няма две мнения — отвърна гласът.

По лицето на тъмната фигура сякаш пробяга лека усмивка. Бравата изсвистя в гъстия, почти материален мрак. Застанала в отлично балансирана поза с изпъната напред дясна ръка, Силвия проследи пътя на смъртоносното оръжие. Бравата се шумугна между дърветата. Чу се как отсече клонка. После потъна в мрака и се заби глухо в снега.

Силвия се опря на брезата и се свлече на земята. Вече не се мъчеше да сподави сълзите си, защото си даваше сметка, че е обречена.

— Ще започваме ли? — меко попита гласът.

ДЕВЕТА ГЛАВА ДУПКАТА

Ден трети

— Супер готино, а?

Въодушевеният глас на Олег надвикваше съскащата мазнина в арабската закусвалня, претъпкана със зрители от концерта в зала „Осло Спектрум“. Хари кимна в отговор. Олег, облечен в суичър и потен, подскачаше ентузиазирано, докато разказваше на Хари за прочутите музиканти от „Слипнот“. Хари дори не знаеше имената им, защото дисковете с песните им даваха доста оскъдна информация за групата, а и обикновените музикални списания от сорта на „Моджо“ и „Ънкът“ не публикуваха статии за такива банди. Хари поръча два дюнера и си погледна часовника. Раquel бе обещала да ги чака пред арабската закусвалня точно в десет. Олег продължаваше да говори. Кога се случи това? Кога малкият стана на дванайсет и реши да слуша музика за различните стадии на смъртта, отчуждението, студа и житейския провал? Този факт вероятно трябваше да поражда тревога, но Хари не се притесняваше за Олег. Възприемаше интересите на момчето като ново начало. Олег искаше да утоли нормалното за възрастта му любопитство, да изпробва различни неща и да види дали му отиват, както се пробва нов костюм. С времето щяха да се появят и други интереси. Към по-полезни занимания. Или към по-вредни.

— И на теб ти хареса, нали, Хари?

Хари кимна. Сърце не му даваше да признае, че концертът го бе разочаровал. Не знаеше защо се получи така. Вероятно просто тази вечер не беше в настроение.

Още щом се смесиха с тълпата в концертната зала, го нападна параноята, типична за алкохолиците. През последната година тя се появяваше дори когато не бе близвал алкохол. Вместо да се потопи в атмосферата на събитието, Хари през цялото време имаше чувството, че някой го наблюдава, и не спря да оглежда изпитателно стената от лица наоколо.

— „Слипнот“ избиха рибата — продължаваше Олег. — А маските бяха супер яки. Особено онази с дългия, тънък нос. Приличаше на онези... дето...

Хари слушаше разсеяно бърбенето на момчето, надявайки се Раquel да се появи всеки момент. Въздухът в закувалнята изведнъж му се стори тежък и задушен. По кожата и по устните му сякаш се полепи слой мазнина. Хари се мъчеше да прогони мисълта, която дебнеше зад ъгъла. Тя обаче го връхлетя. Мисълта за силно питие.

— Маската е индийска и се слага на мъртъвци — обади се женски глас зад тях. — А „Слейър“ бяха по-добри от „Слипнот“.

Хари се обърна изненадан.

— „Слипнот“ са големи позьори — продължи тя. — Рециклирани идеи и празни факти.

Беше облечена в лъскаво черно палто, плътно прилепнало по тялото ѝ, дълго до земята и закопчано до брадичката. Под палтото се виждаха само чифт черни кубинки. Бледо лице, силно гримирани очи.

— Изобщо не бих предположил, че си падаш по такава музика — отрони Хари.

— Аз пък точно обратното — усмихна се тя, без да обясни по-подробно какво има предвид.

После Катрине Брат поръча на бармана бутилка минерална вода само с движение на устните си.

— „Слейър“ не струват — промърмори тихо Олег.

Катрине се обърна към него:

— Ти трябва да си Олег.

— Да — нацупено отвърна той и подръпна камуфлажните си панталони. Явно вниманието на жената хем го ласкаеше, хем го дразнеше. — А бе ти откъде знаеш как се казвам?

— „Бе“? — усмихна се Катрине. — Нали живееш в „Холменколен“, какви са тези изрази? Хари ли те научи да говориш така?

Бузите на Олег пламнаха. Катрине се засмя тихо и го докосна леко по рамото.

— Не се сърди, просто ми е любопитно.

Руменината по лицето на момчето премина в гъста червенина, която открои очните му ябълки.

— А на мен ми е любопитно друго — Хари подаде дюнера на Олег. — Явно си открила закономерността, Брат, щом имаш време да ходиш по концерти.

По изражението ѝ Хари разбра, че Катрине е схванала предупреждението: не закачай момчето.

— Да, открих нещо интересно — кимна тя и отвори бутилката с минерална вода. — Но понеже сега си зает, ще ти докладвам утре.

— Не съм чак толкова зает.

Хари на мига забрави за мазния слой по кожата си и за усещането, че се задушава.

— Информацията е поверителна — подчерта Катрине. — Но ще ти прошепна няколко ключови думи.

Наведе се към него. Въпреки миризмата на мазнина в закусвалнята Хари долови аромата на почти мъжкия ѝ парфюм. Топлият ѝ дъх лъхна ухото му:

— Току-що до тротоара спря сребрист фолксваген „Пасат“. Жената вътре се опитва да привлече вниманието ти. Обзалагам се, че е майката на Олег...

Хари рязко се отдръпна и погледна през прозореца. Раquel свали стъклото. И тя ги гледаше.

— Внимавай да не изцапаш тапицерията — предупреди тя Олег, когато момчето се качи с дюнера в ръка.

Хари стоеше до смъкнатия прозорец. Раquel беше облечена в семпъл, светлосин пуловер. Той си спомняше много добре уханието на дрехата: неведнъж бе долепял бузата и дланта си до него.

— Хубав ли беше концертът? — попита тя.

— Питай Олег.

— Каква музика свири тази банда? — Раquel погледна сина си в огледалото. — Хората по тротоарите носят странни дрехи.

— Лежерни песни за любов — отвърна Олег и смигна на Хари, когато Раquel отмести поглед от огледалото.

— Благодаря ти, Хари — усмихна се тя.

— За нищо. Карай внимателно.

— Коя беше жената в закусвалнята?

— Колежка. Наскоро дойде при нас.

— Нима? На мен ми изглеждаше, че се познавате добре.

— В смисъл?

— Ами... — Раquel млъкна.

Поклати глава и се засмя с дълбокия си звучен, гърлен смях. Едновременно спокоен и примирен. Някога Хари се бе влюбил именно в този смях.

— Извинявай, Хари. Лека нощ.

Стъклото се вдигна и сребристият фолксваген потегли.

Хари тръгна по улицата. От двете му страни се редяха заведения. Музиката бумтеше от отворените им врати. Прииска му се изпие едно кафе в „Бара на Теди“, но същевременно знаеше, че идеята не е добра. Въпреки това реши да се отбие.

— Кафе ли? — повтори изненадан барманът.

От джубокса се носеше гласът на Джони Кеш. Хари прокара пръст над горната си устна.

— Ти какво предлагаш?

В гласа му се прокрадна нотка — едновременно чужда и позната.

— Кафето ни е престояло — барманът приглади назад лъскавата си гелосана коса. — Какво ще кажеш за прясно наточена бира?

Джони Кеш пееше за Бог, за кръщението и за новите обещания.

— Става — кимна Хари.

Барманът се ухили.

Мобилният телефон на Хари завибрира в джоба му. Извади го с жадно нетърпение, все едно отдавна чакаше това обаждане.

— Току-що получихме нов сигнал за изчезнала жена — съобщи Скаре. — Пак омъжена, с деца. Преди няколко часа мъжът се прибрал с двете им дъщери и не я намерили вкъщи. Живеят до гората в село Сулихьогда. Съседите не са виждали жената. Не е заминала с колата, защото съпругът ѝ се е придвижвал с нея. По пътя няма следи.

— Следи ли?

— Там снегът още не се е разтопил.

Барманът стовари халбата на плота пред Хари.

— Ало? Там ли си? — попита Скаре.

— Да, да. Мисля.

— За какво?

— Има ли снежен човек?

— А?

— Снежен човек?

— Откъде да знам?

— Отиваме веднага да проверим. Скачай в колата. Ще те чакам пред търговски център „Гюнериус“.

— Не може ли да почака до утре, Хари? Тази вечер съм решил да изчукам една мацка. А и жената е само изчезнала. Не се налага да бързаме.

Хари погледна ивицата пяна, която се виеше като змия по ръба на халбата.

— По принцип... — отвърна той — ... не е спешно.

Барманът изгледа смаян недокоснатата бира, петдесетачката върху плота и широкия гръб, който излезе от бара точно в мига, когато Джони Кеш замлъкна.

— Силвия никога не би си тръгнала така — заяви Ролф Утершен.

Беше слаб мъж. Направо кожа и кости. От закопчаната яка на фланелената му риза стърчеше дълъг, изпосталял врат. Главата на Ролф напомняше на блатна птица. От ръкавите на ризата му се подаваха две слаби ръце с дълги, тънки пръсти, които не спираха да усукват, да обръщат и да стискат каквото им попадне. Ноктите на дясната му ръка бяха дълги и остри като на орел. Очите му изглеждаха големи зад дебелия стъкла на очилата, снабдени със семпли рамки от онези, които се радваха на голяма популярност сред радикално настроените групи през седемдесетте. На синапеножълтата стена висеше плакат с индианци, понесли анаконда: обложката на албум на Джони Мичъл от каменната ера на хипи културата, сети се Хари. До плаката бе окачена репродукция на един от най-прочутите автопортрети на Фрида Кало. „Изстрадала жена — съобрази Хари. — Явно съпругата на Утершен е избрала тази картина.“

Подът в къщата беше от необработен смърч, а в стаята светеха старомодни лампи — с парафин, направени от глина, вероятно ръчна изработка. В ъгъла Хари забеляза опряната на стената китара с пластмасови струни — обяснението за ноктите на Ролф Утершен.

— Какво искате да кажете? — попита Хари.

Пред него върху масата Ролф Утершен бе сложил снимка на съпругата си заедно с двете им дъщери, десетгодишните близначки

Олга и Ема. Силвия Утершен имаше големи, сънливи очи като хората, носили очила цял живот, и наскоро започнали да използват контактни лещи или подложили се на лазерна терапия за коригиране на зрението. Близначките бяха наследили очите от майка си.

— Щеше да ми се обади, да остави бележка къде е отишла. Случило се е нещо — настоя Ролф Утершен.

Въпреки отчаянието гласът му остана приглушен и благ. Той извади носна кърпа от джоба на панталона си и избърса слабото си бледо лице. Носът му изглеждаше още по-голям заради хлътналите бузи. Ролф Утершен се изсекна шумно.

Скаре се показва на вратата.

— Дойде колегата с трупотърсача.

— Започвайте — нареди Хари. — Разпитахте ли всички съседи?

— Да. Засега нищо.

Скаре затвори вратата. Хари забеляза как очите на Утершен се разшириха от ужас.

— Трупотърсач?! — прошепна той.

— Обикновено полицейско куче. Просто такова наименование се е наложило в нашите среди. Не се тревожете — успокои го Хари и реши непременно да изнесе на Скаре кратка лекция на тема „Как да се изразяваме пред близките на изчезнали хора“.

— Значи с него търсите и живи хора? — попита с умолителен тон съпругът на изчезналата.

— Разбира се — излъга Хари, вместо да му каже истината: кучетата бяха наречени така съвсем неслучайно; маркираха само територията, където лежи мъртво тяло.

Тези кучета не се използват за търсене на наркотици, на изгубени предмети или на живи хора, а само за издирване на трупове. Точка.

— Значи последно сте видели съпругата си днес в четири часа — Хари погледна записките си. — После заедно с дъщерите си сте потеглили за града. Какво правихте там?

— Наглеждах магазина, докато те бяха на урок по цигулка.

— Какъв магазин?

— В квартал „Маюрстюа“ държим магазинче за ръчно изработени африкански стоки. Продаваме картини, мебели, покривки, дрехи, каквото се сетите. Всички стоки са директен внос от африкански производители, които получават прилично заплащане за

труда си. Обикновено Силвия стои в магазина, но всеки четвъртък работим до късно, затова тя се прибира по някое време следобед и аз я отменям, докато момичетата са на урок в музикална школа „Барат Дю“ от пет до седем. После отивам да ги взема и се прибираме вкъщи. Днес се прибрахме малко след седем и половина.

— Мм. Кой друг работи в магазина?

— Никой.

— Значи в четвъртък го затваряте за час — час и половина следобед?

— Магазинът е съвсем малък — обясни с крива усмивка Ролф Утершен. — Рядко идват клиенти. Преди коледната разпродажба не влезе почти никой, ако трябва да съм честен.

— Как тогава...

— С помощта на НОРАД — норвежка организация в подкрепа на страните от Третия свят. Подпомагат финансово магазина и доставчиците ни като част от търговската програма на правителството. — Изкашля се. — Популяризирането на африканското изкуство, например, е по-важно от крони, йорета и бърза печалба, нали?

Хари кимна, макар мислите му да се лутаха далеч от парични помощи и справедливо заплащане на работниците в Африка. Сега Хари се чудеше за колко време ще се прибере до Осло. От кухнята, където близначките вечеряха, се чуваше радио. Хари не забеляза телевизор в къщата.

— Благодаря ви. Засега това е всичко.

Хари стана и излезе. На двора стояха паркирани три автомобила, сред които волвото на Бьорн Холм, черно, със залепена върху покрива и багажника лента за рали. Вдигна очи към ясното небе над малкото имение. Пое си въздух. Разнасяше се ухание на борови иглички и изгорели дърва. От гората се носеше пъхтенето на кучето и окуражителните подвиквания на полицая. Хари искаше да стигне до плевника и заобиколи, за да не унищожи предполагаеми следи. От отворената врата се чуваха гласове. Той приклекна и под светлината от фенера над вратата огледа отпечатъците от стъпки в снега. Стана, облегна се на рамката и извади кутия цигари.

— Прилича на местопрестъпление — установи той. — Кръв, трупове, преобърнати мебели.

Бьорн Холм и Магнус Скаре мълчаливо проследиха погледа му. В помещението светеше само една крушка, увиснала на кабел от греда на тавана. В единия край на плевника имаше грубо скован дърводелски тезгях, а зад него — табло с окачени инструменти: чукове, триони, клещи, бургии. Не се виждаха електрически джаджи. В другия край на помещението, зад телена мрежа, кокошките седяха по рафтовете на стената или крачеха с отсечени движения върху постланата слама. Насред помещението, върху сива, необработена, изпоцапана с кръв дъска, лежах три обезглавени кокошки. До преобърнатия дръвник се мъдреха трите отсечени глави. Хари лапна цигарата и без да я пали, направи крачка напред, като внимаваше да не стъпи в кръвта, приклепна до дръвника и огледа внимателно кокошките глави. Светлината от фенерчето на химикалката му се отрази матово в мъртвите очи. Вдигна едно бяло отскубнато перо. Краят му изглеждаше опърлен. Огледа гладките ръбове на шиите, където стопанката бе отсякла главите. Съсирената вече кръв бе почерняла. Хари знаеше, че това отнема не повече от половин час.

— Нещо интересно ли видя? — поинтересува се Бьорн Холм.

— Мозъкът ми е професионално увреден, Холм. В момента по навик анализира как е настъпила смъртта на тази кокошка.

Скаре се разсмя гръмко и описа кавички с пръсти във въздуха:

— „Кърваво тройно убийство. Вуду поклонници са отнели живота на три кокошки. Случаят е поверен на Хари Хуле.“

— По-интересно е, че не виждам нещо — промърмори Хари.

Бьорн Холм повдигна вежда, огледа се и кимна няколко пъти.

Скаре погледна недоверчиво двамата си колеги.

— И какво липсва?

— Оръжието на убийството — отвърна Хари.

— Убила ги е с брадва. Единственият нормален начин да заколиш кокошка.

— Ако ги е заколила стопанката, сигурно е оставила брадвата на мястото ѝ — изсумтя Скаре. — Селяните са много подредени хора.

— Съгласен съм — кимна Хари, докато се заслушваше. Кудкудякането идваше от всички посоки. — Точно затова ме изненада, че дръвникът е прекатурен върху пода, а заколените кокошки лежат в безпорядък. А брадвата не си е на мястото.

— Не си е на мястото? — Скаре забели театрално очи, за да покаже на Холм колко го отегчават тези безсмислени изводи.

— Скаре, съветвам те да се поогледаш малко — нареди Хари, без да вдига поглед.

Холм посочи на колегата си таблото зад дърводелския тезгях.

— Мамка му — отрони Скаре.

Между чук и ръждясал трион ясно се виждаха очертанията на малка брадва.

Отвън долиташе кучешки лай, скимтене и виковете на полицаия, които отдавна вече не звучаха окуражително и бодро.

Хари разтърка брадичка.

— Претърсихме целия плевник. По всичко личи, че Силвия Утершен е напуснала помещението внезапно, преди да е приключила с почистването на кръвта и птиците, и е взела брадвата със себе си. Холм, можеш ли да установиш поне приблизително кога е настъпила смъртта на кокошките по телесната им температура в момента?

— Да.

— С каква цел? — поинтересува се Скаре.

— Да разберем кога е излязла от тук — поясни Хари. — Какво ти говорят отпечатъците от обувки в снега, Холм?

— Не много — поклати глава криминологът. — Прекалено изпотъпкани са, а и ми трябва по-силна светлина. По двора открих няколко следи от ботушите на Ролф Утершен. Освен неговите забелязах и стъпките на друг човек, вероятно на съпругата му: водят към плевника, но там се изгубват. Да не би похитителят да я е изнесъл на ръце?

— В такъв случай щеше да има по-дълбоки следи от краката му, защото тялото ѝ би увеличило тежестта на похитителя. Жалко, че никой не е стъпил в локвата кръв.

Хари огледа с присвити очи тъмните стени, до които почти не достигаше светлина от електрическата крушка. Кучето на двора продължаваше да скимти жаловито, а полицаят вече бе започнала да ругае неудържимо.

— Излез да провериш какво става, Скаре — поръча Хари.

Скаре излезе. Хари запали фенерчето си и се приближи до стената. Зашари с длан по небоядисаните дъски.

— Какво е това... — подхвана Холм, но млъкна, когато ботушът на Хари удари стената.

Пред тях се показва звездното небе.

— Задна врата — установи старши инспекторът и се вторачи в тъмната гора и в силуетите на боровете, изпъкващи върху фона на мръсножълтия, светъл абажур на града в далечината.

Хари насочи фенерчето към снега. Конусовидният лъч веднага намери следите.

— От двама души са — заключи Хари.

— Кучето създава проблеми — съобщи Скаре с влизането си. — Не иска да търси.

— Как така не иска?

Хари проследи следите с фенерчето. Снегът отразяваше светлината, но следите се губеха в нощния мрак, зорко пазен от дърветата.

— Водачът не разбира защо кучето се държи като изплашено до смърт. Дърпа се и не иска да влезе в гората.

— Вероятно е надушило лисиците — предположи Холм. — Тук има много.

— Лисици ли? — изсумтя пренебрежително Скаре. — Такова голямо куче едва ли се страхува от лисици.

— Ако никога не е виждало лисица, миризмата му подсказва, че наблизко дебне хищник. Напълно рационално е да изпитваш страх от непознатото. Който не се бои от него, не живее дълго.

Хари усети как сърцето му се разблъска. Знаеше причината: гората, мракът. Този страх не се базираше на реална заплаха. И трябваше да го преодолее.

— До второ нареждане смятаме плевника за местопрестъпление — отсеке той. — Хващайте се на работа. Аз ще проверя къде водят следите.

— Добре.

На излизане от задната врата гърлото му пресъхна. От случката бяха изминали двацет и пет години, но тялото му все още се съпротивляваше.

Като десетгодишен гостува на дядо си и баба си в Ондалснес по време на есенната ваканция. Къщата им се намираще на склон, а над нея се извисяваха внушителните планини в местността Румсдал. Хари навлезе в гората, за да търси изчезналата крава на дядо си. Искаше да я намери пръв: преди дядо, преди всички останали. Затова тичаше като луд по възвишения с меки боровинкови храсти и брези — джуджета с причудливо прегърбени стъбла. Пътеките под краката му ту се появяваха, ту изчезваха, докато Хари бягаше все направо към хлопката, която му се причуваше между дърветата. Ето я, дрънчи някъде вдясно. Хари прескача поточе, навежда се под близкото дърво, ботушите му жвакат, когато нагазва в блато. Изведнъж руква дъжд. Момчето вижда как водният воал под облака облива с едрите си капки стръмния планински склон.

Гледката му се струва толкова красива, че първоначално не забелязва как прииждащият мрак бавно изпълзва от блатото, прокрадва се между дърветата, разтича се като черна боя от сенките на склона и се утаява в дъното на долината. Момчето гледа нагоре: там голяма птица кръжи във висините над планината. Внезапно се спъва и пада на земята по лице. Не успява да се предпази. Пред очите му се спуска мрак, носът и небцето му се пълнят с гнилия дъх на блато, смърт, разложение и тъмнина. За секунди усеща вкуса на мрака. Става на крака и открива, че светлината се е скрила и сега планината, надвиснала над него с безмълвната си тежест, му нашепва, че не знае къде е попаднал, и то от няколко часа. Хуква, макар да е изгубил единия си ботуш. Надява се съвсем скоро да зърне нещо познато, но всичко наоколо е омагьосано. Камъните са се превърнали в глави на тайнствени, израсли от земята същества; клонките на пирена — в пръсти, които шарят по прасците му; брежите — джуджета — в превиващи се от смях вещици. Те му показват накъде да върви: насам или нататък, към къщи или към гибелта; към къщата на баба или към Дупката. Неведнъж му бяха разказвали за нея. Там блатото било бездънно и вътре изчезвали добитък, хора и дори цели двуколки. Никога повече не се появявали.

Късно вечерта малкият Хари се прибра. Влезе в кухнята, капнал от умора. Баба му го прегърна и каза, че баща му, дядо му и съседите отишли да го търсят в гората. Къде е ходил толкова време?

В гората.

А не е ли чул виковете им? „Хари, Хари“, викали го те. Баба му непрекъснато чувала как го търсят.

В зряла възраст Хари вече бе забравил, но възрастните безброй пъти му бяха разказвали как седнал пред огнището, зъзнейки от студ, вторачил се апатично във въздуха и отвърнал:

— Не познах гласовете им.

— А за кого ги взе?

— За други същества. Бабо, опитвала ли си вкуса на мрака?

И сега, както и едно време, Хари навлезе в гората. Само след няколко метра настъпи пълна, почти неестествена тишина. Стараеше се да не вдига фенерчето нагоре, защото щом лъчът му се плъзнеше към дърветата, сенките заприличаха на подплашени същества и се разбягваха в гъстия мрак. Изолацията в балон от светлина не му вдъхваше спокойствие, тъкмо напротив. Съзнанието, че фенерчето го превръща в най-ясно видимата фигура в гората, го караше да се чувства разголен, незащитен. Клоните на дърветата дращеха лицето му като пръстите на слепец, който се опитва да разпознае човека срещу себе си.

Следите го отведоха до поток; ромонът на водата заглушаваше ускореното му дишане. Тук следите на единия човек изчезваха, а стъпките на другия слизаха по течението на потока.

Хари продължи нататък. Потокът лъкатушеше наляво-надясно, но той не се притесняваше, че ще изгуби пътя. На връщане просто щеше да върви по следите.

В мрака се разнесе предупредителният вик на кукумявка. Циферблатът на китката му светеше в зелено и показваше, че е изминал повече от четвърт час. Време беше да се върне и да повика подкрепление с подходящи обувки, дрехи и куче, което не се страхува от лисици.

Сърцето на Хари спря.

Нещо се шмугна пред очите му. Безшумно и толкова бързо, че дори не го видя. Издаде го обаче полъхът. В снега се чу щракване на пружина и стон от дребен гризач, току-що попаднал в капан.

Хари бавно изпусна въздуха от дробовете си. Плъзна лъча от фенерчето за последен път над гората и понечи да се връща. Направи

крачка и спря. Искаше му се да продължи нататък, час по-скоро да измине пътя до къщата, но послуша зова на дълга. Отново освети гората с фенерчето. Ето го. Отблясък в тъмната гора. Хари се насочи натам. Огледа се, за да запомни мястото на петнайсетина метра от потока. Приклезна. Подаваше се само острието, но нямаше нужда да разравя снега, за да се увери какво е: малка брадва. Дори по нея да бе останала кръв от кокошките, снегът вече я бе отмил. Около брадвата не се виждаха следи от стъпки. Хари насочи фенерчето към земята. Няколко метра по-нататък забеляза отсечен клон. Явно някой бе запратил брадвата натам с всичка сила.

В същия миг Хари отново изпита усещането от зала „Спектрум“, че някой го наблюдава. Инстинктивно изгаси фенерчето и мракът го покри с одеялото си. Притаи дъх и се ослуша. „Недей — заповяда си той наум, — не се поддавай на страха. Злото не е материално и не може да се вселява в живи същества. Точно обратното: злото е липса, липса на доброта. Няма от какво друго да се боиш, освен от себе си.“ Натрапливото усещане обаче не си отиваше. Някой го гледаше. Или нещо. Съществата в гората. Върху част от тревата на брега на потока се процеждаше лунна светлина и Хари зърна очертанията на фигура.

Включи фенерчето и го насочи към мястото.

Оказа се тя. Издигаше се високо между дърветата, неподвижна, с втренчен поглед. Същите големи, сънливи очи като на снимката. Първо му мина през ум, че прилича на булка в бяла рокля, застанала пред олтара в гората. Блестеше под светлия лъч. Хари си пое пресекливо дъх и извади мобилния си телефон от джоба на якето. Бьорн Холм отговори след втория сигнал за свободно.

— Отцепете района — нареди Хари. Гърлото му съвсем пресъхна. — Ще повикам всички екипи.

— Какво се е случило?

— Намерих снежен човек в гората.

— И?

Хари му обясни ситуацията по-подробно.

— Не чух последното — извика Холм в слушалката. — Обхватът е слаб...

— Главата е на Силвия Утершен — повтори Хари.

В другия край на линията настъпи мълчание.

Хари помоли Холм да тръгне с екипите по следите и затвори.

После приклепна до близкото дърво, закопча палтото си догоре, изгаси фенерчето, за да пести батерията, и зачака. А почти бе успял да забрави вкуса на мрака.

ВТОРА ЧАСТ

ДЕСЕТА ГЛАВА

БАРУТ

Ден четвърти

Хари се прибра в три и половина през нощта, капнал от умора. Съблече се и веднага се пъхна под душа. Мъчеше се да не мисли за нищо, докато горещата струя тече по безчувствената му кожа, масажира вцепенените мускули и размразява вкочаненото му тяло. С Ролф Утершен проведеха кратък разговор, но решиха да отложат разпита за утре. Колегите му отдавна приключиха с разпитите на малцината съседни в Сулихьогда. Криминолозите и кучетата обаче продължаваха да работят. Налагаше се да действат бързо, преди снегът или случайни минувачи да заличат следите. Хари спря душа. Въздухът в банята посивя от пара. Избърса огледалото, но то веднага се покри с нов слой влага. Тя деформираше отражението на лицето му и придаваше размити контури на голото му тяло.

Докато си миеше зъбите, звънна телефонът.

— Да, моля.

— Обажда се Стурман. Гъбарят.

— Доста късно ми звъните — отбеляза изненадано Хари.

— Предположих, че досега сте били на работа.

— Нима?

— По вечерните новини излъчиха репортаж за жената в Сулихьогда. Мярнах ви зад репортера. Вече имам резултати от изследването.

— И?

— Имате плесенни гъби. И то доста свирепи. Versicolor.

— И това ще рече?

— Могат да приемат всевъзможни цветове. Ако и когато станат видими. Налага се да изкъртя още от стените.

— Мм.

Съзнанието на Хари му даваше смътни сигнали, че е редно да се поинтересува по-подробно какво означава това, да прояви повече

загриженост или поне да поразпита Стурман. Ала просто нямаше сили. Не и тази нощ.

— Правете каквото трябва.

Хари затвори и телефона, и очите си в очакване на призраците, които нямаше как да избегне, освен ако не посегнеше към единственото лекарство срещу тях. Тази нощ вероятно го очакваше ново познанство. Хари чакаше от гората да изплува образът ѝ, издигащ се върху високо бяло тяло без крака — уродлива топка за боулинг с глава, черни очни кухини и оголени зъби, след като лисицата е изяла устните. Нямаше как да знае какво ще се появи под затворените му клепачи. Подсъзнанието е непредвидимо. След като заспа, Хари сънува, че лежи с глава под водата във вана и чува гърления звук от бълбукане на мехурчета и женски смях. По емайла на ваната растат водорасли и протягат зелените си пръсти да го докоснат.

Сутрешното слънце хвърляше светли четириъгълници върху вестниците на бюрото. Гюнар Хаген гледаше как Силвия Утершен се усмихва от първата страница. „Убита и обезглавена“, гласеше едно от водещите заглавия. Имаше и други варианти: „Обезглавена в гората“; „Обезглавена“ — вероятно най-краткото и най-сполучливото.

Хари се събуди с главоболие. В момента притискаше глава между дланите си и си мислеше, че болката в слепоочията му е още по-силна, отколкото при махмурлук. Искаше му се да затвори очи, но Хаген го гледаше. Хари забелязваше, разбира се, как устата на шефа му първо се отваря, размърдва се и пак се затваря — тоест Хаген изговаряше думи — но Хари, неспособен да се настрои на правилната честота, не приемаше съответно ясно сигнала.

— Изводът... — чу Хари и положи усилия да наостри уши — ... е, че от днес нататък случаят се превръща в топ приоритет на полицията. А това следователно означава увеличаване на разследващия екип, който ръководиш ти.

— Не съм съгласен — възрази Хари. При произнасянето на трите думи черепът му щеше да се пръсне. — Дори в хода на разследването да се наложи да включим още специалисти, засега не искам повече хора на оперативките, освен нас четиримата.

Гюнар Хаген се изненада не на шега. Обичайната практика изискваше при престъпление разследващата група да включва поне дванайсетина души.

— Подходът да се мисли нестандартно функционира по-успешно в по-малки екипи — аргументира се Хари.

— Да се мисли? — възкликна Хаген. — Не е ли по-добре да се работи по случая? Например да се изземват и анализират веществени доказателства, да се провеждат разпити, да се проверяват сигнали на очевидци? А какво ще кажеш за ефективния обмен на информацията? Единните групи...

Хари вдигна ръка, за да спре словесния му поток.

— Точно затова не искам да сме много. Не желая да се удавя.

— Да се удавиш? — Хаген се втренчи смаян в старши инспектора. — Тогавя ще възложя случая на по-умел плувец от теб.

Хари разтърка леко слепоочията си. Не се съмняваше, че Хаген си дава сметка за наличния състав на Отдела: началникът не разполагаше с по-опитен и способен кадър от Хари Хуле. Освен това наскоро встъпилият в длъжност главен полицейски инспектор не би понесъл удар по гордостта си, каквото представляваше евентуалното прехвърляне на случая към КРИПОС. По-скоро би пожертвал дясната си космата ръка.

Хари въздъхна:

— Стандартните разследващи екипи с по петнайсетина души непрекъснато се борят, за да държат в течение всички участници в информационния поток. Освен това такива екипи работят по обикновени случаи. А обезглавена жертва на първите страници на вестниците... — Хари поклати глава. — Хората ще полудеят. Вчера непосредствено след репортажа по вечерните новини получихме повече от сто сигнала на откритата гореща линия. Сещате се от кого: от фъфлещи пияници, както и от обичайния ни контингент откачалки плюс няколко нови. Някои дори се мъчеха да ни убедят, че убийството било описано в „Откровението на Йоан“. Днес до момента имаме двеста сигнала. Само си представете какво ни чака, когато оповестим, че има и още трупове. Ще се наложи да сложим на линията поне двайсетина души да приемат сигнали от граждани, да ги проверяват и да съставят доклади. В такъв случай ръководителят на разследващия екип ще се нуждае ежедневно от два часа, за да изчита постъпилите

сведения, още два часа — за да ги съпостави с наличните данни, още два — за да събере целия екип, да осведоми всички за развитието, да отговори на въпросите им и половин час — да отсее коя част от информацията да се оповести на пресконференцията. Тя пък отнема около четирийсет и пет минути. Още по-лошото е... — Хари притисна показалците си до челюстите, а лицето му се сгърчи от болка, — ... че при разследването на убийство си струва полицията да вложи толкова ресурси, защото все някой е видял или чул нещо важно. Събирайки сигнали от очевидци, ние успяваме да ги подредим, а често дори най-странни показания дават ключа към разкриването на престъплението.

— Именно — кимна Хаген. — Затова...

— В случая обаче — продължи невъзмутимо Хари — се сблъскваме с по-различен тип убийство. Извършителят не е излял душата си пред приятел, нито пък е допуснал да бъде видян близо до местопрестъплението. Повярвайте ми, шефе, никой от обаждачите се не знае нищо за този човек. Сигналите няма да ни помогнат, само ще ни забавят. А веществените следи, намерени и иззети от местопрестъплението, са там, с цел да ги намерим и да ни заблудят. Накратко, този път играта се подчинява на други правила.

Хаген се облегна на стола, долепи върховете на пръстите на двете си ръце и загледа замислено Хари. Премига като задрямал на слънце гущер и попита:

— Ти като игра ли го възприемаш?

Хари се питаше накъде бие Хаген, но кимна.

— Каква игра? Шах?

— Да го наречем шах на сляпо.

— Значи си представяш извършителя като класически серийен убиец, хладнокръвен, с висок интелект и нюх към игрите и предизвикателствата?

Хари вече се досещаше какво ще каже шефът му.

— Като един от онези, чиито профили изготвихте на прословутия курс във ФБР? Като серийния убиец в Австралия? Човекът, когото търсим в момента, представлява... — началникът премлясна, сякаш за да усети вкуса на всяка дума — ... достоен противник за полицаи с твоя професионален опит.

— Подобно нещо не ми е минало и през ум, шефе — въздъхна Хари.

— Ами? Нали не си забравил, че съм преподавал в Армейската офицерска школа? За какво според теб си мислят потомците на генерали, докато им разказвам за пълководци, които с личния си принос са променили хода на световната история? Едва ли за спокоен живот с надеждата да няма войни, да разказват на внуците си, че просто са съществували на тази земя, без светът да е разбрал колко добри воители са щели да бъдат? Може на думи да говорят едно, но дълбоко в себе си те мечтаят за възможност да проявят дарбите си, Хари, дори да е една-единствена през целия им живот. У всеки човек е заложен стремеж към социално признание; необходимост да се чувстваш потребен, Хари. Затова генералите в Пентагона бързат да обявят тревога, когато някъде по света гръмне най-обикновена пиратка. Струва ми се, че ти се иска този случай да се окаже особен, Хари. Заслепен от желанието си да преследваш сериен убиец, навсякъде виждаш доказателства в подкрепа на страховитата си версия.

— А снежният човек, шефе? Сещате ли се за писмото, дето ви го показах?

— Да, Хари, беше ти го изпратил някакъв луд.

Хари знаеше, че е време да отстъпи. Да изложи компромисното предложение, което предварително си бе намислил. Да позволи на Хаген да се порадва на малката си победа.

Вместо това обаче сви рамене.

— Държа екипът ми да не се променя, шефе.

Лицето на Хаген доби строго, непроницаемо изражение.

— Не мога да ти позволя да запазиш стария състав, Хари.

— Не можете?

Двамата мъже приковаха поглед един в друг, но се случи нещо. Хаген отмести очи, изплъзна се. Само за миг, ала и това беше достатъчно.

— Налага се да се съобразявам не само с теб — обясни Хаген.

Хари се помъчи да запази невинното си изражение, докато завърта ножа в раната на шефа си:

— С кого да се съобразявате?

Хаген заби поглед в ръцете си.

— Ти как мислиш? С началници, журналисти, политици. След три месеца още ще преследваме убиеца и кой ще отговаря на въпроси

за приоритетите на Отдела? Кой ще трябва да обяснява, че случаят е възложен само на четирима души, защото малките групи са по-подходящи за... — Хаген изплю думите като развалени скариди: — ... изказване на необременени мисли и игра на шах? Кажете ми, Хари, замислял ли си се за този сценарий?

— Не — отвърна старши инспекторът и скръсти ръце на гърдите си. — Мисля как да пипнем този негодник, а не какво ще обясняваме, ако не успеем.

Хари си даваше сметка колко плоско прозвуча последното му изречение, но думите все пак постигнаха целта си. Хаген премига два пъти. Понечи да отговори и отвори уста, но после пак я затвори. Изведнъж Хари се засрами от поведението си. Защо непрекъснато предизвикваше подобни детински съревнования с началниците си? Заради удоволствието да постави някого — без значение кого — на място? Според Раquel Хари тайно си мечтаел да има още един среден пръст, който да размахва непрекъснато.

— Еспен Лепсвик от КРИПОС е отличен ръководител на мащабни разследвания — продължи Хари. — Мога да поговоря с него и да го помоля да състави екип, който да ми докладва. Групите ни ще работят паралелно и независимо една от друга. Как ви звучи, шефе?

Нямаше нужда дори да чака отговор. Вече забеляза признателността в погледа на Хаген. И този път спечели глупавото си състезание. Върна се в кабинета си и веднага звънна на Бьорн Холм:

— Хаген ми даде съгласието си. Ще стане, както ти казах. Оперативка при мен след половин час. Ще уведомиш ли Скаре и Брат?

Затвори. Замисли си за формулировката на Хаген: генералите от Пентагона жадуват за война. Издърпа чекмеджето на бюрото си с надеждата вътре да е останало някое обезболяващо.

— С изключение на стъпките не намерихме други следи от похитителя на предполагаемото местопребывание — обобща Магнус Скаре. — Направо необяснимо е как така липсват и следи от трупа. Все пак е обезглавил жената. А няма нито капка кръв. Нищо. Дори кучетата не реагираха! Истинска загадка.

— Убил я е и е отсякъл главата ѝ в потока — предположи Катрине. — Следите от стъпките ѝ изчезват във водата, нали? Бягала е

в потока, за да не оставя следи, но въпреки това той я е хванал.

— Какво оръжие е използвал? — попита Хари.

— Бладва или трион, какво друго?

— А от какво са следите от изгаряне по шията?

Катрине и Скаре се спогледаха, после вдигнаха рамене.

— Добре, Холм ще провери. После?

— После вероятно я е пренесъл до пътя, без да излиза от водата.

— Скаре беше спал само два часа и си бе облякъл пуловера на обратно, но всички си мълчаха. — Казвам „вероятно“, защото отново липсват следи. Трябваше да открием все нещо: кръв по някое дърво, кожа по някой клон или парче от дреха. Следите му се появяват на мястото, където потокът слиза под пътя. До стъпките му има дълбока следа в снега. Сигурно от тялото. Един Господ знае, защото кучетата не маркираха територията. Дори проклетият трупотърсач! Истинска...

— ... загадка — довърши Хари и потърка брадичка. — Не ни ли се струва ужасно неудобно да й отреже главата в съвсем тесен поток? Та там няма място дори да събереш лактите си. Защо го е направил във водата, а не на брега?

— Много просто — отвърна Скаре. — Водата отнася следите.

— Това обяснение не е достатъчно убедително — възрази Хари.

— Щом е оставил главата, значи не се притеснява, че ще намерим следи от убитата. Но как е пренесъл тялото до пътя, без да остави...

— С така наречената бодибег! — сети се Катрине. — Тъкмо се чудех как е успял да мъкне трупа толкова време. В Ирак използваха бодибег — специални сакове с презрамки, които се носят на гръб.

— Мм — кимна Хари. — Това би обяснило поведението на кучето.

— И факта, че я е оставил върху земята — додаде Катрине.

— Какво? — изненада се Скаре.

— В снега има следа от нещо голямо, като човешко тяло. Оставил е раницата с трупа и е отишъл да докара колата си, вероятно паркирана близо до дома на Утершен. Всичко това отнема около половин час, нали?

— Горе-долу толкова — промърмори Скаре.

— Тези раници са черни. Ако през това време някой е минал оттам, може да е взел чантата с тялото за чувал със смет.

— Никой не е минал оттам — кисело възрази Скаре и потисна прозявката си. — Разпитахме всички в околността.

— А какво мислите за показанията на Ролф Утершен, че е бил в магазина между пет и седем? — поинтересува се Хари.

— Алибито му издиша, ако не го потвърди клиент.

— Времето, докато близначките са били на урок по цигулка, е достатъчно да се върне вкъщи и да убие жена си — вметна Катрине.

— Не ми прилича на убиец — възрази Скаре, облегна се на стола и кимна, за да потвърди умозаключението си.

На Хари му се прииска да напомни на колегите си колко грешки допускат полицаите в субективните си преценки кой прилича на убиец и кой — не, но се въздържа, защото предпочиташе в началния етап на разследването хората от екипа му да разсъждават на глас, без да си налагат цензура. Опитът показваше, че най-свежите идеи се раждат от хаотични размисли, недообмислени догадки и от откровено погрешни заключения.

Вратата се отвори.

— Привет! — изчурулика Бьорн Холм. — Ужасно съжалявам за закъснението, но надуших оръжието на убийството.

Съблече си палтото и го метна върху закачалката в кабинета на Хари. Тя се наклони заплашително. Под връхната си дреха Холм носеше риза с жълта бродерия и надпис на гърба, който прокламираше, че Ханк Уилямс^[1] — въпреки смъртния акт от зимата на 1953 — все още е жив. Бьорн Холм седна на единствения свободен стол. Всички приковаха поглед в него.

— Какво има? — усмихна се той. Хари вече предчувстваше продължението: любимата шега на Холм. Не се наложи да чака дълго: — Да не би някой да е умрял?

— Оръжието на убийството — напомни старши инспекторът. — Слушаме те.

Холм се усмихна още по-широко и потри ръце.

— Попитах патоложката откъде са дошли следите от изгаряне по шията на Силвия Утершен. Тя нямаше никаква представа. Каза само, че при ампутация обгаряли така кръвоносните съдове, преди да отрежат костта с трион. И на мен ми хрумна нещо. Все пак съм израснал в селско имение...

Бьорн Холм се наведе напред с блеснали очи. „Прилича на баща, който се кани да разопакова електрическо влакче, купено за новородения му син“, помисли си Хари.

— Присъствал съм на случаи, когато по време на раждане зародишът умира в корема на кравата и тя не може да го роди, защото е прекалено голям. Ако пък отгоре на всичко е разположен не както трябва, няма как да го извадиш без риск да умориш кравата. Затова викахме ветеринаря и той пристигаше с трион...

Лицето на Скаре се сгърчи в болезнена гримаса.

— Всъщност инструментът представлява възтънко гъвкаво острие, което лекарят пъха в утробата на кравата и прихваща с него трупа на телето като в примка. После започва да върти дръжката и да го мести наляво-надясно, докато надупчи трупа.

Холм показва с ръце какво има предвид.

— След като го разреже на две, изважда частите една по една и проблемът е решен. В повечето случаи. Понякога обаче, докато лекарят се опитва да разреже телето, острието пробива и органите на майката и тя умира от кръвоизлив. Преди няколко години френски фермери изобретиха доста по-практичен инструмент: клуп с нажежаема жичка. Състои се от най-обикновена пластмасова дръжка, а за двата ѝ края е закачена съвсем тънка и страшно здрава метална нишка — образува се примка. Тази примка се слага около онова, което искаш да разрежеш. После натискаш копчето и жичката започва да се нагрива. За петнайсет секунди металната нишка се нажежава до бяло. Натискаш друго копче, примката се стяга и разрязва трупа. Понеже не движиш клупа наляво-надясно, вероятността да нараниш майката е много по-малка. Ако пък случайно засегнеш неин орган, има две предимства...

— Ти какво? Рекламираш ни инструмента ли, или ни обясняваш как се използва? — пошегува се Скаре и потърси с поглед Хари за одобрение.

— Поради високата температура металът е напълно стерилен — продължи Холм. — Не пренася бактерии или отровена кръв от трупа. Освен това нагорещената нишка обгаря стените на кръвоносните съдове и спира кръвенето.

— Добре, Холм — кимна Хари. — Сигурен ли си, че убиецът е използвал точно такова оръжие?

— Не. Ако можех да се сдобия с инструмента, щях да разбера, но разговарях с мой познат ветеринар и той ме осведоми, че норвежкото Министерство на земеделието не е одобрило използването на такива горелки.

Холм погледна Хари с дълбоко и искрено съжаление.

— Дори да не я е убил по този начин, поне обяснява как е отрязал главата ѝ в потока. Какво ще кажете, колеги?

— Тези французи — обади се Катрине Брат. — Първо измислиха гилотината, а сега и това.

Скаре нацупи устни и поклати глава.

— Звучи ми прекалено необичайно. Откъде се е сдобил с този инструмент, щом употребата му е забранена?

— Ще започнем оттам. Ще проучиш ли въпроса, Скаре?

— Нали току-що казах, че не вярвам на тази теория.

— Не се изразих правилно: проучи веднага въпроса, Скаре. Нещо друго? Холм?

— Не. На местопрестъпленията въпреки очакванията няма нито капка кръв. Всъщност кръв намерихме само в плевника, но тя е от закланите кокошки. Като заговорихме за кокошки, по температурата на телата и температурата в помещението съдя, че са заклани някъде около шест и половина. Малко се колебаю, защото едната кокошка беше малко по-топла от останалите две.

— Може да е имала треска — разсмя се Скаре.

— А снежният човек? — попита Хари.

— Върху купчина снежни кристали, които си променят формата на всеки час, няма как да останат отпечатъци. Но се надявах да открия поне следи от кожата на ръцете, на убиеца, понеже снежните кристали са остри, или евентуално власинки от ръкавиците му. Но останах разочарован: следи няма.

— Използвал е гумени ръкавици — предположи Катрине.

— Не разполагаме почти с нищо — обобщи Холм.

— Е, имаме глава. Проверихте ли зъбите ѝ...

Холм прекъсна Хари и довърши редовната тирада на старши инспектора с укоризнено изражение:

— „... за евентуални предмети, които е ухапала? А косата ѝ? По врата ѝ има ли следи от пръсти? Понякога криминолозите сте малко разсеяни.“

Хари кимна, за да се извини, че го е подценил, и си погледна часовника:

— Може да си убеден в невинността на Ролф Утершен, Скаре, но ще се наложи да го разпиташ къде се е намирал и какво е правил по времето, когато Бирте Бекер е изчезнала. Аз ще си поговоря с Филип Бекер. Катрине, твоята задача е да търсиш прилики между отделните случаи на изчезнали жени.

— Добре.

— Провери всичко: час на смъртта, фаза на Луната, какво са давали тогава по телевизията, какъв цвят е косата на жертвите, вземали ли са една и съща книга от библиотеката, в какви семинари са участвали, какъв е сборът от цифрите на телефонните им номера. Трябва да разберем на какъв принцип ги подбира.

— Чакайте малко — обади се Скаре. — Нима вече сме сигурни, че между отделните случаи има връзка? Не е ли по-добре да сме отворени и към други възможности?

— Отваряй се, колкото искаш — отвърна Хари, стана и бръкна в джоба си за ключовете на колата. — Важното е да изпълняваш каквото ти нареди шефът ти. Последният да изгаси осветлението.

Докато чакаше асансьора, Хари чу стъпки зад гърба си.

— Сутринта си поговорих с една от близначките на Утершен в междучасието.

— Нима? — Хари се обърна към Катрине Брат.

— Попитах момичето какво са правили онзи ден.

— Онзи ден?

— Тогава изчезна Бирте Бекер.

— Ясно.

— Двете деца цял ден били в града с майка си. Малката си спомня, защото след прегледа при лекаря Силвия ги завела в музея „Кон-Тики“. После близначките останали да спят при леля си, а майка им — при приятелка. По същото време баща им си бил вкъщи да наглежда стопанството. Сам.

Катрине застана съвсем близо до Хари и той усети аромата на парфюма ѝ. Досега не бе срещал жена, която да ползва толкова силен, тръпчив и лишен от сладост парфюм.

— Мм. С коя от близначките говори?

Катрине Брат го гледаше право в очите през цялото време.

— Нямам представа. Има ли значение?
Лек звън предупреди Хари, че асансьорът е пристигнал.

Юнас рисуваше снежен човек. Искаше да го направи усмихнат, весел, готов да запее, но не се получаваше. От големия бял лист снежният човек се взираше безизразно в създателя си. Около Юнас цареше тишина. В аудиторията се чуваше само как тебеширът в ръката на баща му дращи по дъската, докато химикалките на студентите шумолят по листовете. Юнас не обичаше да пише с химикалка, защото не можеше да изтрие или да промени написаното и то си оставаше завинаги такова. Днес се събуди с мисълта, че мама се е върнала и всичко си е постарому. Втурна се право към спалнята. Но там завари баща си. Тъкмо се приготвяше за работа. Накара Юнас да се облече, защото щеше го придружи до университета. Химикалки.

Подът на голямата стая беше наклонен и баща му се намираше най-долу. Приличаше на театрална зала. Баща му мълчеше. Дори когато влязоха с Юнас, не обели дума да поздрави студентите. Само им кимна, посочи на Юнас къде да седне и веднага започна да пише по дъската. Студентите явно бяха свикнали, защото на секундата се заеха да преписват в тетрадките си. Дъската се изпълни с числа, малки букви и причудливи завъртулки. Юнас не знаеше какво означават. Веднъж татко му обясни, че в работата си използва език, наречен физика, за да се изразява. Юнас го попита дали на този език могат да се разказват приказки, а баща му се разсмя. „Не — отвърна той тогава, — физиката обяснява само истински явления, на нейния език няма как да се съчиняват измислици, колкото и да се опитваш.“ Някои от завъртулките на дъската изглеждаха много забавни и красиви. Върху рамената на баща му се сипеше тебеширен прах и образуваше фин белоснежен слой. Юнас гледеше гърба на баща си. Опита се да го нарисова, но и този снежен човек не се получи. Внезапно в залата настъпи пълна тишина. Всички химикалки престанаха да шумолят, защото тебеширът спря. Намираше се толкова нависоко, че баща му стоеше с изпъната ръка, за да го стигне. Юнас имаше чувството, че тебеширът е заседнал в дъската и баща му виси от нея, както Уили Койота увисва от клона в планината и под краката му зее огромна бездна. Раменете на баща му се разтресоха. „Сигурно се мъчи да

отскубне тебешира и пак да пише“, помисли си Юнас. Из залата се разнесе лек шум, все едно всички си отвориха устата в един и същи миг и си поеха въздух. Най-сетне баща му успя да дръпне тебешира, тръгна към изхода и излезе. „За да донесе нов тебешир“, предположи Юнас. Студентите наоколо започнаха да говорят полугласно. Успя да чуе две думи: „съпруга“ и „изчезнала“. Юнас се вторачи в почти изписаната дъска. Баща му явно се бе опитал да напише, че мама е мъртва, но тебеширът бе настоял да се придържат към истината и се бе забил в дъската. Юнас изтри снежния човек с гумичка. Студентите започнаха да си прибират нещата. Чу се хлопване на банки. Започнаха да излизат един по един.

Над несполучливия снежен човек на Юнас се спусна сянка. Той вдигна глава и видя високия полицай със страшното лице и милите очи.

— Ела с мен да намерим баща ти — усмихна се полицаят.

Хари почука внимателно на кабинета с табелка „Професор Филип Бекер“.

Не получи отговор и отвори вратата.

Мъжът зад бюрото вдигна глава от ръцете си:

— Не съм казал „влез“...

Млъкна, когато позна Хари, и отмести поглед към момчето.

— Юнас! — възкликна Филип Бекер със смесица от смущение и желание да го смъмри. Очите му бяха зачервени. — Нали ти казах да не мърдаш от аудиторията?

— Аз го доведох — поясни Хари.

— И защо? — Бекер погледна часовника си и стана.

— Студентите се разотидоха.

— Така ли? — Бекер отново се отпусна върху стола. — Аз... исках само да направим кратка почивка.

— Присъствах на лекцията.

— Какво? И защо...

— На всички ни се случва да имаме нужда от почивка. Може ли да поговорим?

— Не искам да го пращам на училище — поясни Бекер, след като изпрати Юнас в кафенето и му поръча да чака там. — Ще го разпитват,

ще правят догадки... Не желая да преживява всичко това. Сигурно ме разбирате.

— Ами какво да ви кажа... — Хари извади кутия цигари, погледна въпросително Бекер и я прибра, след като професорът поклати отрицателно глава. — По-лесно ми е да разбере тази ваша постъпка, отколкото написаното върху дъската.

— Нарича се квантова физика.

— Звучи зловещо.

— Светът на атомите е зловещ.

— В смисъл?

— Те опровергават основни физични закони, например аксиомата „едно нещо не може да се намира на две места едновременно“. Веднъж Нилс Бор казал, че ако квантовата физика не те изплаши, значи не си я разбрал.

— А вие я разбирате?

— Не, за бога, тя представлява пълен хаос. Но лично аз предпочитам нейния безпорядък пред другия.

— Другия?

— Съвременните хора се превърнаха в слуги и секретарки на децата си — въздъхна Бекер. — Бирте също не прави изключение. Програмата на Юнас включва толкова много рождени дни на приятели, извънкласни занимания и футболни тренировки, че направо ще се побъркам. Вчера получих обаждане от лекарски кабинет в Бюгдъой, защото Юнас не се бил явил на уговорения преглед. Следобед трябва да го водя на футболна тренировка, но нямам представа къде, а децата от неговото поколение не са чували, че в града можеш да се придвижваш и с автобус...

— От какво е болен Юнас? — Хари извади бележника си. Никога не пишеше в него по време на разпит, но от опит знаеше, че бележникът опреснява спомените и подобрява концентрацията на събеседниците му.

— От нищо. Бирте сигурно е искала да го заведе на профилактичен преглед — махна пренебрежително Бекер. — Вашето посещение, предполагам, е по съвсем друг повод.

— Да — потвърди Хари. — Искам да знам къде бяхте вчера следобед и снощи.

— Какво?

— Обичайна процедура, Бекер.

— Това да не би да е свързано с... с... — погледът му се плъзна въпросително към „Дагбладе“, захвърлен върху купчина листове.

— Не знаем със сигурност. Просто отговорете на въпроса, ако обичате.

— Вие полудяхте ли?

Хари си погледна безмълвно часовника.

— Добре, де — простена Бекер. — Нямам причина да саботирам разследването. Снощи бях тук, в кабинета си, и работих върху статия за вълновите процеси. Надявам се скоро да я публикуват.

— Някой колега може ли да потвърди думите ви?

— Незначителният принос на норвежките научни изследвания в световен мащаб се дължи на безграничната самонадеяност на нашенските учени. Надминава я единствено техният мързел. Както винаги, освен мен в университета нямаше жива душа.

— А Юнас?

— Той си направил вечеря и гледал телевизия, докато се прибера.

— А вие кога се прибрахте?

— В девет и нещо.

— Мм — Хари се престори, че отбелязва часа. — Прегледахте ли вещите на съпругата си?

— Да.

— Нещо интересно?

— Не.

Филип Бекер поглади с пръсти ъглите на устата си и поклати глава. Хари го гледаше настойчиво, за да го принуди да каже още нещо, но Бекер се затвори в черупката.

— Благодаря ви за съдействието — Хари прибра бележника в джоба на якето си и стана. — Ще предам на Юнас да дойде при вас.

— Предупредете го да изчака още малко, ако обичате.

Хари намери Юнас в кафенето. Малкият рисуваше, изплезил езиче. Хари застана тихо до момчето и погледна листа: видя само два кръга, очертани с малко треперлива линия.

— Снежен човек?

— Да — Юнас вдигна глава. — Как разбра?

— Защо мама те е водила на лекар?

— Не знам.

Малкият рисува още един кръг — главата на снежния човек.

— Как се казваше лекарят?

— Не знам.

— Къде се намира кабинетът му?

— Мама ме предупреди да не казвам на никого, даже на татко.

Юнас се наведе над листа и рисува коса върху главата на снежния човек. Дълга коса.

— Аз работя в полицията, Юнас. Опитвам се да намеря майка ти.

Моливът в ръката на момчето започна да дращи енергично по листа и косата на снежния човек потъмня.

— Не мога да ти обясня къде е кабинетът.

— Сещаш ли се какво видя наблизо?

— Кравите на краля.

— Кравите на краля ли?

Юнас кимна.

— А зад прозореца седеше жена. Казва се Боргхил. Почерпи ме със захарно петле, защото ми взе кръв със спринцовка.

— Да не би да рисуваш конкретен човек? — попита Хари.

— Не.

Юнас очерта внимателно веждите.

Застанал до прозореца, Филип Бекер гледаше как Хари Хуле пресича паркинга. Потупа с длан малкия черен дневник. Питаше се дали старши инспекторът му повярва, когато го излъга, че не го е забелязал в аудиторията. Или че не е намерил нищо интересно сред вещите на Бирте. Черният дневник лежеше в нощното й шкафче. Дори не си бе направила труда да го скрие. А написаното вътре...

Едва не се разсмя. Плиткоумната му съпруга си въобразяваше, че може да го измами.

[1] Ханк Уилямс (1923–1953) — американски кълтри певец и музикант — Б.пр. ↑

ЕДИНАЙСЕТА ГЛАВА МЪРТВЕШКА МАСКА

Ден четвърти

Хари подаде глава в кабинета на Катрине Брат. Тя се бе навела напред към монитора.

— Откри ли нещо общо между изчезналите жени?

— Нищо особено. Всичките имат сини очи. С това обаче физическите прилики се изчерпват. По отношение на семейния им живот изчезналите са жени с мъж и деца.

— Имам идея откъде да започнем. Бирте Бекер е завела сина си Юнас на лекар близо до „кравите на краля“, както малкият се изрази. Сигурно става въпрос за едновременното кралско имение на полуостров Бюгдъой. Ти ми спомена, че близначките на Утершен ходили в музея „Кон-Тики“ след медицински преглед. И той се намира на Бюгдъой. Филип Бекер не знае къде жена му е записала час при лекар, но може Ролф Утершен да е по-осведомен.

— Ще се свържа с него.

— После ела при мен.

В кабинета си Хари извади белезниците, закопча едната гривна за китката си и удари другата в крака на масата, докато прослушваше съобщението от Ракол на телефонния си секретар. Тя го осведомяваше, че Олег ще доведе свой приятел на ледената пързалка. Ракол, впрочем, спокойно би могла да си спести уточнението, защото приятелят на Олег по никакъв начин не променяше уговорката. Обаждането на Ракол представляваше замаскиран начин да му напомни, че е обещал да заведе Олег на кънки. Досега не му се бе случвало да забрави уговорка с малкия, но кратките съобщения на Ракол, които някои биха възприели като проява на недоверие, не го дразнеха. Нещо повече: радваха го. Защото показваха каква майка е Ракол. И защото тя винаги се стараяше да му напомни за уговорката възможно най-деликатно, за да не го обиди.

Катрине влезе, без да почука.

— Извратено — изкоментира тя, когато видя белезниците на Хари. — Но ми харесва.

— Закопчаване на престъпник за ръката на полицай — усмихна се Хари. — Научих тази дивотия в САЩ.

— Трябва да изпробваш новите белезници на „Хайътс“. Не се налага да съобразяваш дали удряш отдясно, или отляво: уцелиш ли китката, гривната веднага щраква около нея. Започни да се упражняваш с два комплекта белезници, по един около всяка китка. Така имаш двоен шанс за успех.

— Мм — Хари откопча ръката си. — Какво ново откри?

— Ролф Утершен не знае нищо за никакъв медицински преглед на Бюгдъой. Семейният им лекар приема в община Берюм. Имаме два варианта: да поразпитам близначките дали помнят лекаря или направо да позвъним в медицинските кабинети на Бюгдъой и да проверим. Те са само четири. Ето, виж.

Катрине остави жълта бележка върху бюрото му.

— Лекарите нямат право да съобщават имената на пациентите си — отбеляза Хари.

— Тогава ще се отбия в училището на близначките след края на часовете.

— Чакай малко.

Хари вдигна слушалката и набра първия кабинет.

— Да, моля — промърмори носов глас.

— Боргхил там ли е? — попита Хари.

— Тук няма Боргхил.

Хари позвъни на втория номер от списъка. Включи се телефонен секретар, отново с носов глас, и съобщи, че секретарката приема обаждания само два часа на ден.

Чак на четвъртия опит надеждите на Хари се завърнаха. Жената изчурулика весело в слушалката:

— Да, аз съм Боргхил.

— Здравейте. Обажда се старши инспектор Хари Хуле от полицията в Осло.

— Дата на раждане?

— През пролетта, но не се обаждам за преглед, а във връзка с разследване на убийство. Вероятно сте прочели информация в

днешния вестник. Силвия Утершен отбивала ли се е в кабинета миналата седмица?

Мълчание.

— Само секунда — каза накрая тя.

Хари чу как тя стана. След малко се върна.

— Съжалявам, господин Хуле. Нямам право да давам информация кой е наш пациент и кой — не. Вероятно сте наясно със Закона за професионалната тайна, щом работите в полицията.

— Да. Ако не греша обаче, Силвия не е ваша пациентка, само дъщерите ѝ.

— Няма значение. Ако отговоря на въпроса ви, ще разкрия кой се лекува при нас.

— Нека ви напомня, че става дума за убийство.

— Ще ви предоставим исканите данни само ако имате съдебна заповед. Стараем се да бъдем по-дискретни по отношение на пациентите ни от повечето здравни заведения, защото естеството на работата ни го изисква.

— Естеството на работата ви?

— Профилът на клиниката.

— А именно?

— Пластична хирургия. Разгледайте сайта ни. Хирклимик точка но.

— Няма нужда, разбрах достатъчно.

— Както прецените.

Боргхил затвори.

— Е? — попита Катрине.

— Юнас и близначките се ходили при един и същи лекар — Хари се облегна на стола. — Разследването набира скорост.

Хари усети прилива на адреналин, тревожното нетърпение, което винаги го обземаше, когато надуши звяра. И след първоначалния ентузиазъм идваше ред на Пълното вманиачаване. То представляваше едновременно влюбване и дрога, слепота и прозрение, смисъл и лудост. Колегите му споделяха, че усещат тръпка, но при Хари чувството беше много по-всепоглъщащо. Не бе споделял с никого за Вманиачаването. Не се опитваше да го анализира. Не смееше. Задоволяваше се с разбирането, че то му помага, вдъхва му сили да си

върши работата, както горивото задвижва двигателя. Повече не искаше и да знае. Наистина.

— Какво ще правим сега? — попита Катрине.

Хари отвори очи и скочи от стола.

— Отиваме на пазар.

Магазинът „Полъх от Африка“ се намираше в непосредствена близост до най-оживената търговска улица в квартал „Маюрстюа“ — „Бугста“ — но съществуването му си оставаше извън вниманието на повечето хора, защото бе сбутан в една пресечка. При влизането на Хари и Катрине звънчето над вратата оповести появата им. В полумрака — осветлението беше повече от оскъдно — Хари забеляза грубо изтъкани килими в ярки цветове, широки одежди, големи възглавници със западноафрикански шарки, малки масички, които сякаш изобщо не бяха обработвани, след като дървото е било отсечено от тропическата гора, високи, тънки дървени фигури на масаи и на най-известните животински представители на саваната. Подредбата на магазина явно беше обмислена и осъществена с много старание; по стоките не се виждаха етикети с цените, цветовете си подходдаха, а предметите бяха съчетани по двойки като в ковчега на Ной. Накратко, магазинът приличаше повече на галерия с поовехтяла експозиция. Впечатлението се подсили и от почти неестествената тишина, след като вратата се хлопна зад гърба на влезлите и звънчето замлъкна.

— Ехо? — извика глас от дъното на помещението.

Хари тръгна по посока на звука. В мрака зад внушителна дървена фигура на жираф, осветена от самотна светлинка от тавана, Хари забеляза жена, качила се върху стол. Канеше се да закачи черна ухилена маска на стената.

— За какво става дума? — попита тя, без да се обръща.

По тона ѝ личеше, че е свикнала хората да влизат в магазина не само да купуват африкански стоки.

— Идваме от полицията.

— А, да.

Жената се обърна, светлината падна върху лицето ѝ и сърцето на Хари спря. Отстъпи инстинктивно назад. Пред него стоеше Силвия Утершен.

— Добре ли сте? — попита тя и на челото ѝ се появи бръчка.

— Коя... сте вие?

— Ане Педершен.

Жената веднага се досети защо Хари я гледа като попарен.

— Със Силвия сме близначки.

Хари се задави.

— Това е старши инспектор Хуле — представи го Катрине. — Аз съм полицай Брат. Надявахме се да намерим Голф тук.

— Отиде в погребалната агенция.

Настъпи неловко мълчание, защото и тримата знаеха какво си мислят останалите двама: как се погребва глава без тяло?

— И вие сте дошли да го заместите? — помогна ѝ Катрине Брат.

— Да — по лицето на Ане Педершен пробяга лека усмивка.

Тя слезе внимателно от стола с дървената маска в ръка.

— Празнична или маска за контактуване с духове? — поинтересува се Катрине.

— Празнична — отвърна Ане Педершен. — От племето чуту. От източната част на Конго.

— Кога ще се върне Ролф? — попита Хари и си погледна часовника.

— Не знам.

— Някаква идея?

— Както вече казах, нямам...

— Тази маска наистина е много красива — възкликна Катрине.
— Лично сте я купили от Конго, нали?

— Как разбрахте? — удиви се Ане.

— Държете я, като внимавате да не закриете очите или устата. Така показвате уважението си към духовете.

— Интересувате се от маски, така ли?

— Малко — кимна Катрине. После посочи черна маска с малки ръце и крака. Лицето беше наполовина човешко, наполовина животинско: — Това да не е маска „кпели“?

— Да, от Кот д'Ивоар. От племето сенуфо.

— Съдийска маска? — Катрине поглади с ръка втвърдените животински косми, които висяха от кокосовата черупка върху маската.

— Доста неща знаете — усмихна се Ане.

— Какво представлява съдийската маска? — попита Хари.

— Името ѝ подсказва — отвърна сестрата на Силвия Утершен.
— В Африка тези маски не са просто символи. Човекът, който надене съдийската маска, автоматично получава цялата изпълнителна и правораздавателна власт. Никой не би посмял да подложи на съмнение авторитета на носещия маската. Тя сама по себе си му дава огромни правомощия.

— До вратата забелязах две мъртвешки маски. Великолепни са — възхитено отбеляза Катрине.

— Има и други, освен тях — усмихна се Ане. — Тези са от Лесото.

— Може ли да ги разгледам?

— Разбира се. Почакайте.

Тя се изгуби. Хари погледна колежката си.

— Сметнах, че не е лоша идея да си поговорим с нея — оправда се тя, макар Хари да не бе казал нищо. — Кой знае, не е изключено да разбулим някоя семейна тайна.

— Ясно. Но ще продължиш сама.

— Спешна работа ли имаш?

— Ще бъда в кабинета си. Ако Ролф Утершен се появи, непременно го накарай да подпише декларацията, с която освобождава лекаря от професионалната му тайна.

На излизане Хари още веднъж огледа кожените набръчкани човешки лица с отворени за вик уста. „Сигурно са изработени по реален модел“, помисли си.

Ели Квале буташе пазарската количка между рафтовете в магазина от верига „ИКА“ до стадион „Юлевол“. Цените наистина бяха малко по-високи отколкото в кварталната бакалия, но пък магазинът предлагаше голямо разнообразие от стоки. А и тя не идваше да пазарува тук всеки ден, а само когато искаше да приготви нещо специално. Довечера големият ѝ син Трюгве се прибираще от САЩ. Третокурсник в Монтана, тази есен нямаше изпити и реши да учи вкъщи до януари. С баща му се разбраха той да го посрещне на летището. Андреас щеше да потегли за „Гардермуен“ след края на работното си време в църквата. Ели знаеше, че още преди да се

приберат вкъщи, Трюгве и Андреас ще започнат да бърбят за риболов с мухи и кану-каяк.

Наведе се над хладилната витрина. Зад гърба ѝ мина сянка и я лъхна ледена вълна. И без да се обръща, беше сигурна: същата сянка се бе шумгнала край нея, докато заключваше колата на паркинга и докато избираше зеленчуци. Това не означаваше нищо, разбира се. Просто спомените за някогашния ужас отново я връхлетяха. Ели се бе примирила, че страхът няма да изчезне, макар оттогава да бяха изминали повече от петнайсет години. На касите се нареди на най-дългата опашка: от опит знаеше, че там касиерките обслужват най-бързо. Или поне така си бе вътълпила. Според Андреас това изобщо не отговаряло на истината. Зад нея застана човек. „Не само аз греша“, помисли си Ели. Не се обърна, но отново усети хлад по гърба си. Явно човекът си бе купил замразени продукти.

Не издържа и се обърна. Зад нея вече не стоеше никой. Погледът ѝ понечи да огледа хората в другите опашки. „Недей — спря се тя наум. — Не започвай пак.“

Плати и излезе навън. С усилие на волята тръгна бавно към колата, без да се оглежда, отключи, подреди продуктите в багажника, качи се и запали. Тойотата пое по дългите баири към тристайното жилище в квартал „Нурберг“. Ели се стараяше да не мисли за друго, освен за Трюгве и за вечерята, която ѝ предстои да приготви.

Докато говореше по телефона с Еспен Лепсвик, Хари оглеждаше снимките на покойните си колеги, подпрени на стената. Лепсвик беше събрал екипа си и сега искаше от Хари достъп до всички важни сведения по случая.

— Началникът на базата данни ще ти даде парола — обясни Хари. — С нея ще влезеш в папка „Снежния човек“ в общото информационно поле на Отдела.

— Снежния човек?

— Все някак трябва да го наричаме.

— Добре. Благодаря, Хуле. Колко често искаш да ти изпращам доклади?

— Само когато излезе нещо важно. Слушай, Лепсвик...

— Да?

— Гледай с твоите хора само да обикаляте около лехата.

— И какво точно включва лехата?

— Мисълта ми е да се съсредоточите върху сигнали, свидетели и криминално проявени, чиито досиета ги правят потенциални серийни убийци. Това е най-трудоемката част от разследването.

Хари знаеше какво си мисли в момента следователят от КРИПОС: и най-шибаната.

Лепсвик се изкашля.

— Значи сме единодушни, че между отделните случаи на изчезнали жени има връзка?

— Няма нужда да сме единодушни. Следвай интуицията си.

— Добре.

Хари затвори и погледна монитора пред себе си. Влезе в сайта на хирургическа клиника. Там лъснаха снимки на красиви жени и мъже с външност на фотомодели. По лицата и телата им имаше пунктирани линии — знаци къде евентуално и при желание от тяхна страна хирургът би отстранил леки несъвършенства в почти безупречния им външен вид. В сайта бе поместена и снимка на доктор Идар Ветлесен. Човек спокойно би могъл да го сбърка с някой фотомодел.

Под снимката му следваше списък с дипломите му и участията в семинари. Хари не се остави дългите думи на френски и английски да го заблудят: всичките тези тапии се вадят за два месеца, независимо че после докторът се окичва с нови титли пред името си. Провери Идар Ветлесен в „Гугъл“. От информацията разбра, че докато е работел в клиника „Мариенлюст“, Ветлесен е участвал в състезание по кърлинг. До името му видя и името на негов колега. „Хората са прави, когато казват, че Норвегия е малка — помисли си Хари. — Все ще се натъкнеш на познат на твой познат.“

Катрине Брат влезе и с дълбока въздишка се отпусна върху стола пред Хари. Кръстоса крак върху крак.

— Според теб вярно ли е, че привлекателните хора се интересуват от красотата повече, отколкото неугледните? — попита Хари. — Вероятно това е причината именно хората с приятна външност да се подлагат на процедури за разкрасяване.

— Нямам представа — отвърна Катрине. — Но в думите ти има известна логика. Хората с висок коефициент на интелигентност са обсебени от идеята да измерват умствения си потенциал и затова са

създали собствена организация, нали? Всеки се съсредоточава върху онова, което има. Обзалагам се, например, че ти се гордееш с полицейския си нюх.

— Да не говориш за генетично заложеното умение да ловя плъхове? Вродената способност да пращам зад решетките душевноболни, алкохолици, хора с нисък интелект и висок ръст?

— Значи, възприемаш работата ни само като лов на плъхове?

— Да. Точно затова се радваме, когато се появи подобен случай като този. Така се сдобиваме с възможност да отстреляме нещо едро: лъв, слон, динозавър.

Катрине не се засмя. Само кимна сериозно.

— Какво ти разказа близначката на Силвия?

— За малко да станем приятелки — въздъхна Катрине и преплете пръсти над коляното си, обуто във фин чорап.

— Да чуем.

— Ами... — подхвана тя. Хари с изненада чу собственото си „ами“ в устата ѝ. — И Силвия, и Ролф били убедени, че късметлията във връзката им е той. Хората около тях обаче споделяли противоположното мнение. След като завършил Техническият университет в Берген, Ролф се преместил в Осло и започнал работа в компания „Квернер“. Силвия, от своя страна, всеки ден се събуждала с нова идея какво смята да прави. Постоянно се записвала на различни курсове и не се задържала на работно място повече от половин година. Сестра ѝ я описа като опърничава, заядлива и разглезена, ревностна социалистка, привърженичка на идейни кръгове, които прокламират изличаването на Аз-а. Малобройните ѝ приятелки я манипулирали без изключение, а гаджетата ѝ не издържали дълго особения ѝ характер. Според Ане причината Ролф да се влюби толкова силно в сестра ѝ се крие в тяхната противоположност. Ролф, израснал в семейство, което вярва в невидимата благотворна ръка на капитализма и в сполуката на средната класа, вървял по стъпките на баща си и станал инженер като него. Силвия пък смятала, че ние, хората от западната цивилизация, сме се превърнали в подкупни материалисти и сме забравили за изконната си същност и за извора на истинското щастие. Според нея прероденият Месия бил някакъв етиопски крал.

— Хайле Селасие — уточни Хари. — Религиозното течение растафари.

— Колко си информиран!

— От песните на Боб Марли. Това вероятно обяснява защо Силвия е харесвала Африка.

— Вероятно да.

Катрине смени позата: кръстоса левия крак върху десния. Хари се постара да гледа другаде.

— Така или иначе, Ролф и Силвия си взели едногодишен отпуск, за да опознаят Западна Африка. Пътуването се оказало ползотворно и за двамата. Ролф прегърнал каузата на бедните африканци в борбата им за оцеляване, а Силвия си татуирала голямо етиопско знаме на гърба и стигнала до извода, че всички хора си приличат, независимо дали живеят в Европа, или в Африка. Щом се прибрали в Норвегия, отворили магазина. Ролф — защото искал да помогне на африканците, а Силвия — защото комбинацията от евтин внос и държавни субсидии ѝ се струвала доста примамлива. Горедолу по същото време митничарите на летище „Фурнебю“ я хванали да пренася от Лагос раница, пълна с марихуана.

— Я виж ти.

— Осъдили са я условно, защото на изслушването успяла да убеди съдията, че не знаела какво има в сака: нигерийско семейство я помолило да го занесе на техен близък, който живеел в Норвегия.

— Мм. Друго?

— Ане харесва зет си, защото Ролф е внимателен, грижлив и обича всеотдайно децата си. Той изобщо не забелязвал недостатъците на Силвия. Два пъти тя се влюбвала в други мъже и напускала Ролф и дъщерите си. След като любовниците я зарязвали, отново се връщала при мъжа си, а той я приемал на драго сърце.

— Според теб каква е причината Силвия всеки път да се връща при него?

Катрине Брат се усмихна леко тъжно, взря се във въздуха и погали с ръка ръба на ризата си:

— Обичайната. Жените не могат да напуснат завинаги мъж, с когото са правили страхотен секс. Дори да се опитат да се разделят с него, отново се връщат. Доста просто сме устроени, а?

— А мъжете, които са я изоставяли завинаги?

— Мъжете са по-различни. С времето някои започват да се страхуват от провал.

Хари я погледна. Реши да сложи край на темата.

— Видя ли се с Ролф Утершен?

— Да, дойде десет минути, след като ти си тръгна. Изглеждаше малко по-добре от последната ни среща. Отрече да е чувал за преглед в хирургическата клиника на Бюгдъй. Подписа декларацията, че освобождава лекаря от задължението да не нарушава професионалната си тайна.

Катрине остави сгънат лист върху бюрото му.

По ниските трибуни на стадион „Вале Ховин“ вееше леденостуден вятър. Седнал, Хари гледеше как кьнкорите се пързаят. През последната година Олег бе подобрил значително техниката си и вече се движеше с по-голяма лекота и ефективност. Всеки път, когато приятелят му увеличише скоростта и се канеше да го задмине, Олег приклякваше, започваше да се оттласква от леда с повече сила и спокойно се плъзваше напред. Хари се обади на Еспен Лепсвик — нали се бяха разбрали да се държат взаимно в течение. Лепсвик му съобщи, че получили информация за тъмен седан, забелязан да се движи към къщата на семейство Бекер вечерта, когато Бирте изчезнала. Очевидците не го видели да се връща оттам.

— Тъмен седан — повтори Хари с тракаци от студ зъби. — Забелязан същата вечер.

— Знам, не е нищо особено — въздъхна Лепсвик.

Хари приключи разговора и прибра телефона в джоба си. В същия миг някаква сянка закри светлината от прожектора отсреща.

— Извинявай за закъснението.

Хари вдигна очи към жизнерадостно усмихнатото лице на Матиас Лю-Хелгесен. Избраникът на Раquel седна до него.

— Обичаш ли зимните спортове, Хари?

Погледът на Матиас направо проникна във вътрешността на събеседника му, а по лицето на лекаря неизменно стоеше заинтересовано изражение, независимо дали говореше, или слушаше.

— Не особено. От време на време карам кьнки. А ти?

Матиас поклати отрицателно глава.

— Но съм решил, когато един ден приключа житейската си мисия и съм толкова болен, че не ми се живее, да се кача с асансьора

ей там — и той посочи с палец зад рамото.

И без да се обръща, Хари знаеше, че Матиас говори за ски трамплина „Холменколен“ — най-голямата туристическа атракция в Осло и най-коварното място за спускане. Шанцата се виждаше от целия град.

— После ще скоча. Без ски.

— Колко драматично — отбеляза Хари.

— Четирийсет метра свободно падане — усмихна се Матиас. — Трае само няколко секунди.

— Надявам се събитието да не се състои в близко бъдеще.

— Не се знае, с такива нива на анти-Scl-70-тела в кръвта — засмя се горчиво Матиас.

— Анти-Scl-70-тела?

— Анти-Scl-70-телата не са непременно нещо лошо, но не е зле да ги зачиташ, защото за появата им определено има причина.

— Мм. Винаги съм смятал, че за лекарите самоубийството е скверна мисъл.

— Медицинските работници знаят по-добре от всички какво ги очаква, когато се разболеят. Ще се опра на Зенон Стоика. Според него самоубийството представлява достойно за уважение действие, когато болестта направи смъртта по-привлекателна от живота. На деветдесет и осем години Зенон си навехнал големия пръст на крака. Не успял да понесе дискомфорта и се обесил.

— Тогава защо не се обесиш, вместо да се изкачваш до върха на трамплина?

— Смъртта трябва да бъде възхвала на живота. Освен това ще ти призная, че ме ласкае мисълта за популярността, която ще си спечеля с тази постъпка. Изследователската ми дейност за жалост не привлича особено много внимание. — Свистенето изпод остриетата на кънките накълца на парчета веселия смях на Матиас. — Впрочем, съжалявам, задето купих на Олег нови състезателни кънки. После разбрах от Ракул, че ти си възнамерявал да му подариш кънки за рождения му ден.

— Не се притеснявай.

— Той би предпочел да ги получи от теб.

Хари мълчеше.

— Завиждам ти, Хари. Седиш си тук, четеш вестник, говориш по телефона, но на Олег му е достатъчно, че се намираш тук. А аз викам, махам, давам съвети, въобще следвам всички напътствия от наръчниците за добри, грижовни родители, и какво постигам? Олег започва да се дразни. Знаеш ли, той си остри кънките всеки ден, защото ти си правел така. Настоява да ги държи на стълбите, защото веднъж си му казал, че стоманата на кънките се съхранява най-добре на студено. Наскоро се наложи Раquel да му забрани да оставя кънките навън. Ти си моделът му за поведение, Хари.

Хари усети как при тази мисъл го полазват тръпки. Ала някъде дълбоко в себе си — май не много дълбоко — откровението на Матиас го зарадва. Хари се почувства като ревнив досадник, който се старае да осуети всички опити на Матиас да спечели обичта на Олег.

Матиас подръпна едно копче на палтото си.

— Удивително е как в днешно време, когато разводите са нещо обичайно, децата въпреки всичко не позволяват на новите партньори на родителите си да заменят истинските им баща и майка.

— Истинският баща на Олег живее в Русия — напомни Хари.

— Биологичният — да — усмихна се криво Матиас. — Но не и истинският.

Олег мина покрай тях и им махна. Матиас също вдигна ръка за поздрав.

— Работил си с някой си Идар Ветлесен — отбеляза неочаквано Хари.

— Да — изненада се Матиас. — В клиниката „Мариенлюст“. Да не би да познаваш Идар?

— Не, проверих го в „Гугъл“. Появи се стар сайт със списък на назначените лекари в клиниката. Там прочетох и твоето име.

— Оттогава минаха доста години, но с Идар прекарахме незабравими дни в „Мариенлюст“. Собственикът на клиниката я отвори, защото по онова време всички си въобразяваха, че в частните здравни заведения ще завалят пари. Когато се увери в обратното, я затвори.

— Фалит?

— „Преустановяване на дейността“, както се изрази тогава. Да не си пациент на Идар?

— Не, името му ми попадна във връзка със случай, който разследвам. Как би го описал?

— Идар Ветлесен ли? — разсмя се Матиас. — Много мога да ти говоря за него. Бяхме съсстуденти и дълго време се движехме в една компания.

— Това значи ли, че вече не сте толкова близки?

Матиас вдигна рамене.

— С Идар сме доста различни. Повечето студенти по медицина от обкръжението ни гледаха на лекарската професия като на... призвание. Но не и Идар. Когато го попитаха защо е избрал да учи за лекар, той без заобикалки отговаряше: защото това е най-престижната професия. Откровеността му беше достойна за възхищение.

— Идар Ветлесен е бил обсебен от идеята да бъде уважаван член на обществото, така ли?

— Привличаше го и високото заплащане, разбира се. Никой не се изненада, когато Идар реши да практикува пластична хирургия и впоследствие си направи собствена клиника за подбрана клиентела: богаташи и знаменитости. Мисълта да живее като тях и да се движи в техните кръгове винаги го е блазнала. Проблемът на Идар е, че той прекалява в усилията си да се домогне до тях. Представям си как богатите пациенти му се усмихват лицемерно, но зад гърба му го наричат превзет досадник.

— Би ли го причислил към хората, които са склонни да отидат далеч в името на целите си?

Матиас се замисли.

— Идар винаги се е стремил към слава. Не му липсва хъс и желание за работа, но така и не успя да постигне професионален успех. При последния ни разговор ми звучеше разочарован, да не кажа потиснат.

— Кое според теб би го направило известен? Вероятно нещо извън медицината?

— Не съм се замислял. Сигурно. Идар не е роден да бъде лекар.

— В смисъл?

— Той боготвори успешите и презира слабите и болните. Не е единственият лекар с такава нагласа, но е сред малцината, които си позволяват да я афишират — разсмя се Матиас. — Останалите в студентската ни компания започнахме следването като шумни

идеалисти и впоследствие се превърнахме в специалисти, интересувачи се как да се издигнат до главен лекар, как да изплатят новия си гараж и с колко да повишат тарифата си за извънредно работно време. Идар не измени на идеалите си просто защото никога не е имал такива.

Идар Ветлесен се разсмя гръмко.

— Матиас наистина ли ви каза така? Че не съм изменил на идеалите си?

Ветлесен имаше красиво, почти женствено лице с подозрително тънки вежди, които пораждаха съмнение за козметична намеса с пинсета, и прекалено равни и ослепително бели зъби, за да повярва човек, че не са керамика. Кожата му изглеждаше мека, без грапавини и образувания, а косата — гъста, с хубави къдрици. Накратко, Идар Ветлесен младееше видимо за трийсет и шестте си години.

— Нямам представа какво имаше предвид с тези думи — излъга Хари.

Седяха в две меки кресла в библиотеката в дома на лекаря: една от белите, стари, достопочтени къщи на Бюгдъой. Там израснал — така обясни той на Хари, докато го превеждаше през големи тъмни помещения. В библиотеката се виждаха заглавия от норвежките писатели Микел Фьонхюс и Шел Аукруст. Не му убегна и присъствието на романа „Доверено лице“ от Айнар Герхардсен. Общодостъпна литература и биографии на известни политици. Цял рафт заемаха произведения с пожълтели корици от поредицата „Избрани творби“, която Хари следеше навремето. Тя престана да излиза след 1970-а.

— Подозирам какво е намеквал Матиас — хълцаше от смях Идар.

Хари, от своя страна, се досещаше защо Люн-Хелгесен бе споменал, че двамата с Ветлесен много се забавлявали в клиниката „Мариенлюст“: явно се бяха състезавали кой ще се смее по-дълго.

— Голям светец излезе този дявол Матиас! Не, не светец, по-скоро голям късметлия! Впрочем, и двете определения му подхождат еднакво добре! — Смахът на Идар Ветлесен отекваше в помещението. — Колкото и да се правят на атеисти, моите мекушави колеги —

лекари представляват чиста проба морални натегачи, които трупат добри дела, защото дълбоко в себе си се боят да не горят един ден в ада.

— А вие не се ли страхувате от подобен сценарий? — попита Хари.

Идар повдигна едната си грижливо оформена вежда и огледа полицая с интерес. Ветлесен беше обут в чифт меки, светлосини домашни пантофи с развързани връзки и облечен в дънки и бяла спортна блуза с бродиран играч на поло. Хари не се сети на коя фирма е емблемата, но подсъзнателно я свързваше със скучни хора.

— Израснал съм в пресметливо, прагматично семейство, старши инспекторе. Баща ми беше таксиметров шофьор. Вярваме в онова, което виждаме.

— Доста хубава къща за таксиметров шофьор.

— Беше шеф на фирмата. Имаше лиценз за три таксита. Но тук, на Бюгдъой, такива хора като баща ми са осъдени завинаги да си останат слуги, плебеи.

Докато го слушаше, Хари се опитваше да разбере дали лекарят взема амфетамини или други хапчета. Ветлесен, облеган в креслото, сякаш прекалено много се стараеше да изглежда спокоен. Приличаше на човек, който иска да прикрие нервност или възбуда. Хари остана с това впечатление още когато му се обади по телефона и помоли да се срещнат. Ветлесен веднага го покани у дома си, все едно са първи приятели.

— Вашите планове за бъдещето обаче не са включвали таксиметрови услуги — опипа почвата Хари. — Предпочели сте да... разкрасявате хората?

Ветлесен се усмихна.

— Да кажем, че предлагам услугите си на панаира на суетата. Или че коригирам външния вид на хората, за да облекча душевното им страдание. Вие изберете как ще наречем професията ми. На мен ми е абсолютно все едно — Ветлесен се разсмя, все едно очакваше думите му да шокират Хари. Полицаят обаче не реагира и лекарят продължи със сериозен вид: — Възприемам се като скулптор. Нямам призвание. Обичам да променям външността, да оформям лицата на хората. Това занимание винаги ми е харесвало. Умея го и ми плащат. Нищо повече.

— Мм.

— Обаче и аз си имам принципи. Един от тях е спазването на професионалната тайна.

Хари мълчеше.

— Разговарях с Боргхил. Знам какво искате, старши инспекторе. Разбирам, работите по много сериозен случай, но лекарският дълг ми забранява да ви помогна.

— Вече не.

Хари извади сгънат лист от вътрешния си джоб и го сложи върху масата помежду им.

— Бащата на близначките подписа тази декларация, с която потвърждава, че ви освобождава от задължението да пазите здравословното им състояние в тайна.

— Не е достатъчно — поклати глава Идар.

— Как така? — изненада се Хари.

— Без да издавам кой е идвал при мен, ще ви кажа най-общо: родител, довел детето си на лекар, има право, ако желае, да се възползва от правото си да задължи лекаря да не предоставя поверителна информация за състоянието на детето дори на другия родител.

— Защо Силвия Утершен би искала да скрие от съпруга си медицински преглед на двете им дъщери?

— Дискретността ни може да ви се стори необоснована, но вероятно забравяте, че сред клиентите ни има публични личности, които биха станали обект на одумки и сплетни. Отидете в Творческия дом някоя петък вечер и се огледайте. Не подозирате колко много от присъстващите там са пребивавали в клиниката ми за коригиране на външния си вид. Тези хора умират само при мисълта интервенциите да излязат наяве. Репутацията на клиниката ни зависи от нашата дискретност. Разчуе ли се, че сме си позволили да огласяваме информация за наши пациенти, последиците за бизнеса ни ще бъдат катастрофални. Сигурно разбирате колко важно за нас е да се придържаме към принципите си.

— Разследвам убийството на две жени — напомни Хари. — И разполагам с едно-единствено съвпадение: и двете са посещавали клиниката ви.

— Не желая и нямам право да потвърждавам или да отричам. Но да предположим чисто хипотетично, че е така. — Ветлесен разпери

въпросително пръсти: — И какво от това? Норвегия е страна с малобройно население, съответно и лекарите не сме много. Тук вероятността да засечеш познат е много голяма, фактът, че две жени случайно са ходили в една и съща клиника, не е никак изненадващ. Съществува същата вероятност двете да се засекат в трамвая, да речем. На вас случвало ли ви се е да срещнете приятел в градския транспорт?

Хари не се сещаше за подобен случай. Вероятно защото не се возеше често в градския транспорт.

— Пропътувах цялото това разстояние, за да ми кажете, че няма да ми дадете никаква информация — отбеляза той.

— Съжалявам. Поканих ви тук, защото иначе трябваше да дойда в Главното управление. Там журналистите дебнат денонощно кой влиза и кой излиза. Не, благодаря. Знам ги аз тези хиени...

— Мога да издействам съдебна заповед, която да отмени задължението ви да пазите професионална тайна.

— Направете го, моля. Тогава името на клиниката няма да пострада. Без съдебна заповед обаче... — той дръпна въображаем цип пред устата си.

Хари се размърда в креслото. Идар определено беше наясно с процедурите. За да убедят съда в необходимостта лекар да наруши професионалната си тайна, полицаите трябва да представят конкретни доказателства, че информацията на лекаря е от значение за разследването. А с какво разполагаше Хари? Със среща в трамвая, както се бе изразил Ветлесен. Хари усети силен порив да изгълта едно питие или да вдигне тежка щанга. Пое си дъх:

— Длъжен съм да ви попитам къде бяхте вечерите на трети и пети ноември.

— Очаквах този въпрос — усмихна се Ветлесен. — Затова поразмислих. Бях тук с... е, ето я и нея.

В стаята влезе възрастна жена с посивяла коса, която се спускаше като завеса около главата ѝ. Лицето ѝ бе застинало в мъченическо изражение. Тя погледна сина си и той веднага скочи да поеме от ръцете ѝ сребърния поднос, където две чаши с кафе дрънчаха застрашително.

— Благодаря, майко.

— Завържи си връзките — подкани го тя и се обърна към Хари. — Кога възнамеряваше да ме осведомиш кой е дошъл в дома ми,

Идар?

— Това е старши инспектор Хуле, майко. Тъкмо ме питаше къде съм бил снощи и вечерта преди три дни.

Хари стана и подаде ръка на старицата.

— Да, да, спомням си — кимна тя, погледна Хари някак примирено и му протегна костеливата си десница, осеяна със старчески петна. — Вие участвахте в онази програма по телевизията, дето я води твоят приятел, с когото играете кърлинг. Снощи пак я гледахме. Не ми хареса изказването му за кралското семейство. Как му беше името...

— Арве Стъоп — въздъхна Идар.

Старицата се наведе към Хари.

— Знаете ли какво каза този Стъоп? Трябвало да се отървем от цялата кралска фамилия. Представяте ли си? Ужас! Какво щеше да стане с нас, ако няхмахме крал по време на войната?

— Същото — отвърна Идар. — Много рядко държавният глава има решаваща роля за изхода на военни действия. Според Арве Стъоп широката обществена подкрепа на монархията е категорично доказателство, че повечето хора вярват в тролове и самодиви.

— Не е ли възмутително?

— Да, майко — усмихна се Идар, сложи ръка върху рамото ѝ и сякаш неволно погледът му падна върху часовника „Брайтлинг“ — твърде голям за слабата му китка. — Леле! Трябва да излизам, Хуле. Ще се наложи да побързаме с кафето.

Хари поклати глава и се усмихна на госпожа Ветлесен.

— Кафето сигурно е много вкусно, но ще го опитам следващия път.

Тя въздъхна тежко, промърмори нещо под нос, взе подноса и се насочи бавно към вратата.

В коридора Хари попита лекаря:

— Защо „късметлия“?

— Моля?

— Какво имахте предвид, когато казахте, че Матиас е късметлия?

— А, това ли. Ами уреди се с красавица. Матиас никога не е имал успех с жените, но явно новата му приятелка не е случвала на мъже и е предпочела мекотело като него. Нека това си остане между нас. Или, впрочем, какво толкова. Кажете му го.

— Знаете ли какво е анти-Scl-70?

— Антитяло в кръвта. Вероятен симптом на склеродермия. Да не би да познавате човек с такова заболяване?

— Дори нямам представа какво е склеродермия.

Макар да си даваше сметка, че е по-добре да приключи темата, Хари не се стърпя:

— Матиас ли ви каза, че приятелката му имала горчив опит с предишните си връзки?

— Само ми го намекна. Свети Матиас никога не говори лошо за хората. В неговите очи те винаги могат да се поправят.

Идар Ветлесен се разсмя гръмко за пореден път.

Хари му благодари за съдействието, обу си кубинките и излезе на стълбите пред къщата. Обърна се за последно и в пролуката между затварящата се врата и рамката видя как Идар се бе навел да си завърже връзките на пантофите.

От колата се обади на Скаре и му поръча да разпечата снимката на Ветлесен от уебсайта на клиниката и да я даде на колегите от Наркоотдела, за да разпитат информаторите дали този мъж не си е купувал амфетамини.

— На улицата? — изненада се Скаре. — Лекарите нямат ли дрога в кабинетите си?

— Имат, но контролът е много строг и биха предпочели да си купят от някой дилър на улица „Шипер“.

След това Хари звънна на Катрине.

— Засега нищо — осведоми го тя. — Ще се прибирам. А ти?

— И аз. — Хари се поколеба. — Според теб ще успеем ли да издействаме съдебна заповед за освобождаване на Ветлесен от отговорност за опазване на професионална тайна?

— Само с наличната ни информация? Е, ако си облека минижуп и намеря съдия в подходяща възраст, ще стане, но, честно казано, те съветвам засега да забравиш за този вариант.

— Съгласен съм.

Хари пое към квартал „Бишлет“. Мислеше за разбитите стени на апартамента си. Погледна си часовника и тръгна към Главното управление.

В два през нощта събуди Катрине Брат по телефона.

— Какво има? — попита тя.

— В кабинета съм. Разгледах материалите ти. Нали каза, че всички изчезнали жени имат мъж и деца. Според мен трябва да дълбаем именно там.

— Защо?

— Нямам представа. Искях просто да го кажа на глас, за да преценя дали звучи идиотски.

— И? Как ти прозвуча?

— Идиотски. Лека нощ.

Ели Квале лежеше с широко отворени очи. До нея Андреас дишаше дълбоко и спокойно. Процеждащият се между завесите лунен лъч падаше върху разпятието на стената, което бе купила по време на сватбеното им пътешествие до Рим. Какво я събуди? Дали Трюгве? Вероятно не е могъл да заспи. Вечерта мина точно според очакванията ѝ. Пламъците на стеариновите свещи блестяха във веселите лица на мъжа ѝ и сина ѝ, докато тримата не можеха да се наприказват. Трюгве не млъкна. Докато го слушаше да разказва за Монтана, за следването си и за приятелите си, Ели застина в нямо възхищение от този младеж, вече мъж, който навлиза в живота с възможността да стане, какъвто пожелае. Майката се радваше най-много именно защото Трюгве можеше да избира. Свободно и открито. Не като нея. Тя бе принудена да взема решения тайно и да ги крие.

Ели чуваше как къщата пука, как стените разговарят. Но с познатия шум се смесваше и друг, чужд. Вълнен.

Стана от леглото, приближи се до прозореца и повдигна завесата. Клоните на ябълковите дръвчета изглеждаха удебелени заради полепналия сняг. Лунната светлина се отразяваше в тънкия бял слой върху земята. Всичко в градината се виждаше ясно. Погледът ѝ се плъзна от портата към гаража, без сама да знае какво търси. Изведнъж спря.

Дъхът ѝ секна от уплаха и ужас. „Не започвай пак — каза си тя. — Сигурно е бил Трюгве. Изморен е от дългия полет, не с успял да заспи и е излязъл малко навън.“ Следите тръгнаха от портата и стигаха до мястото под прозореца, където стоеше в момента. Приличаха на пунктирана линия. Многоточие, бележещо лирическа пауза преди самите букви.

Следите не се връщаха обратно.

ДВАНАЙСЕТА ГЛАВА

РАЗГОВОРЪТ

Ден седми

— Наш информатор от Наркоотдела разпозна Ветлесен от снимката — докладва Скаре. — Виждам го е няколко пъти на кръстовището между улица „Шипер“ и „Толбю“.

— И какво има на това кръстовище? — поинтересува се Гюнар Хаген.

Началникът настоя да присъства на първата седмична оперативка в кабинета на Хари.

Скаре погледна Хаген колебливо, все едно се чудеше дали шефът се шегува.

— Пласьори, проститутки, клиенти — поясни Скаре за всеки случай. — Там е новото им свърталище, след като ги изгонихме от „Плата“.

— Само там ли се навъртат? — Хаген се почеса по брадичката. — А на мен ми казаха, че имат доста нови райони.

— Кръстовището е основното им свърталище — отвърна Скаре. — Иначе се подвизават близо до Борсата, до Норвежката банка, около музея за съвременно изкуство „Астриуп Фърнли“, Старата ложа и кафенето на Градската мисия... — Скаре млъкна, защото забеляза и чу шумната прозявка на Хари.

— Извинявай — съвсем невинно се усмихна старши инспекторът. — Изтощителен уикенд. Продължавай.

— Информаторът не си спомня да е виждал Ветлесен да купува дрога. По-скоро лекарят се навъртал около „Леон“.

Катрине Брат влезе в кабинета. Косата ѝ беше разчорлена, очите — подпухнали, кожата — бледа, но тя изчурулика весело „добро утро“ и се огледа къде да седне. Бьорн Холм веднага скочи да ѝ отстъпи мястото си и излезе да донесе още един стол.

— „Леон“ на „Шипер“? Там продават ли наркотици? — полюбопитства Хаген.

— Не е изключено, но хотелът е по-скоро „масажно студио“, тоест свърталище на чернокожи проститутки.

— Не бих го нарекла така — възрази Катрине Брат, застанала с гръб към колегите си, докато окачваше палтото си. — В момента главно виетнамците в града стопанисват масажни студия. Избират слабо населени и тихи квартали в периферните части на Осло. В студията работят предимно азиатки. Виетнамците не се опитват да вземат хляба на проститутките в африканските бордеи.

— Спомням си, че пред хотела висеше плакат с надпис „нощувка за четиристотин крони“ — намеси се Хари.

— Точно така. Предлагат малки стаи, които на хартия се отдават под наем за едно денонощие, но реално гостите се задържат едва няколко часа. Необложени доходи: на клиентите не би им хрумнало да искат фактура. Чернокожи жени. Чернокож сутенър. Но собственикът, който всъщност печели най-много, е бял.

— Виж ти колко добре си осведомена — засмя се Скаре. — Изненадвам се, че служителка от Отдела за борба с порока в Берген знае толкова много за столичните бордеи.

— Навсякъде положението е почти еднакво. Ако си открил грешка в думите ми, нека се обзаложим.

— Собственикът е пакистанец. Залагам двеста кинта.

— Дадено.

— И така — Хари плесна с ръце. — Какво правим още тук?

Съдържателят на хотел „Леон“ Бьоре Хансен, роден в Сульор, имаше кожа с цвета на кишата, която така наречените гости внасяха в хотела и оставяха по износения паркет пред гише с надпис „РЕЦЕЦПИЯ“. Понеже нито клиентите, нито собственикът на хотела се вълнуваха от правопис, табелата си стоеше в този вид вече четири години, тоест откакто Бьоре се бе сдобил с нея. Преди това той продаваше библии, пътувайки надлъж и нашир из Швеция, като междуременно се опитваше да пробутва бракувани порнофилми в граничните райони. Сдоби се с акцент — нещо средно между естраден музикант и проповедник. На границата между Норвегия и Швеция се запозна с Наташа — руска танцьорка на еротични танци. Едва успя да я измъкне от мениджърите ѝ — нейни сънародници. В момента

Наташа живееше при Бьоре в Осло под ново име. Той купи хотела от трима сърби, които по ред причини не можели да останат повече в страната, и продължи да развива същата дейност. Не виждаше защо да променя концепцията: стаи срещу заплащане за няколко часа. Парите постъпваха в брой, а гостите не бяха никак претенциозни по отношение на стандарта и чистотата. Бизнесът вървеше добре. Бьорн нямаше интерес да преустановява дейността си. Затова двамата души пред него никак, ама никак не му се понравиха. Най-много го притесниха служебните им карти. Високият полицаи с коса на иглички сложи снимка върху плота.

— Да сте виждали този мъж?

Бьоре Хансен поклати глава. Испита леко облекчение, задето не търсят него.

— Сигурен ли сте? — Полицаят се облакът върху плота и се наведе напред.

Бьоре погледна снимката още веднъж. „Трябваше да видя какво пише на служебните им карти — помисли си той. — Този тип прилича повече на наркоман, отколкото на полицаи. И жената зад него няма вид на полицайка. Наистина, гледа като нагла уличница, но пък е облечена елегантно. Ако си намери сутеньор, който не я ограбва, ще изкарва пет пъти повече пари“ — съобрази Бьоре.

— Знаем, че тук идват проститутки — каза полицаят.

— Хотелът ми е законен. Имам лиценз и цялата документация е изрядна. Искате ли да ви я покажа? — Бьоре посочи към малкия офис зад рецепцията.

Полицаят поклати глава.

— Давайте стаи срещу заплащане на проститутки и на клиентите им. Това е незаконно.

— Вижте... — Бьорн едва преглътна, защото разговорът пое в опасна посока, — не се интересувам с какво се занимават гостите на хотела ми, стига да си оправят сметките с мен.

— Аз обаче се интересувам. Разгледайте внимателно снимката.

Бьоре се подчини. Явно беше правена преди няколко години, защото мъжът изглеждаше съвсем млад и безгрижен, без следа от сегашното униение.

— Доскоро проституцията в Норвегия не беше забранена — отрони предпазливо Бьоре Хансен.

— Така е — кимна полицайката. — Но стопанисването на бордей е престъпление.

Бьоре Хансен вложи нечовешки усилия в опита да си придаде възмутен вид.

— Както вероятно сте запознат, задължението на полицията е редовно да проверява дали хотелите спазват всички изисквания за безопасност на гостите. Например, има ли условия за бърза евакуация при пожар — отбеляза полицаят.

— Важно е и дали пазите регистрационните формуляри на гостите от чужбина — допълни полицайката.

— Дали разполагате с факс, за да отговаряте веднага на постъпили запитвания от полицията относно ваши гости.

— Дали подавате навреме и точно попълнени данъчни декларации.

Бяха на крачка от пробив. Полицаят нанесе решителния удар:

— Може да изпратим колегите ни от Икономическа полиция да проверят дали данните в счетоводните ви книги отговарят на броя посетители, засечени да влизат в хотела от наши информатори.

Бьоре Хансен усети, че му прилошава. Наташа. Жилищният кредит. Само при мисълта отново да обикаля в студените вечери от врата на врата с библии под мишница го полазиха тръпки.

— Но може и да не го направим — продължи полицаят. — Зависи какви приоритети си поставим. Все пак полицията разполага с ограничени ресурси и ние решаваме къде да ги използваме, нали, Брат?

Полицайката кимна.

— Два пъти седмично наема стая — пропука се Бьоре Хансен. — Винаги една и съща. Прекарва там цяла вечер.

— Защо цяла вечер?

— Идват доста хора.

— Бели или черни? — попита полицайката.

— Колко?

— Не знам. Различно. Осем, дванайсет.

— Едновременно? — изплъзна се от устата й.

— Не, влизат по двойки.

— Мили боже — отрони полицаят. — Под какво име се регистрира в хотела?

— Не си спомням.

— А ще можете ли да го намерите в книгата с имената на гостите? Или в счетоводната документация?

Бьоре Хансен усети как ризата под сакото залепва върху потния му гръб.

— Наричат го доктор Уайт^[1]. Жените, които идват при него, имам предвид.

— Доктор?

— Откъде да знам какъв е. Носи... — Бьорен Хансен се поколеба. Не му се искаше да издава повече от необходимото, но, от друга страна, клиентът така или иначе беше изгубен, защо да не покаже на полицията желание за сътрудничество? — Носи голяма чанта, каквито имат лекарите. И винаги иска... допълнително кърпи.

— Ау — възкликна полицайката. — Намирисва ми на извращения. Да сте забелязвали следи от кръв, докато почиствате стаята?

Бьоре мълчеше.

— Ако изобщо я почиствате — уточни полицайката. — Е?

Бьоре въздъхна.

— Не много, не повече от...

— От обикновеното? — саркастично допълни полицайката.

— Не вярвам да им посяга — побърза да ги увери Бьоре Хансен и веднага съжали.

— На какво основание твърдите това? — прогърмя гласът на полицая.

— Ако ги бие, защо ще идват пак? — сви рамене съдържателят.

— Само жени ли го посещават в тази стая?

Бьоре кимна. Но полицаят явно забеляза нещо: нервно потръпване на мускулите на врата му, леко свиване на зачервените еклери на очите му.

— Мъже? — попита той.

Бьоре поклати глава.

— Момчета? — Полицайката явно също надуши, че са на прав път.

Бьоре Хансен поклати глава за втори път, но мозъкът му, принуден да избира между две възможности, се забави малко.

— Деца? — полицаят наведе глава като разярен бик, готов за нападение. — Идвали ли са деца?

— Не! — извика Бьоре. Потта рукна по цялото му тяло. — Никога не бих позволил подобно нещо! Случи се само два пъти... не им позволих да влязат. Изхвърлих ги на улицата.

— От африкански произход?

— Да.

— Момчета?

— И момичета.

— Сами ли идваха? — поинтересува се Катрине.

— Не, с жени. Явно майките им. Но, както казах, не ги пуснах при доктора.

— Твърдите, че той идва два пъти седмично в хотела. По едно и също време ли?

— В понеделник и четвъртък. Остава от осем до единайсет. Никога не закъснява.

— Значи да го очакваме и довечера? — полицаят погледна колежката си. — Благодарим ви за съдействието, Хансен.

Бьоре издиша и усети силна болка в прасците: през цялото време бе стоял на пръсти.

— Моля, моля — усмихна се той.

Полицаяте тръгнаха към вратата. Бьоре си даваше сметка, че е за предпочитане да си трае, но ако не получише потвърждение, нямаше да мигне през нощта.

— Значи... имаме уговорка, нали? — попита плахо той.

— Каква уговорка? — обърна се полицаят с въпросително вдигната вежда.

— За... проверките — заекна Бьоре.

Полицаят потърка брадичката си.

— Да не би да криете нещо?

Бьоре премига стреснат. После чу собствения си висок нервен смях:

— Не, не, разбира се! Ха-ха! Тук всичко е в безупречен ред.

— Чудесно. Значи няма от какво да се притеснявате, когато дойде проверка. Впрочем, този тип дейност не се намира в моя ресор.

Полицаяте излязоха. Бьоре отвори уста и понечи да възрази, да каже нещо. Само дето не знаеше какво.

Телефонът посрещна завърналия се в кабинета си Хари с настойчив звън.

Обади се Раquel. Искала да му върне дивиди, което преди време взела от него.

— „Закони на привличането“? — изненадан повтори Хари. — В теб ли е останал?

— Нали беше в списъка ти с най-недооценените филми на всички времена.

— Да, но ти не си падаш по такива филми.

— Не е вярно.

— „Звездни рейнджъри“ не ти хареса.

— Защото беше глупав филм за мачовци.

— Напротив, филмът е сатира.

— И какво изобличава?

— Фашизма, вкоренен в американското общество. Братята Харди срещу хитлеристката младеж.

— О, моля те, Хари. Във филма се разказва за битка срещу гигантски извънземни буболечки.

— Метафора на страха от чуждо нашествие.

— Но онази криминална драма от седемдесетте ми хареса. За подслушването...

— „Разговорът“ — напомни Хари. — Най-великият шедьовър на Копола.

— За него съм напълно съгласна, че не е оценен по достойнство.

— Напротив — въздъхна Хари. — Удостоен е с „Оскар“ за най-добър филм. Просто е забравен.

— Довечера ще излизам на вечеря с приятелки. Ще се отбия да ти върна филма, преди да се прибера. Нали не си лягаш преди дванайсет?

— Обикновено не. Защо не минеш покрай мен преди вечерята?

— Ще ме затрудниш, но и така става.

Макар отговорът ѝ да дойде бързо, на Хари не му улегна лекото колебание.

— Както решиш. И без това не мога да спя. Плесенните гъби в жилището ми пречат да дишам.

— Знаеш ли, ще пусна дивидито в пощенската ти кутия. Така няма да се налага да ме чакаш. Става ли?

— Да.

Двамата затвориха. Хари забеляза лекото потреперване на ръката си. Сигурно заради никотинов глад. Тръгна към асансьора. Катрине се показва на вратата на кабинета си, все едно го бе познала по стъпките.

— Говорих с Еспен Лепсвик. Ще ни даде един от хората си за довечера.

— Чудесно.

— Добри новини ли си получил?

— Моля?

— Усмиваш се.

— Ами? Просто се радвам.

— За какво?

— Че ми предстои да изпуша една цигара — той се потупа по джоба.

Седнала до кухненската маса пред чаша чай, Ели Квале се взираше в градината и слушаше успокоителния шум на миялната. Черният телефон стоеше върху кухненския плот. Преди малко звънна и тя дълго стиска слушалката в ръка, докато я стопли. Явно обаче някой бе сгрешил номера. Трюгве похвали рибения огретен. „Любимото ми ядене, мамо“. Така казваше за всяко ястие, което му приготвяше. Беше добро момче. Навън покафенялата трева се бе отпуснала безжизнена върху земята. Снегът беше покрил снощните следи. Кой знае, вероятно всичко е било само сън?

Ели разлистваше разсеяно някакво списание. Беше си взела няколко дни отпуск, за да обърне повече внимание на Трюгве. Надяваше се двамата да си поговорят на спокойствие. В момента обаче синът ѝ и мъжът ѝ бяха увлечени в мъжките си разговори, а тя стоеше сама в кухнята. Ели не се сърдеше. Двамата имаха повече общи теми. Приличаха си много. Самата тя предпочиташе представата за откровен разговор, отколкото осъществяването му. Защото винаги се стигаше до високата непробиваема стена.

На драго сърце се съгласи да нарекат детето на бащата на Андреас. „Нека поне името да е от неговия род, помисли си тя тогава.“

Малко преди да роди Трюгве едва се сдържа да не разкаже всичко: за пустия паркинг, за тъмнината, за черните следи в снега; за ножа, опрян о шията ѝ, за дъха на невидимия мъж. Докато се прибираще, усещаше как спермата му се стича в бикините ѝ. Молеше се да изтече всичката, да не остане нито капка. Уви, молбите ѝ не бяха чути. По-късно Ели неведнъж си задаваше въпроса какъв ли би бил животът ѝ, ако Андреас не беше свещеник и не смяташе аборта за престъпление и ако самата тя бе проявила повече смелост. Ако не бе родила Трюгве. После, след появата му на бял свят, вече бе изградила здрава стена от премълчани тайни.

Сходството в характерите на баща и син се оказа благословия в проклятието. В душата на майката дори замъждука крехкото пламъче на надеждата и тя отиде в клиника, където никой не я познаваше, и даде два косъма от главите им. Беше чела, че това е достатъчно, за да се извлече структурата на ДНК — своеобразен генетичен отпечатък. Служителите от клиниката изпратиха космите в Съдебно-медицинския институт на Държавната болница, където специалисти вече прилагаха новата технология при тестове за бащинство. Два месеца по-късно ѝ съобщиха резултата. Паркингът, черните следи, учестеният дъх, болката. Всичко това не е било само сън, разбра тя.

Ели отново погледна крадешком към телефона. Някой е сгрешил номера, разбира се. Затова чу шумно дишане. Просто човекът от другата страна на линията е очаквал да се обади друг глас и в смущението си не е знаел какво да каже. Случва се.

Хари излезе в коридора и вдигна слушалката на домофона.

— Ало? — той се мъчеше да надвика стереоуредбата в хола. Слушаше група „Франц Фердинанд“. Понеже не получи друг отговор, освен шума от кола по улица „Софие“, извика по-силно: — Ало?

— Здравсти! Ракул съм. Да не те събуждам?

По гласа ѝ разбра, че е пила. Не много, но достатъчно, за да се развесели: гласът ѝ се бе вдигнал с половин тон, а гърленият ѝ приятен смях звънтеше във всяка дума.

— Не — отвърна той. — Добре ли прекара вечерта?

— Чудесно.

— Още е одинайсет.

— Момичетата искаха да се приберат по-рано. Утре са на работа.

— Мм.

Пред очите на Хари изплува закачливият ѝ поглед, блесналите от алкохола очи.

— Филмът е в мен. Ако искаш да го пусна в пощенската ти кутия, отключи ми да вляза във входа.

— Да, разбира се.

Той посегна към копчето. Изчака. Разполагаха с две секунди да се откажат. Хари обичаше да има възможност за отстъпление. Знаеше отлично, че не иска това да се случи. Не би могъл да предвиди последствията, а и не желаше да страда за пореден път. Тогава защо сърцето му блъскаше в гърдите със силата на две, а пръстът му още не бе натиснал копчето? Какво още чакаше, за да я изхвърли от дома и от главата си? Най-сетне върхът на показалеца му докосна твърдата пластмаса.

— Май е по-добре да се кача да ти го дам — обади се Радел.

Още преди да чуе гласа си, Хари знаеше, че ще прозвучи неестествено:

— Няма нужда. Пусни го в кутията. Онази без надпис. Лека ноц.

— Лека.

Хари натисна копчето. Върна се в хола, наду „Франц Фердинанд“ и се помъчи да прогони от главата си всички мисли, да забрави за идиотското си оживление, да слуша единствено звука от разцепващите китари. Гневен, остър, недотам качествено изсвирен. По шотландски. В нажежената последователност от акорди обаче се прокрадна и друг звук.

Хари намали уредбата и се послуша. Точно преди отново да завърти копчето, чу шум като от шкурка по дърво. Явно обувки по пода на стълбището. Излезе в коридора и зърна фигура зад матовото стъкло. Отвори.

— Позвъних ти пак на домофона, но не ме чу — оправда се виновно Радел.

— Нима?

— Не успях да пхна дивидито в отвора на пощенската кутия — тя размаха опаковката.

Той се канеше да отговори, искаше да каже нещо, но преди да се усети, протегна ръка, придърпа я към себе си, притисна я в обятията си

и чу как тя изхлипа в прегръдката му. После устните ѝ се разтвориха и жадният ѝ розов език се устреми към неговия. Изобщо, думите в случая бяха напълно излишни...

Сгуши се нежно в обятията му.

— Боже мой — прошепна.

Хари я целуна по челото. Потта по телата им представляваше фин слой, който едновременно ги разделя и слепя.

Всичко мина, както очакваше. Правиха любов като първия път, само че без някогашната нервност, недодялано суетене, неизказани въпроси, и като последния, но с разликата, че сега Ракел не плака. Катрине се оказа права: дори да се разделиш с човек, с когото правиш страхотен секс, рано или късно пак ще се върнеш при него. Хари, разбира се, си даваше сметка кое друго бе подтикнало Ракел към среднощното посещение в дома му: преди да премине в нов етап от живота си, тя имаше нужда да се върне в миналото си, да се сбoguва с голямата любов на живота си — както някога двамата наричаха онова помежду им. Дали Ракел не се впускаше в сериозна връзка с човек, към когото изпитва по-слаба любов? Вероятно да, но поне новият ѝ любим беше по-поносим.

Докато галеше корема му, Ракел мъркаше като котка. Хари обаче усети леко напрежение в тялото ѝ. Имаше две възможности: да я затрудни или да я улесни. Избра второто:

— Гузна съвест? — попита той.

Тя потръпна.

— Не ми се говори за това.

На него — също. Хари искаше само да лежи тихо до нея, да слуша дишането ѝ и да усеща ръката ѝ върху корема си, но същевременно си даваше сметка, че онова, което трябва да направи Ракел, не търпи отлагане.

— Той те чака.

— Не. Заедно с препаратора ще приготвят труп за утрешните лекции. Предупредила съм го да не идва при мен, след като се е докосвал до мъртъвци. Тази нощ ще спи в жилището си.

— Ами аз? — усмихна се Хари в мрака, защото от думите на Ракел пролича, че е планирала посещението си. — Откъде знаеш, че днес не съм пипал труповете?

— Пипал ли си?

— Не — Хари се сети, че в чекмеджето на нощното си шкафче държи кутия цигари. — Още няма труп.

Умълчаха се. Ръката ѝ започна да прави по-големи кръгове върху корема му.

— Непрекъснато ме преследва усещането, че някой ме наблюдава — внезапно сподели той.

— Как така?

— Не мога да го обясня. Просто се чувствам като част от нечий пъклен план. Разбираш ли?

— Не. — Тя се сгуши още по-близо до него.

— Става дума за случая, по който работя. Сякаш извършителят е решил да въвлече и мен в...

— Шшт — прошепна тя и го захапа за ухото. — Ти винаги си въвлечен в случаите, Хари. Това е най-големият ти проблем. Просто се отпусни.

Обгърна с длан мекия му член и продължи да му шепне. Хари затвори очи. Усети, че отново получава ерекция.

В три през нощта Раquel се надигна от леглото. Хари наблюдаваше силуета ѝ на светлината от уличните лампи, която проникваше през прозореца. По елегантния ѝ гръб се открояваше тъмната линия на гръбнака. Хари се сети, че Катрине му бе споменала интересна подробност за Силвия Утершен: имала татуировка с етиопското знаме на гърба си. „Трябва непременно да впиша тази информация в документацията за издирването ѝ“, помисли си той. Раquel беше свършено права: Хари не спираше да разсъждава върху наличните улики по случаите и винаги се чувстваше лично ангажиран с тях.

Изпрати я до вратата. Тя го целуна бързо по устните и изчезна по стълбите. Нямаше нужда от приказки. Тъкмо преди да затвори, Хари забеляза следи от мокри ботуши точно пред прага на апартамента си. Идваха от тъмното стълбище. Сигурно бяха останали от Раquel, нали се бе качила преди няколко часа. Хари отново се сети за женската на тюлена: не се чифтосва повече от веднъж с един и същи самец, защото не е изгодно от биологична гледна точка. „Тези тюлени явно са умни животни“, заключи той.

↑

[1] Доктор Уайт — Белият доктор (от англ. white — бял) — Б.пр.

ТРИНАЙСЕТА ГЛАВА

ХАРТИЯ

Ден осми

В девет и половина слънцето огря самотен автомобил върху естакадата над булеварда в квартал „Шолюст“. Автомобилът пое към провинциално идиличния полуостров Бюгдъой, намиращ се на пет минути с кола от площада пред Кметството в Осло. Над „Бюгдъой“ се бе спуснала тишина, не се движеха превозни средства, по поляните на кралското имение нямаше следа нито от крави, нито от коне, а по тесните тротоари, през лятото гъмжащи от желаещи да отскочат до плажа, в момента не се виждаше жива душа.

Седнал зад волана, Хари пое по завоите в неравния терен.

— Сняг — обади се Катрине.

— Сняг?

— Направих каквото ме посъветва. Заех се да проуча само случаите на омъжени жени с деца. Първо проверих на коя дата близките им подават сигнал за изчезването им: през ноември и декември. По отношение на местожителството им открих, че повечето са от Осло, но има и от други райони. Сетих се за писмото, което си получил. Нали там анонимният подател те уведомява, че Снежния човек ще се появи с първия сняг. Тази година първият сняг в Осло падна в деня, когато бяхме на оглед в квартал „Хоф“.

— И?

— Помолих служители от Метеорологичния институт да проверят в архива си какво е било времето през дните, когато са регистрирани случаи на изчезнали жени. Знаеш ли какво излезе?

И още как. Хари не просто знаеше. Отдавна трябваше да се досети.

— Първият сняг — отрони той. — Отвлича ги в деня на първия сняг.

— Именно.

Хари удари с юмрук по волана.

— Проклятие! Имахме го в прав текст. За колко жени говорим?

— Единайсет. По една всяка година.

— Тази година обаче са две. Нарушил е схемата.

— През 1992-ра първият за годината сняг в Берген е опетнен с двойно убийство. Според мен трябва да започнем от там.

— Защо?

— Едната жертва е била омъжена, с дете. Другата е приятелката ѝ. Двата трупа са намерени, изготвени са доклади. Освен това има и заподозрян, но е изчезнал в деня на убийството и повече нищо не се знае за него.

— Кой?

— Полицай. Герт Рафто.

— А, да, онзи прословут случай — Хари хвърли бърз поглед към колежката си. — Той ли откъкваше разни скъпоценности от ръцете на труповете?

— Поне така говорят злите езици. Свидетели са видели как Рафто влиза в апартамента на едната от жертвите, Они Хетлан, няколко часа преди да я намерят убита. Непосредствено след това полицаят изчезва безследно.

Хари се взираше в пътното платно, в грапавата, сякаш оребрена, кора на дърветата от двете страни на Хюк Авеню. Булевардът се спускаше към морето и музеите, издигнати да увековечат онова, което норвежците смятат за най-големите подвизи на нацията: експедиция със сал през Тихия океан и неуспешен опит за покоряване на Северния полюс.

— Да не би да подозираш, че Герт Рафто не е изчезнал, а се появява всяка година с падането на първия сняг?

— Според мен си струва да поразнищим случая — сви рамене Катрине.

— Мм. Ще помолим Берген за помощ.

— На твоє място не бих го направила — отсече тя.

— Нима? И защо?

— Аферата „Рафто“ все още е много чувствителна тема за полицейската дирекция в Берген. Тогава са вложили всичките си ресурси да потулят случая, а не да разберат истината. Умирали са от страх при мисълта на какво ще се натъкнат. А след като Рафто е изчезнал от само себе си... — тя изписа красноречив хикс с пръст, за да онагледни какво се е случило с разследването.

— Ясно. Какво предлагаш?

— Дватамата с теб да се поразходим до Берген и да се поразровим на своя глава. Все пак открихме връзка между случая „Рафто“ и убийството в Осло.

Хари спря пред четириетажна тухлена сграда близо до брега, заобиколена от мост. Изгаси двигателя, но не помръдна от седалката. Погледът му се плъзна над залива Фрогнер и се устреми към пристанищния кей Филипста.

— Откъде ти хрумна да свържеш Рафто със Силвия Утершен и Бирте Бекер? — попита той. — Поставих ти задачата да провериш само случаите на изчезнали, не на убити жени през последните две-три, а не петнайсет години.

Погледна въпросително Катрине. Тя дори не мигна.

— Случаят „Рафто“ беше придобил голяма популярност сред полицаите в Берген. Най-много коментари предизвикваше една снимка.

— Каква снимка?

— От местопрестъплението на Юлрикен. Показвах я на всички новобранци в полицейската дирекция като своеобразно бойно кръщение. Повечето младоци прежълтяваха веднага и ужасени от детайлите на преден план, изобщо не обръщаха внимание какво се вижда отзад. А вероятно изобщо не бяха стъпвали на Юлрикен и не познаваха района. Така или иначе, на снимката се вижда нещо като буца в далечината. Ако се увеличи, веднага придобива по-ясни очертания.

— И какво е?

— Снежен човек.

Хари кимна.

— Като стана дума за снимки, трябва да ти дам това — Катрине извади от чантата си плик формат А-4 и го хвърли върху коленете му.

Клиниката се намираше на третия етаж. За обзавеждането на чакалнята бяха похарчени хиляди: италианско канапе с кресла, масичка с височината на ферари, стъклени скулптури от Нико Видерберг и принт от оригинална картина на Рой Лихтенщайн, представляваща изображение на димящ пистолет.

Вместо традиционната регистратура, преградена със стъклена стена, асистентката на лекаря седеше в средата на чакалнята зад красиво старинно бюро. Над синия делови костюм бе наметнала бяла престилка. Посрещна ги с усмивка, която не слезе от лицето ѝ дори след като Хари се представи и ѝ обясни по каква работа са дошли.

— Вие трябва да сте Боргхил — предположи той.

— Ще ви помоля да изчакате — тя посочи канапето с обиграната елегантност на стюардеса, която показва къде са аварийните изходи.

После им предложи кафе, чай и вода, но Хари отказа.

Хари видя, че списанията са нови, и разлисти „Либерал“. В уводната статия Арве Стъоп твърдеше, че готовността на политиците да участват в развлекателни програми, „да разголят същността си“ и да се правят на клоуни може да се смята за окончателната победа на демокрацията: хората на трона, политикът — в ролята на придворен шут.

Вратата на лекарския кабинет се отвори, оттам излезе жена, мина с бързи стъпки покрай Боргхил, промърмори „довиждане“ и изчезна, без да вдига поглед от пода.

Катрине обаче я позна:

— Тази не е ли водещата на новините по „ТВ2“?

Боргхил ги покани да влязат при доктор Ветлесен, отвори вратата и я задържа. Кабинетът на лекаря беше с площ на директорски офис и гледаше към фиорда. На по-късата стена над бюрото висяха дипломите му в рамки.

— Само секунда — каза Ветлесен и продължи да пише по клавиатурата, без да отлепя очи от монитора.

Спря да огледа написаното, натисна последно още един клавиш с тържествуващо изражение, завъртя се на стола с лице към дошлите и си свали очилата.

— Фейслифтинг, Хуле? Удължаване на пенис? Липосукция?

— Не, благодаря. Това е полицай Брат. За втори път ви молим да ни съдействате с информация за Утершен и Бекер.

Идар Ветлесен въздъхна и започна да чисти стъклата на очилата си с носна кърпичка.

— Как по-ясно да се изразя, че да ме разберете, Хуле? Дори хора като мен, които искрено и горещо желаят да съдействат на полицията и не страдат от излишни скрупули, имат неприкосновени принципи.

Вдигна показалец.

— През цялата ми лекарска практика не ми се е случвало... — показалецът започна да отмерва ритъма на речта му: — ... да нарушавам професионалния си дълг да пазя в тайна информацията за пациентите си. Нямам никакво намерение да си уронвам престижа.

Последва продължително мълчание. Ветлесен ги погледна, явно доволен от постигнатия ефект.

Хари се изкашля:

— Ще ви дадем възможност да проявите горещото си желание да сътрудничите на полицията, Ветлесен. В момента проверяваме сигнал за детска проституция в така наречения хотел „Леон“. Снощи двама от колегите ни заснеха кой влиза и излиза оттам.

Хари отвори големия плик, който Катрине му даде в колата, наведе се напред и нареди снимките пред лекаря.

— Това сте вие, нали?

Ветлесен сякаш започна да се задушава. Очите му изпъкнаха, а жилите на врата му се изопнаха.

— Аз... — заекна той, — ... аз... не съм извършил никакво престъпление.

— Не, разбира се — съгласи се Хари. — Ще ви повикаме в качеството ви на свидетел, за да ни разкажете какво става вътре. Отдавна не е тайна, че в „Леон“ се подвизават проститутки, но досега информаторите ни не са засичали деца. За ваше сведение всеки, възползвал се от детска проституция, извършва престъпление. Искан само да ви информирам за случая, преди да излезе по вестниците.

Ветлесен прикова поглед в снимката. Разтърка лице.

— Впрочем, видяхме от кабинета ви да излиза водещата на новините по „ТВ2“. Как ѝ беше името?

Ветлесен продължаваше да мълчи. За секунди лицето му посърна и видимо се състари.

— Обадете ни се, ако се сетите за „вратичка“ в закона за професионалната тайна.

Хари и Катрине тръгнаха към вратата, но Ветлесен побърза да ги спре.

— Утершен и Бекер доведоха децата за изследвания — призна той. — Нищо повече.

— Какви изследвания?

— За едно заболяване.

— Какво?

— Има ли значение?

— Ами добре тогава — Хари обърна гръб и тръгна. — Ще дойдете в полицията на разпит. Какво толкова?

— Почакайте!

Хари се обърна. Ветлесен, подпрял се на лакти, криеше лицето си с длани.

— Изследвахме ги за болестта на Фар.

— За какво?

— Болестта на Фар е рядко наследствено заболяване. Симптомите напомнят Алцхаймер. Болестта се характеризира с влошаване на паметта и умствените способности, както и скованост на движенията. Повечето пациенти, предразположени към болестта, забелязват първите симптоми след трийсетата си годишнина, но заболяването може да възникне и в детска възраст.

— Мм. Бирте и Силвия знаеха ли, че децата им страдат от този синдром?

— Подозираха за заболяването. Затова дойдоха при мен. Болестта на Фар се диагностицира трудно. И Бирте Бекер, и Силвия Утершен бяха ходили при други лекари, но прегледите не установили нищо. И двете жени споделиха, че въвели в „Гугъл“ симптомите на децата си. Резултатите от търсенето били главно статии с описание на болестта на Фар.

— И защо са се свързали с вас? Вие сте пластичен хирург.

— По случайност съм и специалист по синдрома на Фар.

— Как така по случайност?

— В Норвегия работят само около осемнайсет хиляди лекари. Знаете ли какъв е броят на всички открити болести? — Ветлесен кимна към дипломите на стената. — Преди време ходих на медицински семинар в Швейцария. Основно разисквахме нервната система, но програмата включваше и болестта на Фар. Познанията, които придобих по време на семинара, макар и повърхностни, се оказаха достатъчни да работя като специалист по синдрома в Норвегия.

— Какво друго можете да ни разкажете за Бирте Бекер и Силвия Утершен?

— Ами какво — Ветлесен сви рамене. — Веднъж годишно водеха децата си на преглед. Последния път направихме необходимите изследвания. Не установих обостряне на симптомите. С други подробности от живота им не съм запознат. Или по-скоро... от смъртта им.

— Вярваш ли му? — попита Хари, докато минаваха покрай пустите поляни.

— Не съвсем — отвърна Катрине.

— И на мен не ми вдъхва доверие — съгласи се той. — Предлагам да се съсредоточим върху доктора и да отложим за известно време пътуването до Берген.

— Не.

— Защо?

— Между случаите има връзка, знам го.

— Обясни ми.

— Колебая се как да се изразя. Може да ти прозвучи налудничаво, но ми се струва, че Рафто и Ветлесен се познават. Вероятно Рафто е успял да се покрие толкова години именно с помощта на доктора.

— И как именно?

— Много просто: направил си е маска за цял живот. С пластична операция.

— В клиниката на Ветлесен?

— Това би обяснило съвпадението, че две от жертвите са водили децата си при един и същи лекар. Ами ако Рафто е набелязал Бирте и Силвия точно в клиниката?

— Прибързваш с изводите — отбеляза Хари.

— Защо?

— Разследването на серийно престъпление прилича на подредба на пъзел. В началото събираш подобни парченца, въртиш ги и изчакваш търпеливо да разбереш къде ще паснат. В момента се мъчиш да ги натъкмиш насила.

— Искях да го изрека на глас, за да преценя дали звучи идиотски.

— Е, можеш да бъдеш сигурна.

— Това не е пътят към Управлението — изненада се тя.

Хари долови леко потреперване в гласа ѝ и ѝ хвърли бърз поглед. Изражението ѝ не издаваше нищо.

— Искам да сверя някои от показанията на Ветлесен с помощта на мой познат — обясни Хари. — Той го познава.

В бяла престилка и с обикновени жълти домакински ръкавици, Матиас посрещна Хари и Катрине в гаража на кафявата сграда, известна като Предклинично крило на болница „Гауста“.

Матиас им позволи да паркират на неговото запазено място.

— Предпочитам да се придвижвам с велосипед — обясни той.

Отвори близката врата с магнитна карта. От гаража се озоваха направо в подземния коридор на Катедрата по анатомия.

— Този проход е много удобен при пренасянето на трупове. Бих ви поканил да изпием по чаша кафе, но днес програмата ми е натоварена. Тъкмо изпратих група студенти и чакам следващата.

— Извини ни, че те притесняваме. Днес сигурно си капнал.

Матиас го изгледа въпросително.

— С Раquel се чухме по телефона и тя ми каза, че снощи се наложило да работиш до късно — добави Хари и изруга наум с надеждата все пак да запази невинното си изражение.

— Аха — кимна Матиас. — Днес тя си взе почивен ден, защото вчера била на бар с нейни приятелки. Преди малко ѝ звъннах и вместо да спи, започнала да чисти къщата. Жени. Какво да ги правиш?

Хари се усмихна пресилено и се замисли дали има отговор на този въпрос.

Покрай тях мина санитар в зелени дрехи. Буташе метално легло към гаража.

— Нова пратка за университета в Тромсьо? — поинтересува се Матиас.

— Сбогувай се с Шелдсен — усмихна се санитарят.

На едното му ухо висеше цял наниз от малки халки. Приличаха на гривните около шиите на масайките, но с тази разлика, че обещите на санитаря придаваха на лицето му неприятно асиметричен вид.

— Шелдсен? — възкликна Матиас. — Нима?

— Тринайсет години служба. Дойде ред на Тромсьо да го кълцат.

Матиас повдигна одеялото. Хари зърна лицето на трупа. Черепът опъваше кожата и изглаждаше бръчките по бялото като гипсова маска старческо лице, чийто пол не можеше да се определи. Хари знаеше, че причината се крие в така нареченото балсамиране на трупа. Патолозите инжектират във вените смес от формалин, глицерол и алкохол, за да предотвратят вътрешното разлагане. На ухото му имаше кръгла метална табелка с гравирано трицифрено число. Матиас изпрати с поглед препаратора, който продължи да бутва количката с Шелдсен към гаража. После лекарят изведнъж сякаш излезе от съноподобното си състояние.

— Извинете ме. Просто Шелдсен отдавна е при нас. Беше професор в Катедрата по анатомия по времето, когато залите още се намираха в центъра. Великолепен специалист. С изключително ясно очертани мускули. Ще ни липсва.

— Няма да ти отнемем много време. Моля те накратко да ни споделиш личните си впечатления от отношението на Идар към пациентките му. И към децата им.

Матиас вдигна глава и погледна изненадано Хари, после Катрине и отново Хари.

— Да не ме питаш за онова, което си мисля?

Хари кимна.

Матиас ги въведе в помещение с осем метални банки и дъска в единия край. Всяка банка бе снабдена с лампа и умивалник, а до тях бе поставен бял, продълговат предмет, увит в бяла кърпа. Съдейки по формата и големината, Хари заключи, че предметът на днешната лекция по анатомия се намира между тазовата кост и стъпалото. Усещаше се слаб мирис на хлорна вода — доста по-дискретен от острата миризма в дисекционната зала на Съдебно-медицинския институт. Матиас седна на един стол. Хари се настани върху ръба на катедрата, а Катрине отиде да разгледа три мозъка, които — бяха или не — изглеждаха като истински.

Матиас мисли дълго, преди да отговори:

— Нито съм забелязал признаци, нито съм чувал слухове за интимни връзки между Идар и негови пациенти.

Матиас наблегна на „пациенти“. Именно това подтикна Хари да зададе следващия си въпрос:

— А какво знаеш за връзките на Идар с хора, които не се лекуват в клиниката му?

— Не сме достатъчно близки, за да се произнасям за интимния му живот. Предпочитам да не коментирам — усмихна се колебливо Матиас. — Надявам се, че ще ме разбереш.

— Да, не се притеснявай. Сетих се да те питам още нещо. Какво ти говори синдромът на Фар?

— Ужасна болест. Разполагам с доста повърхностни познания по темата. За жалост родители с това заболяване почти винаги го предават на децата си.

— Кого би препоръчал като специалист по тази болест?

— В момента не ми хрумва никой — отвърна Матиас.

— Благодарим ти за помощта — Хари се почеса по брадичката.

— За нищо. Ако те интересува по-подробна информация за синдрома на Фар, обади ми се довечера. Имам медицинска литература по въпроса.

Хари стана. Приблужи се до Катрине. Вдигнала капака на голям метален съд, тя оглеждаше съдържанието му. Хари надникна над рамото ѝ. По езика му пробягаха тръпки. Целият му организъм реагира бурно, но не заради телесните части, потопени в бистра течност — те приличаха на асортимент в месарски магазин, — а заради миризмата на четирийсетпроцентов алкохолен разтвор.

— В началото се занимаваме с цели трупове — обясни Матиас. — После ги разчленяваме, защото изучаваме по-малки части от човешкото тяло.

Хари погледна Катрине. По лицето ѝ не се забелязваше нито погнуса, нито страх. Изглеждаше напълно невъзмутима. Вратата зад гърба им се отвори. В залата влязоха студенти, започнаха да си обличат сини престилки и да слагат бели латексови ръкавици.

Матиас изпрати посетителите си до гаража. На сбогуване хвана ръката на Хари и го спря.

— Колебая се дали да ти споделя нещо.

— Давай — окуражи го Хари. „Досетил се е какво се е случило между мен и РакеЛ.“

— Изправен съм пред морална дилема. Става дума за Идар.

— Ами? — За своя изненада Хари изпита разочарование, а не облекчение.

— Вероятно не означава нищо, но не аз съм човекът, който ще прецени дали е важно, или не. Понеже разследвате изключително жестоко убийство, колегиалната солидарност трябва да остане на заден план. И така: миналата година — тогава още работех в пункта за неотложна болнична помощ — аз и мой колега, който също познава Идар, се отбихме в Пощенското кафене да закусим след нощно дежурство. Понеже отварят преди осем и сервират бира, всяка сутрин там има ранобудни пилета с пресъхнали гърла и разни други клетници.

— Знам мястото — вметна Хари.

— За наша изненада онзи път се натъкнахме на Идар. До него седеше изпоцапано дрипаво момче и ядеше супа. Когато ни забеляза, Идар веднага скочи и измърмори някакво оправдание. Постарах се да забравя случката. По-точно си мислех, че съм я забравил. Но ти спомена за... и си спомних какво ми мина през ума тогава. Вероятно и сам се сещаш.

— Да — кимна Хари и понеже по лицето на Матиас се изписа виновно изражение, побърза да добави: — Постъпваш правилно.

— Благодаря — Матиас се опита да се усмихне. — Но въпреки това се чувствам като Юда.

Хари се помъчи да измисли адекватен отговор, но не му хрумна нищо. Затова подаде ръка и промърмори „благодарим ти за помощта“. Потръпна, когато стисна хладната ръкавица върху десницата на Матиас.

Юда. Целувката на Юда. Докато с Катрине пътуваха по улица „Шлемдал“, Хари си мислеше за ненаситния език на Раquel в устата си, за леките ѝ въздишки, за оглушителните ѝ стенания, за болката, докато хълбоците му се удряха в нейните, за разочарования ѝ вик, когато Хари внезапно спря, за да удължи акта: все пак разполагаха с малко време. Раquel бе дошла при него, за да прогони демоните, да освободи тялото си и да се прибере у дома си с пречистена душа. А после да измие цялата си къща. Колкото по-скоро, толкова по-добре.

— Набери клиниката — обърна се той към Катрине.

Сръчните ѝ пръсти веднага се справиха и тя му подаде телефона.

Боргхил вдигна със заучения учтив поздрав.

— Обажда се Хари Хуле. Къде да потърся помощ за болестта на Фар?

— Зависи... — колебливо отвърна Боргхил.

— От какво?

— От оплакванията на господин Фар.

— Така е. Идар Ветлесен там ли е?

— Не, тръгна си.

— Защо толкова рано?

— Ще играе кърлинг с приятели. Обадете се в понеделник.

Звучеше изнервена. Явно нямаше търпение да се отдаде на почивка след натоварената работна седмица.

— В клуба на Бюгдъой ли?

— Не, в частния. Намира се под Гимле.

— Благодаря ви. Приятен уикенд.

Хари върна телефона на Катрине.

— Ще го закопчаем — отсече той.

— Кого?

— Специалиста по синдрома на Фар. Секретарката му нито е чувала за такава болест, нито знае, че той лекува пациенти с подобни оплаквания.

Помолиха неколцина минавачи да ги упътят и стигнаха до Вила гранде — величествена постройка, по време на Втората световна война собственост на норвежец, чиято слава бе надхвърлила границите на родината му: националния предател Квислинг.

В подножието на склона от южната страна на Вила гранде се намираще издължена дървена къща, която приличаше на изоставена казарма. Още с влизането в коридора Хари и Катрине усетиха леден полъх. Приблжиха се към игралната зала и температурата падна с още няколко градуса.

На ледената писта играеха четирима мъже. Виковете им кънтяха между дървените стени. Никой не забеляза Хари и Катрине. Мъжете бяха обсебени от движението на гладко полиран двайсеткилограмов гранитен камък за кърлинг, произведен от скалите на шотландския остров Ейлса Крейг. Камъкът спря до защитните три камъка близо до двата концентрични кръга в другия край на игрището. Играчите се

пързаяха по пистата, балансирайки върху един крак, докато се оттласкваха с другия, обсъждаха положението, подпираха се на метличките си и заемаха позиции за нов камък.

— Спорт за сноби — процеди тихо Катрине. — Погледни ги само!

Хари не отговори. Обичаше да гледа кърлинг. Намираше нещо успокоително, почти медитативно в бавното движение на камъка в среда, привидно оказваща нулево съпротивление; гледката му напомняше за космическите кораби в „Одисеята“ на Кубрик, само че вместо музикалния съпровод на Йохан Щраус се чуваше тихото трополене на гранита и трескавото стържене на метличките.

Играчите на пистата най-сетне забелязаха посетителите. В лицето на двама от тях Хари позна журналисти от водещи медии. Единият беше Арве Стъоп. Идар Ветлесен се спусна към полицаите по леда.

— Ще поиграем ли, Хуле? — извика той още преди да ги е доближил, сякаш се обърна към приятелите си, а не към Хари, и придружи въпроса си с весел смях.

Мускулите на долната му челюст обаче се стегнаха видимо и издадоха професионалния му лекарски манталитет. Ветлесен спря пред полицаите. От устата му излизаше бяла пара.

— Играта свърши — отсече Хари.

— Не мисля така — усмихна се Идар.

Хари вече усещаше как студът прониква през подметките на ботушите и плъзва по прасците му.

— Ще ви помоля да ни придружите до Главното управление. Още сега.

— Защо? — Усмивката на Ветлесен мигом се изпари.

— Защото ни наговорихте куп лъжи. Например, че сте специалист по болестта на Фар.

— И кой твърди противното? — Идар погледна боязливо играчите, за да се увери, че са достатъчно далеч, за да чуят разговора му с Хуле.

— Секретарката ви. Дори не е чувала за този синдром.

— Вижте... — подхвана Идар, а в гласа му пропълзя отчаяние, — не можете да ме отведете просто така. Не и тук, пред...

— Клиентите ви? — предположи Хари и погледна над рамото му.

Арве Стъоп чистеше леда под един камък и хвърляше погледи към Катрине.

— Нямам представа какво искате да постигнете — продължи Идар. — Готов съм да ви съдействам с информация, но не и ако съзнателно целите да ме унижите и да уроните престижа ми. Това са най-близките ми приятели.

— Хайде, Ветлесен, продължаваме — извика плътен баритон: Арве Стъоп.

Докато наблюдаваше обезсърчения хирург, Хари се питаше какво ли влага той в израза „най-близките ми приятели“. „Ако има дори минимален шанс Ветлесен да пропее, си струва да уважим желанието му и да не го арестуваме публично“, помисли си старши инспекторът.

— Добре — склони Хари. — Ще си тръгнем. След един час ви чакам в Управлението. Ако се забавите, ще дойдем да ви наденем белезниците със сирени и фанфари. Знаете каква добра акустика има на полуостров Бюгдъой, нали?

Ветлесен кимна. Замалко да се разсмее по навик.

Олег затръшна вратата след себе си, събу си ботушите и се втурна по стълбите към втория етаж. Из цялата къща се разнасяше свеж мирис на лимон. Влетя в стаята си, а изплашеният от мощната въздушна струя вятърен чан издрънча силно. Момчето си събу дънките и си обу анцуг. Излезе от стаята си и тъкмо понечи да вземе стълбите на два скока, когато чу как майка му го извика по име от спалнята.

Влезе при нея. Завари я на колене върху пода. Изпод леглото се подаваше само дръжката на метла.

— Нали чисти през уикенда?

— Да, но остана още работа — отвърна тя, стана и избърса потното си чело. — Къде отиваш?

— На стадион „Гресбанен“. Ще караме кънки с Карцен. Чака ме на улицата. Ще се прибера за вечеря.

Олег се плъзна по чорапи върху паркета, като се стараеше да задържи центъра на тежестта ниско — така го бе научил Ерик В., един от кънкьорите — ветерани на „Вале Ховин“.

— Не бързай толкова, младежо — спря го майка му. — По отношение на кънките...

Олег замръзна. „О, не — ужаси се той. — Видяла е, че съм ги оставил навън.“

Ракел застана под рамката на вратата и го погледна с леко наклонена глава.

— Написа ли си домашните?

— Те не са трудни — отвърна небрежно Олег и се усмихна. — Ще ги напиша след вечеря.

Забеляза колебанието на майка си и побърза да добави:

— Много си хубава в тази рокля, мамо.

Ракел плъзна поглед по старата си небесносиня рокля на бели цветчета. Опита се да бъде строга, но в ъгълчетата на устните ѝ заигра усмивка.

— По-полека, Олег. Звучиш като баща си.

— Нима? Доколкото знам, той не говори норвежки.

Момчето не вложи нищо специално в невинния си коментар, но лицето на майка му изведнъж се изопна, а по тялото ѝ премина ток.

Олег подскачаше нетърпеливо от крак на крак:

— Може ли вече да тръгвам?

— „Може да си тръгвате“? — Възмутеният глас на Катрине Брат отекна гръмка между стените на тренировъчната зала в мазето на Главното управление. — Това ли наистина каза на Идар Ветлесен?

Хари се вторачи в лицето ѝ, наведено над лежанката. Абажурът на тавана обграждаше главата ѝ със светъл ореол. Хари дишаше тежко заради щангата върху гърдите си. Тъкмо бе повдигнал деветдесет и пет килограмовата тежест от статива, когато Катрине влетя в залата с гръм и трясък и опропасти опита му.

— Нямах избор — изпъшка той и отмести щангата малко по-нагоре, за да я подпре на гръдната си кост. — Дойде с адвоката си. Юхан Крун.

— Е, и?

— Още с влизането Крун ни обвини в използването на недопустими методи при опит да притиснем клиента му до стената. „Купуването и продаването на секс в Норвегия не е незаконно“, отсече той. Накрая заплаши вестниците да гръмнат със заглавия как

норвежката полиция изнудва уважаван лекар да наруши отговорността си да пази в тайна информацията за пациентите си.

— За бога, Хари! — извика Катрине с разтреперан от ярост глас. — Разследваме убийство, дявол да го вземе!

Хари за първи път я виждаше да губи контрол.

— Виж — подхвана той с мек, спокоен глас, — за момента не разполагаме с доказателства, че убийството на Силвия Утершен и отвличането на Бирте Бекер са свързани пряко с болестта на децата им. Крун го знае. Нямам правно основание да задържа клиента му.

— Ами тогава продължавай да... лежиш тук и да бездействаш!

Хари вече усещаше силна болка в гръдната кост. Катрине всъщност имаше право.

Тя закри лицето си с длани.

— Аз... съжалявам. Просто исках... Днес беше тежък ден.

— Добре — простена Хари. — Катрине, помогни ми с тази щанга... вече направо...

— Сетих се! — възкликна тя и откри лицето си. — Ще започнем от другаде! От Берген!

— Не — изпъшка Хари с последния въздух в дробовете си. — Берген изобщо не влиза в плановете ми. Моля те...

Погледна я. Тъмните ѝ очи плувнаха в сълзи.

— Оправяй се сам — прошепна тя.

После се усмихна. Промяната в нея настъпи толкова неочаквано: човекът, наведен над Хари, сякаш се преобрази за миг. В погледа ѝ се появи странен блясък и тя изрече с напълно спокоен глас:

— Или пукни.

С изумление чу как стъпките ѝ заглъхнаха в далечината, а скелетът му изпука. Пред очите му затанцуваха червени точки. Хари изруга, стисна щангата и се опита да я отмести с рев. Желязото не помръдна.

Думите на Катрине бяха на път да се сбъднат: той можеше и да умре. Въпрос на избор. Смешно, но истина.

Натисна щангата с тяло и я катурна настрани. После чу как дисковете се откъснаха и се стовариха върху пода с оглушителен трясък, а лостът падна от другата страна. Надигна се. Дисковете се търкаляха по пода без цел и посока.

Взе си душ, преоблече се и се качи на шестия етаж. Отпусна се върху стола в кабинета си и усети познатата сладка болка — предвестник на мускулна треска. Прослуша съобщението на телефонния си секретар: Бьорн Холм го молеше да се обади „възможно най-скоро“.

Холм вдигна. Зад него се чуваше сърцераздирателно хлипане под съпровода на педал-стийл китара.

— Какво става при теб? — попита Хари.

— Дуайт Йоъкъм — обясни Холм и намали музиката. — Много секси дявол, а?

— Имах предвид: какво става по отношение на работата.

— Получих резултатите от експертизата на писмото от Снежния човек.

— И?

— Разпечатката не е нищо особено. Направена е от стандартен лазерен принтер.

Хари чакаше продължението. Усети, че Холм е намерил нещо интересно.

— Хартията обаче се оказва специална. Никой от колегите в лабораторията не се е натъквал на такъв вид. Затова ни отне известно време, докато я проучим. Изработена е от митсумата — японско лико, наподобяващо папирус. Разпознава се по специфичната миризма. От кората се прави хартия на ръка. Точно този вид, който ни попадна, се среща изключително рядко. Нарича се „Коно“.

— „Коно“?

— За да се сдобиеш с него, трябва да отидеш в магазин за писалки с цена десет хиляди крони, където продават специално мастило и бележници с кожена подвързия. Сещаш се...

— Всъщност не.

— И аз не съм стъпвал на такива места — призна Холм. — По наша информация обаче в Осло има само един магазин, където продават хартия за писма „Коно“ — „Ворше“ на улица „Гамле Драменсвайен“. Говорих с продавача. Рядко се случвало някой да купи такава хартия и вече не поръчвали. По думите му в днешно време хората били престанали да ценят качествените неща.

— Да разбирам ли, че...?

— Да, не си спомня кога за последно е продал на клиент лист „Коно“.

— Мм. Само там ли предлагат „Коно“?

— Да. И в Берген имало магазин, но преди няколко години се отказали от този асортимент.

Холм чакаше отговора — или по-скоро въпроса — на Хари, докато Дуайт Йоъкъм оплакваше тихо любимата на сърцето си. В слушалката не се чу глас.

— Хари?

— Тук съм. Мисля.

— Браво на теб!

Чувството за хумор на Холм беше способно да развесели Хари за цял ден. Но не и този път. Старши инспекторът се изкашля:

— Струва ми се адски странно да изпратиш такъв лист на детектив от отдел „Убийства“, освен ако не искаш да те намери. Дори да не гледаш всички кримки по телевизията, пак ще се сетиш, че криминолозите ще изследват хартията.

— Може би изобщо не е предполагал върху какъв лист пише. Или не го е купил лично.

— Не е изключено да си прав, но нещо ми подсказва, че Снежния човек не би направил такава грешка.

— Както виждаш...

— Според мен това изобщо не е грешка.

— Да не би да намекваш...

— Направил го е нарочно, за да изследваме хартията.

— С каква цел?

— Най-често срещаната. Нарцистичният сериен убиец режисира постановка, в която играе главната роля на несломимия всемогъщ победител.

— И кого побеждава?

— С риск самият аз да прозвуча като нарцистичен тип: мен. — Хари за първи път го изрече на глас.

— Теб? И защо?

— Нямам представа. Вероятно защото е разбрал, че съм единственият норвежки полицаи, заловил сериен убиец, и това го кара да гледа на мен като на предизвикателство. Писмото ме наведе на тази

мисъл, защото се споменава Тувумба. Объркан съм, Холм. Как се казва магазинът в Берген?

— Флеск!

Името беше произнесено с интонация и патос, характерни за бергенския изговор: с кратко „л“, дълго „е“ с повишаване на тона в средата и приглушено „с“. Мъжът, който произнесе толкова забавно фамилното си име — Петер Флеск — говореше задъхано, гръмко и любезно по телефона. Веднага сподели с Хари, че продава всякакви антикварни стоки, стига да не са големи, като набляга главно на лули, запалки, химикалки, кожени папки и писалищни принадлежности. В магазина му имало и нови, и употребявани стоки. Разчитал предимно на редовни клиенти на неговата възраст. На въпроса на Хари дали продава хартия „Коно“, Флеск отговори със съжаление в гласа, че вече не зарежда такива листове. Отдавна нямал в наличност.

— Вероятно ще ви затрудня, но тъй като познавате добре клиентите си, не мога да не ви попитам дали си спомняте кои от тях са купували от вас лист „Коно“ — поинтересува се Хари.

— Да, въртят ми се разни имена в главата: Мьолер, Шикюсен... Не разполагам със списък, но жена ми има уникална памет.

— Бихте ли ми изпратили по имейл списък с имената, приблизителната възраст и адреса на тези клиенти?

— Нямаме имейл — премлясна Флеск. — И скоро няма да имаме. По-добре ми дайте факс.

Хари му продиктува номера на Главното управление. После му хрумна нещо. Поколеба се, но прецени, че идеите не се появяват без причина.

— Случайно преди години да сте имали клиент на име Герт Рафто?

— Железния Рафто? — разсмя се Петер Флеск.

— Чували ли сте за него?

— Че как иначе? Знае го целият град. Не е купувал нищо от мен.

Преди Бярне Мьолер винаги съветваше Хари да елиминира всичко невъзможно, за да изолира единственото възможно. Точно по тази причина разследващият не бива да се отчайва, когато зачерква поредната версия. Напротив, трябва да се радва. Освен това Хари просто реши да провери случайно хрумнала му идея.

— Е, благодаря ви. Приятен ден.

— Той не е купувал нищо от мен, но аз съм купувал от него.

— Ами?

— Да. Носеше ми разни дреболии: сребърни запалки, позлатени химикали, всичко втора ръка. Купувал съм такива предмети от него, но преди да разбере откъде ги е вземал...

— И откъде ги е вземал?

— Не знаете ли? Крадял ги от местопрестъпленията, където го викали за оглед.

— А той купувал ли е нещо от вас?

— Не, на Рафто не му трябваха артикули от нашия магазин.

— А листове?

— Секунда да попитам жената.

Чу се как Флеск закри мембраната на слушалката с ръка. Въпреки това Хари чу викове, после разговор с по-нисък глас. Флеск отмести дланта си и обяви тържествено с бергенския си изговор:

— Според нея сме дали на Рафто последните листове от серията „Коно“ срещу счупена сребърна холандска поставка за химикалки. Нали ви казах, има уникална памет.

Хари затвори. Берген отново го зовеше.

В девет часа вечерта на втория етаж в сградата на столичната улица „Брюнсалеен“ 6 още светеше. Отвън шестетажната сграда приличаше на съвсем обикновен бизнес комплекс с модерна фасада от червени тухли и сива стомана. Вътре това впечатление се затвърждаваше, защото по-голямата част от четиристотинте служители работеха като инженери, специалисти по компютърна поддръжка, социолози, лаборанти, фотографи и така нататък. Всъщност обаче в сградата се помещаваше Националната служба за борба с организираната престъпност, по-известна сред широката общественост като Криминалната полицейска централа или просто КРИПОС.

В девет вечерта Еспен Лепсвик разпусна хората от екипа си след оперативка за хода на разследването. В голата стая със силно осветление остана само един човек.

— Слаб напредък — отбеляза Хари Хуле.

— Да си го кажем направо: нулев напредък — Еспен Лепсвик масажираше клепачите си с пръсти. — Хайде да изпием по бира и да ми разкажеш вие какво успяхте да изровите.

Докато Еспен Лепсвик караше към центъра, Хари го осведоми докъде е стигнал с екипа си. Двамата седнаха в дъното на ресторант „Юстисен“ — непретенциозно заведение, чиято клиентела се състоеше от жадни за бира студенти и още по-жадни адвокати и политици.

— Смятам вместо Скаре да взема Катрине Брат в Берген — съобщава Хари и отпи от бутилката с газирана вода. — Преди да дойда при теб, изчетох препоръките й. Няма много опит, но е работила по две убийства в Берген, чието разследване впоследствие пое ти.

— Брат, да. Спомням си — Еспен Лепсвик се ухили и вдигна показалец, за да поръча още една бира на бармана.

— Доволен ли остана от работата й?

— Да, и то много. Брат е адски... способна. — Лепсвик смигна на Хари. Мътният му поглед ясно показваше, че е изморен и вече е сръбнал повечко. — Ако не бях женен, а тя — омъжена, непременно щях да се пробвам.

Лепсвик пресуши третата си халба.

— Питам те дали е благонадеждна — поясни Хари.

— А какво те кара да мислиш, че не е?

— В нея има нещо... не знам как да го определя. Струва ми се непредсказуема.

— Разбирам какво имаш предвид — кимна Еспен Лепсвик, докато погледът му се мъчеше да фокусира Хари. — Биографията й е чиста. Но — между нас казано — чух момчетата да разправят разни работи за нея и мъжа й.

Макар изражението на Хари да не го предразполагаше към продължение, Лепсвик не спря дотук:

— Абе... сецаш се... латекс и кожа. Садо-мазо. Ходелни в такива клубове. Падали си по перверзни.

— Това не ме интересува.

— Нито пък мен! — побърза да го увери Лепсвик и размаха отбранително ръце. — Слухове, нищо повече. Обаче, да ти кажа честно... — Лепсвик избухна в заразителен смях, наведе се напред и Хари усети дъх на алкохол, — ... нямам нищо против да ми надене нашийник.

Хари си даде сметка, че нещо в погледа му накара Лепсвик да съжали за откровението си и веднага да се облегне на стола си.

— Професионалистка — продължи с по-делови тон Лепсвик. — Интелигентна, съсредоточена и отдадена на професията. Навремето настояваше прекалено много да ѝ помогна при няколко вече затворени случая. Но не бих я нарекъл неуравновесена. Тъкмо напротив. Наистина, по характер е затворена и особена, но повечето колеги са такива. Дори смятам, че от вас двамата би излязъл страхотен тандем.

Хари се усмихна на саркастичната забележка и стана:

— Благодаря за информацията, Лепсвик.

— А ти какво ще ми издадеш в замяна? Да не би да си я...?

— Един съвет от мен — Хари хвърли стотачка върху масата. — Не се прибирай с колата. Повикай си такси.

ЧЕТИРИНАЙСЕТА ГЛАВА

БЕРГЕН

Ден девети

Точно в 08:26 самолетът от Осло, полет DY604 се приземи върху мокрия асфалт на летище „Флеслан“ в Берген. Кацането не беше много меко и Хари се събуди.

— Добре ли поспа? — попита Катрине.

Той кимна, разтърка очи и се вторачи през люка в мъгливото дъждовно утро.

— Бълнуваше насън — усмихна се тя.

— Мм.

Не изпитваше желание да я разпитва какво точно е говорил. Върна се към сънищата си. Не бяха свързани с Раquel. Наскоро не беше я сънувал. Прогони мисълта за нея. Присъни му се Бярне Мьолер — неговият началник и духовен наставник, който бе изчезнал в планините около Берген и след две седмици намериха трупа му в езерото Ревюршерне. Мьолер бе решил да се самоубие, защото — точно като Зенон с изкълчения пръст на крака — животът му се струваше непоносим. Дали и Герт Рафто бе стигнал до това заключение? Или все още беше жив и на свобода?

— Свързах се с бившата съпруга на Рафто — съобщи Катрине, докато пресичаха залата за пристигащи. — И тя, и дъщеря ѝ отказват да разговарят с полицията и да се връщат към твърде болезнени за тях спомени. Всъщност няма нужда да ги разпитваме, защото докладите по случая са повече от изчерпателни.

Пред терминала си хванаха такси.

— Сигурно се радваш да се прибереш у дома? — попита Хари високо, за да надвика трополенето на дъждовните капки по стъклата и ритмичното свистене на чистачките.

— Винаги съм мразела дъжда — сви рамене равнодушно Катрине. — Ненавиждам и приказките на бергенчани, че тук не валяло толкова, колкото разправяли норвежците от източната част на страната.

Пресякоха площад „Данмарк“. Хари устреми поглед към висините на побелелия Юлрикен. Въжената железница работеше. Таксито пое по мрежата от пресичащи се пътни артерии до езерото Стуре Люннегоршван и изведнъж се озоваха в центъра. Внезапната поява на архитектурните красоти винаги изненадваше приятно туристите, отегчени от невзрачния път от летището. Решиха да отседнат в хотел „Радисън“ до пристанището. Хари попита Катрине защо не остане при родителите си, но тя отвърна, че не си струва да ги притеснява само за една вечер. Понеже знаела колко усилия ще вложат в подготовка, предпочела да не им съобщава за идването си.

Дадоха им магнитни карти за стаите и двамата се качиха в асансьора. Пътуваха мълчаливо. Катрине се усмихна, сякаш неловката тишина в асансьора сама по себе си беше забавна. Хари заби поглед в пода, надявайки се тялото му да не изпраща лъжливи сигнали. Или не съвсем лъжливи.

Най-сетне вратите на асансьора се разтвориха и Катрине излезе първа с поклащащи се бедра.

— След пет минути на рецепцията — поръча Хари.

Шест минути по-късно двамата вече седяха в лобито на хотела.

— Каква е програмата? — попита Хари.

Катрине се наведе напред в мекото кресло и разлисти бележника си с кожена подвързия. Беше се преоблякла в елегантен сив костюм, напълно в стила на гостите в хотела, предимно бизнесмени.

— Ти ще се срещнеш с Кнют Мюлер-Нилсен, началник на Отдела за борба с насилието в районното управление.

— Няма ли да дойдеш с мен?

— Не. Ако се появя, ще си загубя целия ден в приказки с колегите. Впрочем, предпочитам изобщо да не споменавам, че съм в Берген, защото ще ми се разсърдят, задето не съм отишла да ги видя. Докато ти разговаряш с Мюлер-Нилсен, аз ще посетя последния свидетел, видял Рафто жив.

— Къде?

— До „Верфте“. Свидетелят го видял да паркира колата си и да влиза в парка „Нурнес“. Така и не се появил да си вземе колата. Претърсили района, но напразно.

— Какво ще правим после?

Хари прокара ръка по бузата си. „Трябваше да се избърсна, преди да тръгна“, помисли си.

— Ще прегледаш докладите с полицаите, които са работили по случая „Рафто“ и още не са се пенсионирали. Ще се опиташ да погледнеш фактите от друг ъгъл, по нов начин.

— Не — възрази Хари.

Катрине вдигна очи от книгата.

— Тогава полицаите са съставили заключение в докладите си. Сега само ще търсят факти в потвърждение на изводите си — обясни несъгласието си Хари. — Предпочитам да се запозная на спокойствие с докладите им в Осло, а не тук. Ще посветя престоя си в Берген на личността на Герт Рафто. Къде мога да разгледам негови вещи?

— Семейството му дарило всичко на Армията на спасението. Явно не е притежавал много. Мебели, малко дрехи.

— Къде е живял последно?

— След развода се преместил в апартамент в квартал „Санвикен“. Отдавна е продаден.

— Мм. Семейството запазило ли е евентуално стара къща на родителите му или някоя вила?

Катрине се позамисли.

— В докладите се споменава за лятна къщичка на остров Финьой. Била преотстъпена на Рафто, докато работел в полицията. Според устава я унаследяват съпругата и децата му. Вътре може и да открием нещо. Ще се обадя на жена му.

— Нали уж отказвала да говори с полицаи.

Катрине му намигна хитро.

На рецепцията дадоха на Хари чадър, който обаче не издържа поривите на вятъра и още преди да стигне до Фискеторге — Рибарския площад — заприлича на ступан прилеп. Приведен на две, Хари пробяга оставащото разстояние до входа на районното управление в Берген.

Докато чакаше главен полицейски инспектор Кнют Мюлер-Нилсен, Катрине му се обади да му съобщи, че семейството на Рафто още разполага с вилата на остров Финьой.

— След случилото се жена му отказва да стъпи там. Дъщеря му — също, по думите на майката.

— Отиваме да огледаме къщата — отсече Хари. — До един на обяд ще съм приключил.

— Добре, ще намеря лодка. Ще те чакам до ресторант „Сакариасбрюген“.

Кнют Мюлер-Нилсен — весел мечок с усмихнати очи и склучени на тила ръце с големината на тенис ракети — изглеждаше барикадиран зад високите купчини книжа върху бюрото му.

— Рафто, да — промърмори той, след като обясни на Хари, че ширещите се в Източна Норвегия слухове за непрекъснатите обилни валежи в Берген са, разбира се, силно преувеличени.

— Май се забелязва тенденция полицаите в района ви да изчезват — подметна Хари, докато разглеждаше снимка на Герт Рафто от докладите по случая.

— Нима? — Мюлер-Нилсен погледна въпросително Хари, който все пак си бе намерил незатрупан с листове стол в единия ъгъл на кабинета.

— Бярне Мьолер — напомни той.

— А, да, разбира се — кимна Мюлер-Нилсен, но несигурният му тон го издаде.

— Мьолер изчезна във Фльойен.

— Сетих се! — Мюлер-Нилсен се плесна по челото. — Истинска трагедия. Колегата беше при нас за кратко и не успях да... Според водещата версия е изгубил пътя, нали?

— Да — Хари погледна през прозореца, докато мислеше за Бярне Мьолер, извървял пътя от идеализъм към корупция; за добрите му намерения; за пагубните му грешки. Така или иначе никой нямаше да научи за тях. — Какво можете да ми разкажете за Рафто?

„Моят духовен двойник“, мина му през ума, след като изслуша описанието на Мюлер-Нилсен: нездравотношение към алкохола, тежък характер, вълк-единак, непредсказуем, със съмнителен морал и сериозно опетнена биография.

— Рафто обаче притежаваше отлични аналитични и интуитивни умения — отбеляза Мюлер-Нилсен. — И силна воля. Сякаш го амбицираше... не знам как точно да го нарека. За мен Рафто беше

човек с крайни възгледи. Всъщност случилото се говори само по себе си.

— А какво точно се случи? — попита Хари и мярна пепелник сред купчините книжа.

— Рафто беше агресивен тип. Знаем, че е бил в апартамента на Они Хетлан непосредствено преди смъртта ѝ. Тя вероятно е разполагала със сведения за убиеца на Лайла Осен. След посещението при нея Рафто изчезва. Не е изключено да се е удавил. Навремето не видяхме основателна причина да започнем мащабно разследване.

— А възможно ли е да е избягал в чужбина?

Мюлер-Нилсен поклати глава с усмивка:

— Защо смятате така?

— Да кажем, че в този конкретен случай разполагахме със сериозно предимство: познавахме отлично заподозрения. На теория би могъл да напусне тайно Берген, но Рафто просто не беше такъв тип.

— И през всичките тези години никой от роднините и приятелите му не е получавал нищо от него?

Мюлер-Нилсен кимна.

— Родителите му починаха, а приятели Рафто почти нямаше. С бившата си съпруга се намираше в доста обтегнати отношения и дори да е жив, не би ѝ се обадил.

— А дъщеря му?

— Двамата се разбираха чудесно. Хубаво, умно момиче. С оглед на условията, в които израсна, от нея излезе човек.

Хари забеляза, че Мюлер-Нилсен говори за дъщерята на Рафто в изявително, а не в преизказно наклонение. В малките районни дирекции полицаите винаги се изразяват така, защото от тях се очаква да знаят почти всичко за всички.

— Рафто е имал вила на Финьой, нали?

— Да. Може да е потърсил убежище там, да е поразмислил над постъпката си и после да е... — Мюлер-Нилсен „разряза“ гръкляна си с пръст, за да демонстрира нагледно какво е направил Рафто. — Претърсихме вилата и острова с кучета. Организирахме и акция по издирването му във водата. Нищо.

— Искам да огледам района.

— Няма смисъл. Съседната вила е моя и на семейството ми. Къщата на Железния Рафто прилича на съборетина. Чудя се защо жена

му още не я е продала, щом кракът ѝ не е стъпвал там толкова години. — Мюлер-Нилсен си погледна часовника. — Време е да отивам на съвещание, но един от главните инспектори, които участваха в събитията, ще прегледа докладите с вас.

— Няма нужда — отклони предложението Хари и погледна снимката в ръката си.

Изведнъж лицето му се стори познато, все едно току-що го бе видял. Преоблечен до неузнаваемост мъж? Минувач по улицата? Някой, изпълняващ съвсем тривиална роля, и затова още по-незабележим, например служител от „Паркинги и гаражи“, който обикаля из квартала му, или продавач във веригата с монопол върху продажбата на спиртни напитки „Винмонополе“? Хари не успя да се сети на кого му прилича Рафто.

— Значи не Герт, така ли?

— Моля?

— Нарекохте го Железния Рафто, а не Герт.

Мюлер-Нилсен погледна колебливо Хари. Опита се да се засмее, но не успя и само се усмихна накриво.

— Не, никога не би ни хрумнало да го наричаме с малкото му име.

— Благодаря ви за помощта.

Хари се сбогува, излезе от кабинета и пое по коридора. Мюлер-Нилсен се показа на вратата и го извика. Думите му прокълтяха:

— Според мен и на Рафто нямаше да му хареса.

Навън Хари се спря и огледа минувачите, които вървяха приведени срещу силния вятър и дъжда. Параноята продължаваше да го измъчва. Натрапваше се усещането, че нещо или някой дебне от упор всяко негово действие и му диша във врата. Стига Хари да погледне обстановката с необременен поглед, под друга светлина, и веднага би го видял.

Катрине го взе от пристана, както се бяха разбрали.

— Един приятел ми го даде за малко — обясни тя и подкара 7-метровия катер.

Минаха покрай полуостров Нурнес. Някакъв звук накара Хари да се обърне. Забеляза тотемен стълб. Дървените лица крещяха дрезгаво

срещу него със зинали уста. Лъхна го хлад.

— Това са тюлените от Аквариума — поясни Катрине.

Хари се загърна в палтото си.

На малкия остров Финьой — късче суша, брулено от постоянни дъждове — не вирееха други растения, освен пирен. Имаше обаче пристан, където Катрине ловко завърза катера. Комплексът обхващаше шейсет вили с големината на кукленски къщи, които напомняха на Хари миньорските жилища в южноафриканския град Совето.

Катрине поведе Хари по черна пътека между вилите и сви пред една от тях. Къщата се отличаваше от останалите с олющената си мазилка. Единият прозорец беше счупен. Тя се повдигна на пръсти, хвана плафониерата над вратата и я отви. Отвътре изпаднаха мъртви буболечки и ключ. Катрине го улови във въздуха.

— Бившата на Рафто ме хареса — обясни тя и мушна ключа в бравата.

Вътре миришеше на мухъл и на влажно дърво. Хари чу щракване в полумрака и помещението се окъпа в светлина.

— Значи жена му има ток, въпреки че не използва вилата — отбеляза той.

— Не го плаща тя — Катрине се огледа. — Полицията поема консумативите.

Вилата с площ двайсет и пет квадратни метра се състоеше от всекидневна, комбинирана с кухня, и спалня. Върху кухненския плот и масата за хранене се търкаляха празни бутилки. Нямахте картини на стените, нито украса на первазите, нито книги по лавиците.

— Има и мазе — Катрине посочи капак върху пода. — Това е по твоята част. Какво ще правим?

— Ще търсим.

— Какво?

— Не мисли за това.

— Защо?

— Защото ако си поставиш конкретна цел, вероятността да пропуснеш нещо важно се увеличава. Спри да мислиш. Когато го видиш, ще разбереш какво търсиш.

— Добре — съгласи се тя.

— Ти се заеми с двете стаи — заръча Хари, приближи се до капака и дръпна желязната халка.

Пред него се откри тясна дървена стълба към тъмно подземие. Хари се молеше Катрине да не е забелязала колебанието му.

Докато слизаше, погълнат от влажния мрак с мирис на пръст и прогнили греди, по лицето му се полепиха изсъхнали, мъртви паяжини. Долу напипа ключ за осветление и го натисна. Нищо. Единствената светлина в тъмното идваше от червеното око в горната част на фризер, опрян до по-късата стена. Хари включи джобното си фенерче. Лъчът се плъзна по врата към килер.

При отварянето ѝ пантите изскърцаха: дърводелско ателие с инструменти. „За човек с амбицията да прави нещо смислено — прецени Хари, — не само да залавя убийци.“ Ако съдеше по вида на инструментите обаче — чисто нови, почти неизползвани — Рафто вероятно бе стигнал до извода, че е по-полезен не като дърводелец, а като чистач на обществото. Някакъв звук стресна Хари и той мигом се обърна. Оказа се фризерът. Термостатът бе задействал вентилатора. Хари се приближи до втория килер в мазето. Върху предметите вътре бе метнато платнище. Хари го свали. Лъхна го мирис на влага и мухъл. Лъчът на фенерчето освети изгнил чадър за слънце, пластмасова маса, наредени едно върху друго пластмасови чекмеджета, избелели пластмасови столове и комплект за крокет. С това се изчерпваха предметите в мазето. Хари се заслуша как Катрине обикаля стаите горе и бутна вратата на килера. Не успя да я затвори, защото едно от пластмасовите чекмеджета му попречи: беше се катурнало настрани, когато Хари отметна платнището. Понечи да го ритне, но забеляза надпис с удебелени букви от външната му страна: „Електролукс“. Хари веднага се приближи до бръмчащия фризер. Дръпна дръжката на вратата, но без успех. Забеляза катинара под дръжката. Взе щанга тип „кози крак“ от дърводелското ателие и се върна при фризера. Катрине тъкмо слизаше по стълбите.

— Горе не намерих нищо — обясни тя. — Предлагам да си тръгваме. Какво правиш?

— Нарушавам законовите разпоредби за обиск — отвърна Хари, запъна единия край на козия крак над катинара и натисна с тялото си другия край. Нищо.

Опита още веднъж, като подпря крак на стълбите.

— Дяволите да...

Вратата на фризера се отвори със сух пукот. Хари залитна. Чу как фенерчето издрънча върху каменния под. Лъхна го студ сякаш от дихание на ледник. Започна да търси опипом фенерчето и изведнъж зад гърба му се разнесе страшен гърлен, хъхрещ писък, от който косите да ти настръхнат. После премина в хлипане, прилично на истеричен смях. Катрине млъкна за няколко секунди, докато си поеме дъх, и отново нададе същия нескончаем писък — нещо като методичните ритуални викове на раждаща жена. Хари обаче бе видял причината за реакцията ѝ. Катрине крещеше, защото лампичката във фризера, която още работеше след цели дванайсет години, се включи при отварянето на вратата и освети притиснато между стените на фризера тяло. Бели ледени кристали покриваха трупа като хищни паразитни гъби, които бавно го прояждат и унищожават. Сгърченото в неестествена поза тяло наистина представляваше зловеща гледка, но съдържанието в стомаха на Хари се преобърна по друга причина. След като разби вратата, трупът, явно дотогава опрян на нея, се катурна напред, челото му се удари в ръба ѝ, по пода се посипаха снежни кристали и откриха лицето му. Пред двамата полицаи лъсна ухиленото лице на Герт Рафто. Усмиваше се не устата му, защита на зигзаг с груб конопен конец. Широката усмивка, стигаща чак до ушите му, бе нарисувана с низ от черни гвоздеи, забити в плътта му. Ала най-потресаващо изглеждаше носът. Хари преглътна с мъка жлъчката в устата си. Явно убиецът първо бе отстранил костта и хрущяла. Студът бе изсмукал оранжевия цвят на моркова. Снежен човек като по учебник.

ТРЕТА ЧАСТ

ПЕТНАЙСЕТА ГЛАВА НОМЕР ОСЕМ

Ден девети

В осем вечерта малцината минувачи по улица „Грьонланслайре“ виждаха, че целият шести етаж на Главното полицейско управление още свети. В К1 се бяха събрали Хари, Холм, Скаре, Еспен Лепсвик, началникът на криминалната полиция и Гюнар Хаген. Откакто намериха Герт Рафто на остров Финьой, бяха изминали шест часа и половина. Още преди с Катрине да потеглят за летището в Берген, Хари се обади в Осло и съобщи на колегите и шефовете си, че свиква оперативка.

Старши инспекторът докладва в какво състояние и къде са намерили трупа. Дори началникът на криминалната полиция видимо потръпна при вида на снимките от местопрестъплението, изпратени по имейл от районното управление в Берген.

— Докладът от аутопсията още не е готов, но причината за смъртта е повече от ясна: огнестрелно оръжие в устата. Куршумът е преминал през небцето и е излязъл от задната част на главата. Случило се е в мазето. Колегите от Берген намериха куршума в стената.

— Кръв и мозък на пихтия? — попита Скаре.

— Не.

— Не и след толкова години — обади се Лепсвик. — Плъхове, насекоми...

— При други обстоятелства все щяхме да намерим, макар и остатъчни следи — отбеляза Хари. — Разговорът със съдебния лекар потвърди съмненията ми: Рафто явно е допринесъл за относително чистото местопрестъпление.

— А? — недоразбра Скаре.

— Уф — промърмори Лепсвик.

Скаре явно се досети какво намеква Хари и лицето му се сгърчи от отвращение:

— О, проклятие...

— Извинете ме, но ще ви помоля да обясните за какво става дума — поиска Хаген.

— Самоубийците понякога изсмукват въздуха от дулото на оръжието, преди да натиснат спусъка. Вакуумът ограничава... — Хари търсеше най-подходящата дума — ... разпръскването на течности. Съдейки по огледа на мазето, предполагаме, че убиецът е принудил Рафто да всмукне въздуха от пистолета.

— А Рафто е бил полицай и е знаел отлично защо — поклати глава Лепсвик.

— Но как... — Хаген пребледня като платно... — как, за бога, ще накараш някого да засмуче...

— Като му изредиш по-мъчителни начини да умре и го убедиш, че изстрелът в устата далеч не е най-ужасната смърт — предположи Хари.

Настъпи гробовно мълчание. Хари изчака няколко секунди и продължи:

— Досега не разполагахме с тела на жертвите. Трупът на Рафто също е скрит, но ако близките му не бяха избягвали вилата толкова години, веднага щяха да го намерят.

Това ме кара да си мисля, че Рафто не е бил част от първоначалния проект на убиеца.

— Който според теб е психопат? — Във въпроса на началника на криминалната полиция нямаше и следа от сарказъм, само молба Хари да потвърди.

Старши инспекторът кимна.

— Ако Рафто е бил съпътстваща жертва, защо е бил убит?

— Не знаем със сигурност, но най-логичното обяснение за ликвидирането на криминален следовател е, че убиецът е виждал заплахата в негово лице.

Еспен Лепсвик си прочисти гърлото:

— Понякога гаврите с трупа говорят доста за мотивите на убиеца. В случая носът е заменен с морков. Тоест е видимо удължен.

— Подиграва ли ни се този тип? — възнегодува Хаген.

— Да не би да намеква, че Рафто си е пъхал носа там, където не му е работа? — предположи Холм.

— Точно това е! — извика Хаген. — Предупреждава останалите любопитковци да стоят настрана.

Началникът на криминалната полиция наведе глава и погледна изкосо Хари:

— А защо му е зашил устата?

— Изпраща послание: дръжте си езика зад зъбите — без колебание отвърна Скаре.

— Ами да! — въодушеви се Хаген. — Рафто е имал криминални прояви и вероятно с убиеца са били съучастници. Полицаят обаче го е заплашил, че ще го разобличи.

Всички погледнаха Хари, който все още не бе изразил мнението си за споделените хипотези.

— Е? — изръмжа началникът на криминалната полиция.

— Може и да сте прави, но според мен единственото послание, което убиецът изпраща с трупа на Рафто, е „Снежния човек беше тук. Той обича да прави снежни човеци.“ И толкова.

Останалите се спогледаха, но никой не обори предположението на Хари.

— Имаме и друг проблем — продължи старши инспекторът. — Полицейското управление в Берген изпрати съобщение до медиите за труп, намерен на остров Финьой, без данни за самоличността на мъртвия. Изрично ги предупредих да не разпространяват никакви подробности по случая, за да работим още няколко дни, преди Снежния човек да разбере, че сме открили тялото на Рафто. За съжаление надеждите ми Управлението да опази тайната повече от два дни са повече от нереалистични. Навсякъде се намира кой да пропее пред пресата.

— И утре журналистите ще знаят кой е убитият — въздъхна Еспен Лепсвик. — Отлично знам на какво са способни тези типове от „Бергенс Тиденде“ и „Бергенсависен“.

— Подценявате ги — чу се гласът на Катрине Брат зад гърба им. — Не утре: още довчера ще съобщят по новините кой е убитият. Освен името ще огласят и подробности от местопрестъплението и предполагаемата връзка на Снежния човек с убийството.

Всички се обърнаха. Лицето на Катрине още не бе възвърнало нормалния си цвят, но смъртната бледност отпреди няколко часа,

когато се качи на катера, за да се върне в Берген, а Хари остана да изчака полицията, все пак бе изчезнала.

— Значи познаваш отлично журналистите в „ТВ2“? — попита Еспен Лепсвик с крива усмивка.

— Не — Катрине седна. — Познавам полицейското управление в Берген.

— Къде се изгуби, Брат? — обърна се към нея Хаген. — От няколко часа никаква те няма.

Катрине погледна Хари, а той ѝ кимна съвсем леко и се изкашля:

— Възложих ѝ няколко задачи.

— Дано да са били важни. Да чуем, Брат.

— Няма нужда да ги обсъждаме в подробности — възрази Хари.

— Просто съм любопитен — избоботи Хаген.

„Проклет армейски възпитаник — помисли си Хари. — Педант, свикнал за всичко да му се докладва. Не можеш ли просто да оставиш момичето на мира? Не виждаш ли, че още се намира в шок? Самият ти преbledня, когато ти показах снимките. Тя се е прибрала вкъщи, за да избяга за малко от ужаса. Е, и? Върна се. Потупай я окуражително по рамото, вместо да подронваш авторитета ѝ пред колегите.“ Докато го упрекваше наум, Хари се мъчеше да улови погледа на Хаген, за да му покаже отношението си.

— Е, Брат? Слушам те.

— Проверих някои неща — Катрине вирна брадичка.

— Какви например?

— Идар Ветлесен е бил студент по медицина по времето, когато са убити Лайла Осен и Они Хетлан, а Рафто е изчезнал.

— И?

— Ветлесен е следвал в Берген.

Всички в К1 млъкнаха.

— Студент по медицина? — отрони началникът на криминалната полиция и впи поглед в Хари.

— Защо не? По-късно Ветлесен е започнал да се занимава с пластична хирургия. Сам казва, че обича да моделира човешки лица.

— Проверих болничните заведения в Берген, където е специализирал и е работил — продължи Катрине. — Не се намират близо до местата, където Снежния човек е похитил двете жени. Но

нека не забравяме, че младите лекари често ходят на конференции и заместват лекари в различни болници.

— Да можем да разпитаме Ветлесен! — ядосваше се Скаре. — Но Крун не позволява!

— Забрави за разпит. Направо ще го арестуваме — отсече Хари.

— На какво основание? — попита Хаген. — Следването в Берген не е престъпление.

— Опитал се е да купува сексуални услуги от деца.

— Имаш ли доказателства? — продължи да упорства Хаген.

— Свидетелските показания на съдържателя на „Леон“. Разполагаме и със снимков материал, на който се вижда как Ветлесен влиза в хотела.

— Колкото и да ми е неприятно да го кажа, познавам собственика на „Леон“ и съм сигурен, че няма да свидетелства. Обвинението няма да издържи в съда и ще освободят Ветлесен след двайсет и четири часа. Гарантирам ви го.

— Знам — отвърна Хари и си погледна часовника. Изчисли наум за колко време ще стигне до Бюгдъой. — Но си струва да го закопчам. Не е за вярване колко неща споделят арестантите за едно денонощие.

Хари натисна звънеца за втори път. Сякаш отново се върна в детските си години, когато през лятната ваканция всичките му приятели напускаха Опсал и нямаше с кого да си играе. Обикаляше вратите на домовете им и звънеше с очакването все някой да е останал. Но, уви, те бяха или при баба си в Халден, или на вилата в Сун, или на къмпинг в Дания. След като минеше покрай всички врати, Хари знаеше, че му остава още една, последна възможност. Сабото. Хари и Йойстайн не го харесваха, но той винаги се мъкнеше след тях като сянка с надеждата да си променят мнението и да го приемат в компанията. Сабото се присламчваше към тях, а не към другите съседски деца, защото Хари и Йойстайн не бяха сред най-желаните другари. Явно Сабото смяташе, че шансовете му да се добере до тяхната компания са най-големи. Въпросното лято му предостави възможността да се сприятели с Хари. Сабото си стоеше къщи през ваканцията, защото родителите му нямаха пари за почивки извън града, а и никой не го викаше да играят.

Зад вратата се чу шум от пантофи. Открехна я майката на Ветлесен. Лицето ѝ грейна. Така засияваше и майката на Сабото, когато видеше Хари на вратата. Тя никога не го канеше да влезе, а викаше сина си и започваше да го хока, задето се бави. После му помагаше да си облече грозната шуба и го избутваше по стълбите, където Сабото „поздравяваше“ Хари със сърдит поглед. Докато двамата слизаха към лавката, Хари усещаше как в душата на момчето кипи сподавена злоба. Но това не го притесняваше. Важното беше, че ще убие някак времето.

— Идар излезе — съобщи госпожа Ветлесен. — Ще влезете ли да го почакаете? Каза, че само щял да се поразходи наблизко.

Хари отклони поканата. Питаше се дали старицата ще забележи във вечерната дрезгавина синята лампа на полицейската кола. Беше готов да се обзаложи, че я е пуснал не друг, а малоумникът Скаре.

— Кога излезе? — попита Хари.

— В пет без нещо.

— Оттогава минаха часове. Каза ли ви къде отива?

— Не — поклати глава тя. — Нищо не ми казва. Това на какво прилича според вас? Да държиш в неведение родната си майка!

Хари ѝ благодари за отделеното време и обеща да се върне по-късно. Слезе по пътеката и по стълбите към оградата. Преди да дойдат на Бюгдъой, потърсиха Ветлесен в кабинета му и в „Леон“, но не го откриха. Клубът по кърлинг пък беше затворен. Хари хлопна портата и се приближи до полицейската кола. Стъклото се спусна.

— Изгаси светлините — нареди той на униформения полицаи зад волана и се обърна към Скаре на задната седалка: — Не си е вкъщи. Вярвам на майка му. Стойте тук и чакайте. Обадете се на дирекция „Защита на населението“ и им кажете да изпратят описание на външния му вид до всички патрули. Но в никакъв случай по радиостанцията. Разбрано?

На път за вкъщи Хари се свърза с централата на мобилния оператор „Теленур“. Оттам му съобщиха, че Туршилдсен си е тръгнал. Ако желае да подаде молба за локализирането на мобилен телефон на заподозрян, да действа по каналния ред. Хари затвори и усили „Върмилиън“ на „Слипнот“. Парчето обаче не му понесе, затова натисна копчето за изваждане на диска и реши да си пусне албум на

Джил Евънс, който случайно намери забутан в жабката. Докато се суетеше с кутията на диска, радиото се включи. Излъчваха новини.

— „Във връзка с така наречения Снежен човек полицията издирва трийсетгодишен лекар, живеещ на Бюгдъой.“

— Мамка му! — изруга Хари и запрати диска на Джил Евънс в предното стъкло.

Из купето се разхвърчаха парчета пластмаса, а остатъкът от диска падна върху пода. Побеснял, Хари настъпи газта и изпревари цистерната в лявото платно. Двайсет минути! Толкова им отне да разберат за Рафто. Остава да връчат по един микрофон на всеки полицейски отдел и да излъчват в ефир от районното управление!

Столовата беше затворена. Хари обаче я намери вътре, седнала на маса за двама души с кутия храна от къщи. Хари се настани срещу нея.

— Благодаря ти, че не разказа на никого как откачих на Финьой — промълви тя.

— Къде беше през цялото време?

— Напуснах хотела и се прибрах в Осло с полета в три. Просто имах нужда да избягам. — Тя заби очи в чашата с чай. — Съжалявам...

— Не се тревожи.

Хари огледа наведената ѝ грациозна шия с вдигнатата на кок коса; нежната ръка върху масата. Вече гледаше на нея по друг начин.

— Когато нещо сломи смелчагите, те го преживяват много трудно.

— Защо?

— Сигурно защото не са свикнали да губят контрол.

Катрине кимна, без да вдига очи от чашата с логото на Полицейския спортен клуб.

— Ти също си маниак на тема контрол, Хари. Никога ли не изтрещяваш?

Чак сега Катрине го погледна. „Навярно силният пламък в ирисите ѝ придава синкав блясък на склерите“, мина му през ума. Посегна да извади кутията с цигари.

— И още питаш! Аз съм от отбора на свикналите да губят контрол. Цял живот тренирам само как се изтрещява. Имам черен

колан по откачане.

Тя се усмихна леко.

— След изследвания на мозъчната активност на професионални боксьори учени установили, че те губят съзнание няколко пъти по време на мач. За секунда-две. Но не падат на земята. Сякаш тялото им, свикнало с краткотрайните припадъци, поема контрола над ситуацията и ги държи на крака, докато дойдат в съзнание. — Хари си извади цигара. — Аз също изпаднах в шок при гледката във вилата. Просто моят организъм се е научил с годините, че рано или късно ще си възвърне контрола.

— И какво правиш, за да не излезеш от строя? — Катрине отметна кичур от лицето си.

— Съветвам те да последваш примера на боксьорите. Не се съпротивлявай на удара, движи се в неговата посока. Ако случващото се на работното ти място те разстройва, не го игнорирай. Няма как да избегнеш стресовите ситуации. Затова ги поемай една по една и ги пропускай да минат през теб като през шлюзовете на язовир, не им позволявай да се събират и после да срутят стената на душевното ти равновесие.

Хари лапна цигарата.

— Знам, че всичко това са ти го казвали, докато си била на стаж в полицията. Сега идва най-съществената част от моята „лекция“. Докато изпускаш парата обаче, непременно трябва да си дадеш ясна сметка какво ти струва всичко това; дали те съсипва.

— И какво да направя, ако ме съсипва?

— Намери си друга работа.

Тя го изгледа продължително.

— А ти как постъпи, Хари? Как постъпи, когато си даде сметка, че работата те съсипва?

Хари захапа леко филтъра. Меката суха хартия се отърка о зъбите му. Имаше чувството, че разговаря със своя сестра или дъщеря. Двамата с Катрине сякаш бяха направени от един материал: твърд, неподатлив, тежък, с големи пукнатини.

— Отказах се да си сменям попрището — отвърна той.

— Знаеш ли, Хари... — усмихна се широко, протегна ръка, дръпна цигарата от устата му и се наведе над масата, — понякога ми се струва...

Вратата на столовата се отвори рязко и вътре влетя Холм.

— „ТВ2“ — съобщи той. — По новините излъчиха репортаж със снимките и имената на Рафто и Ветлесен.

И хаосът започна. Беше единайсет вечерта, но късният час не попречи на журналисти и фотографи да напълнят за нула време фойето на Главното управление. Всички те чакаха ръководителят на разследването Еспен Лепсвик, началникът на Отдела за борба с насилието, началникът на криминалната полиция, началникът на Главното управление или изобщо, който и да е да слезе при тях и да обясни какво се случва. Във фойето се разнасяше възмутен ропот: полицията е длъжна да запознае обществеността с новостите в този крайно сериозен, разтърсващ и увеличаващ многократно вестникарските тиражи случай.

Застанал до парапета в атриума, Хари ги наблюдаваше. Репортерите вече точеха жадно лиги като озверели акули, информираха се един друг, подливаха си вода, помагаша си, блъфираха и дебнеха. Някой чул ли е нещо ново? Тази вечер ще дадат ли пресконференция? Поне импровизирано съобщение до медиите? Ветлесен прибрал ли се е от Тайланд? Наближаваше крайният срок за приключване на броя.

Хари прочете някъде, че английската заемка „deadline“ — краен срок — идва от времето на Американската гражданска война. Тогава поради липса на заграждения, зад които да затворят военнопленниците, войниците ги събирали на едно място и теглили черта. Именно тази черта нарекли „deadline“^[1], защото застрелвали всеки, дръзнал да я прекрочи. Журналистите във фойето на Главното управление, жадни за сензации, приличаха много на военнопленниците от Гражданската война: и те не смееха да мръднат от мястото си заради „deadline“, поставен от редакционната колегия.

Хари вървеше към залата за съвещания, когато мобилният му телефон звънна.

— Прслуша ли съобщението, което оставих на гласовата ти поща? — попита Матиас.

— Не ми остана време. Тук е лудница. Става ли да се чуем покъсно?

— Разбира се. Исках да ти кажа нещо важно за Идар, защото разбрах от новините, че полицията го издирва.

Хари веднага премести телефона в другата си ръка:

— Слушам те.

— Днес сутринта Идар ми се обади да ме пита за карнадриоксид. И преди се е случвало да се консултира с мен за лекарства, фармацията винаги му е куцала. Притесних се, защото карнадриоксидът е животоопасен медикамент. Исках да те уведомя.

— Да, добре правиш — Хари изрови парче молив и трамваен билет от джобовете си. — Карна...?

— Карнадриоксид. Съдържа отрова от охлюви и се използва като обезболяващо за пациенти с диагноза рак или ХИВ. Лекарството е многократно по-силно от морфина и ако инжектираната доза не е преценена с точност, карнадриоксидът парализира мускулатурата за секунди. Дихателните органи и сърцето отказват и смъртта настъпва мигновено.

— Добре — Хари записа всичко. — Ветлесен каза ли нещо друго?

— Не. Звучеше ми напрегнат. Благодарил ми и побърза да приключи разговора.

— Някакво предположение откъде ти се обади?

— Не, но акустиката ми се стори странна. Определено не се намираще в кабинета си. По резонанса съдя, че ми се обади от църква или от някакво подобно голямо, празно помещение.

— Разбирам какво имаш предвид. Благодаря ти, Матиас, ще се чуем пак, ако се наложи да те питам още нещо.

— Радвам се, че успех да...

Хари затвори и не чу останалото.

В К1 се бе събрал скромният разследващ екип. Всички държаха чаша кафе в ръка, а в машината бълбукаше втора кана с ободрителната напитка. Скаре току-що се бе върнал от Бюгдъой. Майката на Идар Ветлесен отново повторила, че не знае къде е синът ѝ и явно става въпрос за голямо недоразумение.

Катрине се свързала със секретарката му — Боргхил Муен. Тя потвърдила същото.

— Ако се наложи, утре ще ги привикаме на разпит — отсече Хари. — В момента имаме по-спешна задача.

Тримата му колеги не свалиха поглед от него, докато им предаваше съдържанието на разговора си с Матиас. Извади билета и прочете написаното: карнадриоксид.

— Така ли според теб ги убива? — попита Холм. — С парализиращ медикамент?

— Ами да! — възкликна Скаре. — Затова скрива телата. Иначе аутопсията ще покаже наличието на отровата и ще го открием полесно.

— Знаем единствено, че Идар Ветлесен е на ръба. Ако той е Снежния човек, изведнъж е решил да наруши традиционната си схема — отбеляза Хари.

— Въпросът е коя е следващата му жертва. Щом се е снабдил с отровата, съвсем скоро ще я използва — съобрази Катрине.

— Взе ли разпечатка от телефонните му разговори, Катрине? — Хари се почеса по брадичката.

— Да. Разпитах Боргхил чии са. Повечето се оказаха на пациенти. Освен това е провел два разговора с адвокат Крун и един с Люн-Хелгесен, за който ти вече спомена, Хари. Един от номерата в списъка е регистриран на издателство „Попер“.

— Не разполагаме с почти нищо — обобщи Хари. — Имаме две възможности: да седим тук, да прием кафе и да се чешем по празните глави, или да се приберем вкъщи и утре да се появим на работа със същите безидейни, но поне отпочинали мозъци.

Останалите го изгледаха изумени.

— Не се шегувам. Тръгвайте си.

Хари предложи на Катрине да я хвърли до квартал „Грюнерльока“, където някога живеела само работници. По нейни указания спря пред една от старите четириетажни жилищни сгради на улица „Сайлдюк“.

— В кой апартамент живееш? — Хари се наведе към предното стъкло и погледна нагоре.

— На третия етаж вляво.

Прозорците тънеха в мрак. Хари не забеляза да има пердета.

— Мъжът ти май не си е вкъщи — отбеляза той. — Или може би си е легнал.

— Сигурно — отвърна тя. — Хари?

Той я погледна въпросително.

— Когато на оперативката казаха, че трябва възможно най-бързо да разберем коя е следващата мишена на Снежния човек, ти разбра ли какво намеквам?

— Горе-долу.

— Убийството на остров Финьой не е ликвидиране на случаен човек, добрал се до важна информация, а старателно планирано престъпление.

— Какво имаш предвид?

— Ако наистина Рафто е надушил следите на убиеца, това също е било част от плана на Снежния човек.

— Катрине...

— Изчакай да довърша. Навремето Рафто е бил най-добрият разследващ полицай в Берген. Не е никак трудно човек да предвиди кому ще възложат разследването в момента, Хари. Затова си получил и онова писмо. Само те съветвам да си малко по-внимателен.

— Да не се опитваш да ме изплашиш?

— Ако изпиташ страх, знаеш какво означава това, нали? — сви рамене тя.

— Не. Какво?

— Че е време да си намериш друга работа — Катрине слезе от колата.

Хари отключи вратата на апартамента си, влезе, събу си ботушите и спря пред прага към всекидневната. Стаята изглеждаше като след бомбардировка. Лунната светлина огряваше нещо бяло върху червената гола стена. Хари пристъпи към нея. Осмица, написана с тебешир. Сигурно дело на гъбаря, но с каква цел? Отбелязва с какъв препарат да намаже стената?

Няколкото часа, оставащи до разсъмване, Хари прекара в ужасни кошмари, които го караха да се мята неспокойно насън. Присъни му се, че навират нещо в устата му и той е принуден да диша през тесния отвор, за да не се задуши. В устата си усеща вкуса на оръжейно масло, метал и барут. Въздухът свършва, създава се вакуум. Изплюва предмета от устата си. Лапнал е не дуло на пистолет, а осмица, съставена от два кръга: долният — по-голям, горният — по-малък. Малко по малко осмицата се сдобива с още един кръг върху горния.

Глава. Главата на Силвия Утершен. Тя се опитва да вика, да му разкаже какво се е случило, но напразно. Устата ѝ е защита. Когато се събуди, Хари едва отвори залепналите си клепачи. Главата го болеше, а устните му имаха вкус на вар и жлъчка.

[1] Dead — мъртъв; line — линия — Б.пр. ↑

ШЕСТНАЙСЕТА ГЛАВА КЪРЛИНГ

Ден десети

На полуостров Бюгдъой беше мразовита утрин. Аста Юханесен пристигна в клуба по кърлинг в осем — както обикновено. Вдовицата, близо седемдесетгодишна, чистеше помещението два пъти седмично. В клуба играеха само неколцина мъже и нямаше души, тъй че посещенията на Аста Юханесен бяха повече от достатъчни. Тя включи осветлението. По стените висяха трофеи, дипломи, знаменца с латински сентенции и стари черно-бели фотографии на мъже с мустаци, туидени сака и сериозни физиономии. На Аста ѝ се струваха смешни и ѝ напомняха за ловците на лисици в английските сериали за висшето общество. Тя влезе в игралната зала. Температурата в помещението ѝ подсказа, че не са включили термостата за ледената писта. Обикновено така пестяха ток. Аста Юханесен запали луминесцентните лампи и докато те се чудеха да заработят ли, или не, си сложи очилата и погледна термостата за охлаждащите кабели. Очакванията ѝ се потвърдиха. Включи го.

Светлината заблестя върху сивкавата повърхност на леда. През очилата си за четене възрастната жена зърна нещо в другия край на помещението. Свали ги. Постепенно различи фигура. На човек? Поколеба се. Аста Юханесен не се страхуваше от рани или трупове. Боеше се от друго: да не се подхлъзне върху леда, да си счупи шийката на бедрената кост и да лежи безпомощна, докато „ловците на лисици“ я намерят. Престраши се, взе една от метличките за кърлинг до стената, за да се подпира на нея, и със ситни крачки се отправи към фигурата.

Мъртвият лежеше в другия край на пистата с глава в центъра на концентричните кръгове. Синкавата светлина от луминесцентните лампи падаше върху застиналото му в особена гримаса лице. Безжизненият му поглед бе устремен към нещо зад гърба ѝ. Дясната му ръка стискаше конвулсивно празна спринцовка със следи от капки червена течност.

Аста Юханесен веднага си даде ясна сметка, че вече няма какво да се направи, и се върна внимателно по леда, за да се обади в полицията. След като съобщи за трупа, седна да изпие предобедното си кафе.

Чак когато разлисти „Афтенпостен“, разбра чие тяло е открила.

Приклекнал, Хари разглеждаше ботушите на Идар Ветлесен.

— Какво каза съдебният лекар за часа на смъртта? — обърна се той към Бьорн Холм.

Криминалният експерт дойде, облечен в дънково яке с пухкава бяла подплата. Ботушите му от змийска кожа стъпваха безшумно върху изкуствения лед. Аста Юханесен подаде сигнал в полицията преди по-малко от час, а репортерите вече се бяха строили пред залата за кърлинг, отцепена с червени полицейски ленти.

— Било трудно да се определи с точност — отвърна Холм. — Може само да изкаже предположение по въпроса колко бързо спада температурата в тяло, престояло върху лед при положение, че температурата на въздуха в помещението е много по-висока.

— Значи все пак е изказал някакво предположение?

— Смъртта най-вероятно е настъпила между пет и шест вчера следобед.

— Мм. Тоест, преди по новините да съобщят, че го издирваме. Погледна ли бравата?

Холм кимна.

— Секретна брава. Нищо особено. Когато чистачката дошла на работа, било заключено. Виждам, че оглеждаш ботушите му. Сравних отпечатъка. Съвпада със следите от подметки в Сулихьогда.

Хари огледа грайферите.

— Значи според теб това е нашият човек?

— Да.

— Дали Ветлесен е бил левак?

— Не ми се вярва. Нали виждаш, държи спринцовката в дясната си ръка.

— Прав си — кимна Хари. — Но те моля все пак да провериш.

Хари така и не се научи да се радва, когато случаите, по които работи, се разплетат. Докато течеше разследването, разкриването на престъплението беше основната му цел, но постигна ли я, му се струваше, че е искал друго, че в хода на работата целта му се е изместила, променил се е и самият той... Приключването на всеки случай го караше да изпитва празнота. Успехът не сладнеше, както очакваше. Залавянето на виновника неизменно пораждаше въпроса „И какво от това?“.

В седем вечерта всички свидетели бяха разпитани, веществените доказателства — обезопасени, пресконференцията — дадена и по коридорите на Отдела за борба с насилието се усещаше празнично настроение. Хаген поръча да донесат торта и бира и свика хората от екипа на Лепсвик и на Хари да се почерпят по повод успешната работа.

Седнал в залата, Хари гледаше чинията с твърде голямото парче торта, която някой бе оставил върху коленете му. Чу речта на Хаген, последвана от смях и ръкопляскане. Докато минаваше покрай него, един от колегите го потупа по гърба. Иначе никой не го закачаше. Около него всички обсъждаха разпалено случилото се:

— Проклетникът се оказва пълен нещастник. Щом е разбрал, че ще го пипнем, го е хванало шубето...

— Преметна ни.

— Нас ли? Да не намекваш, че вие от екипа на Лепсвик...

— Ако го бяхме заловили жив, съдът щеше да го обяви за невменяем и...

— ... да се радваме: нямахме нито едно конкретно доказателство, само улики.

Гласът на Еспен Лепсвик се извиси над останалите:

— Колеги, моля за малко тишина! Решихме единодушно да се съберем в бар „Фенрис“ в осем и да се напием. Смятайте го за заповед. Ясно?

Последваха въодушевени възгласи.

Хари остави чинията с тортата и стана. Някой докосна рамото му.

— Проверих — докладва Холм. — Ветлесен е бил десняк.

Чу се съскането на въглеродна киселина от отворена бутилка бира. Подпийнал, Скаре се приближи и прегърна Холм:

— Има приказка, че десняците живеели по-дълго от леваците. Да, ама не важи за Ветлесен. Ха-ха!

Скаре се отдалечи да сподели хрумването си с други колеги, а Холм погледна въпросително Хари.

— Тръгваш ли си?

— Ще се поразходя. Може да се видим във „Фенрис“.

Хари стигна до вратата, но Хаген го хвана за лакътя.

— Изчакай още малко — прошепна той. — Началникът на Главното управление ще слезе да каже няколко думи.

Хари изгледа шефа си. Явно погледът му бе достатъчно красноречив, защото Хаген веднага пусна ръката му като опарен.

— Само ще отскоча до тоалетната — излъга Хари.

Хаген се усмихна и кимна.

Хари си взе якето от кабинета и бавно слезе по стълбите. Излезе от сградата и тръгна надолу към улица „Грьонланслайре“. Из въздуха танцуваха рехави снежинки, на възвишението Екеберг блещукаха светлини, като далечна песен на кит се чуваше воят на сирена. Двама пакистанци, съдържатели на съседни магазини, се караха на висок глас, докато снегът се стелеше върху портокалите по щандовете им. На площад „Грьонлан“ пиян мъж се олюляваше заплашително и пееше моряшка песен. Хари усещаше във въздуха невидимото присъствие на нощните нашественици и се питаше дали е безопасно да се скита по улиците в късния час. Господи, как обожаваше този град!

— Ама ти тук ли си? — изненада се Ели Квале.

Трюгве четеше списание, седнал на кухненската маса.

От радиото се чуваше тих говор. Тя се канеше да го пита защо не е при баща си във всекидневната, но съобрази, че в решението му да поседи при майка си няма нищо странно. Поне теоретически. Ели си наля кафе и се разположи мълчаливо на другия стол. Колко хубав ѝ се стори синът ѝ. Преди раждането му си мислеше, че ще го намира отблъскващ, но сгреши.

— В Норвегия мъжете вече не представляват пречка жените да се развиват в професионален аспект — обясняваше гласът по радиото. — Сега проблемът е друг: фирмите полагат неимоверни усилия, за да спазят залегналия в закона задължителен баланс между мъже и жени в

персонала, но се сблъскват с хроничното нежелание на повечето представителки на нежния пол да заемат пост, където има риск да оспорят професионалната им компетентност и да ги подложат на критика, без да имат зад кого да се скрият. Съвременните жени все повече заприличват на хлапета, които принуждават с рев родителите си да им купят от зеления сладолед с шамфъстък, а после не искат да го изядат.

— Изключително неприятна тенденция — обади се събеседникът в студиото. — Крайно време е дамите да поемат отговорност и да покажат малко кураж.

„Да — помисли си Ели. — Крайно време е, наистина.“

— Днес ходих до магазина и там ме заговориха — сподели Трюгве.

— Ами? — Ели усети как сърцето ѝ се качи в гърлото.

— Попитаха ме дали съм ваш син — твой и на татко.

— А, така ли — уж небрежно подхвърли Ели. Зави ѝ се свят. —

И ти какво отговори?

— Как какво? — Трюгве вдигна очи от списанието. — Отговорих „да“, разбира се.

— И как изглеждаше този мъж?

— Добре ли си, мамо?

— Защо?

— Виждаш ми се пребледняла.

— Нищо ми няма, слънце. Как изглеждаше мъжът, казваш?

— Не споменах, че е бил мъж, нали?

Трюгве отново се задълбочи в списанието. Ели стана и изключи радиото, където женски глас благодареше на министъра на икономиката и на Арве Стъоп за задълбочения анализ.

Ели се загледа как в мрака няколко снежинки се лутат наляво-надясно, без посока и сякаш неподвластни на гравитацията и на собствената си воля. Просто щяха да се приземят, където ги изпрати случайността. А после щяха да се разтопят и да изчезнат. В това имаше нещо успокоително.

Ели се изкашля.

— Какво има? — попита Трюгве.

— Нищо. Май съм настинала.

Привидно Хари скиташе безцелно из улиците в града. Едва когато се озова пред хотел „Леон“, си даде сметка, че всъщност е вървял нагам. Проститутките и наркопласъорите вече дебнеха наоколо. Настъпил бе час пик. Клиентите предпочитаха да си купят сексуални услуги и дрога преди полунощ.

Хари влезе в хотела. Изплашеното лице на Бьоре Хансен зад рецепцията му показва недвусмислено, че съдържателят го е познал.

— Ама нали имахме уговорка! — възропта пискливо Бьоре с шведския си акцент и избърса потното си чело.

Хари бе забелязал, че лицата на хората, които си изкарват хляба, възползвайки се от чуждото нещастие, неизменно са покрити с лъщяща пот, сякаш се мъчат да покрият липсата на съвест с мазен слой неискрен срам.

— Дай ми ключа за стаята на доктора — нареди Хари. — Не го чакай тази вечер.

Тапети в кафяви и оранжеви шарки, все едно взети от привиденията на наркоман, покриваха три от стените в хотелската стая, а четвъртата, откъм банята, беше боядисана с черно и изпъстрена със сиви пукнатини и петна от опадала мазилка. Двойното легло имаше вдлъбнатина в средата. Покривката върху него беше твърда, явно за да не пропуска вода и семенна течност, предположи Хари. Махна протритата хавлиена кърпа, метната върху стола до долната част на леглото, и седна. Докато слушаше нервното жужене на града, усети как кучетата се завръщат. Започнаха да лаят ожесточено, да дърпат веригите си, да викат: „Само едно малко питие, Хари, и ще те оставим на мира, ще млъкнем и ще се скрием.“ На Хари никак не му беше до смях, но въпреки това се разсмя. Демоните трябва да се предизвикват, а болката — да се превъзмогва. Хари запали цигара. Димът се изви на кълба към хартиения абажур.

С какви ли демони се бе борил Идар Ветлесен? Дали ги бе водил тук, за да си разчисти сметките с тях, или в хотелската стая по-скоро бе намирал покой? Вероятно Хари и колегите му щяха да открият отговора на някои от въпросите си, но не на всички. Както например и досега не бяха установили точно дали лудостта и злобата са две различни неща, или просто ние, хората, възприемаме като лудост деструктивните прояви, които са извън рамките на разбираемото за

нас. Проумяваме, да речем, защо определени хора пускат атомна бомба над град с невинни цивилни граждани, но недоумяваме защо някой би накълцал на парчета лондонска проститутка, сееща зараза и морален упадък.

Боже мой, как му се искаше да обърне едно питие! Само едно, колкото да притъпи остротата на болката, да направи изминалото денонощие по-поносимо в мислите си.

На вратата се почука.

— Да! — извика Хари и се стресна от звука на собствения си разгневен глас.

Вратата се отвори. Подаде се тъмнокожа жена. Хари огледа непознатата. Хубаво, волево лице, възкъсо яке, изпод което се подаваха паласките над стегнатите в кръста дънки.

— Доктор? — попита тя с ударение върху втората сричка, както говорят французите.

Хари поклати отрицателно глава. Тя го изгледа и си тръгна. След няколко секунди Хари скочи от стола и се втурна след нея. Жената тъкмо бе стигнала до края на коридора.

— Моля ви! — извика той на английски. — Моля ви, върнете се!

Тя спря. Колебаеше се.

Хари ѝ подаде двеста крони.

Жената влезе в стаята, седна на леглото и изслуша въпросите му с изумление. За злодея Доктор. За оргиите. За децата, които карал да му водят. След всеки въпрос тя клатеше глава с недоумение. Накрая попита Хари дали е полицай. Той кимна.

Тя смръщи вежди.

— Защо задава такива въпроси? — попита тя на развален английски. — Къде е Доктор?

— Доктор е убивал хора — поясни Хари.

— Това не може вярно — отсече тя, след като го изгледа недоверчиво.

— Защо?

— Защото Доктор хубав човек. Помага.

Хари я попита как точно им е помагал Доктор. Жената разказа, че всеки вторник и четвъртък идвал в тази стая с лекарската си чанта, преглеждал нея и приятелките ѝ, изпращал ги да дадат урина, вземал им кръвни проби и ги изследвал за всякакви венерически болести.

Давал лекарства на страдащите от често срещани заболявания, които се предават по полов път. Ако обаче някоя жена имала страшната болест, съвременната чума, я пращал в болницата. Доктор им помагал за всякакви неразположения.

Отказвал да им взема пари. В замяна искал само да не разказват на никого за тайната му практика в хотела, освен на колежките си на улицата. Случвало се жените да водят и болните си деца, но съдържателят не ги пускал.

Докато слушаше смаян и пушеше, Хари се питаше това ли е било изкуплението на Ветлесен; благородно дело в противовес на злото, плод на желанието му да постигне необходимия на всеки душевен баланс? Или постъпката му представляваше просто фон, върху който за пореден път изпъква порочната му природа? Говорело се, че и доктор Менгеле много обичал децата.

Езикът на Хари набъбваше неудържимо в устата му и заплашваше да го задуши, ако скоро не изпие нещо силно.

Жената млъкна. Сгъваше и разгъваше банкнотата.

— Доктор ще се върне ли? — попита тя.

Хари понечи да ѝ отговори, но надебелелият език му попречи. Мобилният телефон звънна и той вдигна.

— Да, моля.

— Хари? Обажда се Ула Паулсен. Помните ли ме?

Името не му говореше нищо, а и гласът звучеше прекалено младежки.

— От „Ен Ар Ко“ — напомни тя. — Поканих ви да участвате в „Шоуто на Бусе“.

Журналистката! Каква хитруша.

— Имате ли желание пак да ни гостувате в петък? Ще ни бъде интересно да ни разкажете за успеха със Снежния човек. Е, той наистина умря, но въпреки това го хванахте. Ще ни обясните какво става в главата на такъв човек, ако изобщо заслужава да се нарече така...

— Не — отвърна Хари.

— Моля?

— Не желая да участвам.

— Предлагам ви да гостувате в „Шоуто на Бусе“ — уточни Уда Паулсен с неподправено недоумение. — По националната телевизия.

— Не, благодаря.

— Изслушайте ме, Хари. Наистина ли за вас не представлява тръпка да...

Хари запрати мобилния си телефон в черната стена. Олющи се парче мазилка.

Стисна глава в шепите си, защото имаше чувството, че ще избухне. Трябва да пие нещо, каквото и да е. Вдигна очи. Жената си бе тръгнала.

Вероятно всичко това нямаше да се случи, ако в бар „Фенрис“ не сервираха алкохол. Ако Джим Бийм, застанал до плота зад бара, не обещавахе на Хари анестезия и амнистия с дрезгавия си пиянски глас: „Хари! Ела да си припомним доброто старо време, когато двамата с теб прогонвахме успешно страшните призраци и нощем спяхме спокойно.“

А може би всъщност беше неизбежно.

Хари не обърна внимание на колегите си в заведението, а и те сякаш не го забелязаха. Когато влезе в бара, издържан в крещящи цветове и с яркочервени плюшени мебели като в корабче за Дания, полицаите вече бяха на градус. Стояха прегърнати за раменете, викаха и пееха със Стиви Уондър, че се обаждат само за да кажат на любимата си „обичам те“, а от устата им лъхаше дъх на алкохол. Приличаха на футболни фенове, чийто любим отбор е спечелил купата. Уондър приключи песента си с уверението, че любовното обяснение идва от най-дълбокото кътче на сърцето му, а барманът постави пред Хари третото му питие. Първото го парализира и той започна да се задушаваше. „Сигурно така се чувстват отровените от карнадриоксид“, мина му през ума. Второто накара стомаха му да се свие болезнено. Организмът му обаче успя да се съвземе след първоначалния шок и усетил, че е получил онова, за което дълго е умолявал, му се отплати с тихо блаженство. Топлината се разля по цялото му тяло като музика за душата.

— Пиеш ли?

Катрине изникна изневиделица до него.

— Това ми е последното за тази вечер — отвърна Хари.

Езикът на Хари вече не му пречеше да говори. Напротив, стана гъвкав и подвижен. Алкохолът имаше свойството да подобрява артикулацията му. До определен момент хората изобщо не забелязваха, че е пиян. Затова все още имаше работа.

— Не е последното — възрази Катрине. — А първото.

— Това е от сентенциите на „Анонимните алкохолици“.

Хари я погледна. Наситеносини очи, фини ноздри, алени устни. Господи, каква красавица!

— Да не би да имаш проблеми с алкохола, Катрине Брат?

— Баща ми имаше.

— Мм. Затова ли не искаше да посетиш родителите си в Берген?

— Логиката е точно обратната: ако твой близък е болен, отиваш да го видиш.

— Не съм сигурен. Може би си преживяла нещастно детство.

— Така или иначе баща ми закъсна с опитите да съсипе щастието ми. Такава съм си по рождение.

— Каква? Нещастна?

— Да. А ти?

— И аз, разбира се — сви рамене той.

Катрине отпи от прозрачното си питие. Най-вероятно водка. Джинът има лек сивкав оттенък, знаеше от опит Хари.

— И на какво се дължи нещастиято ти, Хари?

Думите излязоха от устата му, преди да се е замислил:

— За жалост обичам жена, която отговаря на чувствата ми. Парадоксално, но факт.

— Бедничкият! — разсмя се Катрине. — Да не би по рождение да си бил уравновесен и безгрижен, а някой да ти е отнел душевния покой? Нима още от малък си поел по предназначен път?

Хари се взираше в златистокафявата течност в чашата си.

— Понякога и аз си задавам същите въпроси, но се старая да се разсейвам с други мисли.

— С какви например?

— Други.

— А случва ли се да мислиш за мен?

Някой я бутна и тя залитна към Хари. Мирисът на „Джим Бийм“ се смеси с парфюма ѝ.

— Не — отвърна той и пресуши чашата си.

После се вторачи пред себе си, към огледалната стена зад бутилките, където се виждаше, че Катрине Брат и Хари Хуле седят съвсем близо един до друг. Тя се наведе напред.

— Лъжеш.

Хари се обърна към нея. В погледа ѝ припламна смътна огнена искра като размитите в мъглата светлини от автомобил в насрещното платно. Ноздрите ѝ се разшириха. Дишането ѝ стана тежко. Хари усети аромата на лайм в чашата ѝ с водка.

— Обясни ми подробно какво ти се прави в момента, Хари — прошепна тя с дрезгав глас. — Този път не ме лъжи.

Хари се сети какво му беше казал Еспен Лепсвик за слуховете около интимния живот на Катрине Брат. Глупости, не се сети: през цялото време не му излизаше от ума. Пое си дъх.

— Добре. Аз съм обикновен мъж с обикновени потребности.

Тя отметна назад глава: така някои животни демонстрират подчинение. Хари вдигна чашата.

— Искам да пия.

Един от колегите залитна и блъсна Катрине. Със свободната си ръка Хари я хвана през кръста, за да не падне. По лицето ѝ се изписа болезнена гримаса.

— Извинявай. Стара контузия ли имаш? — попита той.

Тя се хвана за хълбока.

— Тренирам борба. Нищо сериозно. Извини ме.

Катрине започна да си проправя път в тълпата. Мъжете се обръщаха след нея. Тя тръгна към тоалетната и Хари я изгуби от очи. Погледът му случайно падна върху Лепсвик, който смутено извърна глава. Хари не можеше да остане повече тук. С Джим щяха да си намерят по-подходящо място за разговори. Плати и стана. На дъното на чашата бе останала златиста глътка, но Лепсвик и двама колеги го наблюдаваха отдалече. „Нужен е само малко самоконтрол“, помисли си Хари и понечи да тръгне, но краката му залепнаха за пода. Посегна към чашата, долепи я до устните си и жадно изля остатъка от уискито в гърлото си.

Студеният въздух навън охлади приятно парещата му кожа. Идеше му да разцелува този град.

След като се прибра, Хари направи опит да мастурбира в кухненската мивка, но му прилоша и повърна. Погледна календара, закачен на пирон над кухненските долапи. Преди две години Раquel му го бе подарила за Коледа. Над всеки месец от календара грееше по една снимка на тримата: Хари, Раquel и Олег. Точно толкова време прекараха заедно: една година. Ноември: Раquel и Олег му се усмихват на фона на пожълтели есенни листа и бледосиньо небе. Бледосиньо като роклята на Раquel на малките бели цветчета. На първата им среща тя се появи в тази рокля. Хари реши тази нощ да се издигне до това небе в съня си. Отвори шкафа под кухненския плот и събори с ръка празните бутилки от кока-кола. Беше я напъхал най-навътре: непокътнатата бутилка с „Джим Бийм“. Не можеше да поеме риска да се окаже без никакви запаси от спиртни напитки въкъщи дори когато от месеци не бе близнал алкохол, защото много добре знаеше на какво е способен, за да се сдобие, с каквото и да е питие, щом го налегне алкохолният глад.

Сякаш за да отложи неизбежното, Хари погали с ръка етикета. После отвори бутилката. Какво количество се смята за достатъчно? Червените следи от отровата във вътрешността на спринцовката, която Ветлесен бе използвал, доказваха, че е била пълна. Отрова с цвета на кошинила. „Обичам те, мила моя Кошинила.“ Хари си пое дъх и надигна бутилката. Усети как тялото му се напъга в очакване на предстоящия шок. И отпи. Жадно, отчаяно, като че ли с нетърпение да приключи възможно по-скоро с това неприятно занимание. След всяка глътка от гърлото му се изтръгваше звук, който напомняше ридание.

СЕДЕМНАЙСЕТА ГЛАВА

ДОБРИ НОВИНИ

Ден четиринайсети

Понеделник. Гюнар Хаген вървеше по коридора с енергични стъпки. От разобличаването на Снежния човек бяха изминали четири дни. Предвид успешното приключване на случая би трябвало тези дни да изминат приятно. И Хаген наистина приемаше непрекъснато поздравления, шефовете се усмихваха, в пресата валяха хвалебствия за работата на полицията, а от чуждестранни медии пристигаха искания за подробно комюнике с информация как е започнало цялото разследване, как е протекло и как е приключило. Но и неприятностите не закъсняха: човекът, запознат с всички подробности по разнищването на случая, изчезна. През последните четири дни никой не бе виждал или говорил с Хари Хуле. Причината беше повече от ясна. Колеги го засекли в бар „Фенрис“. От устата на Хаген не излезе нито дума за проявите на подчинения му старши инспектор, но слуховете стигнаха до началника на криминалната полиция и той повика Хаген в кабинета си още сутринта.

— Гюнар, това не може да продължава.

Хаген се опита да го убеди да не избързва със заключенията.

— Хари невинаги ми съобщава, когато работи извън кабинета си — помъчи се да го защити той. — Въпреки че открихме извършителя, разследващите имат още задачи.

— Гюнар, изтърпяхме достатъчно. Чашата преля — отсеке началникът на криминалната полиция.

— Турлайф, Хуле е най-способният ни следовател.

— И най-компрометиращият дейността ни. Нима искаш такъв човек да служи за пример на младите ни попълнения? Хуле е алкохолик. Всички колеги знаят, че се налива във „Фенрис“. От четири дни не се е вясвал на работа. Отнесем ли се снизходително към своеволията му, ще свалим летвата твърде ниско и вредните последствия, резултат от грешката ни, ще се окажат непоправими.

— Но чак да го уволним? Не може ли...

— Да му отправим предупреждение? Не, отдавна си е изчерпил лимита. Законите положения относно обществени служители, злоупотребяващи с алкохол, са пределно ясни и конкретни.

Именно този разговор отекваше в ушите на Хаген, когато почука отново на вратата и началникът на криминалната полиция му извика да влезе.

— Видели са го.

— Кого?

— Хуле. Ли ми се обади да ми каже, че го видяла да пристига в кабинета си.

— В такъв случай — началникът на криминалната полиция стана — предлагам незабавно да проведем сериозния разговор с него.

Двамата тръгнаха по коридорите на шестия етаж. Полицайте, сякаш надушили предстоящото събитие в колектива, подаваха любопитно глави от откренатите врати и проследяваха с поглед двамата началници, крачещи рамо до рамо с навъсени, непроницаеми лица. Те спряха пред кабинет 616. Хаген си пое дълбоко дъх.

— Турлайф... — подхвана той, но началникът на криминалната полиция дръпна рязко вратата.

Двамата мъже се стъписаха и не посмяха да прекрачат прага.

— Мили боже — прошепна началникът на криминалната полиция.

Зад бюрото с клюмнала глава, по тениска седеше Хари Хуле. Бе пристегнал ръката си с гумен маркуч, а над него стърчеше забита във вената му спринцовка с прозрачно съдържание. Дори от вратата двамата му началници забелязаха ясните червени следи от многократно убождане е игли по млечнобялата кожа на старши инспектора.

— Какви, по дяволите, ги вършиш, човече? — просъска шефът на криминалната полиция, избута Хаген в кабинета, влезе след него и затръшна вратата зад гърба си.

Хари вдигна отпуснатата си глава и ги изгледа разсеяно. Хаген забеляза, че старши инспекторът държи хронометър. Изведнъж Хари дръпна спринцовката от ръката си, провери останалото съдържание, захвърли я и отбеляза нещо върху листа на бюрото си.

— Т... това всъщност улеснява до голяма степен задачата ни — заекна началникът на криминалната полиция. — Имаме лоши новини.

— Не вие — възрази Хари, — аз имам лоши новини, господа. — Откъсна малко памук от плика пред себе си и го притисна към мястото, където си бе поставил инжекцията. — Няма как Идар Ветлесен да се е самоубил. Вероятно си давате сметка какво означава това?

Гюнар Хаген изпита неуместното желание да прихне. Цялата ситуация му се струваше крайно абсурдна и мозъкът му не можеше да реагира адекватно. По лицето на началника на криминалната полиция се досети, че и той е като попарен от чутото.

Хари погледна часовника си и стана.

— Елате да поговорим в съвещателната зала след един час и ще разберете какво имам предвид — обеща той. — Дотогава се налага да свърша още някои неща.

Старши инспекторът се втурна към вратата под смаяния поглед на двамата началници и излезе в коридора. Стъпките му заглъхнаха.

След час и четири минути Гюнар Хаген, началникът на криминалната полиция и началникът на Главното управление влязоха в притихналата зала К1, която се пръскаше по шевовете. Работещите и в двата екипа — на Лепсвик и на Хуле — слушаха съсредоточено гласа на Хари. Началниците застанаха в дъното на помещението. На екрана видяха прожектирана снимка на трупа на Идар Ветлесен, както го бяха намерили в залата за кърлинг.

— И сами виждате, че Ветлесен държи спринцовка в дясната си ръка — обясняваше Хари. — Съвсем естествено, защото е бил десняк. Озадачиха ме обаче ботушите му. Погледнете.

Следващата снимка показваше ботушите на Ветлесен в едър план.

— Те са единственото веществено доказателство, с което разполагаме. Но и то стига. Защото отпечатъкът от тях съвпада със следите, иззети от снега в Сулихьогда. Погледнете обаче връзките им. — Хуле посочи с показалка. — Вчера направих експеримент с моите ботуши. За да се получи възел като на Ветлесен, трябваше да вържа връзките на обратно. Така бих ги връзвал, ако бях левак. Другият начин да направя същия възел беше да застана пред ботуша, без да съм го обул, тоест така мога да вържа чужди обувки.

Из залата премина тревожен шепот.

— Аз съм десняк — обади се Еспен Лепсвик, — а си връзвам връзките по начина, по който са вързани ботушите на Ветлесен.

— Може би си прав и теорията ми е пълна глупост, но така или иначе разсъжденията ми будят известно... — Хуле сякаш не бързаше да изрече думата, преди да се наслади до насита на вкуса ѝ: — ... безпокойство. И човек като мен започва да си задава разни въпроси. Дали тези ботуши наистина са на Идар Ветлесен? Отдалеч личи, че са евтина марка. Вчера се отбих в дома му и майка му ми показва колекцията му от скъпи, лъскави обувки. Помислих си: сигурно и той като всички нас понякога си е позволявал да ги изхлузва, без да развързва връзките... И в резултат от проверката ми твърдя съвсем отговорно... — Хуле внимателно почука с показалката по изображението, — че Идар Ветлесен не си е връзвал връзките по този начин.

Хаген погледна крадешком началника на криминалната полиция, който слушаше намръщен.

— Тогава логично възниква въпросът: ами ако някой му е обул същия чифт ботуши, каквито е носил убиецът в Сулихьогда? Мотивът е повече от ясен: за да си помислим, че Идар Ветлесен е Снежния човек.

— Връзки за обувки и чифт евтини ботуши? — извика пренебрежително старши инспектор от екипа на Лепсвик. — Имаме доказателства, че Ветлесен е бил педофил. Познавал е двете изчезнали жени от Осло и открихме следи от него на местопрестъплението. А ти ни занимаваш с разни спекулации.

Високият полицаи наведе късо подстриганата си глава.

— Донякъде си прав. Дойде ред и на неопровержимите факти в подкрепа на теорията ми. По всичко личи, че Идар Ветлесен се е самоубил, инжектирайки във вената си карнадриоксид с помощта на тънка игла. Според доклада от аутопсията стойностите в кръвта на мъртвия са много високи и показват наличието на двайсет милилитра от отровата. Остатъците от червената течност по стените на спринцовката потвърждават това заключение: била е пълна догоре. Както знаете, карнадриоксидът оказва парализиращо действие и дори съвсем малки дози от него водят до летален изход, защото блокират мигновено работата на сърцето и на дихателните органи. По думите на

съдебния лекар, ако се инжектира направо в кръвоносен съд, какъвто е случаят при Ветлесен, отровата предизвиква смърт за не повече от три секунди. Ето това вече звучи смущаващо. — Хуле размаха лист, където бе записал някакви цифри с молив. — Направих следния експеримент: купих същата спринцовка с тънка игла и си инжектирах физиологичен разтвор: консистенцията му е същата като на карнадриоксида, защото всички инжекционни разтвори съдържат поне деветдесет и пет процента вода. Записах резултатите. Колкото и силно да натискам буталото на спринцовката, тънката игла не ми позволява да инжектирам двацет милилитра за по-малко от осем секунди. Следователно...

Старши инспекторът изчака малко, сякаш за да се увери, че изводът от думите му неизбежно ще изплува в главите на колегите му, и продължи:

— Ветлесен е бил мъртъв още преди да инжектира една трета от съдържанието на спринцовката. Накратко, няма как собственооръчно да е вкарал цялата течност в кръвоносната си система. Не и без чужда помощ.

Хаген преглътна. Денят беше на път да надмине и най-кошмарните му очаквания.

След края на срещата Хаген забеляза как началникът на Главното управление прошепна нещо на началника на криминалната полиция. Той пък веднага се наведе към Хаген:

— Хуле да доведе екипа си в кабинета ми. И кажи на Лепсвик и хората му да си държат езика зад зъбите. От полицията не бива да изтича дори думичка за новите ни подозрения. Разбрано?

И още как. Само след пет минути се събраха в просторния, но лишен от уют кабинет на началника.

Катрине Брат влезе последна и затвори вратата. Хари Хуле се бе разположил небрежно на един стол, а изтегнатите му напред крака стигаха чак до бюрото на началника.

— Ще бъда кратък — обеща началникът и прокара ръка по лицето си, сякаш за да изтрие онова, което вижда: разследващ екип, отново върнал се на стартова позиция. — Имаш ли добри новини, Хуле? Поне малко да подсладиш горчивия факт, че по време на

мистериозното ти изчезване разтръбихме из пресата новината за смъртта на Снежния човек, разобличен в резултат от неуморните ни усилия.

— Вероятно Идар Ветлесен е узнал нещо важно за убийството на Силвия Утершен и за изчезването на Бирте Бекер и понеже разговаряхме с него, Снежния човек се е изплашил да не се доберем до подробности и е решил да се предпази от риска да го разкрием. Ако предположенията ми отговарят на истината, не сте излъгали журналистите, шефе: Ветлесен наистина е умрял в резултат от неуморните ни усилия.

По бузите на началника избиха трескави петна:

— Под „добри новини“ разбирам нещо много по-различно, Хуле.

— Единствената новина, с която мога да ви зарадвам, е, че положението е критично. Иначе Снежния човек не би си направил труда да инсценира самоубийството на Ветлесен. Така той го уличава в убийствата. Снежния човек се надява да преустановим разследването, мислейки, че сме открили виновника. Накратко: чувства се притиснат до стената. Само тогава хладнокръвни психопати като него допускат грешки. Вероятно поведението му означава и кратка пауза в кървавите му престъпления.

— Това ли прогнозираш, Хуле? — Началникът на криминалната полиция всмука замислено въздух между зъбите си. — Или по-скоро се надяваш да стане така?

— Какво да ви кажа, шефе... — Хари се почеса по коляното през дупката на дънките си. — Вие поискахте добри новини.

Хаген простена отчаяно. Погледна към прозореца. По небето се носеха тъмни облаци. Синоптиците обещаваха сняг.

Филип Бекер погледна Юнас: седнал върху пода във всекидневната, малкият се вираше упорито в телевизионния екран. Откакто Бирте изчезна, момчето прекарваше така всеки следобед. Все едно телевизорът представляваше прозорец към по-хубав свят, където, ако се вира достатъчно внимателно, малкият ще открие майка си.

— Юнас.

Момчето вдигна послушно глава, но в погледа му се четеше безразличие. Забелязвайки ножа в ръката на баща си, лицето му

замръзна от ужас.

— Ще ме режеш ли? — попита Юнас.

Физиономията и тънкият му глас за малко да разсмеят Филип Бекер. Светлината от лампата над ниската масичка проблесна в стоманеното острие. Бекер бе купил ножа от железарски магазин в търговски център „Стуру“, след като беше звъннал на Идар Ветлесен.

— Само малко, Юнас. Само малко.

И посегна към момчето.

ОСЕМНАЙСЕТА ГЛАВА

ИЗГЛЕД

Ден петнайсети

В два часа Камила Лосиус се прибираще от тренировка. Както обикновено, отиде да спортува в „Колизеум Парк“. Не защото фитнес уредите там се различават от тези в залата на метри от къщата им в квартал „Твайта“, а защото хората в „Колизеум“ бяха от нейната прослойка: живееха в западната част на Осло. Уговорката да се преместят в „Твайта“ фигурираше в предбрачния договор с Ерик. И Камила трябваше да погледне цялостната картинка.

Тя зави по улицата, където живееха. У съседите светеше. Беше се запознала с тях, но никога не си бяха говорили. Те принадлежаха към прослойката на Ерик. Камила намали. Само тяхната къща имаше електрическа врата на гаража. Ерик много държеше на тези неща. На нея ѝ беше все едно. Натисна дистанционното, вратата се вдигна, тя настъпи съединителя и колата влезе в гаража. Колата на Ерик още я нямаше: той, естествено, беше на работа. Камила взе сака със спортния си екип и чантата с продукти от „ИКА“ от съседната седалка и преди да слезе, по навик се огледа в огледалото за обратно виждане. Приятелките ѝ казваха, че изглежда много добре. „Още нямаш трийсет, а разполагаш с къща, собствен автомобил и вила в покрайнините на Ница“, хвалеха я те. После бързаха да попитат какво е да живееш в източните части на Осло и как родителите ѝ се справят след фалита. Странно защо мозъците им автоматично правеха връзка между двете неща.

В огледалото Камила виждаше, че приятелките ѝ са прави: изглеждаше чудесно. Сякаш мерна някакво движение зад колата. Сигурно гаражната врата, докато се спуска. Слезе от колата и започна да търси ключа за вратата между гаража и всекидневната. Изведнъж обаче се сети, че е оставила мобилния си телефон в поставката за хендс фри в колата.

Камила се обърна и нададе вик.

Мъжът навярно бе стоял зад нея. Тя отстъпи изплашена и вдигна ръка пред устата си. Понечи да се извини с усмивка — не беше сбъркала никъде, просто мъжът изглеждаше съвсем безобиден, — но пистолетът в ръката му я спря. Сочеше право към нея. Заприлича ѝ на играчка.

— Казвам се Филип Бекер — представи се той. — Позвъних на вратата. Никой не ми отвори.

— Какво искате? — попита тя, като се мъчеше да контролира треперенето на гласа си, защото инстинктът за самосъхранение ѝ подсказваше, че не бива да издава страха си. — За какво става дума?

— За кръшкане — усмихна се той.

Хари погледна мълчаливо Хаген, който бе прекъснал оперативката на екипа в кабинета му, за да напомни от името на началника на криминалната полиция колко наложително е „теорията“, че Ветлесен е починал от насилствена смърт, да се пази в пълна тайна. Забрани на разследващите да я споделят дори със своите съпрузи и партньори. Хаген изчака Хари да го погледне и заключи:

— Това беше всичко.

После побърза да излезе.

— Продължавай — обърна се Хари към Бьорн Холм.

Преди влизането на Хаген Холм докладваше какви следи е открил в клуба по кърлинг. Или по-точно: какви следи липсват.

— Тъкмо бяхме започнали огледа и изземването на проби, когато се установи, че се е самоубил. Затова не обезопасихме мястото, а играчите подновиха заниманията си и ако е имало следи, те вече са замърсени. Преди обяд се отбих да огледам залата, но за съжаление няма как да върнем времето назад.

— Мм — кимна Хари. — Катрине?

Тя погледна записките си.

— Според теорията ти Ветлесен и убиецът са се срещнали в клуба по кърлинг. Следователно са имали уговорена среща, най-вероятно по телефона. Затова ми възложи да проверя какви разговори е провел Ветлесен.

— Точно така — отвърна Хари, като едва сподави прозявката си.

Тя прелисти нататък.

— От „Теленур“ ми предоставиха списък с разговорите, които е провел по мобилния и по стационарния телефон в кабинета си. Занесох ги в дома на Боргхил да ги прегледаме заедно.

— В дома ѝ? — изненада се Скаре.

— Ами да. Вече е безработна. Тя ми каза, че през последните два дни в кабинета са идвали само пациенти. Направихме списък с имената им.

Извади го от папката си и го сложи върху масата.

— Както и предполагах, Боргхил познава в подробности контактите на Ветлесен и в личен, и в професионален план. Фактически тя ми помогна да идентифицирам всички лица от списъка с телефонните разговори. Ето още два списъка: единия с имената на хората, с които се е виждал по работа, а другия — с имената на приятелите му. Срещу всяко има фигурира телефонен номер, час и дата на разговора, както и уточнение дали повикването е било входящо, или изходящо за телефона на Ветлесен и каква е била продължителността на разговора.

Тримата ѝ колеги се надвесиха над списъците. Пръстите на Катрине случайно докоснаха ръката на Хари. Той не забеляза признаци на смущение у нея. Вероятно само бе сънувал, че тя му отправя неприлично предложение във „Фенрис“. Обаче се съмняваше да е така: когато беше пиян, Хари не сънуваше. Точно затова пиеше. Ала на сутринта изненадващо се бе събудил с мисъл, родила се някъде между методичното пресушаване на бутилката с уиски и безмилостното събуждане. Мисълта за кошинилата и за пълната спринцовка на Ветлесен. Именно това хрумване го бе спасило от натрапчивото желание да се втурне към „Винмонополе“ на улица „Тересе“, защото ангажира цялото му внимание и Хари отново се потопи в работата си. Клин клин избива.

— Чий е този номер? — попита Хари.

— Кой? — Катрине се наведе над него.

Хари посочи с пръст номер от списъка с личните контакти.

— Защо точно той привлече вниманието ти? — любопитства Катрине.

— Защото повикването от този номер е входящо. Най-логично е да предположим, че тъй като убиецът е режисирал самоубийството, именно той е потърсил Ветлесен, а не обратното.

Катрине потърси номера в списъка с имената.

— Ще те разочаровам. Номерът фигурира и в двата списъка. Бил е и пациент на доктора.

— Все отнякъде трябва да започнем. Как се казва? Жена или мъж?

— Определено мъж — усмихна се Катрине.

— Какво намекваш?

— Не просто мъж, а мъжкар. Мачо. Арве Стъоп.

— Арве Стъоп ли каза? — извика Холм. — Онзи Арве Стъоп?

— Искам го начело на списъка с лицата, които ще посетим — отсече Хари.

Съставиха списъка: съдържаше седмина души, като не успяха да идентифицират само един: някой се бе обадил на Идар Ветлесен от уличен телефон в търговски център „Стуру“ в деня на смъртта му.

— Знаем кога са разговаряли — разсъждаваше Хари. — Дали телефонната кабина е снабдена с камера за видео наблюдение?

— Не ми се вярва — отвърна Скаре. — Но на всички входове към търговския център са монтирани камери. Ще поискам записите от охранителната фирма.

— Провери всички лица половин час преди началото, по време и половин час след края на разговора.

— Трудна работа — въздъхна Скаре.

— Познай кого трябва да помолиш за помощ.

— Беате Льон — отгатна Холм.

— Точно така. Предай й много поздрави.

Холм кимна, а Хари го обзеха угризения. Телефонът ма Скаре звънна с мелодията на „There She Goes“ на английската рок банда „Дъ Ла'с“.

— От Отдела за издирване на изчезнали лица — осведоми колегите си Скаре и вдигна.

Те го наблюдаваха, докато разговаряше. Хари се чувстваше виновен, задето от месеци избягваше да се обади на Беате. Не бе я виждал от лятото. Тогава я посети в болницата след раждането. Хари знаеше, че тя не го вини за кончината на Халвуршен по време на служба. И въпреки това му дойде в повече да види детето, което покойният му колега така и не успя да зърне. Беате грешеше: Хари можеше и трябваше да спаси Халвуршен.

Скаре затвори.

— Мъж от квартал „Твайта“ е подал сигнал, че съпругата му е в неизвестност. Камила Лосиус, двацет и девет годишна, омъжена, без деца. Минали са само няколко часа, но съпругът ѝ се обезпокои, защото намерил пълна пазарска чанта върху кухненския плот, а продуктите не били сложени в хладилника. Мобилният ѝ телефон бил оставен в колата, а според мъжа ѝ тя непрекъснато го носела със себе си. Съседката пък забелязала как някакъв мъж се промъквал покрай гаража и дебнел. Съпругът на изчезналата не може да прецени дали от дома им липсват тоалетни принадлежности и пътнически чанти. Явно хора като него — с вили в покрайнините на Ница — изобщо не са в състояние да забележат, когато нещо от многобройните им вещи изчезне.

— Мм — кимна Хари. — Какво смятат близките ѝ?

— Че ще се появи. Искаха да съобщят само за всеки случай.

— Добре. Да продължаваме.

Повече никой не коментира новия сигнал за изчезналата жена по време на срещата, но Хари усещаше, че тревогата витае във въздуха като след далечен гръм от облаци, които може би — а може би не — се носят насам. След като разпредели имената от списъка между колегите си, Хари приключи оперативката и екипът се разотиде.

Останал сам, той се приближи до прозореца и погледна надолу към парка. С всеки изминал ден мракът прииждаше все по-рано. Замисли се за майката на Идар Ветлесен. Когато се отби при нея, ѝ разказа, че вечер синът ѝ преглеждал и лекувал безплатно проститутки от Африка. За първи път, откакто се познаваха, старицата свали маската на безразличието си и изпадна в яростен пристъп. „Не е вярно! — изкрещя тя. — Моят син никога не е помагал на негърски курви!“ Навярно понякога лъжата бе за предпочитане. Хари се сети какво бе казал вчера на началника на криминалната полиция: засега Снежния човек е решил да прекрати кръвопролитията.

В тъмнината навън Хари виждаше само бегло фигурата точно под прозореца си. Учителките от детските градини често водеха децата в парка, особено ако има сняг като днес. Сутринта, когато дойде на работа и го забеляза, Хари се постара да си внуши, че големият, сивобял снежен човек е дело на децата.

Над офисите на списание „Либерал“ на пристана Акер Брюге се намираха най-скъпите двеста и трийсет квадратни метра частна собственост в Осло, включващи изглед към фиорда, към крепостта „Акершхюс“ и градчето Песудтанген. Площта принадлежеше на Арве Стъоп — собственик и редактор на „Либерал“. Или просто Арве, както пишеше на табелката на вратата му. Хари позвъни. Стълбището беше издържано във функционален и минималистичен стил, но от двете страни на дъбовата врата стояха ръчно изрисувани кашпи. Хари се улови, че пресмята каква ли би била чистата печалба, ако отмъкне една от тях. Най-сетне отвътре се чуха гласове. Единият — тънък и звънлив, другият — дълбок и спокоен. Вратата се отвори. Женският смях огласи коридора. Изпод бялата ѝ кожена шапка — сигурно от изкуствена кожа, предположи Хари, — се разстилаше дълга руса коса.

— Нямам търпение! — извика тя, обърна се и чак тогава забеляза Хари. — Здравейте — поздрави неутрално, но после го позна и възкликна въодушевено: — Ама това сте ние!

— Здравейте.

— Как сте? — попита жената.

По изражението ѝ пролича, че се бе сетила как приключи последният им разговор: в стаята на хотел „Леон“.

— Значи с Уда се познавате? — изненада се Арве Стъоп, застанал в антрето със скръстени ръце.

Беше бос, облечен в тениска с дискретно отпечатана емблема на Луи Вютон и зелен ленен панталон, който би стоял женствено на всеки друг мъж, но не и на Арве Стъоп — висок, с широки рамене като Хари. Кандидат за президентския пост в Америка би убил за лице като неговото: волева брадичка, сини, по момчешки закачливи очи, обрамчени от мимически бръчици, и гъста, прошарена коса.

— Виждали сме се веднъж — отвърна Хари. — Участвах и „Шоуто на Бусе“.

— Трябва да вървя — обяви Уда, изпрати им по една въздушна целувка и се завтече по стълбите.

Стъпките ѝ отекваха гръмко — сякаш бягаше, за да спаси живота си.

— Да си призная, и ние току-що обсъждахме същото токшоу. — Стъоп покани Хари да влезе и стисна ръката му. — Проявленията на

желанието ми за телевизионни изяви започват да стават достойни за презрение. Този път дори не попитах на каква тема ще разговаряме в студиото. Веднага се съгласих да участвам. Уда дойде да проучи положението. Е, вие и без това знаете вече как работят.

— Мен ме поканиха по телефона, не са идвали в дома ми — уточни Хари.

Още усещаше топлината от десницата на Стъоп по дланта си.

— Когато ми се обадохте днес, звучахте много сериозно, Хуле. С какво може да ви помогне един нищо и никакъв журналист като мен?

— Искам да поговорим за вашия личен лекар и съотборник по кърлинг Идар Ветлесен.

— Аха, за него ли! Разбира се. Влезте, моля.

Хари си събу ботушите и последва Стъоп по коридора. Домакинът го покани в стая, две стъпала по-ниска от останалата част на апартамента. И повърхностен поглед бе достатъчен човек да се досети откъде Идар е почерпил вдъхновение за чакалнята си. Лунната светлина блещукаше във фиорда под прозорците му.

— Значи в момента провеждате разследване априори? — попита Стъоп и се отпусна върху най-малката мебел в хола си: стол със съвсем обикновена форма.

— Моля? — Хари се настани на дивана.

— Вземате резултата от събитията като отправна точка и се връщате назад, за да разберете какво всъщност се е случило.

— Това ли означава „априори“?

— На кого му пука? Просто ми харесва как звучи латинският.

— Мм. И какво мислите за отправната ни точка? Вярвате ли, че убиецът е Ветлесен?

— Мен ли питате? — засмя се Стъоп. — Аз не вярвам в нищо. Професията ми го изисква. Започне ли някоя идея да придобива статут на всепризната истина, веднага се намесвам и започвам да търся аргументи за опровергаването ѝ. Нали това е същността на либерализма.

— А в този конкретен случай?

— Ами... Не мога да си представя, че Ветлесен е имал мотив да навреди на изчезналите жени. Лудостта му не излиза извън границите на общоприетото.

— Значи не вярвате във вината му?

— Да опровергаваш твърдението, че земята е кръгла, и да твърдиш, че е плоска, са две различни неща. Сигурно разполагате с доказателства за вината на Ветлесен. Да ви предложи питие? Кафе?

— Няма да откажа чаша кафе.

— Пошегувах се — усмихна се Стъоп. — Имам само вода и вино. А, не, и ябълков сайдер от квартал „Абедиенген“. Непременно ще го опитате, независимо дали искате, или не.

Стъоп се изгуби в кухнята. Хари стана и огледа помещението.

— Жилището ви си го бива, Стъоп — отбеляза той.

— Всъщност се състои от три апартамента — извика редакторът от кухнята. — Единият е бил на преуспял собственик на корабно дружество, който се обесил от скука горе-долу на мястото, където седите в момента. Втория апартамент — кухнята е част от него — купих от брокер на ценни книжа, когото тикнали зад решетките, защото търгувал с вътрешна информация. В затвора станал вярващ. Дарил всичките пари от продажбата на апартамента си на проповедник от мисионерска организация, действаща на територията на страната. Впрочем, и това негово дело може да се разглежда като вътрешна сделка, ако ме разбирате. Освен това наскоро ми казаха, че се чувствал много по-щастлив от преди. Какво лошо?

Стъоп се върна в стаята с две чаши с бледожълто съдържание. Подаде едната на Хари.

— Третият апартамент беше собственост на водопроводчик от квартал „Йостеншо“. Когато започнали да проектират пристана Акер Брюге, решил, че иска да живее тук. Вероятно от малък е мечтал да се изкачи по социалната стълбица и да се причисли към богатите и изисканите. След десет години неуморен труд и укриване на доходи, придобити, като непрекъснато дерял кожата на клиентите си и правел големи икономии, наистина си купил жилището, но не му останали пари за носачи. Затова събрал неколцина приятели и се заели да пренасят. Водопроводчикът имал четиристотинкилограмов сейф: вероятно там трупал необложените си с данъци пари. Заедно с приятелите си успял да качи сейфа до площадката пред апартамента си. До заветната цел им оставали едва осемнайсет стъпала, ала ненадейно сейфът се хлъзнал, затиснал водопроводчика, счупил му гърба и го оставил парализиран за цял живот. Днес клетникът живее в дом за инвалиди с изглед към езерото в Йостешо — там, откъдето е

произлязъл. — Стъоп застана до прозореца, отпи от чашата си и се загледа замислено във фиорда. — Е, не е море, но поне човекът има изглед.

— Мм. Интересуват ме отношенията ви с Идар Ветлесен.

Стъоп се завъртя на пети с ловко театрално движение на двайсетгодишен.

— Отношения? Доста силно казано. Ветлесен беше личният ми лекар. От време на време играехме заедно кърлинг. По-точно: аз и останалите на пистата играехме, а заниманията на Ветлесен могат в най-добрия случай да се нарекат бутане на камъни и почистване на леда. — Стъоп махна пренебрежително с ръка. — Да, да. Знам, че е мъртъв, но такава е истината.

Хари остави чашата си върху масата, без да отпие.

— На какви теми разговаряхте?

— Предимно за тялото ми.

— Нима?

— За бога, към него се обръщах при здравословни проблеми.

— И сте искали да нанесете някакви корекция на тялото си?

— Не — Арве Стъоп се разсмя искрено. — Никога не съм изпитвал такава необходимост. Знам, че Идар извършваше пластични операции, липосукции и всякакви подобни абсурдни интервенции, но лично аз предпочитам да взема превантивни мерки, вместо да прибягвам до поправки, след като пораженията са налице. Спортувам, старши инспекторе. Хареса ли ви ябълковият сайдер?

— Вътре има алкохол.

— Ами? — удиви се Стъоп и огледа внимателно чашата си. — Никога не би ми хрумнало.

— За кои части от тялото си разговаряхте с Ветлесен?

— За лакътя ми. Имам лакът на тенисист, който ме мъчи, докато играя кърлинг. Той ми предписа болкоуспокояващи. Каза да ги пия преди тренировка, защото предотвратявали възпаления. Идиот. Послушах го и знаете ли какво ставаше всеки път? Претоварвах мускулите си. Вече не се налага да предупреждавам потенциални пациенти на Ветлесен да не се преглеждат при него, защото той е мъртъв, но държа да отбележа, че човек не бива да пие хапчета против болка. Болката е нещо полезно. Без нея не бихме оцелели. Трябва да сме ѝ благодарни, а не да я потискаме.

— Нима?

Стъоп потупа с показалец по стъклото на прозореца, достатъчно дебело да не пропуска никакви шумове отвън.

— Ако питате мен, изгледът към океана е нещо незаменимо. Вие как мислите, Хуле?

— От моето жилище не се открива никакъв изглед.

— Така ли? А трябва. Погледът отвисоко осигурява по-добра видимост.

— Като отворихте дума за обзор, „Теленур“ ни предостави списък с телефонните разговори на Ветлесен от последните няколко дни. За какво разговаряхте с него в деня преди смъртта му?

Стъоп прикова въпросително поглед в Хари, отметна глава назад и пресуши чашата с ябълковия сайдер. После си пое дъх — дълбоко, със задоволство.

— Вече съм забравил за какво сме си говорили с него. Вероятно за нещо, свързано с лакти.

Веднъж Сабото бе обяснил на Хари, че покерджиите, които разчитат на интуицията си, за да разпознаят нечий блъф, със сигурност губят. Да, лъжата има външни проявления у всеки човек, но никога няма да успееш да разобличиш опитния блъфьор, ако не се научиш съвсем рационално и системно да проучваш как се отразява лъжата върху лицето на всеки твой съперник. Хари беше склонен да приеме теорията на Сабото. В момента той знаеше, че Стъоп лъже, но не съдеше нито по изражението, нито по гласа, нито по езика на тялото му.

— Къде бяхте между четири и осем часа в деня, когато Ветлесен почина? — попита Хари.

— Я чакайте малко! — Стъоп повдигна вежда. — Да не би в този случай да има нещо, което аз или читателите ми бихме искали да узнаем?

— Къде бяхте?

— От думите ви разбирам, че не сте хванали Снежния човек. Така ли е?

— Ще ви помоля да оставите на мен да задавам въпросите, Стъоп.

— Тогава бях заедно с...

Арве млъкна. Внезапно на лицето му грейна широка усмивка:

— Я чакайте малко. Да не би да намекувате, че имам нещо общо със смъртта на Ветлесен? Да ви отговоря означава да приема за вярно съждението, съдържащо се във въпроса ви, и косвено да потвърдя съмненията ви.

— Не е проблем да запиша, че отказвате да отговорите на въпроса, Стъоп.

Редакторът вдигна чашата като за поздравница.

— Отличен ход, Хуле. Ние, журналистите, го използваме ежедневно. Неслучайно ни наричат „преса“. Защото оказваме сериозен натиск. Но не забравяйте, че не съм отказал да ви отговоря, Хуле. Просто предпочитам да не е сега. Трябва да помисля по въпроса.

Стъоп отново се приближи до прозореца и кимна сякаш на себе си.

— Не отказвам, просто имам нужда да обмисля дали и какво да ви отговоря. Докато взема решение, ще се наложи да изчакате.

— За никъде не бързам.

Стъоп се обърна.

— Нямам никакво желание да ви губя времето, Хуле, но както неведнъж съм заявявал в публичното пространство, единственият капитал и предпоставка за успеха на „Либерал“ е високият ми професионален морал. Надявам се, разбирате, че в качеството си на журналист съм длъжен да се възползвам от създалата се ситуация.

— И как собствено?

— Много просто: току-що се сдобих с бомбастична новина. Доколкото разбирам, още нито един вестник не е надушил, че около смъртта на Ветлесен има неизяснени факти. Ако ви дам отговор, който да ме извади от кръга на заподозрените, ще изиграя най-силния си коз и няма да имам възможност да ви поискам допълнителна информация по случая, преди да ви отговоря. Прав ли съм, Хуле?

Хари вече се досети накъде върви разговорът. Този проклетник Стъоп се оказва много по-умен, отколкото очакваше.

— В момента нямате нужда от допълнителни сведения — отвърна старши инспекторът. — Единствено трябва да знаете, че съзнателното възпрепятстване на полицейско разследване е подсъдимо.

— Туш! — засмя се Стъоп, видимо въодушевен. — Аз обаче съм журналист и либерал и съм длъжен да се съобразявам с някои

принципни положения. Всичко се свежда до въпроса дали аз — кучето — пазач на свободното слово, врагът на системата — трябва безусловно да следвам заповедите на властелините.

Стъоп избълва последните думи, без да крие иронията си.

— И при какви условия бихте ми дали отговор? — поинтересува се Хари.

— Да не предоставите информацията, която поискам, на никоя друга медия.

— Мога да ви го обещаая, ако се задължите да не издавате тази информация на никого.

— Ето че отново се върнахме на стартова позиция в преговорите. Жалко, много жалко. — Стъоп пхна ръце в джобовете на ленения си панталон. — Но вие вече ми дадохте достатъчно материал за статия по темата дали полицията е заловила истинския Снежен човек.

— Предупреждавам ви да внимавате.

— Благодаря, вече го направихте — въздъхна Стъоп. — Помислете добре с кого си имате работа, Хуле. В събота ще отбележим двайсет и петия рожден ден на „Либерал“ на пищно тържество в хотел „Радисън“. Ще присъстват шестстотин отбрани гости. Не е никак лошо за списание, което вече четвърт век изпробва колко разтегливи са границите на свободата на печата и ежедневно плува в мътните и опасни води на норвежкото законодателство. За двайсет и пет години никога не ни се е случвало да загубим дело в съда. Ще поговоря с адвокатата си, Юхан Крун. Вероятно го познавате, Хуле?

Хари кимна с мрачно изражение. Стъоп му сигнализира с дискретно движение на ръката към вратата, че посещението е приключило.

— Обещавам да ви помогна според силите си — обеща той, когато се сбогуваха в антрето. — Ако вие помогнете на мен и на списанието ми.

— Отлично знаете, че няма как да сключим такава сделка.

— Нямайте представа колко сделки сме сключвали досега, Хуле — усмихна се Стъоп и отвори вратата. — Бедна ви е фантазията. Очаквам да се видим в най-скоро време.

— Не очаквах да те видя толкова скоро — отбеляза Хари, след като отвори вратата.

Ракел изкачи последните три стъпала.

— Напротив, очаквал си — усмихна се тя и се сгуши в прегръдките му.

После го избута в преддверието, ритна вратата с ток, хвана главата му с две ръце и впи страстно устни в неговите.

— Мразя те — просъска тя, докато разкопчаваше колана му. — Знаеш, че това е последното, от което се нуждая в момента.

— Ами, върви си — отвърна Хари и ѝ помогна да си съблече палтото и блузата.

Панталонът ѝ имаше цип отстрани. Хари го свали и плъзна ръка над талията ѝ, над гладките, хладни копринени бикини. В преддверието се чуваше само ускореното им дишане. Леко изтрака само токчето на Ракел, когато тя отмести крак, за да улесни достъпа на Хари.

След това, докато пушеха в леглото, Ракел го обвини, че пласира дрога.

— Нали така зарибяват? — попита тя. — Първите дози дават безплатно, докато се пристрастиш.

— И после се налага да си плащаш, да — кимна Хари и издуха едно голямо и едно малко кръгче дим към тавана.

— И то скъпо — отбеляза тя.

— Тук си само заради секса, нали? Искам просто да съм наясно.

— Много си отслабнал, Хари. — Ракел го погали по гърдите.

Той не отговори. Чакаше.

— С Матиас нещата не вървят — призна тя. — По-точно: той не се оплаква. Доволен е от интимните ни отношения. Аз обаче не съм.

— Къде е проблемът?

— И аз бих искала да знам. Гледам го и си мисля: това е мъж — мечта. Опитвам се да си внуша, че ме възбужда, и почти му се нахвърлям от желание да го пожелаая, разбираш ли? Би било чудесно, ако той ме привличаше, би било най-правилното. Но не се получава...

— Мм. Малко ми е трудно да си го представя, но те слушам внимателно.

Тя подръпна закачливо ухото му.

— Това, че постоянно разпалвахме взаимно страстите си, не беше гаранция за качеството на връзката ни, Хари.

Той гледаше как малкото кръгче дим се долепя до голямото и двете образуват осмица. „Напротив“, помисли си в отговор на Ракел.

— Започнах да си търся обяснения — продължи тя. — Например, пред себе си се оправдавам с една дребна телесна особеност на Матиас.

— Каква?

— Нищо интересно, но той се притеснява от нея.

— Кажете ми, де.

— Не, не. Не става дума за сериозен недъг. В началото дори стеснителността му ми се струваше очарователна. После обаче започна да ме дразни. Имам чувството, че се опитвам да превърна това дребно несъвършенство в оправдание за... за... — тя млъкна.

— За идването ти тук — довърши Хари.

Притисна го в обятията си и стана.

— Няма да идвам повече — промълви тя и си тръгна.

Наближаваше полунощ. Ракел вървеше по улицата.

Ситни дъждовни капки се сипеха върху асфалта и искряха под уличните фенери. Стигна до колата — беше паркирала на съседната улица. Качи се и понечи да запали, но забеляза, че под чистачките е мушната бележка, написана на ръка. Открехна вратата, протегна се и я издърпа. Буквите почти се бяха размили под дъжда, но Ракел успя да прочете: „Ще умрем, курво.“

Изтръпна. Огледа се. Нямаше никого. Само паркирани автомобили. Дали и под техните чистачки бяха оставени бележки? Ракел не видя жива душа. Сигурно е случайно. Кой би могъл да знае, че това е нейната кола? Свали прозореца на няколко сантиметра и хвърли бележката през процепа. Запали и потегли. Малко по-нататък изведнъж я обзе усещането, че някой я гледа от задната седалка. Надзърна в огледалото и видя лице. Не беше Олег, а друго, непознато момче. Натисна спирачките. Гумите изсвириха по мокрия асфалт. Отзад се разнесе сърдитият вой на клаксон. Три пъти. Задъхана от ужас, Ракел погледна в огледалото. Оказа се, че бе видяла лицето на младежа в колата зад нея. В момента той изглеждаше не по-малко изплашен от Ракел. Разтреперана, тя пак включи колата на скорост.

Ели Квале стоеше в преддверието като закована с телефонната слушалка в ръка. Не си внушаваше. Не и този път.

Чак когато Андреас повтори името ѝ, тя дойде на себе.

— Кой беше? — попита той.

— Никой. Грешка.

Легнаха си. Искаше ѝ се да се сгуши в него, но не можеше. Съвестта ѝ не го позволяваше. Чувстваше се омърсена.

„Ще умрем — бе казал гласът по телефона. — Ще умрем, курво.“

ДЕВЕТНАЙСЕТА ГЛАВА

ТЕЛЕВИЗИЯ

Ден шестнайсети

Сутринта разследващият екип се събра на оперативка. Изключиха шестима от седмината, разговаряли с Идар Ветлесен непосредствено преди смъртта му. Остана само един.

— Арве Стъоп? — възкликнаха Бьорн Холм и Магнюс Скаре в един глас.

Катрине Брат не реагира.

— Свързах се с адвокат Крун по телефона — обясни Хари. — Заяви категорично, че клиентът му няма да отговаря на въпроса дали има алиби. И на никакви други въпроси. Можем да арестуваме Стъоп, но той е в правото си да не ни дава обяснение. Ако го задържим, единственото, което ще постигнем, е да разгласим, че Снежния човек още е на свобода. Въпросът е дали Стъоп казва истината, или разиграва спектакъл.

— Медийна звезда — убиец? — намръщи се Скаре. — Къде се е чуло и видяло подобно нещо?

— О Джей Симпсън^[1], Робърт Блейк^[2] от сериала „Барета“, Фил Спектър^[3], бащата на Марвин Гей^[4] — изреди Холм.

— Кой, по дяволите, е Фил Спектър?

— Я оставете тази тема. По-добре най-спонтанно ми кажете какво мислите по въпроса — предложи Хари. — Холм, дали Стъоп крие нещо?

Бьорн потърка бакенбардите си с форма на котлети.

— Струва ми се подозрително, че отказва да отговори на толкова конкретен въпрос като „къде бяхте по времето, когато е бил убит Ветлесен“.

— Брат?

— Според мен на Стъоп му е забавно да влезе в ролята на заподозрян. Колкото до списанието му, то само затвърждава имиджа му на аутсайдер, един вид съвременен мъченик, който плува срещу течението.

— Съгласен съм — кимна Холм. — Ще се присъединя към мнението на Брат. Ако беше виновен, Стъоп никога не би рискувал. Просто иска да е в центъра на събитията.

— Скаре?

— Блъфира. Прави се на интересен. Някой от вас разбра ли онези врели-некипели за пресата и принципите?

Никой от тримата му колеги не отговори.

— Добре тогава. Да предположим, че сте прави и Стъоп казва истината — продължи Хари. — Трябва възможно най-скоро да разберем къде е бил и да го изключим от кръга на заподозрените, за да продължим нататък. Кой би могъл да му осигури алиби за часа на убийството?

— Вероятно никой — отвърна Катрине. — Говорих по телефона с моя позната, журналистка в „Либерал“. По думите ѝ Стъоп нямал личен живот извън списанието. По-голямата част от времето си прекарвал в усамотение в апартаментата си на Акер Брюге. Посещаваха го единствено жени.

Хари погледна Катрине. Напомняше му на свръхамбициозна студентка, която винаги чете новия материал предварително, за да е подготвена за лекцията.

— Няколко едновременно ли? — попита Скаре.

— Според моята позната Стъоп е, цитирам, „прочут с похожденията си сред нежния пол“. След като пресякла опитите му да я ухажда, той ѝ намекнал да смени попрището, защото не е на ниво.

— Какъв гадняр! — изсумтя Скаре.

— И моята позната мисли така. Но реално погледнато, наистина не я бива за журналист.

Холм и Хари се разсмяха.

— Попитай тази твоя приятелка дали знае имената на негови любовници — поръча Хари и стана. — А после се обади на нейни колеги от редакцията и им задай същия въпрос. Искам Стъоп да усети как му дишаме във врата. Хайде, на работа!

— А ти? — попита Катрине.

— Какво аз?

— Смяташ ли, че Стъоп блъфира?

— Според мен не казва цялата истина — усмихна се Хари.

Тримата полицаи го изгледаха въпросително.

— Стъоп заяви, че не си спомнял какво е обсъждал с Ветлесен при последния им разговор по телефона.

— И?

— Ако разбереш, че човекът, с когото си говорил предния ден, се е самоубил и е сериен престъпник, издирван от полицията, няма ли да си напрегнеш мозъка, та да се сетиш за какво сте говорили последно; няма ли да си повториш наум всяка негова дума, блъскайки си главата над въпроса дали нещо ти е подсказвало за приближаващия му край?

Катрине кимна.

— Учудва ме и друго — продължи Хари. — Снежния човек се свърза с мен, за да ме предизвика да го намеря. Изпълнявам желанието му и тръгвам по следите му, а той изведнъж прави отчаян опит да натопи Ветлесен. Защо?

— Вероятно такъв е бил планът му от самото начало — предположи Катрине. — Искал е, например, да отмъсти на Ветлесен за стара вражда помежду им и умишлено те е водил към него.

— Или пък целта му е била да те победи — намеси се Холм. — Да ти подлее вода и да гледа как се подхлъзваш. А после да се наслаждава отстрани на триумфа си.

— О, я стига! — изсумтя пренебрежително Скаре. — Говорите, все едно всички действия на Снежния човек са продиктувани от желанието да засегне лично Хари Хуле.

Останалите го изгледаха мълчаливо.

— Така ли е наистина? — смръщи вежди Скаре.

Хари взе якето си от закачалката.

— Катрине, отиди пак при Боргхил и поискай медицинските картони на пациентите. Кажи, че имаме право да ги разгледаме. Ако стане проблем, аз ще оберa негативите. Проучи внимателно картонa на Арве Стъоп. Има ли друго, защото тръгвам?

— Жената от квартал „Твайта“, Камила Лосиус, още е и неизвестност — осведоми го Бьорн Холм.

— Заеми се, Холм.

— А ти къде отиваш? — попита Скаре.

— Да уча покер — усмихна се дяволито Хари.

Заставайки пред апартамента на Сабото на седмия етаж в единствения жилищен блок на площад „Фрогнер“, Хари сякаш се върна в детските си години, когато през ваканцията всичките му приятели напускаха Опсал и Сабото оставаше последната му възможност да се отърве от скуката. Сабото — или Асбьорн Тресков, както беше кръщелното му име — отвори и изгледа сърдито Хари. И сега, и тогава Хари идваше при него само като е изчерпил всички други възможности.

Влязоха в жилище с площ трийсет квадратни метра. С малко снизхождение би могло да мине за малък апартамент с трапезария, съчетана с кухня, а при по-безжалостна равносметка представляваше боксониера с кухня. Вътре се носеше умопомрачителна смрад от бактерии, вегетиращи върху потни крака. Сабото бе наследил обилното потене от баща си. Той му бе завещал и прозвището, което му лепнаха, защото непрекъснато ходеше с дървени обувки, убеден, че дървото абсорбира неприятната миризма.

Вонящите крака на Сабото-младши имаха и положителен ефект: смрадта им доминираше над миризмата от натрупаните в мивката мръсни чинии, от препълнените пепелници и пропитите с пот тениски, проснати да се сушат по облегалките на столовете. Хари беше склонен да вярва на слуховете, че Сабото бил стигнал до полуфинал на Световното първенство по покер в Лас Вегас само защото миризмата на краката му подлудявала съперниците му.

— Забравихме се — отбеляза Сабото.

— Да. Радвам се, че ми отдели време.

Сабото се засмя, все едно Хари му бе разказал виц. Хари нямаше желание да удължава престоя си в апартамента, затова мина направо на въпроса.

— Защо е достатъчно да разобличаваш лъжците, за да си добър комарджия?

Явно и Сабото не възразяваше да прескочат редовните безсмислени реплики.

— Повечето хора си мислят, че покерът е игра, подчинена на статистиката, на изчисляването на шансове и вероятности. Ако обаче играеш на високо ниво, всички играчи знаят шансовете наизуст. Статистиката не помага. Онова, което отличава най-добрите, е способността да разгадават емоциите на противниците си. Учил съм се

от „Гемблърс Чанъл“. Хващах го със сателитна антена. Записвах предаванията на касета и после разучавах внимателно блъфьорите. Пусках записа на забавен каданс и обръщах внимание и на най-дребните детайли върху физиономиите им, какво казват, какво правят, кое се повтаря. След дълги наблюдения стигнах до извода, че всеки играч си има особен жест, който прави машинално, когато блъфира. Един се почесва по дясната ноздра, друг прокарва пръст по обратната страна на картите. После тръгнах по турнири, убеден в победата. За мое съжаление моите жестове се оказаха още по-издайнически.

Горчивият смях на Сабото прозвуча като хълцане. Едрото му, безформено тяло се разтресе.

— Значи ако разпитам заподозрян пред теб, ще можеш да прецениш дали лъже?

— Не е толкова просто — поклати глава Сабото. — Първо, трябва да го гледам на запис. Второ, необходимо е да знам какви карти държи. Така, като върна записа назад, ще анализирам как се държи, когато лъже. Един вид да настроя моя детектор на лъжата. Нали знаеш как определят скалата на тези устройства? В самото начало молят изследваното лице да каже някаква истина, например го питат дали се казва еди-как си. После — да каже очевидна неистина. Така си осигуряват база за сравнение, въз основа на която да отчетат резултатите от детектора.

— Очевидна истина — промърмори Хари. — И очевидна лъжа. На видеозапис.

— Както ти казах и по телефона, не гарантирам нищо.

Хари откри Беате Льон в „House of Pain“, където тя прекарваше почти цял ден, докато работеше в Отдела за борба с грабежите. „House of Pain“ представляваше кабинет без прозорци, претъпкан с апарати за заснемане, преглеждане и обработване на записи от обири, за уголемяване на кадри и установяване самоличността на хора от зърнести снимки и от неясни записи на телефонен секретар. В момента обаче Беате работеше към Отдела за експертно-криминална дейност и беше в отпуск по майчинство.

Апаратите бръмчаха, а иначе прозрачнобледите бузи на Беате бяха пламнали заради сухия, нагорещен въздух в стаята.

— Здравей — Хари влезе и пушна желязната врата след себе си. Дребничката млада жена стана и двамата се прегърнаха леко смутени.

— Отслабнал си — отбеляза тя.

Хари само сви рамене.

— Как върви... животът? — попита той.

— Грегер спи спокойно, храни се нормално и почти не плаче — усмихна се тя. — В момента той е целият ми живот.

Хари се почувства задължен да спомене Халвуршен с добра дума, за да покаже, че не го е забравил, но не му хрумваше нищо подходящо. Беате сякаш разбра и за да го улесни, се поинтересува на свой ред как е.

— Добре — Хари седна на един стол. — Горедолу. Много зле. Зависи за кога точно питаш.

— Как се чувстваш днес, например?

Тя се обърна към телевизионния екран, натисна някакво копче и хората започнаха да вървят назад към вход с надпис „Търговски център Стуру“.

— Мъчи ме ужасна параноя — оплака се Хари. — Непрекъснато имам чувството, че преследвам човек, който ме манипулира, както си иска, преобръща всичко наопаки и винаги успява да ме накара да действам, както той намери за добре. Познато ли ти е?

— И още как. Аз го наричам Грегер.

Тя стопира записа.

— Искаш ли да видиш какво открих?

Хари приближи стола си до нейния. За никого не беше тайна каква уникална способност има Беате. Нейният изключително силно развит и чувствителен fusiform gyrus — частта от мозъка, която складира информация за човешките лица и ги разпознава — я превръщаше в жива картотека за престъпници.

— Прегледах снимките на въвличените в случая: съпрузи, деца, свидетели и така нататък, а лицата на старите ни познайници са ми ясни до болка. — Беате започна да превърта напред записа кадър по кадър. — Ето тук — стопира го.

Трептящото изображение на екрана представляваше едрозърнест, твърде неясен черно-бял кадър.

— Къде? — попита Хари.

В присъствието на Беате Льон беше свикнал да задава глупави въпроси за човешки лица.

— Ето тук. Същият е като на тази снимка — тя посочи една от снимките в папката върху бюрото. — Да не би това да е твоят човек, Хари?

Старши инспекторът се вторачи слисан в снимката. После кимна и вдигна слушалката. Катрине Брат вдигна след две секунди.

— Обличай се. Ще те чакам в гаража. Имаме работа.

Хари предпочете да мине по обиколен път, но да избегне светофарите по натоварените кръстовища.

— Напълно сигурна ли е, че е той? — попита Катрине. — Записите от охранителните камери не са особено...

— Повярвай ми, сигурна е — прекъсна я Хари. — Беате Льон не греши. Свържи се с „Телефонни услуги“ и поискай домашния му номер.

— Запаметих го на мобилния си — отвърна Катрине и извади телефона си.

— Запаметила си го? — изненадано я стрелна с поглед Хари. — Така ли процедираш при всяко разследване?

— Да. Слагам номерата на свързаните с разследването в отделна група и я изтривам, когато приключим случая. Непременно опитай. Чувството, когато натискаш бутона „изтрий“, е направо несравнимо. Така буквално усещаш как слагаш точка.

Хари спря пред жълтата къща в квартал „Хоф“, потънала в мрак.

— Филип Бекер — промърмори Катрине. — Кой би предположил?

— Не забравяй, че искаме само да поговорим с него. Не е изключено да се е свързал с Ветлесен по здравословни причини.

— От уличен телефон в търговски център „Стуру“?

Хари забеляза колко бързо тупти вената под тънката кожа на шията ѝ. После отмести поглед към прозореца на всекидневната.

— Да слизаме — подкани я той.

Понечи да отвори вратата, но мобилният му телефон звънна.

— Да?

Гласът в другия край на линията звучеше разтревожен, но докладва с кратки, сбити изречения. Хари прекъсна потока на речта му с две „мм“, едно изненадано „какво?“ и „кога?“.

После гласът от слушалката млъкна.

— Обади се в оперативната дежурна част. Искам да изпратят тук двете най-близки полицейски коли. Да не пускат сирени и да спрат в двата края на квартала. Какво? Защото в къщата има дете и не бива да притесняваме излишно Бекер. Ясно?

Явно да.

— Холм — обясни Хари на Катрине, след като приключи разговора, отвори жабката, разрови съдържанието ѝ и извади чифт белезници. — Хората му намерили отпечатъци по колата в гаража на Лосиус. Сравнили ги с иззетите от нас пръстови отпечатъци на хора, въввлечени в случая.

Хари извади ключа от стартера, наведе се и издърпа метална кутия изпод седалката. Отключи я и взе отвътре черен „Смит & Уесън“ с къса цев.

— Един от отпечатъците върху предния калник съвпада.

Устните на Катрине оформиха безмълвно „охо“ и тя погледна въпросително към жълтата къща.

— Да — кимна Хари. — Отпечатъците са на професор Филип Бекер.

Очите на Катрине се разшириха, но гласът ѝ остана спокоен:

— Нещо ми подсказва, че съвсем скоро ще натисна „изтрий“.

— Възможно е.

Хари отвори барабана на револвера, за да се увери дали във всички отделения има патрони.

— Мъжете, отвличащи жени по този начин, се броят на пръсти — отбеляза Катрине, докато накланяше последователно глава ту вляво, ту вдясно, сякаш загреваше за боксов мач.

— Адекватно умозаключение.

— Трябваше да се сетим още при първата ни среща с него.

Хари отново погледна колежката си. Чудеше се защо не споделя ентузиазма ѝ. Къде бе изчезнало опиянението от залавянето на престъпника? Дали се беше изгубило, защото Хари знаеше какво следва: празнота, породена от усещането, че въпреки всичко е закъснял, подобно на огнеборец, който разчиства останките от

опожарена сграда? Причината беше друга. Сега си даде сметка. Хари всъщност се съмняваше, че ще заловят истинския Снежен човек. Пръстовите отпечатащи и записът от камерите на търговски център „Стуру“ биха били достатъчно убедителни доказателства за присъда, но всичко това му се струваше прекалено лесно. Убиецът, с когото си имаха работа, не би допуснал толкова банални грешки. Не Филип Бекер беше злосторникът, увенчал снежен човек с главата на Силвия Утершен, замразил трупа на полицай в собствения му фризер, изпратил на Хари писмо с предсказанието *И ти ще се питаш: „Кой е направил снежния човек?“*.

— Какво ще правим? Ще го арестуваме сами?

Интонацията на Катрине не звучеше съвсем въпросително.

— Ще изчакаме подкреплението и ще позвъним на вратата.

— Ами ако не си е вкъщи?

— Вкъщи е.

— Нима? И откъде...

— Погледни внимателно прозореца на всекидневната.

Тя го послуша и забеляза как зад големия панорамен прозорец проблясва слаба бяла светлина: телевизорът работеше.

Зачакаха мълчаливо. Наоколо цареше тишина. Наруши я само крясъкът на сврака. После всичко отново утихна.

Телефонът на Хари звънна. Съобщиха му, че подкреплението е заело позиции. Хари ги въведе накратко в ситуацията. Предупреди ги да не се намесват, докато не ги повика или не чуят стрелба.

— Сложи го на тих режим — посъветва го Катрине, след като Хари затвори.

Той се усмихна и изключи звука на телефона. Стрелна я крадешком с поглед. Сети се каква физиономия се бе изписала върху лицето ѝ, когато отвориха фризера на Герт Рафто. Сега обаче изражението ѝ не издаваше нито страх, нито тревога, само мрачна решителност. Хари прибра телефона в джоба на якето си и чу как той издрънча в револвера.

Слязоха от колата, пресякоха улицата и отвориха портата към двора. Дребните камъчета по пътеката задъвкаха лакомо обувките им. Хари не сваляше поглед от големия прозорец. Следеше дали по белия тапет пробягват сенки.

Качиха се по стълбите. Разбраха се само с жест. Катрине позвъни на вратата. Отвътре се чу глухо, колебливо „динг-донг“. Изчакаха. Нито шум от стъпки, нито сянка зад матовото стъкло на дългия прозорец до входната врата.

Хари долепи ухо до стъклото — обикновен, но удивително ефикасен метод за подслушване какво става във вътрешността на къща. За негова изненада не чу нищо, нито дори гласове от телевизора. Отстъпи три крачки назад, хвана се с две ръце за водосточната тръба и се повдигна, за да види какво става във всекидневната. С гръб към него на пода пред телевизора, седнал по турски мъж в сиво палто бе надянал големи слушалки с диадема, която опасваше горната част на неравния му череп с черен ореол. От слушалките излизаше кабел, включен към телевизора.

— Не чува заради слушалките — прошепна Хари и се спусна на земята.

В този миг видя как Катрине слага ръка върху бравата. Гумените уплътнения пуснаха вратата с мляскащ звук.

— Май сме добре дошли — отбеляза тихо тя и влезе.

Изненадан от решението ѝ, Хари изруга наум и я последва. Катрине отвори и вратата към всекидневната и изчака Хари да се приближи. После отстъпи крачка встрани и по невнимание бутна поставка с ваза. Вазата се олюля заплашително, но в крайна сметка реши да се задържи.

До мъжа, седящ гърбом към тях, имаше поне шест метра.

На телевизионния екран прохождащо бебе се мъчеше да пази равновесие, стиснало пръстите на смееща се жена. Синя лампичка показваше, че DVD плеърът под телевизора е включен. Хари сякаш вече бе преживявал подобна ситуация. Обзе го усещане за трагедия, която непрекъснато се повтаря. Всичко му се струваше познато: тишината, любителският видеозапис на щастливи семейни моменти, контрастът между минало и настояще, разигралата се трагедия, която още не е приключила.

Катрине посочи с пръст, но Хари вече го бе забелязал: зад мъжа, между наполовина сглобен пъзел и гейм-бой лежеше пистолет с вид на играчка. Сигурно „Глок 21“, предположи той и усети как с прилива на адреналин в кръвта дойде и лекото прилошаване.

Имаха две възможности: да останат до вратата, да извикат Бекер по име и да поемат последствията от реакцията на въоръжен човек, към когото са насочили оръжие, или да го обезоръжат, преди да е усетил присъствието им. Хари сложи ръка върху рамото на Катрине и я избута зад гърба си, докато се опитваше да прецени колко време ще отнеме на Бекер да се обърне, да вземе пистолета, да се прицели и да стреля. С четири големи крачки Хари щеше да стигне до оръжието. Освен това зад него не светеше лампа и фигурата му нямаше да хвърли сянка. В негова полза беше и светлият екран на телевизора: изключваше се опасността фигурата на Хари да се отрази в него. Хари си пое дълбоко дъх и направи крачка напред. Постара да се стъпва съвсем безшумно върху паркета. Гърбът на Бекер не помръдна. Хари протегна крак да направи втора крачка, но неочаквано се чу трясък. Сети се, че вазата е паднала. Мъжът пред телевизора рязко се обърна. Хари омръзна на място и двамата с Филип Бекер приковаха очи един в друг. Екранът изгасна. Професорът изглеждаше съсипан. Отвори уста и понечи да каже нещо. Червени вади прорязваха бялото в очите му, а бузите му бяха подпухнали като от плач.

— Пистолетът! — извика Катрине.

Хари инстинктивно вдигна поглед и видя отражението ѝ в тъмния екран. Застанала до вратата, разкрячена, тя държеше револвер в изпънатите си ръце.

Времето сякаш започна да тече бавно, превърна се в лепкава, безформена материя, където само сетивата реагират навреме.

Опитен полицаи като Хари трябваше веднага да се хвърли върху пода и да извади оръжието си. Ала надделя нещо друго, по-бавно от инстинктите му. Макар по-късно да промени мнението си, първоначално Хари си помисли, че постъпи така заради до болка познатата му гледка на мъртвец върху пода, пронизан от полицейски куршум; заради съзнанието, че е на ръба и вече няма сили да се бори с призраци.

Хари отстъпи вдясно и препречи огневата линия на Катрине.

Чу гладко щракване от добре смазан механизъм зад гърба си: звука от отпускането на ударника, докато пръстът отслабва натиска върху спусъка.

Бекер бе опрял ръка върху пода до пистолета. Пръстите му бяха побелели. Това показваше, че е отпуснал тежестта на тялото си върху

тях. Другата му ръка — дясната — държеше дистанционно. Ако посегнеше да грабне пистолета с нея, щеше да изгуби равновесие.

— Не мърдайте — предупреди го Хари.

Бекер и без това бе замръзнал. Движеха се единствено очите му. Премигаха два пъти, сякаш се надяваше Хари и Катрине да са само кошмар. Хари се приближи със спокойни, но бързи крачки. Наведе се, вдигна пистолета и с изненада установи, че е много лек. „Навярно в пълнителя изобщо няма патрони“, помисли си той. Прибра го в джоба на якето си до револвера и остана приклепнал. На екрана виждаше, че Катрине все още държи Бекер на мушка, като неспокойно прехвърля тежестта ту върху единия, ту върху другия си крак. Хари протегна ръка към професора, който се отдръпна като подплашено животно. Старши инспекторът обаче успя да хване едната слушалка и свали диадемата от главата му.

— Къде е Юнас? — попита Хари.

Бекер го изгледа като невменяем.

— Юнас? — повтори Хари и извика: — Тук ли си, Юнас? Юнас!

— Шшт — просъска Бекер. — Юнас спи.

Гласът му звучеше като на сомнамбул или на човек, взел успокоителни.

Бекер посочи слушалките:

— Сложих ги, за да не го събудя.

— Къде е той? — Хари едва преглътна.

— Къде ли? — Бекер наклони ръбестия си череп и погледна Хари, все едно чак сега го е познал. — В леглото си, разбира се. Всички деца трябва да спят в леглата си — заключи той с напевната интонация на рецитатор.

Хари извади чифт белезници от джоба си.

— Протегнете напред ръце.

Бекер премига.

— За ваша лична безопасност е.

Тази реплика заучаваха още в Полицейската академия. Основната ѝ цел беше да действа успокоително на арестантите.

В мига обаче, когато я произнесе, Хари си даде ясна сметка защо бе застанал пред револвера на Катрине. Причината нямаше нищо общо с призраци.

Бекер вдигна почти молитвено ръце към Хари. Стоманените гривни щракнаха около тесните му космати китки.

— Седнете — подкани го Хари. — Колежката ми ще ви наглежда.

Хари стана и тръгна към вратата. Катрине, свалила оръжието, му се усмихна със странен блясък в очите, сякаш в дълбочината им припламваха искри.

— Добре ли си? — попита я Хари. — Катрине?

— Да, разбира се — засмя се тя.

След кратко колебание Хари тръгна по стълбите към втория етаж. Спомняше си коя беше детската стая на Юнас, но преди да влезе там, отвори останалите врати, сякаш се стараеше да отложи критичния момент. В спалнята на Бекер осветлението беше изгасено, но Хари забеляза, че чаршафите от едната страна на леглото са махнати. Явно Бекер вече не очакваше жена му да се върне.

Накрая Хари се озова пред вратата на Юнас. Наложил си да прогони всички мисли и картини от съзнанието си и натиснал дръжката. В мрака се разнесе мелодично звънтене. Макар да не виждаше откъде идва, полицаят се досети, че течението от отворената врата е раздвижило вятърен чан: Олег също имаше такава украса в стаята си. Хари прекрачи прага. Под завивката личаха очертанията на тяло и предмет. Ослуша се. Не чу дишане, само мелодията от вибриращите метални тръбички, които не замлъкваха. Хари сложи ръка върху завивката. И за миг усети как страхът го вцепени. Тук вътре не съществуваше физическа заплаха, но Хари знаеше от какво се бои, защото веднъж неговият бивш началник Бярне Мьолер му бе дал много точно словесно описание: Хари се страхуваше от човечността си.

Дръпнал предпазливо завивката. Под нея наистина лежеше Юнас. В тъмното приличаше на заспал, но след като се вгледа по-внимателно, Хари забеляза, че очите на малкия се взират в тавана. Върху ръката му имаше лепенка.

Хари се наведе над полуотворените устни на детето и сложи ръка върху челото му. Стресна се, когато усети топлата кожа на Юнас и дъха му в ухото си.

— Мамо? — измънка сънливо малкият.

Хари се оказа напълно неподготвен за собствената си реакция. Дали защото Юнас му напомняше на Олег, или защото в съзнанието му изплува споменът как като малък се събуждаше, убеден, че майка му е жива, втурваше се в спалнята на родителите си и намираше двойното легло, застлано само от едната страна, Хари не успя да сподави сълзите, бликнали неочаквано в очите му. Те ги изпълниха и размиха лицето на Юнас, а после рукнаха по бузите му на топли вади, вляха се в гънките на кожата му, потекоха по тях към ъглите на устните му и Хари усети соления вкус на тъгата.

[1] О Джей Симпсън — известен играч на американски футбол, обвинен в зверско убийство на бившата си съпруга и нейния любовник. Оправдан. През 2008-а получава петнайсетгодишна присъда за въоръжено отвлечане. — Б.пр. ↑

[2] Робърт Блейк (1933) — американски актьор, подсъдим за убийството на съпругата си. Оправдан. — Б.пр. ↑

[3] Фил Спектър (1939) — един от най-влиятелните продуценти в историята на поп музиката. През 2009-а осъден за убийството на актрисата Лана Кларксън. — Б.пр. ↑

[4] Марвин Гей (1939–1984) — американски певец, композитор и продуцент, убит от баща си. — Б.пр. ↑

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ

ДВАЙСЕТА ГЛАВА СЛЪНЧЕВИТЕ ОЧИЛА

Ден седемнайсети

В седем сутринта Хари отключи и влезе в килия 23 в ареста. Бекер, седнал облечен върху нара, го погледна безизразно. Хари постави стола, взет от стаята на охраната, в средата на килията с площ пет квадратни метра — толкова отпусаха на временно задържаните в Главното управление арестанти. Хари възседна стола на обратно и поднесе на Бекер поомачканата кутия цигари „Кемъл“.

— Тук не е ли забранено да се пуши? — попита Бекер.

— Забранено е, но ако бях на ваше място и ме грозеше опасност от доживотна присъда, щях да рискувам.

Бекер го изгледа недоверчиво.

— Вземете си, де — подкани го Хари. — Какво по-подходящо място за нарушаване на забраната за тютюнопушене от затворническа килия?

Професорът се усмихна, макар и криво, и си взе цигара.

— При така създадите се обстоятелства Юнас е добре — уведоми го Хари и извади запалка. — Помолих семейство Бендиксен да го вземат за няколко дни и те се съгласиха. Имах малко разпавии с Агенцията за закрила на детето, но в крайна сметка ги убедих, че за Юнас е по-добре да отседне при познати. Още не сме разгласили пред медиите ареста ви.

— Защо? — попита Бекер и внимателно всмукна от цигарата над запалката.

— Ще стигна и дотам. Вероятно и сам се досещате, че ако откажете да ни сътрудничите, няма как да скрием новината.

— Аха, вие сте доброто ченге. А онзи, който ме разпитва вчера, е лошото, така ли?

— Точно така, Бекер. Аз съм доброто ченге и искам да ви задам няколко въпроса извън протокола, така да се каже. Казаното от вас не може и няма да бъде използвано в съда. Съгласен?

Бекер само сви рамене.

— Еспен Лепсвик — той ви разпитва вчера — смята, че лъжете — Хари издуха синкав цигарен дим към датчика на противопожарната аларма.

— За какво?

— Твърдите, че само сте разговаряли с Камила Лосиус и сте си тръгнали.

— Точно това направих. В какво ме подозира този Лепсвик?

— Казал ви е снощи. В отвличането и убийството на Камила Лосиус и в укриването на тялото ѝ.

— Това е истинско безумие! — избухна Бекер. — Само исках да я питам нещо, не съм я докосвал!

— Защо тогава отказвате да ни разкажете за какво сте говорили с нея?

— Защото е много лично.

— Признавате, че сте позвънили на Идар Ветлесен в деня на смъртта му, но доколкото разбирам, смятате да запазите в тайна и разговора си с него, така ли?

Бекер се огледа, сякаш търсеше пепелник.

— Вижте, старши инспекторе, не съм извършил нищо нередно. Просто не исках да отговарям на никакви въпроси в отсъствието на адвоката ми. Той има възможност да дойде чак днес след обяд.

— Снощи ви предложихме адвокат, готов да се отзове веднага.

— Искам истински защитник, а не някакъв си... общински служител. Не е ли крайно време да ми обясните какво ви кара да мислите, че съм наранил съпругата на Лосиус?

Формулировката или по-точно начинът, по който Бекер „титuluва“ изчезналата, изуми Хари: съпругата на Лосиус.

— Щом е в неизвестност, значи трябва да арестувате Ерик Лосиус — продължи Бекер. — Нали уж в повечето случаи виновникът е именно съпругът?

— Да, така си е, но той има алиби. По времето, когато Камила е изчезнала, е бил на работа. Задържахме ви, защото подозираме, че именно вие сте Снежния човек.

Долната челюст на Бекер увисна и той премига няколко пъти като предната вечер в дома си. Хари посочи цигарата, която димеше между пръстите му:

— Пушете я, защото иначе ще задействаме алармата.

— Снежния човек? — възкликна Бекер. — Нали беше Ветлесен?

— Не е той. Знаем го със сигурност.

Бекер отново премига и избухна в сух, горчив, хрипкав смях.

— Значи затова не сте пропели пред журналистите. Не искате да разберат, че сте сгафили сериозно. Докато не се е разчуло, бързате да намерите истинския виновник. Или поне някой потенциален.

— Правилно — кимна Хари и дръпна от цигарата си. — В момента вие се вписвате доста добре в образа на Снежния човек.

— В момента? Нали уж ролята ви изисква да ме убедите, че сте сигурен във вината ми и за мен най-добре е веднага да си призная.

— Но аз изобщо не съм убеден във вината ви.

— Това да не е поредният полицейски трик? — смигна му Бекер.

— Интуиция — вдигна рамене Хари. — Искам да ми докажете невинността си. От краткия разпит досега съдя, че ревниво пазите тайните си.

— Нямах какво да крия. По-точно, нямам какво да крия. Просто не разбирам защо съм длъжен да ви посвещавам в личния си живот. Не съм извършил нищо нередно.

— Чуйте ме внимателно, Бекер. Според мен нито сте Снежния човек, нито сте убили Камила Лосиус. Правите впечатление на разумен мъж и, вярвам, осъзнавате, че да споделите с мен подробности от личния си живот далеч не е толкова страшно, колкото утрешните вестници да спрягат името на професор Филип Бекер като най-жестокия сериен убиец в историята на Норвегия. Дори да излезете във от подозрение и след два дни да ви пуснат на свобода, клеймото, лепнато от вестникарските заглавия, ще опетни името ви завинаги. Вашето и на сина ви.

Хари забеляза как адамовата ябълка на Бекер подскочи под небръснатата кожа на врата му. Мозъкът му видимо работеше и той явно бе стигнал до единствения логичен извод. Професорът подхвана с измъчен глас:

— Бирте, съпругата ми, е била развратница.

Преди да чуе края на изречението, Хари си мислеше, че дрезгавината в гласа на Бекер се дължи на цигарата. Затова откровението на професора го свари неподготвен.

— Нима? — попита Хари, като се помъчи да не му проличи колко е изненадан.

Бекер остави цигарата върху пода, наведе се напред и извади черен бележник от задния си джоб.

— Намерих го в деня след изчезването ѝ. Беше го оставила в чекмеджето на бюрото си, без дори да си направи труда да го скрие. Съдържанието ми се стори на пръв поглед безобидно: бележки за подсещане и телефонни номера. После обаче ми хрумна да проверя номерата в „Справки“. Оказа се, че не съществуват. Използвала ги е като шифри. Боя се, че жена ми никак не я биваше в загадките. Успях да ги разбия за по-малко от ден.

Ерик Лосиус беше собственик и управител на „Разчисти и премести“ — фирма за хамалски услуги, наложила се в сферата на този иначе не особено доходоносен бранш с помощта на конкурентоспособни цени, напорист маркетинг, евтина чуждестранна работна ръка и договори, в които фигурираше изискването клиентът да плати за услугата в брой, преди микробусите да потеглят с товара. Ерик никога не бе губил пари от клиент. Причината за успехите му се криеше в изписаната с едва забележими букви клауза: „Рекламации и оплаквания за повредени или откраднати вещи се приемат в рамките на два дни след пренасянето“. На практика деветдесет процента от сравнително многобройните жалби пристигаха твърде късно и фирмата се възползваше от правото си да ги отхвърли. Колкото до останалите десет процента, Ерик Лосиус бе ненадминат в находчивостта, с която се измъкваше безнаказано от всяка жалба и умееше да протака съдебните дела до безкрай. Дори клиенти със счупени пиана и изчезнали плазмени телевизори не издържаха и се отказваха да търсят правата си.

Ерик Лосиус навлезе в бранша още съвсем млад. Започна работа при предишния собственик на „Разчисти и премести“. Уреди го баща му. С шефа на хамалската фирма бяха приятели.

— Хлапето е твърде буйно, за да ходи на училище, и твърде умно, за да стане обикновен измамник — каза баща му на собственика. — Ще го вземеш ли при теб?

Като служител на процент Ерик бързо се наложи благодарение на вродения си чар, ефективност и бруталност. Бе наследил кафявите очи на майка си и гъстата къдрава коса на баща си. Атлетичното му

телосложение допринасяше за решението на клиентките да зарежат плановете си да търсят оферти от други хамалски фирми и веднага да подпишат договор с „Разчисти и премести“. Ерик го биваше с цифрите и в изграждането на печеливша стратегия, когато, макар и рядко, във фирмата постъпваха запитвания колко ще струва пренасяне на голям товар. Той правеше отстъпка от цената и повишаваше обезщетението на клиента в случай на нанесена щета или загуба. След пет години фирмата натрупа солидна печалба, а Ерик стана дясната ръка на собственика в ръководенето на бизнеса. По време на сравнително лесна операция по пренасянето на маса в новия кабинет на Ерик преди Коледа обаче собственикът на фирмата получи инфаркт и почина на място. През следващите дни Ерик се зае да утешава вдовицата му — а това беше един от безспорните му таланти и само седмица след погребението двамата се споразумяха тя да му прехвърли за символична сума „тази съвсем малка фирма в не особено доходоносен бранш, където рисковете са много, а възможностите — малко“, както изрично подчерта той. Увери я най-тържествено, че за него най-важното е да продължи делото на мъжа ѝ. Докато говореше така, в кафявите му очи проблесна сълза. Вдовицата сложи треперещата си длан върху ръката му и го помоли лично да я държи в течение. Ето така Ерик Лосиус се превърна в собственик на „Разчисти и премести“. Първата му работа беше да изхвърли в коша всички жалби за повредени или изчезнали предмети, да пренапише договорите и да разпрати писма до всички семейства в богатите западни квартали на Осло, чиито обитатели се местят най-често и следят най-зорко да не ги излъжат за цената.

Едва навършил трийсет години, Ерик Лосиус имаше достатъчно пари да си позволи две Беемвета, вила на север от Кан и къща с площ петстотин квадратни метра в квартал „Твайта“, където жилищните блокове — в един, от които беше родният му дом — не скриваха слънцето. Накратко, Ерик Лосиус имаше достатъчно пари да се ожени за жена като Камила Санден.

Камила произхождаше от разорено богаташко семейство, занимавало се с търговия на конфекция. Преди да се запознае с нея, изисканите среди в западните квартали на Осло бяха толкова чужди на израсналия в работническо семейство Ерик, колкото в момента бутилките френско вино, наредени на еднометрова височина в мазето

му в „Твайта“. Когато обаче влезе в голямата къща на семейство Санден и огледа покъщнината, подготвена за пренасяне, Ерик намери там онова, с което още не бе успял да се сдобие: класа, стил, аристократизъм и непринудена надменност, подчертавана допълнително от изискани маниери и усмивки. Дъщерята Камила беше истинско възплъщение на всичко това. Седнала на балкона, тя гледаше фиорда през чифт големи слънчеви очила. Дори да бяха купени от близката бензиностанция — защото нищо не говореше за противното, — младата жена им придаваше изискаността на „Гучи“, „Долче & Габана“ и както там се казваха другите тузарски марки.

Сега вече Ерик знаеше как се казват.

С изключение на няколко картини на семейство Санден, които щяха да пуснат за продан, фирмата на Ерик пренесе покъщнината в по-малка къща в по-неугледен квартал, без да получи жалба за единственото нещо, което отмъкна от багажа: дъщеря им. Дори когато Ерик отведе Камила пред олтара на църквата в „Твайта“ и я изведе оттам като своя съпруга под безизразните погледи на околните блокове, родителите ѝ не показаха по никакъв начин, че не одобряват избора на дъщеря си вероятно защото виждаха как добре се допълват Ерик и Камила: на него му липсваше стил, а на нея — пари.

Ерик обгрижваше съпругата си като принцеса и това ѝ харесваше. Купуваше ѝ каквото ѝ се прииска, не я притесняваше в спалнята и очакваше от нея единствено да прави добро впечатление, когато ходят на ресторант или канят на вечеря така наречените си приятелски семейства — тоест неговите приятели от детинство. Понякога Камила се питаше дали той наистина я обича и с времето у нея се пробуди дълбока привързаност към целеустремения, работлив мъж от източните квартали.

От своя страна, Ерик беше повече от доволен. Още в началото му стана ясно, че Камила не е особено страстна натура. Впрочем, това нейно качество я издигаше в очите му над нивото на жените, с които беше свикнал да има интимни отношения. Ерик задоволяваше физическите си потребности благодарение на фирмената политика за близък контакт с клиентите. Опитът го бе научил, че новото начало в живота, ознаменувано с преместване в нов дом, настройва хората на сантиментална вълна и ги подтиква да проявяват повече авантюризъм. Така или иначе, той оправяше неангажирани, разведени, обвързани и

омъжени жени върху маси, върху стълбищни площадки, върху увити в найлон матраци, върху измити подове между облепени с тиксо кашони и голи стени, където всеки звук отекваше отчетливо, докато се чудеше какъв подарък да купи на Камила. Гениалното в случая беше, че самото естество на работата му изключваше вероятността да срещне отново някоя от клиентките си: повечето се местеха в други градове. Повечето, но не всички.

Бирте Улсен — смугла, очарователна, с тяло на модел от „Пентхаус“ — беше по-млада от него, а звънливият ѝ глас ѝ придаваше съвсем младежки вид. Когато се запозна с нея, тя беше бременна във втория месец и се обърна към фирмата му, за да пренесат покъщнината ѝ от „Твайта“ в новия ѝ дом в „Хоф“, където Бирте щеше да живее с бащата на детето — някакъв тип от западните квартали. Промяната в нейния живот му напомняше за собственото му социално израстване, затова Ерик възприе Бирте като жена, с която може да се идентифицира. А след като я облада на един от столовете в изпразнената всекидневна, той осъзна и друго: не би се лишил от секса с нея.

И така, Ерик Лосиус срещна душевния си близък. Да, той мислеше за нея в мъжки род, защото Бирте изобщо не се преструваше, че иска нещо различно от самия него, а именно да се чука до припадък. Получаваше им се. Поне веднъж в месеца и винаги с риск да ги заварят, си уговаряна срещи в празни апартаменти, чиито собственици бяха наели фирмата на Ерик. Действаха бързо и ефективно, като си създадоха ритуали, които никога не разнообразяваха. И все пак Ерик очакваше тези срещи с искреното, неподправено нетърпение на дете преди Коледа. Съзнанието, че всичко ще протече постарому и очакванията му ще се оправдаят, само разпалваше още повече вълнението му. Двамата с Бирте водеха двойствен живот в паралелни реалности, но това не пречеше нито на нея, нито на него. За десет години те прекъснаха за малко редовните си срещи само заради раждането — за щастие с Цезарово сечение, — заради няколко ваканции и сравнително безобидна венерическа болест, причината, за която той нито можеше, нито искаше да открие. А сега, седнал върху кашон в полупразен апартамент в „Туршхов“, висок, късо подстриган полицаи с режеш глас питаше Ерик Лосиус нали познава Бирте Бекер.

Ерик преглътна.

Полицаят се представи като Хари Хуле, старши инспектор от Отдела за борба с насилието, но приличаше повече на хамалин от фирмата на Ерик, отколкото на старши нещо си. След като подаде сигнал за Камила, Ерик поддържаше връзка единствено с полицаите от Отдела за издирване на изчезнали лица. Когато Хуле му показва служебната си карта, той веднага си помисли, че полицаят идва с новини за Камила. А понеже дойде, без да предупреди по телефона, явно новините не бяха добри. Затова Ерик накара носачите да ги оставят сами, покани старши инспектора да седне, извади цигара и се опита да се настрои за най-лошото.

— Е? — настоя да получи отговор Хуле.

— Бирте Бекер? — повтори Ерик Лосиус, като се мъчеше да запали цигарата си и да мисли бързо. И двете начинания пропаднаха. Започна да се паникьосва.

— Трябва ви време да се съвземете, разбирам — кимна старши инспекторът и си извади цигара. — Не бързайте.

Ерик гледаше как полицаят запали цигарата си и се сепна, когато онзи протегна ръка със запалката към него.

— Благодаря — смънка той и дръпна толкова силно от цигарата, че никотинът изпука.

Димът изпълни дробовете му, никотинът плъзна по вените му и облекчи напрежението. Ерик знаеше, че рано или късно това ще се случи: полицаите ще разберат за връзката му с Бирте и ще искат да го разпитат. Преди Камила да изчезне, мислеше само как да скрие връзката си от нея. После обаче нещата се промениха. А в момента изведнъж му просветна, че разследващите съзират връзка между похищенията над двете жени.

— Съпругът на Бирте Филип Бекер намерил бележник, където тя записвала телефонни номера, дати и кратки данни с помощта на съвсем елементарен код. След като го разгадал, той ме осведоми за съдържанието, доказващо, че Бирте е поддържала връзки с други мъже.

— Мъже? — изплъзна се неволно от устата на Ерик.

— Е, за ваше успокоение вашето име се среща най-често в бележките ѝ. Виждали сте се на различни места, ако съм разбрал правилно?

Ерик не отговори. Имаше чувството, че се вози в лодка, а от хоризонта се задава гигантска вълна.

— Бекер е научил адреса ви, взел е пистолета — играчка на сина си — удивително правдоподобна имитация на „Глок 21“ — и е дошъл пред дома ви. По думите му искал да види страха и очите ви, когато ви заяви намерението си да разкаже всичко на полицията. Промъкнал се заедно с колата на съпругата си и впоследствие разбрал, че вътре е само тя.

— И... и...

— Да, разказал ѝ е за връзката ви с Бирте.

Ерик стана от кашона и се приближи до прозореца. От апартамента се откриваше изглед към парка в „Туршхов“. Осло се къпеше в бледо предобедно слънце. Ерик не харесваше апартаменти, обърнати към стари жилищни сгради, защото местоположението предвещаваше стълби. Колкото по-хубава гледка, толкова повече стълби и толкова по-скъпи и тежки предмети в жилището. А това означаваше по-високи обезщетения, по-чести контузии и намален състав на носачите. И все пак рискът да поддържат ниски цени, за да привлечат най-платежоспособните клиенти в бранша, си струваше. С времето всеки поет риск даваше резултат. Ерик дръпна от цигарата. Полицаят направи няколко крачки по паркета. Ерик изобщо не се заблуждаваше: при този старши инспектор триковете му да протака безкрай нямаше да минат. Нямаше как да не хвърли тази жалба в коша. Бирте Улсен, понастоящем Бекер, щеше да се превърне в първия клиент, от когото Ерик претърпява загуба.

— Призна, че с Бирте Бекер били любовници от десет години — разказа Хари. — Преспал с нея още на първата мм среща. Тогава Бирте била бременна от мъжа си.

— Не се казва „бременна от мъжа си“, а „бременна с момиченце или момченце“ — поправи го Ракел и натисна възглавницата, за да го вижда по-добре.

— Мм — Хари се надигна на лакът, протегна се над нея и взе кутията с цигари от нощното шкафче. — Важи в осем от десет случая.

— Какво?

— По радиото чух, че между петнайсет и дваайсет процента от всички деца в Скандинавия са отгледани от баща, който не съвпада с биологичния им създател, без нито те, нито той да знае това.

Хари извади цигара и я вдигна срещу следобедната светлина, която се процеждаше през щорите.

— Ще си я поделим ли?

Ракел кимна мълчаливо. Тя не пушеше, но докато с Хари бяха заедно, имаха навик да изпушват заедно една цигара след секс. Първия път, когато го помоли да си дръпне от цигарата му, Ракел обясни, че го прави, за да изпита същото като него, да усети как никотинът отравя кръвта ѝ и едновременно я отпуска, да му стане още по-близка. Тогава Хари се сети за наркоманките, с които се бе сблъсквал в работата си — бяха започнали да се боцкат по същата идиотска причина — и отказа да ѝ даде от цигарата си. Ала Ракел успя да го убеди и пушенето се превърна в техен ритуал. След като се бяха любили бавно и продължително, понякога цигарата сякаш удължаваше удоволствието от любовния акт. Друг път я възприемаха като лула на мира след кавга.

— Но Лосиус има алиби за цялата вечер, през която Бирте изчезна — продължи Хари. — Бил на мъжко парти в „Твайта“. Купонът започнал в шест и продължил до зори. Десетима свидетели са готови да потвърдят, че Ерик не е мърдал оттам. Повечето от тях са пълни боклуци, разбира се, но показанията са си показания.

— Защо се налага да криете, че не сте заловили Снежния човек?

— Докато не знае какво сме открили, ще се скрие и няма да извършва повече убийства. Освен това, ако продължава да си мисли, че разследването с приключило, няма да е нащрек. А през това време ние спокойно и методично ще се приближаваме към него...

— Ирония ли долавям?

— Сигурно — Хари ѝ подаде цигарата.

— Значи, не вярваш много-много на тази стратегия?

— Според мен шефовете ни имат немалко причини да крият обратата в разследването. Нали началникът на криминалната полиция и Хаген се биха в гърдите на пресконференцията, че сме разобличили Снежния човек...

— И все пак Главното управление ми липсва понякога — въздъхна Ракел.

— Мм.

— Някога изневерявал ли си, Хари? — попита Раquel, докато оглеждаше цигарата.

— Дефинирай „изневерявал“.

— Правил ли си секс с друга жена, докато си бил обвързан?

— Да.

— Докато бяхме заедно?

— Знаеш, че няма как да съм сигурен.

— Добре, изневерявал ли си ми в трезво състояние?

— Не, никога.

— А какво мислиш за постъпката ми в момента?

— Това подвеждащ въпрос ли е?

— Не се шегувам, Хари.

— Знам. Просто нямам желание да отговарям.

— Тогава няма да ти дам повече от цигарата.

— Добре. Ще ти кажа какво мисля: желаяш мен, но разумът ти диктува да искаш него.

Думите му увиснаха над тях, сякаш се запечатаха в тъмнината на спалнята.

— Колко... просто си устроен! — възкликна тя, подаде му цигарата и скръсти ръце.

— Не е ли по-добре да не говорим за това? — попита Хари.

— Но аз трябва да говоря за това! Не разбираш ли? Иначе ще полудея. Боже мой, съвсем съм си изгубила ума, идвам тук...

Тя се зави до брадичката. Хари се сгуши в нея. Още преди да я докосне, тя затвори очи, отпусна глава и дъхът от полуотворените ѝ устни се ускори. „Как успява? — запита се Хари. — Да премине за секунди от срам към възбуда? Как може да е толкова... просто устроена?“

— Раquel — подхвана той, — според теб възможно ли е гузната съвест да разпалва страстите ни?

Тя отвори очи и се вторачи в тавана разочарована, защото не получи очакваната ласка. После премига няколко пъти.

— Има нещо вярно — съгласи се. — Но не съвсем. Не и този път.

— Този път ли?

— Да.

— Веднъж те попитах дали... и ти ми каза...

— Излъгах те. Изневерявала съм.

— Мм.

Полежаха мълчаливо, заслушани в далечния шум от автомобили по „Пилестреде“. Ракел дойде при Хари веднага след работа. Познавайки ежедневието ѝ, той си даваше сметка, че приближава време да я изпраща.

— Знаеш ли кое най-много мразя у теб? — Тя подръпна ухото му. — Толкова си горд и честолюбив, че дори не ме попита дали съм ти изневерявала, докато сме били заедно.

Хари пое угарката от цигарата. Ракел стана от леглото. Той наблюдаваше грациозните движения на голото ѝ тяло.

— Защо ми е да знам?

— По същата причина, поради която мъжът на Бирте е искал да разбере дали и с кого му е изневерявала жена му. За да разобличи лъжата. Да узнае истината.

— Нима мислиш, че истината е в състояние да притъпи нещастieto на Филип Бекер?

Ракел облече черния пуловер от ангорска вълна, който прилепваше меко към нежната ѝ кожа. Хари я ревнуваше най-много от този пуловер.

— Знаеш ли, господин Хуле, за човек, чиято професия се състои в разкриването на неприятната истина, ми се струва, че обичаш лъжите.

— Добре — Хари смачка угарката в пепелника. — Да чуем.

— Случи се в Москва, докато бях заедно с Фьодор. В посолството назначиха норвежец и заедно ни изпратиха на подготвителен курс. Влюбихме се силно един в друг.

— И?

— Той също беше обвързан. Тъкмо когато се канехме да приключим връзките си — аз с Фьодор, а той с приятелката си, — тя го изпревари с новината, че е бременна. А понеже аз, общо взето, си избирам свестни гаджета... — Ракел нацупи горната си устна, докато си обуваше ботушите, — бях се влюбила в мъж, който не бяга от отговорност. Той се върна в Осло и повече не го видях. А ние с Фьодор се оженихме.

— И ти забременя?

— Да. — Тя закопча палтото си и го погледна. — Понякога си мисля, че бременността ми помогна да превъзмогна нещастieto си.

Олег е резултат не от любов, а от любовна мъка. Ти как смяташ?

— Знам само, че резултатът е прекрасен.

Усмихна му се признателно, наведе се и го целуна по челото.

— Никога повече няма да се видим, Хуле.

— Няма, разбира се — кимна той.

Не стана да я изпрати. Продължи да се взира в голата стена, докато чу как тежката порта навън хлопна глухо зад Ракел. После отиде в кухнята, пусна чешмата и си взе чиста чаша от долапа. Докато чакаше водата да се изстуди, погледът му се плъзна към календара със снимката на Олег и Ракел, облечена в небесносиня рокля, а после към пода. Върху линолеума личаха две мокри следи от ботуши. Сигурно от Ракел.

Хари си облече якето, обу си кубинките, взе служебния си револвер „Смит & Уесън“, оставен върху гардероба, и го мушна в джоба си.

Още усещаше в тялото си блажената нега и приятното опиянение от любовните ласки. Стигна до портата, но преди да я отвори, някакво щракване го накара да се обърне и да се загледа в задния двор, където се спускаше по-гъст мрак, отколкото на улицата. Щеше да си продължи пътя, ако не бе забелязал следите. Същите като върху линолеума. Пое към задния двор. Жълтата светлина от прозорците над него се отразяваше в остатъците от сняг, които слънцето не бе успяло да разтопи. До стълбите към мазетата се издигаше накривена на една страна фигура с наклонена глава, очи от камъчета и широка, гротескна усмивка. Беззвучният смях на снежния човек сякаш отекваше между стените. После премина в истеричен кикот, който всъщност идваше от гърлото на Хари. Той грабна лопатата, опряна до стълбището, и замахна, обзет от неконтролируема ярост. Острият метален ръб на лопатата се заби под най-горната топка, Хари откъсна главата на снежния човек и я запрати към близката стена. При следващия удар разцепи торса му на две, а при третия разруши остатъка и снегът се пръсна върху черния асфалт в средата на дворното пространство. Задъхан от усилието и гнева, Хари се изправи, но чу ново щракване зад гърба си. Като звука от вдигането на ударник на револвер. Обърна се отривисто, пусна лопатата и извади оръжието си.

Застанали неподвижно до дъсчената ограда под старата бреза, Мухаммад и Салма се взираха в съседа си с разширени от страх очи.

Децата държаха по един клон, явно за да направят ръце на снежния човек. Салма, изгубила ума и дума от ужас, счупи клона на две, без да се усети.

— Снеж... снежният ни човек — заекна Мухаммад.

Хари прибра револвера в джоба на якето си и затвори очи. Докато проклинаше наум несъобразителността си и се мъчеше да преглътне, инструктира мозъка си да отпусне захвата около дръжката на револвера. После отвори очи. Салма беше разстроена до сълзи.

— Извинявайте, деца — прошепна той. — Ще ви помогна да си направите нов.

— Искам вкъщи — проплака момиченцето.

Мухаммад хвана сестра си за ръка и я поведе към сградата. Описа дъга около Хари, за да не го приближават.

Хари усещаше още допира до дръжката на оръжието. Щракането... Мислеше си, че е дошло от вдигането на ударник, но грешеше. При тази операция звук не се чува. Ударникът щраква само когато се спуска. Тоест човек чува звук само когато стрелецът се отказва да натисне спусъка и реши да пощади мишената. Хари отново извади служебния си пистолет. Насочи го към земята и натисна леко спусъка. Ударникът върху задната част на барабана не помръдна. Увеличи натиска върху спусъка. Нищо. Едва когато дръпна спусъка по-сериозно и очакваше оръжието да изстреля куршум всеки момент, ударникът започна да се вдига. Хари отпусна натиска. Ударникът отново се смъкна и се чу щракване на метал: точно такъв звук го бе стреснал. Даде си сметка, че който дръпва силно спусъка и повдига така ударника, има намерение да стреля.

Хари вдигна очи към тъмните прозорци на апартамента си на третия етаж и изведнъж го порази мисълта, че не знае какво става вътре, докато е на работа.

Седнал в кабинета си, Ерик Лосиус бездействаше и гледаше през прозореца. Колко малко е знаел за похожденията на Бирте! Новината, че е спала и с други мъже, му се струваше по-ужасна от мисълта за безследното ѝ изчезване и страха да не е мъртва. Ако се наложеше да изгуби Камила, Ерик предпочиташе тя да умре от ръката на убиец, отколкото да му я отмъкне друг мъж. Непрекъснато мислеше колко

много всъщност е обичал жена си. И продължаваше да я обича. Обади се на родителите ѝ, но и те нямаха представа къде е дъщеря им. Вероятно бе отседнала при някоя от многобройните си богати приятелки от западните квартали. Ерик познаваше тези жени само по имена.

Наблюдаваше как следобедният мрак се спуска бавно над долината Гурюд, разстила се и размива фигурите. Приключи с работата в офиса, но още не му се прибираще в прекалено голямата и пуста къща. В шкафа зад него имаше бутилки отбран алкохол, „свити“ от разни барчета при пренасянето. Нямахме обаче вода, за да разрежи силното питие. Наля си джин в чашата за кафе и едва отпи, когато телефонът пред него звънна. На екрана се изписа кодът на Франция. Номерът не фигурираше в списъка с жалбите, затова вдигна спокойно.

Позна я по дишането, преди да е отронила дума.

— Камила, обявих те за изчезнала.

— Нима?

Гласът ѝ звучеше, все едно дреме в шезлонг, отегчена е и само се преструва на заинтересована. Някога, на балкона в „Блуменхолм“, Ерик се бе влюбил точно в тази нейна хладна учтивост.

— Аз... — подхвана той, но млъкна, защото нямаше представа какво да ѝ каже.

— Реших да ти се обадя, преди адвокатът ни да се свърже с теб.

— Адвокатът ни?

— Адвокатът на семейството ми — поясни Камила. — За твое съжаление той е един от най-добрите в бракоразводните дела. По отношение на вещите и парите ще пледира и делба на половина. Ще предявим претенции за къщата и ще я получим. Дори не крия намеренията си да я продам.

„Защо ли не се учудвам“, помисли си той.

— Прибирам се след пет дни. Очаквам дотогава да си се изнесъл.

— Доста кратък срок ми даваш.

— Ще се справиш. Чувала съм, че „Разчисти и премести“ са най-бързата и евтина фирма в бранша.

Последните думи изрече с презрение, което го накара да се почувства пълно нищожество. След разговора със старши инспектор Хуле му идеше да се свие и смали като дреха, изпрана на прекалено висока температура. Ерик стана твърде малък за Камила.

Неизползваем. Уверен, че в момента я обича повече от всичко, той беше сигурен и в друго: беше я изгубил завинаги. Никога нямаше да се одобрят. След като тя затвори, Ерик си представи как тя присвива очи срещу залеза на френската Ривиера зад чифт очила, купени за двайсет евро, които нейното лице превръща в „Гучи“, „Долче & Габана“ или...

Беше забравил как се казват другите марки.

Хари се качи с колата на възвишението „Холменколен“. Остави я на големия, почти празен паркинг до спортното съоръжение и се покатери до шанцата. Застанал до трамплина, където имаше и неколцина туристи, той се загледа над празните трибуни от двете страни на рампата за отскок, в езерото в ниското, което източваха зимно време, и в града. Погледът отвисоко осигурява по-добра видимост. Не разполагаше с конкретни следи. Снежния човек се намираще толкова близо, щяха да го пипнат, стига само да протегнат ръка, но изведнъж им се бе изплъзнал като ловък опитен боксьор. Старши инспекторът се чувстваше стар, натезал, тромав. Един от туристите го огледа. Революерът в десния му джоб накланяше връхната му дреха на една страна. Къде, по дяволите, крие трупове? Рано или късно дори заровени тела излизат наяве. Да не би да ги залива с киселина?

Хари усещаше първите признаци на обезсърчение. Проклятие! По време на курса във ФБР им разказаха за убийства, чийто извършител полицията залавя чак след десет години, а ключът към разнищването на случая най-често се явява дребна, наглед маловажна, случайно открита подробност. Но истината беше, че успехът на разследващите обикновено се дължи на неуморната им работа: ако след петнайсетте рунда противникът им още се държи на крака, те искат преиграване на мача.

Следобедният мрак вече пълзеше по склоновете. Пуснаха външното осветление.

Трябва да започнат от светлото: банално, но важно правило в полицейската работа. Използвай следите като отправна точка. В конкретния случай това означаваше да провери най-малко вероятния заподозрян и да осъществи най-лошата и безумна идея, хрумвала му някога.

Хари въздъхна, извади мобилния си телефон и прегледа списъка с приети повиквания. Не бяха много и бързо намери номера, с който бе провел съвсем кратък разговор в хотел „Леон“. Набра го.

Сътрудничката на Бусе Уда Паулсен вдигна веднага с жизнерадостния развълнуван глас на човек, възприемащ всяко обаждане като нещо ново и интересно. Този път не остана разочарована.

ДВАЙСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА ЧАКАЛНЯТА

Ден осемнайсети

Стаята, където всички треперят. Вероятно затова някои я наричаха „чакалнята“, все едно са на зъболекар. Или „преддверието“, сякаш тежката врата, разделяща малкия кът с два дивана и Студио 1, представляваше вход към нещо важно и дори свещено. На таблото с подробната схема на сградите и стаите на държавния телевизионен канал в квартал „Мариенлюст“ помещението фигурираше под скучноватото име „Приемна към Студио 1“. И въпреки това Уда Паулсен я смяташе за най-вълнуващата стая.

Четирима от шестимата гости на предстоящото издание на „Шоуто на Бусе“ вече бяха пристигнали. Както обикновено, първи идваха по-малко известните участници в предаването, които щяха да прекарат най-кратко в студиото. Разположили се на двата дивана, гримирани, със зачервени от притеснение бузи, гостите разговаряха, отпиваха от чаши с чай или вино и погледите им непрекъснато шареха неспокойно към монитора, за да следят какво става в студиото отвъд разделящата ги стена. Там се бяха настанили зрителите, а режисьорът ги инструктиреше кога да ръкопляска, кога да се смеят и да надават одобрителни възгласи. На екрана се виждаха и столовете, предназначени за водещия и за гостите му. Все още празни, те очакваха да ги заемат хора, готови да забавляват публиката. Уда обожаваше тези наситени с напрежение последни минути преди началото на директното предаване. Всеки петък в продължение на четирийсет минути „Шоуто на Бусе“ се превръщаше в центъра на света, доколкото това беше възможно толкова на север. Предаването следяха между двама и двама и пет процента от населението на страната: безумно висок телевизионен рейтинг за токшоу. Работещите в екипа на „Шоуто на Бусе“ не просто присъстваха на мястото на събитието те бяха събитието. Този своеобразен магнит на зрителски интерес на Северния полюс привличаше всички и всичко. А понеже вниманието опива като наркотик и от Северния полюс има само една посока — на юг, тоест

надолу — сътрудниците на предаването не искаха за нищо на света да се разделят с работата си. Уда не беше назначена на щат и затова се налагаше да бачка здраво, за да удържи мястото си и през следващия сезон. Когато вчера получи обаждането точно преди началото на съвещанието на редакционния екип, тя се зарадва и за предаването, и за собствения си имидж. Самият Бусе Еген ѝ се усмихна и я похвали за сензационното ѝ откритие.

Тази вечер в предаването щяха да говорят за игрите на възрастните — типична Бусевска тема. Сериозна, но не прекалено. Тема, по която всеки от гостите може да вземе отношение. В групата на експертите присъстваше психоложка, написала дисертация по въпроса, но основен гост в предаването щеше да бъде Арве Стъоп по повод двайсет и пет годишнината от създаването на списание „Либерал“. Докато Уда го подготвяше за участието му в апартамента му, той не показва раздражение от имиджа, който се опитваха да му създадат: на плейбой, на падащ си по игри мъж. Само се засмя на сравнението със застаряващия Хю Хефнър, какъвто го виждаме по кориците на списанията: по халат, с лула в ръка, сякаш във вилата му се вихри безкрайно ергенско парти. Уда усещаше изучаващия любопитен поглед на Стъоп. Попита го дали не иска да има деца, наследници на империята.

— А ти имаш ли деца? — попита той.

Тя поклати отрицателно глава и за нейна изненада той сякаш изведнъж изгуби интерес и към нея, и към разговора. Затова Уда побърза да приключи с обичайните обяснения кога да се яви в студиото, колко време да предвиди за грима, да не идва в карирани дрехи и да не се смущава от влизането и излизането на останалите гости.

В момента Арве Стъоп излезе от гримьорната и се появи в приемната на Студио 1. Сините му очи блестяха, а прошарената му гъста коса, макар и подстригана съвсем наскоро, беше достатъчно дълга, та връхчетата да стърчат леко бунтарски. Издокарал се бе в семпъл сив костюм, от онези, дето от пръв поглед личи, че струват цяло състояние. Без да се бави, протегна ръка към психоложката, седнала на дивана пред купичка с фъстъци и чаша червено вино.

— Не знаех, че психоложките може да са толкова красиви — поласка я той. — Зрителите надали ще успеят да възприемат думите

ви, докато ви поглъщат с очи.

Уда забеляза как жената се поколеба, но все пак се усмихна широко. Макар да разбра, че комплиментът на Стъоп е по-скоро шега, блясъкът в очите на психоложката показваше колко ѝ допадна. Бусе Еген влетя в стаята като хала.

— Здравейте! Благодаря на всички ви, че се отзовахте на поканата ми!

Започна да се ръкува с гостите отляво надясно, като ги гледаше в очите и изказваше радостта си от присъствието им. Подканяше ги да прекъсват останалите с коментари и въпроси, за да се получи по-оживен разговор в студиото.

Губе, продуцентът, даде знак на Стъоп и Бусе да влязат в малката съседна стая, за да обсъдят основното интервю и началото на предаването. Уда си погледна часовника. До ефирното време оставаха осем минути и половина. Вече започваше да се притеснява. Дори обмисляше да се обади на рецепцията, за да провери дали е дошъл истинският гост-фурор на предаването. Вдигна глава и го видя, застанал пред нея заедно с един от помощниците. Усети как сърцето ѝ подскочи. Той не беше красавец. По-скоро изглеждаше грозноват, но тя не се срамуваше да признае, че изпитва влечение към него. Обясняваше си привличането с популярността на госта — в момента всички телевизии в Скандинавия мечтаеха да го привлекат в предаванията си, защото той бе заловил Снежния човек и сложил край на най-сериозното криминално разследване в историята на Норвегия.

— Предупредих ви, че ще закъснея — напомни Хари Хуле, преди Уда да отрони и дума.

Тя вдиша миризмата на дъха му. По време на предишното си участие в шоуто той беше видимо пийнал и ядоса целия норвежки народ. Е, добре де, не целия, а между двайсет и двайсет и пет процента от него.

— Няма проблем. Важното е, че вече сте тук — изчурулика тя. — Ще влезете малко след началото на предаването и после ще останете в студиото, макар останалите гости да се сменят.

— Добре.

— Заведете го в гримьорната — обърна се към помощника Уда. — Нека Гюри се заеме с него.

Гюри не само действаше бързо, а знаеше и как с няколко обикновени и не чак толкова обикновени трика да придаде на изморено лице вид, приемлив за телевизионния екран. Поведе Хари към гримьорната. Уда си отдъхна. Боже, колко обичаше тези последни, изпълнени с трепетно очакване минути, когато всичко изглежда хаотично, но после си идва на мястото.

Бусе и Стъоп се върнаха от страничната стая. Уда изрече само с устни „пу-пу“ за късмет. От студиото се разнесоха аплодисментите на зрителите. Вратата зад Бусе се затвори. На монитора Уда видя как той заема мястото си на водещ. Режисьорът вече отброява на обратно секундите. Заставката ознаменува началото...

Уда усещаше, че нещо ще се обърка. Програмата вървеше към своя край, като всичко мина гладко. Арве Стъоп се представи блестящо, а Бусе се чувстваше превъзходно в компанията му. Собственикът на „Либерал“ обясни в ефир, че го възприемат като елитарист, защото той наистина е такъв.

— Ще остана в историята само ако стафя сериозно. Колективната памет се впечатлява не от успехите, а от зрелищните провали. Макар Роалд Амундсен да е спечелил надпреварата кой първи ще стигне до Южния полюс, светът извън границите на Норвегия помни Робърт Скот. Емблематичните победи на Наполеон не се споменават толкова често, колкото разгромът на армията му при Ватерло. Националната гордост на Сърбия се гради върху битката при Косово поле през 1398-а година, макар че тогава сърбите търпят поражение. Да вземем и Исус! Символът на победата над смъртта би следвало да бъде човек, излязъл от гроба, с вдигнати във въздуха ръце. Обаче християнската традиция винаги е отдавала преимущество на зрелищната загуба. Исус виси на кръста, отмалял и отчаян, защото нас, хората, ни трогва именно историята за поражението.

— Мислил ли си да се превърнеш в съвременен Исус?

— Не — отвърна Стъоп и наведе глава, докато публиката се заливаше от смях. — Не притежавам нужната смелост. Стремя се само към мимолетна слава.

По време на предаването Стъоп обузда прословутата си арогантност и показва друга своя страна — чаровна, смирена, непозната

на зрителската аудитория. Бусе го попита дали дългогодишният му живот като ерген не е пробудил желание за сериозна връзка. Стъоп не отрече, че има нужда от постоянна партньорка.

— Просто още не съм я срещнал.

„Очаква го градушка от любовни писма с предложения за женитба“, помисли си Уда. Публиката аплодира продължително госта. После Бусе, с присъщия си приповдигнат стил, представи „вълка — единак на полицията в Осло, който неотстъпно преследва плячката си — старши инспектор Хари Хуле“ и Уда сякаш долови признаци на изненада у Стъоп.

Водещият, явно доволен от въодушевлението, с което зрителите в студиото посрещнаха въпроса за интимна приятелка, се опита да продължи темата, като попита Хари, ерген като Стъоп, дали има желание да се обвърже с жена. Хари поклати глава със суховата усмивка. Бусе обаче нямаше намерение да се отказва толкова лесно, затова полюбопитства:

— Да не би да има кандидатка за сърцето ти, но просто още да не е дошъл моментът?

— Не, няма — отсече Хари.

Такъв тип лаконични отговори обикновено само подклаждаха желанието на водещия да притисне събеседника си, но този път Бусе не искаше да протака повече поднасянето на „десерта“: Снежния човек. Затова помоли госта си да разкаже за случая, развълнувал хората в цяла Норвегия; за първия истински сериен убиец в страната. Хари кимна и започна да говори. Обобщил събитията с няколко кратки, недодялани изречения, като непрекъснато шаваше върху стола, сякаш нямаше достатъчно място за голямото му тяло.

— През последните години зачестиха случаите на изчезнали жени. Забелязахме известни прилики между тях: до една са живеели на семейни начала или са били омъжени, имали са деца. Не са намерени труповете.

Бусе го слушаше със сериозно изражение — ясен знак, че се намират извън зоната на забавленията.

— Тази година при подобни обстоятелства от дома си в квартал „Хоф“ в Осло изчезна Бирте Бекер. Непосредствено след това Силвия Утершен от село Сулихьогда беше намерена убита в покрайнините на

столицата. Това е първият случай на намерен труп. Или поне части от него.

— Да, всъщност намерихте главата, нали? — вмъкна Бусе.

С тази реплика удари десетката, защото хем информира непосветените, хем поднесе кървави подробности на посветените. Уда се побъркваше от кеф, докато гледаше колко професионално води предаването Бусе.

— После намерихме трупа на изчезнал полицай в околностите на Берген — продължи невъзмутимо Хари. — Бил е в неизвестност от дванайсет години.

— Железния Рафто — отгатна Бусе.

— Герт Рафто — поправи го Хари. — А преди броени дни открихме трупа на Идар Ветлесен на Бюгдъй. Засега други тела няма.

— Кое според теб беше най-големият кошмар в това разследване?

Уда долови нетърпението в гласа на Бусе. Водещият явно започваше да се изнервя, или защото Хари не се хвана на въдицата с главата, или защото не представи убийствата достатъчно вълнуващо.

— Че са изминали толкова много години, преди да се усетим за връзката между случаите на изчезнали жени.

Поредният скучен отговор. Режисьорът направи знак на Бусе да мисли как да премине към следващата тема. Водещият долепи върховете на пръстите на двете си ръце.

— Значи сега случаят е приключен и ти си звезда, Хари. Как се чувстваш? Получаваш ли писма от почитатели?

Обезоръжаващата момчешка усмивка: излязоха от сериозната зона. Старши инспекторът кимна и навлажни устни, сякаш формулировката на отговора беше изключително важна.

— През есента получих такова писмо. Стъоп може да ти разкаже повече.

Камерата даде учудения Стъоп в едър план. Две дълги секунди мълчание. Уда прехапа долната си устна. Какво искаше да каже Хари? Бусе се намеси да изясни недоразумението:

— Така е, Стъоп получава много писма от фенове. И най-вече от екзалтирани фенки. А ти, Хуле? Имаш ли писма от фенки? Полицайте вероятно привличат свой контингент от почитателки?

Зрителите се засмяха малко несигурно.

Хари Хуле поклати глава.

— Хайде, де, признай си — настоя Бусе. — Не може в полицията да не постъпват жени. Какво правиш, когато някоя колежка те помоли да ѝ изясниш допълнително как се обискира престъпник?

Публиката в студиото избухна в смях. От сърце. Бусе се усмихна доволно. Ала Хари Хуле изобщо не сметна шегата за забавна. Изглеждаше притеснен и непрекъснато гледаше към изхода. В миг на паника Уда се изплаши, че старши инспекторът ще стане и ще си тръгне. Но той се обърна към Стъоп:

— А ти как ще постъпиш, ако след твоя лекция в Тронхайм при теб дойде жена и ти направи предложение за секс, но има само една гърда? Ще я поканиш ли в хотелската си стая?

Зрителите млъкнаха. Дори Бусе остана потресен. Само Арве Стъоп явно намираше въпроса за забавен.

— Не, няма да я поканя. Не защото ми пречи, че има само една гърда, а защото леглата в хотелските стаи в Тронхайм са много тесни.

Зрителите посрещнаха шегата със смях, но само защото тя сложи край на неловкото мълчание. Водещият представи психоложката.

Заговориха за игрите на възрастните и Уда забеляза, че Бусе избягва да се обръща с въпроси към Хари Хуле. Явно смяташе полицаия за прекалено неадекватен. Затова Арве Стъоп, който определено знаеше как да се държи пред камера, получи възможността да участва още по-активно в разговора.

— По какви игри си падаш, Стъоп? — поинтересува се Бусе с невинно изражение, подчертаващо допълнително палавия подтекст на въпроса.

Уда ликуваше: хрумването беше нейно. Преди Стъоп да отговори, Хари Хуле се наведе към него и го попита високо и ясно:

— Правиш ли снежни човеци?

Уда усети, че нещо не е наред. Подканващият гневен глас на Хуле, агресивният език на тялото му; повдигнатата изненадано вежда на Стъоп, изопнатото му лице. Бусе не се намеси. Уда се чудеше какво става. Изминаха четири секунди — цяла вечност на телевизионния екран. После разбра, че Бусе си знае работата. Макар да смяташе за своя отговорност да поддържа тона на разбирателството в студиото, водещият си даваше сметка, че най-важната му задача е да забавлява зрителите. А какво по-забавно от хора, които се гневят, изгубват

контрол, избухват в сълзи, изпускат си нервите или по друг начин разгалват чувствата си пред многобройната аудитория в студиото и пред малкия екран? Затова Бусе пусна юздите и погледна въпросително Стъоп.

— Правя снежни човеци, разбира се — отвърна той. — Предимно до басейна ми — върху терасата на покрива. Правя ги по подобие на членовете от кралското семейство. Така, когато дойде пролет, нещата, които не подхождат на годишното време, се разтапят пред очите ми.

За първи път тази вечер Стъоп не пожъна нито аплодисменти, нито оживени възгласи. Би трябвало да знае, че коментари с антимонархическа насоченост по принцип не се ползват с общественото одобрение.

Бусе сложи край на мълчанието, като представи поп звезда, дошла в студиото, за да говори за скорошния си нервен срив на сцената. В края на предаването тя щеше да изпее най-новата си песен. От понеделник сингълът тръгваше по радиото.

— Какво беше това, по дяволите? — попита продуцентът Губе, застанал зад Уда.

— Сигурно не е съвсем трезвен — предположи тя.

— За бога, той е полицай!

В същия миг Уда се сети, че присъствието на Хари Хуле всъщност е неин успех.

— Обаче, признай, страшно добър е! — отбеляза тя.

Продуцентът не реагира.

Поп звездата разказваше за наследствения характер на психичните си проблеми. Уда си погледна часовника. Четирийсет секунди. Темата бе станала прекалено сериозна за петък вечер. Четирийсет и три. Бусе прекъсна звездата след четирийсет и шест:

— А ти, Арве? — Водещият имаше навика в края на предаването да се обръща към основния си гост на малко име. — Имаш ли опит с психични проблеми или други наследствени болести?

— Не, Бусе, нямам — отговори с усмивка Стъоп. — Освен ако пристрастеността към свободата не се смята за болест. Обременен съм генетично със стремеж към независимост.

Дойде моментът Бусе да се обърне към гостите за кратко обобщение, а после да представи сингъла. Психоложката каза няколко

думи за финал по темата за игрите на възрастните. Бусе погледна Хари:

— След като Снежния човек вече не е сред нас, вероятно и ти ще имаш възможност да се отдадеш на малко забавления, Хари?

— Не — отвърна полицаят, отпуснал се върху стола и изпънал дългите си крака чак до поп звездата. — Още не сме заловили Снежния човек.

Бусе повдигна едната си вежда с усмивка. Очакваше продължението — завършека на остроумната шега. Уда се молеше той да е по-сполучлив от началото.

— Не съм казвал, че Идар Ветлесен е Снежния човек — уточни Хари Хуле. — Всъщност наличните улики сочат точно обратното и имаме всички основания да подозираме, че Снежния човек е на свобода.

Бусе се засмя. Обикновено така се опитваше да заглади неуспешните опити на гостите си да проявят чувство за хумор.

— Шегуваш се, нали? Надявам се да е така заради спокойния сън на жена ми.

— Не се шегувам. Ни най-малко.

Уда погледна часовника и прокара ръка през гърлото си, за да покаже на Бусе, че са пресрочили ефирното време. И без да се обръща, Уда знаеше: в момента режисьорът подскача зад нея и също прави знаци. Ако Бусе искаше зрителите да чуят поне първия припев от сингъла преди финалните надписи, се налагаше незабавно да приключи с приказките. Водещият обаче беше ненадминат. Интуицията му подсказваше колко по-важно е да изслуша Хари Хуле. Никакви радио сингли не биха могли да се мерят с новина за Снежния човек. Затова Бусе игнорира напълно сигналите на екипа си, наведе се напред, за да покаже недвусмислено на аудиторията: ето това е гвоздеят на вечерта. Тук, по време на моето предаване полицията направи сензационно признание. Треперенето на гласа му звучеше почти неподправено:

— Нима твърдиш, че полицията ни е излъгала, Хуле? И Снежния човек се разхожда на свобода, и продължава да убива?

— Не сме лъгали. Просто в разследването се появиха нови обстоятелства.

Бусе се завъртя на стола си и Уда сякаш чу как операторът вика „Камера 1“. Ала лицето на Бусе отново се появи в кадър и се вторачи право в обектива:

— За новите обстоятелства в случая ще разберем повече във вечерната емисия новини. Гледайте ни и следващия петък. Благодаря ви, че бяхте с нас. Довиждане.

Уда затвори очи. Радио сингълът започна.

— Мили боже — прошепна продуцентът, останал без дъх. И повтори: — Мили боже!

На Уда ѝ идеше да крещи от въодушевление. „Тук — мислеше си тя, — тук, на Северния полюс, ние не просто присъстваме в центъра на събитието. Ние сме самото събитие.“

ДВАЙСЕТ И ВТОРА ГЛАВА ПРИПОКРИВАНЕ

Ден осемнайсети

Гюнар Хаген влезе в ресторант „Скрьодер“ и се огледа. Излезе от къщи точно трийсет и две минути след като проведе три разговора по телефона по време на финалните надписи на „Шоуто на Бусе“. Не откри Хари нито в апартаментата му, нито в Творческия дом, нито в кабинета му. Бьорн Холм посъветва Хаген да провери във „втория дом“ на Хари: „Скрьодер“. Стъписа го контрастът между младата, красива и с добри изгледи за слава клиентела на Творческия дом и впиянчения контингент в така наречения ресторант. В дъното на заведението до прозореца седеше Хари. Компания му правеше само поставената пред него халба. Хаген тръгна към масата му.

— Търсих те по мобилния. Да не си го изключил? — попита началникът.

— Да — кимна малко вяло старши инспекторът. — Журналистите започнаха да досаждат.

— От „Ен Ар Ко“ ми казаха, че редакционният екип на Бусе и гостите обикновено ходят в Творческия дом след края на предаването.

— Да, но навън вече дебнеха журналисти и аз се измъкнах. За какво ме търсите, шефе?

Хаген седна на съседния стол. Хари надигна халбата и златистата течност потече в устата му.

— Говорих с началника на криминалната полиция. Понижението е много сериозно, Хари. Издавайки, че Снежния човек е на свобода, нарушаваш задължението си да пазиш в тайна вътрешна информация.

— Така е — Хари отпи отново от халбата.

— Само това ли ще кажеш? За бога, Хари! Защо го направи?

— Хората имат право да знаят. Демокрацията ни се основава на прозрачност, шефе.

Хаген удари с юмрук по масата. Клиентите наоколо посрещнаха реакцията му с окуражителни жестове, но сервитьорката, понесла половин дузина халби, го стрелна с предупредителен поглед.

— Не си играй с мен, Хари — процеди Хаген. — Обявихме официално, че случаят е приключен. С изявленията си по телевизията сериозно уронваш престижа на службата. Даваш ли си сметка?

— Работата ми е да залавям бандити, а не да се представям в добра светлина.

— Тези две неща са неразривно свързани, Хари! Условието, в които работим, зависят от имиджа на полицията. Пресата е важна!

— Журналистите нито помагат, нито възпрепятстват разследването. Винаги е било така. Само отделни хора от полицията, обсебени от идеята за външен блясък, каквито например са вашите началници, държат заглавията в пресата да дават положителни отзиви за работата на полицията. Аз пък искам да хвана Снежния човек. И толкова.

— Хари, с изказванията си застрашаваш колегите си, осъзнаваш ли го?

Старши инспекторът явно осмисли твърдението, кимна, пресуши халбата и даде знак на сервитьорката да му донесе още една.

— Тази вечер разговарях с началниците на криминалната полиция и на Главното управление — осведоми го Хаген и челюстите му се стегнаха. — Наредиха ми незабавно да те намеря и да ти забраня да даваш изявления пред журналисти. Считано от този момент. Ясно?

— Напълно, шефе.

Хаген премига изненадано, но изражението на Хари не издаваше нищо.

— Отсега нататък искам да бъда в течение на всичко, което се случва — продължи главният полицейски инспектор. — Да ми се докладва непрекъснато. Но понеже се съмнявам доколко ще го изпълниш, натоварих Катрине Брат. Някакви възражения?

— Никакви, шефе.

„Сигурно е пиян“, помисли си Хаген.

— Разбрах от Брат, че си я накарал да прегледа медицинския картон на Арве Стъоп в клиниката на Идар Ветлесен, без да имаме прокурорска заповед. Какви ги вършиш? Знаеш ли какво би могло да ни се случи, ако Стъоп се беше усетил?

Клюмналата глава на Хари се вдигна рязко като на бдително животно.

— Ако се беше усетил ли казахте, шефе?

— За наш късмет Стъоп няма картон в клиниката. Според секретарката на Ветлесен никога не е имал.

— И защо?

— Откъде да знам, Хари. Но слава богу, иначе щяхме да си навлечем големи проблеми. Това е Арве Стъоп, не кой да е! И така, отсега нататък Брат ще следи всяка твоя стъпка и ще ми докладва.

— Мм. — Хари кимна на сервитьорката, която му донесе новата халба. — Тя знае ли?

— В смисъл?

— Когато започнахме работа по случая, й казахте, че аз ще бъда неин...

Изведнъж Хари млъкна.

— Неин? — въпросително го изгледа Хаген.

Хари само поклати глава.

— Какво има? Всичко наред ли е?

— Нищо, нищо.

Хари преполови течността в халбата на един дъх и остави стотачка върху масата.

— Приятна вечер, шефе.

Хаген го изпрати с поглед. Чак след като Хари излезе от заведението, главният полицейски инспектор забеляза, че от чашата не излизат мехурчета с въглероден диоксид. Хаген се огледа предпазливо — никой не го наблюдаваше — и отпи от халбата. Кисел вкус. Ябълков сок.

Хари вървеше по тихите улици. Прозорците на старите ниски жилищни сгради светеха в мрака като котешки очи. Прииска му се да звънне на Сабото и да разбере резултата, но реши все пак да не го безпокои тази нощ — нали така се бяха разбрали. Сви зад ъгъла и пое по „Софие“. Не се мяркаше жива душа. Изведнъж нещо проблесна в тъмното. Светлина, отразена в чифт очила? До отсрещния тротоар стоеше мъж. Явно отключваше колата си. Хари познаваше автомобилите на съседите. Това Волво обаче не беше от тях. В мрака не виждаше лицето на мъжа, но не му убегна, че онзи държи главата си обърната настрани, за да го наблюдава. Журналист? Мина покрай Волвото. В страничното огледало на една от паркираните коли

забеляза как сянката на мъжа се шмугна след него. Без да бърза, Хари бръкна във вътрешния джоб на палтото си. Стъпките на мъжа се приближаваха. Усети силен прилив на гняв, преброи до три и се обърна. Мъжът зад него застана като закован.

— Мен ли търсиш? — процеди дрезгаво старши инспекторът, направи крачка напред с вдигнат револвер, сграбчи мъжа за яката, дръпна го рязко и го събори върху капака на близката кола.

После натисна гръкляна му с ръка и опря дулото на оръжието о стъклото на очилата му.

— Мен ли преследваш? — просъска отново Хари.

Отговорът на мъжа се удави във воя на автомобилната аларма. Звукът изпълни цялата улица. Мъжът се помъчи да се освободи от хватката, но като видя, че няма шанс да надвие полицаия, се отказа. Главата му се удари в капака. Светлината от уличната лампа падна върху лицето му. Хари го пусна. Мъжът се хвана за гърлото и започна да кашля.

— Елате — Хари се опита да надвика упорития вой на алармата, хвана го под мишница и го завлече към сградата, където живееше. Отключи портата и го бутна да влезе. — Какво, по дяволите, правите тук? И откъде сте научили адреса ми?

— Цяла вечер звъня на номера, изписан върху визитката ви. Накрая се свързах с „Телефонни услуги“ и оттам ми дадоха адреса ви.

Хари огледа фигурата или по-точно бледата сянка на Филип Бекер. Дори в ареста професорът изглеждаше по-добре.

— Наложих да си изключа телефона — обясни Хари.

Тръгна по стълбите пред Бекер, отключи апартамента си, изхлузи си ботушите, без да се навежда, влезе в кухнята и пусна термоканата.

— Гледах ви в „Шоуто на Бусе“ — осведоми го Бекер.

Той също влезе в кухнята, но без да се събува. Лицето му беше бледо като на смъртник.

— Проявихте мъжество. Затова реших и аз да постъпя като мъж. Дължа ви го.

— В смисъл?

— Повярвахте ми, когато всички ме подозираха. Спасихте ме от публично унижение.

— Мм.

Хари посочи стол на професора, но Бекер поклати отрицателно глава.

— Ще си тръгвам. Искам само да ви споделя нещо много лично. Дори не знам дали има връзка със случая. Става дума за Юнас.

— Слушам ви.

— Вечерта, когато посетих Лосиус, взех кръвна проба от сина ми.

Хари си спомни лепенката върху ръката на детето.

— И натривка от устната кухня. Занесох ги в Съдебно-медицинския институт и поисках тест за бащинство.

— За целта не трябва ли намесата на адвокат?

— Преди — да. Сега обаче всяко частно лице може да плати, за да му направят такъв тест. Две хиляди и осемстотин крони на човек. Ако поръчката е експресна, се доплаща. Избрах втория вариант. Резултатите пристигнаха днес. Юнас... — Бекер си пое дъх — ... не е мой син.

Хари кимна.

Бекер се олюля на пети, сякаш се засилваше за скок.

— Помолих лаборантите да сравнят генетичния материал от Юнас с останалите проби в базата данни. Откриха проба, припокриваща се с неговата на сто процента.

— Тоест... в лабораторията са разполагали с ДНК-проба на Юнас още преди да им занесете взетата от вас?

— Да.

Хари се замисли. В главата му започна да се оформя хипотеза.

— С други думи, още някой е носил генетичен материал от Юнас за проверка — продължи Бекер. — От института ме информираха, че предишната проба е изследвана преди седем години.

— И е регистрирана на името на Юнас?

— Не, анонимна е. Разполагаха обаче с името на поръчителя.

— А той е...?

— Медицинско заведение, преустановило практиката си. — Още преди Бекер да го изрече, Хари се досети за отговора: — Клиника „Мариенлюст“.

— Идар Ветлесен — кимна Хари и наклони глава, както правят хората, когато се опитват да установят дали снимката, закачена на стената, виси накриво.

— Да — Бекер плесна с ръце и се усмихна тъжно. — Това е всичко. Искан да ви кажа само, че... нямам син.

— Съжалявам.

— Подозирах отдавна.

— Мм. Тогава защо дойдохте при мен?

— Нямам представа.

Хари мълчеше, за да му даде възможност да продължи.

— Просто... трябваше да го споделя с някого. Иначе кой знае какво щях да направя. Сега... — професорът направи пауза, преди да продължи: — сега съм сам. Не виждам никакъв смисъл в живота си. Ако онзи пистолет беше истински...

— Не си го и помисляйте — спря го Хари. — Колкото по-грижливо отглеждате тази мисъл, толкова по-изкусителна ще ви се струва. Освен това забравяте, че животът ви е важен за Юнас.

— За Юнас? — изсумтя Бекер и се засмя горчиво. — Странното хлапе, което дори не е мое? В академията ли ви научиха на това за грижливо отглежданата мисъл?

— Не.

Двамата се спогледаха.

— Е, вече знаете — въздъхна Бекер.

— Благодаря ви.

Професорът си тръгна. Хари продължаваше да се пита дали снимката виси накриво. Потънал в размисли, той изобщо не забеляза, че водата завря, каната се изключи и червената светлинка под копчето изгасна.

ДВАЙСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА МОЗАЙКА

Ден деветнайсети

В седем сутринта облаците скриваха плахата дневна светлина. Хари се качи на седмия етаж в жилищна сграда в квартал „Фрогнер“. Сабото беше оставил вратата към апартамента си открената и Хари влезе. Завари стария си приятел седнал на дивана, опънал крака върху зелената масичка, с дистанционното в лявата ръка. Записът на екрана вървеше отзад напред и кадрите приличаха на дигитална мозайка.

— Няма ли да пийнеш една бира? — попита Сабото за втори път и вдигна бутилката си. — Събота е.

Хари имаше чувството, че вижда как из въздуха се носят стотици бактерии. И двата пепелника преливаха от угарки.

— Не, благодаря — отвърна Хари и седна. — Е?

— Имах само една нощ на разположение — оправда се Сабото и спря DVD плейъра. — А работата отнема обикновено няколко дни.

— Този човек не е професионален комарджия — напомни Хари.

— Грещиш — възрази Сабото и отпи от бутилката. — Блъфира по-успешно от мнозина картоиграчи. Тук му задаваш въпроса, на който очакваш да те излъже, нали?

Сабото пусна записа. На екрана Хари се видя в телевизионното студио, облечен в тесничко сако на тънки райета — шведска марка, черна тениска — подарък от Ракул, дънки „Дизел“ и кубинки. Позата, която бе заел, изглеждаше доста неудобна. Сякаш по облегалката на стона имаше пирони и той не смееше да се отпусне назад. Въпросът му прозвуча глухо по тонколоните:

— Ще я поканиш ли в хотелската си стая?

И отговорът:

— Не, няма да я поканя.

В този миг Сабото стопира кадъра.

— Знаеш ли със сигурност, че тук те е излъгал? — попита той.

— Да. Изчукал е една приятелка на Ракул. Жените нямат навика да се хвалят с измислени сексуални подвизи. Какво е твоето

впечатление?

— Ако разполагах с време да го прехвърля на компютъра, щях да уголемя очите му, но би било излишно. И така виждам как се разширяват зениците му. — Сабото посочи екрана с изгрзания си нокът. — Класически симптом на притеснение. Погледни как се разширяват и ноздрите му, макар и съвсем леко. Хората реагират така, когато са подложени на стрес и мозъкът се нуждае от повече кислород. Това обаче не означава непременно, че Стъоп лъже. Мнозина се чувстват притеснени дори докато казват истината. Други пък изричат напълно невъзмутимо лъжа след лъжа. Виж колко спокойно е отпуснал ръцете си.

Хари забеляза, че гласът на Сабото се промени. Стана по-мек, почти приятен. Хари се загледа в екрана. Ръцете на Стъоп наистина лежах отпуснати една върху друга в скута му.

— За съжаление не съществуват универсални признаци за лъжа — продължи Сабото. — Всички комарджии са различни. Затова трябва да открием кое се променя у конкретния човек, когато лъже и когато казва истината. Представи си, че имаме задачата да начертаем триъгълник. Нужни са ни две отправни точки, нали?

— Едно лъжливо и едно истинно твърдение. Звучи елементарно.

— Правилно се изрази „звучи“ елементарно, но не е. Ако предположим, че Стъоп е искрен, когато говори за създаването на списанието си и за причините да презира политиците, имаме и втората точка. — Сабото превъртя малко по-напред и пусна записа. — Гледай.

Хари го послуша, но не забеляза нищо. Поклати неразбиращо глава.

— Ръцете — насочи го Сабото. — Наблюдавай ръцете му.

Хари насочи поглед към кафявите пръсти на Стъоп, отпуснати върху ръкохватките.

— Продължават да излъчват спокойствие — отбеляза Хари.

— Да, но той не ги крие. Когато им се паднат слаби карти, неопитните картоиграчи обикновено ги закриват особено грижливо с ръка. А ако решат да блъфират, слагат длан пред устата си, за да не се вижда изражението им. Наричаме ги потайници. Други пък правят точно обратното: подчертават блъфа, като се изправят гордо на стола, изтеглят назад рамене и си придават по-внушителен вид. Тях ги наричаме блъфьори. Стъоп е от потайниците.

— Да не би...? — наведе се напред Хари.

— Да, точно така. Разгадах го. Когато лъже, сваля лявата си ръка от ръкохватката и закрива с нея дясната. Явно с десняк.

— А как реагира, когато го питам дали прави снежни човеци?

Хари изобщо не се опитваше да скрие нетърпението си.

— Лъже — отвърна Сабото.

— Но коя част от изказването му е лъжа? Че прави снежни човеци, или че ги прави на терасата си?

Сабото изсумтя — вероятно нещо като смях.

— Това не е точна наука — натърти той. — Както вече ти казах, Стъоп не е слаб картоиграч. През първите няколко секунди, след като му задаваш въпроса, той не отмества ръце от ръкохватките, сякаш възнамерява да отговори искрено. Същевременно забелязваме как ноздрите му се разширяват леко: вероятно под влияние на стреса. Накрая той все пак решава да те излъже и закрива дясната си ръка.

— Да. Значи крие нещо, нали?

Сабото присви устни, за да покаже, че е много трудно да отговори категорично на този въпрос.

— Възможно е и да лъже умишлено, за да бъде разобличен. С цел да те заблуди, че има причини да крие истината.

— Не те разбирам.

— Понякога професионалистите в покера, макар да са получили хубави карти, плащат, без да покачват залога, а според езика на тялото им все едно блъфират. Тези фалшиви сигнали често се оказват достатъчни, за да заблудят по-неопитните играчи: мислят си, че са разкрили блъфа, и се включват в играта. Общо взето, поведението на Стъоп излъчва точно такова послание. Прилича на изигран блъф.

— Значи според теб Стъоп иска да си мисля, че той крие нещо?

Сабото огледа празната бутилка в ръката си, после и хладилника. След ленив опит да надигне едрото си тяло от дивана се отказа и въздъхна.

— Казах ти: това не е точна наука. Ще ми донесеш ли...?

Хари стана и се приближи до хладилника. Наум се проклрнаше. Когато се обади на Уда от екипа на Бусе, знаеше, че на драго сърце ще го поканят в студиото и ще му се отвори възможността да задава директни въпроси на Стъоп, а самият формат на предаването изисква камерата неизменно да следи човека, отговарящ на въпросите, в близък

или в средно близък план, тоест от кръста нагоре. А тези факти създаваха идеална предпоставка за задълбочен анализ на Сабото. И въпреки всичко претърпяха неуспех. Този разговор беше последната спасителна сламка, последното осветено място. Останалото тънеше в мрак. Вероятно предстояха десет години, през които полицията ще търси на сляпо с надеждата все пак да извади късмет и убиецът да сбърка някъде.

Хари се взираше в старателно подредените бутилки бира в хладилника. Безупречният им „строй“ контрастираше ярко на фона на безпорядъка в апартамента. Хари се поколеба. Взе две бутилки. Пръстите го заболяха от допира със студеното стъкло. Пусна вратата на хладилника.

— Мога да изоблича Стъоп в безспорна лъжа в един-единствен момент — обади се Сабото от дивана: — когато твърди, че в рода му няма случаи на психически отклонения и наследствени заболявания.

Хари успя да подложи крак и да спре вратата на хладилника. Светлинката от процепа се отрази в голия тъмен прозорец.

— Повтори — помоли той.

Сабото повтори.

След двацет и пет секунди Хари вече бе преполовил стълбите към входа, а Сабото — бутилката с бира, която Хари му хвърли.

— И още нещо, Хари — промърмори Сабото под носа си, макар приятелят му да не можеше да го чуе. — Когато Бусе те попита дали в живота ти има специална жена, ти отрече. — Сабото се оригна. — По-добре не се захващай с покер.

Докато шофираше, Хари се обади по телефона. Още преди да се е представил, гласът в слушалката го поздрави:

— Здравей, Хари.

Старши инспекторът изтръпна при мисълта, че Матиас Люн-Хелгесен или е запомнил номера му, или го е запааметил в указателя на телефона си. Зад Матиас се чуваха гласовете на Радел и Олег. Почивен ден. Семеен уют.

— Искам да те питам нещо за клиниката „Мариенлюст“. Картоните на пациентите пазят ли се някъде?

— Съмнявам се — отвърна Матиас. — Май имаше някаква наредба, според която всички данни за пациентите следва да се унищожат, ако никой не поднови дейността на болничното заведение. Ако е важно, ще проверя.

— Ще ти бъда благодарен.

Хари мина покрай метростанция „Виндерен“. Врълетяха го призраците на далечен спомен за гонка, катастрофа, починал колега, слухове, че Хари е карал колата и е трябвало да изследват кръвта му за наличие на алкохол. Оттогава мина доста време. Изтече много вода. Белезите по кожата се заличиха, но онези в душата останаха.

Матиас му звънна след четвърт час.

— Говорих с Грегершен — беше началник на клиниката „Мариенлюст“. Всички данни са унищожени. Спомням си обаче, че неколцина колеги, сред които и Идар, отнесоха картоните на своите пациенти.

— А ти?

— Понеже нямах намерение да отворя частна практика, оставих всички картони в клиниката.

— Спомняш ли си имената на някои от Идаровите пациенти?

— Едва ли. Оттогава мина много време, Хари.

— Знам. Благодаря ти.

Хари затвори и зави в посоката, указана от табела с надпис „Държавна болница“. Комплексът заемаше целия хълм пред него.

Герда Нелвик, блага жена в средата на четирийсетте с пищен бюст, беше единствената дежурна в Отдела, провеждащ тестове за бащинство в Съдебно-медицинския институт на Държавната болница. Тя посрещна Хари и го въведе в сградата. Вътре нищо не подсказваше, че в помещенията се извършват лабораторни анализи с цел разобличаването на закоравели престъпници. Светлите, уютни зали с украси по стените издаваха единствено преобладаващо женския състав на колектива.

Хари не идваше тук за първи път и познаваше добре процедурите при ДНК-тестове. Ако беше дошъл в делничен ден, зад прозорците на лабораториите щеше да види как жени в бели манти, шапки и ръкавици за еднократна употреба, наведени над разтвори и

апарати, съсредоточено извършват тайнствени процеси, наречени изследвания на косми, кръвни проби и амплификация. В крайна сметка всички тези процеси се превръщаха в кратък доклад със заключение под формата на стойности по петнайсет различни показателя.

Минаха покрай стая с етажерки, където държаха кафяви пликове с адресите на полицейски участъци из цялата страна. Хари знаеше, че вътре има дрехи, косми, калъфи на мебели, кръв и други органични проби, изпратени за анализ. Специалистите от Съдебно-медицинския институт имаха задачата да снемат от материала числения код, представляващ определени участъци от мистериозната гирлянда, наречена ДНК, и така да идентифицират притежателя на генетичния материал с деветдесет и девет цяло и девет процента сигурност.

Кабинетът на Герда Нелвик побираше само няколко етажерки с класъри и бюро с настолен компютър, върху което бяха натрупани високи купчини документи. На голяма снимка, сместена между книжата, се усмихваха две момчета със сноуборд в ръка.

— Синовете ви? — попита Хари и седна.

— Така казват — усмихна се тя.

— Моля?

— С колегите обичаме да се шегуваме на тази тема. По телефона споменахте, че идвате във връзка с ДНК-анализ, извършен в нашата лаборатория.

— Да. Искам да разбера какви поръчки са пристигали от конкретно място през последните дванайсет години и кой конкретно е изпрацал пробите.

— За какво място става дума?

— Клиниката „Мариенлюст“.

— Сигурен ли сте?

— Защо?

Тя сви рамене.

— По принцип тестовете за бащинство се поръчват от съдилища или адвокати. Понякога и от частни лица, но рядко от болнични заведения.

— В случая не се касае за проверка на бащинство, а за установяване на роднинска връзка заради опасност от наследствено заболяване.

— Аха — кимна Герда. — Значи фигурират в базата данни.

— Можете ли да проверите още сега?

— Ако разполагате с... — Герда погледна часовника — ... трийсет секунди, да.

Хари кимна.

Тя въведе името на клиниката, като си диктуваше на глас:

— М-а-р-и-е-н-л-ю-с-т.

Облегна се на стола и изчака компютърът да приключи търсенето.

— Лошото време действа потискащо, нали? — обърна се тя към Хари.

— Да — кимна разсеяно той, докато слушаше тракането на хард диска, сякаш за да разбере дали отговорът на машината ще оправдае очакванията му.

— Тъмнината убива настроението — продължи Герда. — Дано скоро завали сняг. Ще стане малко по-светло.

— Мм.

Тракането спря.

— Да видим — промърмори Герда и се вторачи в екрана.

Хари си пое дълбоко дъх.

— Клиниката „Мариенлюст“ действително е била наш клиент. Но не и през последните седем години.

Хари напрегна мозъка си. По кое време Идар Ветлесен е преустановил практиката си там?

Герда смръщи вежди.

— Преди това обаче виждам доста поръчки.

Тя се поколеба. Хари искаше да го чуе от нейните уста. Не му се наложи да чака дълго:

— Струват ми се твърде много за медицински център.

Хари усещаше, че е на прав път, който ще го изведе от лабиринта. По-точно ще го вкара в лабиринта, в самата сърцевина на мрака.

— Разполагате ли с имената и личните данни на изследваните лица?

— Обикновено да, но в този случай клиниката явно е пожелала да останат анонимни — поклати глава Герда.

Проклятие! Хари затвори очи и се замисли.

— Но все още разполагате с резултатите от тях, нали? Имам предвид, знаете дали въпросното лице е баща на детето, или не.

— Да — потвърди тя.

— И какви са те?

— Не мога да ви отговоря веднага. За тази цел трябва да вляза в профила на отделните проби и ще отнеме повече време.

— Добре. Но в базата данни все още съхранявате ДНК-профилите, които са постъпвали за анализ в института, нали?

— Да.

— И анализът е подробен, какъвто се прави при полицейско разследване?

— Дори по-обстоятелствен. За да се установи дали предполагаемият баща е биологичният родител на детето, се налага да изследваме повече участъци от структурата на ДНК-молекулата, защото половината от генетичния материал е на майката.

— Значи, ако ви донеса биологичен материал от определен човек, можете да проверите дали ДНК-профилът му съвпада с друг профил, който фигурира в базата данни заради поръчката от клиника „Мариенлюст“?

— Да — отвърна Герда.

По интонацията ѝ личеше, че очаква някакво обяснение.

— Чудесно. Колегите ми ще ви изпратят генетичен материал от няколко лица, които са съпрузи и деца на изчезнали през последните години жени. Проверете дали данните от тях вече съществуват в системата ви. Ще се погрижа за официална заповед.

Очите на Герда проблеснаха.

— Сетих се къде съм ви виждала! В „Шоуто на Бусе“. Да не би да идвате във връзка с...

Макар в стаята да бяха само двамата, тя прошепна прозвището на чудовищния убиец, сякаш беше цинизъм, ругатня или заклинание, което не бива да се изрича на глас.

Хари се обади на Катрине и я помоли да се срещнат в кафене „Джава“ на възвишението Санкт Ханс. Паркира пред стара жилищна сграда. През портата не би могла да мине и градинска косачка, ала отпред гордо се мъдреше табела „Гараж. Не паркирай!“, заплашваща

нарушителите с принудително отстраняване. По тротоара крачеха забързани минувачи, тръгнаха на пазар. Леденостуден северняк от възвишението духна черните шапки на прегърбените участници в погребално шествие, поело към гробището „Нашия спасител“.

Хари купи от кафенето двойно еспресо и кортадо — и двете в картонени чашки — и седна на стол на тротоара. В езерото в парка от срещнатата страна на улицата самотен белоснежен лебед се носеше по водата с шия, извита под формата на въпросителен знак. Хари се сети как наричаха капаните за лисици — лебедови шии. Вятърът нагърчваше водната повърхност и тя приличаше на настръхнала от студа.

— Кортадото топло ли е? — попита Катрине и протегна ръка.

Хари ѝ подаде чашата и двамата тръгнаха към паркираната кола.

— Добре че имаш възможност да работиш в събота — отбеляза той.

— Искан да кажа същото и за теб.

— Аз нямам семейство. За такива като мен почивните дни са лишени от стойност. Ти обаче си омъжена и имаш личен живот.

До колата ги чакаше злобно навъсен старец.

— Обадох се за „паяк“ — осведоми ги той.

— Напоследък станаха много модерни — отбеляза подигравателно Хари и отключи вратата. — Само дете трудно си намират място за паркиране.

Качиха се в автомобила. Старецът почука с кокалестия си пръст по прозореца. Хари го свали.

— Паякът ще дойде всеки момент. Длъжни сте да го изчакате на мястото на нарушението.

— Нима? — Хари му показва служебната си карта.

Мъжът я подмина с пренебрежителна физиономия и си погледна ядосано часовника.

— Портата е твърде тясна, за да имате претенции за гараж — обърна му внимание Хари. — Ще изпратя служител от „Паркинги и гаражи“ да свали незаконната табела пред портата. Очаквайте и солена глоба.

— Какво?

— От полицията сме.

Старецът дръпна хищно служебната карта на Хари, огледа го мнително, после огледа и картата, и пак Хари.

— Този път ще ви се размине — недоволно промърмори възрастният човек и му върна картата. — Тръгвайте.

— Но не и на вас. Веднага ще се свържа с колегите.

Старецът го изгледа разгневен.

Хари запали колата и остави двигателя да поработи, преди да потегли. Обърна се към стареца:

— Правилникът ви задължава да не мърдате от тук, докато дойдат.

Колата тръгна и двамата с Катрине видяха смаяното изражение на стареца в огледалото.

— Колко си отмъстителен! — разсмя се гръмко Катрине. — Та това беше само един безобиден дядка.

Хари я стрелна с поглед. Беше направила странна физиономия, все едно смехът ѝ причинява болка. Макар опитът ѝ да го вкара в леглото си да завърши с неуспех, тя не се смущаваше от компанията му. Напротив: започна да се държи по-свободно. Явно отказвайки на красива жена, мъжът печели нейното уважение и доверие.

Хари се усмихна. Какво ли би си помислила Катрине, ако знаеше, че сутринта се бе събудил с ерекция и ясни спомени за сън, в който я обладава върху мивката в тоалетната на бар „Фенрис“? Чукаха се бясно: тръбите започнаха да пращят, водата в кабинките — да клоkochи, а луминесцентните лампи — да премигат и да бръмчат. При всеки тласък усещаше хладния фаянс до топките си. Огледалото зад нея вибрираше и отражението му се разми, докато двамата удряха яростно бедра и гърбове в чешми, сешоари за ръце и дозатори за течен сапун. Едва когато спря, Хари забеляза, че в огледалото вижда чуждо лице.

— За какво мислиш? — попита Катрине.

— За размножаване.

— Охо?

Хари ѝ подаде кутия. Катрине я отвори. Най-отгоре имаше лист с инструкции как се взема натривка от устна кухина за ДНК-тест.

— Става дума за бащинство — обясни Хари. — Но засега не знам подробности.

— И къде отиваме? — Катрине вдигна въпросително пликче с клечки за уши.

— В Сулихьогда, за да вземем проби от близнаците.

По полята около имението снегът вече сдаваше фронта. Изглеждаше сив и мокър върху територията, която продължаваше да владее. Ролф Утершен ги посрещна на стълбището и ги покани вътре да пийнат по чаша кафе. Докато събличаха връхните си дрехи, Хари му съобщи с каква цел са дошли. Ролф Утершен не прояви интерес за какво им е биологичен материал от дъщерите му, само кимна в знак на съгласие.

Близначките плетяха във всекидневната.

— Какво майсторите? — поинтересува се Катрине.

— Шал — отговориха те в хор, — леля ни помага.

Ане Педершен, седнала в люлеещия се стол, също плетеше. Кимна усмихнато на Катрине.

— Трябва ми малко слюнка от устата ви — обяви засмяно полицайката и размаха клечка за уши. — Кажете „aaa“!

Момиченцата избухнаха в смях и веднага оставиха плетките.

Хари последва Ролф Утершен в кухнята. Там миришеше на токущо сварено кафе.

— Значи сте сгрешили и онзи лекар не е Снежния човек? — попита Ролф.

— Възможно е, но не е изключено Ветлесен да е бил свързан със случая по някакъв начин. Имате ли нещо против да надникна в плевнята?

Ролф Утершен го подкани с жест да направи каквото е нужно.

— Ане почисти пода — уточни той. — И едва ли са останали следи.

И наистина — вътре всичко беше подредено и измито. Хари си спомняше колко дебел слой кръв бе засъхнал върху пода, когато Холм взе проби оттам. Сега дъските бяха излъскани. За кръвта подсказваше единствено розовото им оцветяване. Той застана до дръвника и погледна вратата. Опита се да си представи как Силвия коли кокошки, когато Снежния човек се появява на вратата. Дали я е изненадал? Беше обезглавила две кокошки. Не, не две, а три. Две плюс една. Защо плюс една? Хари затвори очи. Двете кокошки намериха до дръвника. Кръвта им бе текла в следите, останали от ударите с брадвата. Обикновено

така се колят кокошки. Третата обаче се намираше по-далеч върху пода и бе изпоцапала дъските с кръв. Сякаш я бе заколил аматьор. Кръвта по шията ѝ се бе съсирила. Точно като кръвта по шията на Силвия. Хари си спомни какво обяснение предложи Бьорн Холм. Мисълта, появила се изневиделица в главата му, изобщо не беше нова. Беше се спотайвала до останалите полуобмислени, полусдъвкани, полуреални предположения. Сега обаче придоби завършен вид: третата кокошка беше убита като Силвия Утершен, с клуп с нажежаема жичка.

Хари приклепна да огледа по-внимателно дъските, обагрени в розово.

Ако наистина Снежния човек е обезглавил третата кокошка, защо е използвал такъв клуп, а не брадва? Много просто: защото брадвата е изчезнала в тъмната гора. Следователно е заклал кокошката след убийството на Силвия Утершен. Изминал е целия път обратно до къщата, за да го направи. С каква цел? Вуду ритуал? Внезапна прищявка? Глупости, този тип убийци са като машини и винаги се придържат към предначертан план, не нарушават схемата си на действие.

Трябва да е имал основателна причина.

Каква?

— Каква е причината да го правим? — чу гласа на Катрине.

Хари изобщо не я бе чул да влиза. Стоеше до вратата на плевнята и единствената крушка в помещението осветяваше ясно лицето ѝ. Тя му показва две пликчета с клечки за уши и протегна ръка да му ги подаде. От гледката го побиха тръпки. Подсети го за случката в дома на Бекер. Но забеляза и друго, някаква прилика.

— Нали ти казах — промърмори Хари и отново се върна към огледа на розовите следи. — Струва ми се, че надушвам роднинска връзка. Някой се опитва да я потули.

— Кой? — попита тя и тръгна към него. Токчетата на високите ѝ ботуши затракаха върху дъските на пода. — Кого си набелязал?

Приклепна до него. Сгриващата миризма на мъжкия ѝ парфюм бързо се разнесе из студения въздух и нахлу в ноздрите му.

— Нямам представа.

— Значи това не е пореден етап от методична полицейска работа, а просто твое хрумване. Имаш теория — установи тя и прокара десния си показалец по дървените стърготини.

— Не е само теория — отсече Хари след кратко колебание.

— Слушам те.

— Арве Стъоп.

— Да?

— Той твърди, че при Идар Ветлесен лекувал травма от тенис. Според Боргхил обаче Ветлесен не му е направил картон. Питам се каква ли е причината.

— Вероятно Стъоп си е направил и пластична операция — вдигна рамене Катрине. — Може да се е страхувал документацията да не попадне в чужди ръце.

— Всички пациенти на Ветлесен са се опасявали от огласяване на корекциите по външния им вид. Ако Идар Ветлесен се беше съобразявал с желанието им за пълна дискретност, нямаше изобщо да има картотека. Според мен Стъоп е искал да потули нещо друго, много по-скандално.

— Например?

— В „Шоуто на Бусе“ Стъоп излъга, че в рода му няма наследствени заболявания или случаи на психични разстройства.

— Значи има?

— В името на теорията ми нека предположим, че има.

— В името на теорията, която още не може да се нарече такава?

Хари кимна.

— Идар Ветлесен трябва да е бил таен експерт по синдрома на Фар, щом дори секретарката му Боргхил не знае. Как тогава Силвия Утершен и Бирте Бекер са го открили?

— Как според теб?

— Нека приемем, че Ветлесен е бил специалист не по генетично предавани болести, а по способността да пази тайна. Самият той определи дискретността като основна и ключова част от бизнеса си. Затова към Ветлесен за помощ се обръща негов приятел с вече поставена от по-сериозен специалист диагноза синдром на Фар, защото и най-добрият лекар не може да се конкурира с него в уменията да пази тайните на пациентите си. Болният от синдрома на Фар държи никой да не узнава за здравословния му проблем и плаща допълнително, за да си осигури мълчанието на лекаря. Въпросният пациент може да си го позволи.

— Арве Стъоп?

— Да.

— Но щом е ходил в друга клиника, значи рискът болестта му да се разчуе така или иначе съществува.

— Това не е основното му притеснение. Стъоп се бои повече пресата да не надуши, че той води потомството си на изследвания, за да провери дали са наследили болестта. А понеже децата му са незаконни и официално той няма наследници, се налага изследванията да се направят при пълна тайна. Всъщност тези деца растат с други бащи, които ги припознават като свои биологични синове и дъщери. Например Филип Бекер не е подозирал, че не той е бащата на Юнас. Същото важи и за...

Хари кимна красноречиво към къщата.

— Ролф Утершен? — прошепна изумена Катрине. — Близначките не са ли негови? Нима... — тя вдигна пликчетата, — ... нима това е генетичен материал от Арве Стъоп?

— Възможно е.

— Изчезналите жени... другите деца...

— Ако ДНК-тестът покаже, че Стъоп е баща на Юнас и на близначките, в понеделник ще вземем проби от децата на всички изчезнали жени.

— Значи... Арве Стъоп е изучавал половин Норвегия? Забременил е десетки жени и след като са родили децата, е започнал да ги избива?

Хари вдигна рамене.

— И защо?

— Ако се окаже прав, Стъоп е психопат и можем само да предполагаме каква е причината за действията му. Впрочем, често зад лудостта се крие съвсем ясна логика. Гледала ли си научнопопулярни предавания за тюлени?

Тя поклати отрицателно глава.

— Говорим за изключително хладнокръвен и рационално мислещ тюлен — баща, който убива. След като женската роди тюленчето и то преживее успешно критичния за оцеляването му период, бащата се опитва да убие майката, защото знае, че тя не се съвкупява два пъти с един и същи самец. Иска да ѝ попречи да роди още тюлени и така да предпази поколението си от конкуренти.

Катрине имаше доста недоумяващ вид.

— Пълна лудост. Само дето се чудя кое е по-откачено: да разсъждаваш като тюлен или да допуснеш, че някой разсъждава като тюлен — отбеляза тя.

— Както вече казах... — Хари се изправи и коленете му изпукаха, — това е само теория.

— Лъжеш — тя го погледна в очите. — Вече си сигурен, че Арве Стъоп е бащата.

Хари се усмихна малко криво.

— Същата откачалка си като мен — заключи тя.

— Да тръгваме — подкани я той. — Лаборантите в Съдебно-медицинския институт чакат клечките за уши с пробите.

— В събота? — Катрине заличи рисунката си върху стърготините и се изправи на свой ред. — Няма ли личен живот?

След като занесоха пробите и Герда им обеща да им съобщи резултата още същата вечер или най-късно утре сутринта, Хари закара Катрине на улица „Сайлдюк“.

— У вас пак не свети — установи той. — Сама ли си?

— Готина мацка като мен? Как ли пък не! — усмихна се тя и посегна към дръжката на вратата. — Никога не оставам без компания.

— Мм. Защо настоя да запазя в тайна идването ти в Берген пред тамошните ти колеги?

— Моля?

— Щяха да се зарадват, когато научат, че разследваш убийства в столицата.

— Бергенчани не величаят Осло като столица — сви рамене тя и слезе от колата. — Лека нощ.

— Лека.

Хари пое към улица „Санер“.

Забеляза как Катрине сякаш се вцепени, когато ѝ зададе въпроса. И все пак не беше много сигурен. Кое ли е сигурно в тези времена? Например пукот, приличен на щракване на ударника на револвер, се оказва шум от клон, счупен от изплашено до смърт дете. Хари вече нямаше как да се преструва, че не се е досетил. Онази вечер, когато

Катрине насочи служебното си оръжие към гърба на Филип Бекер и Хари застана на пътя на огневата линия, се чу звук като от пречупен клон. Смазаното щракване от падането на ударник. Щом е паднал, значи преди това е бил вдигнат, съобрази впоследствие Хари. Значи Катрине бе дръпнала спусъка почти до края и ако Хари не бе застанал пред нея, куршумът е щял да проние Бекер. Катрине е имала намерение да го убие. Не, Хари не можеше да се преструва повече. Светлината, паднала върху лицето ѝ на вратата на плевнята, му помогна да я познае. Затова ѝ каза: „Надушвам роднинска връзка.“

Главен полицейски инспектор Кнют Мюлер-Нилсен обожаваше Джули Кристи. Толкова беше луд по нея, че досега не бе намерил смелост да признае увлечението си на жена си. От друга страна, подозираше съпругата си в платонична изневяра с Омар Шариф, затова не се чувстваше гузен, докато седи до половинката си и поглъща с очи невероятната Джули Кристи. Ала щастието му се помрачаваше, защото в момента неговата любима прегръщаше страстно гореспоменатия Омар на екрана. Телефонът звънна и Мюлер-Нилсен вдигна слушалката, а жена му натисна копчето за пауза. Красивият, но непоносим кадър от филма „Доктор Живаго“ замръзна на екрана.

— Добър вечер, Хуле — поздрави на свой ред Мюлер-Нилсен, след като старши инспекторът се представи. — При вас сигурно сега е лудница.

— Имате ли минутка? — попита дрезгавият, но учтив глас.

Мюлер-Нилсен погледна алените, потреперващи устни и замъглените очи на Джули.

— Ще ви отделя нужното време, Хуле.

— Когато говорихме в кабинета ви в Берген, ми показахте снимка на Герт Рафто. Още тогава ми се стори някак познат.

— И?

— Споменахте ми и нещо за дъщеря му: справяла се добре с живота. „От нея излезе човек“ — така се изразихте и кимнахте, все едно това ми е известно.

— Ама от нея действително излезе свестен човек, нали?

— Зависи от гледната точка.

ДВАЙСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА „ТУВУМБА“

Ден деветнайсети

Под полилеите на зала „Соня Хение“ в хотел „Радисън“ цареше радостно вълнение. Арве Стъоп посрещаше гостите на вратата. Челюстите му се бяха схванали от усмивки, а травмата на лакътя му започна да се обажда вследствие ръкостискането с всеки влязъл. Млада жена от фирмата — организатор на събитието се доближи до него и събщи с усмивка, че всички гости са заели местата си. Черният ѝ семпъл костюм и слушалките с почти невидим микрофон ѝ придаваха вид на агент в „Мисията невъзможна“.

— Да влизаме — подкани го тя и оправи папийонката му с приятелски нежен жест.

На ръката ѝ забеляза брачна халка. Бедрата ѝ се поклащаха съблазнително, докато вървеше пред него към залата. Дали между тези бедра се бе появило дете? Черният панталон прилепваше плътно към стегнатото ѝ дупе и Арве Стъоп си представи същото това дупе, само че без панталони, в апартамента си на пристана Акер Брюге. Жената обаче му се струваше доста делова. Щеше да си създаде излишни главоболия, докато я вкара в леглото. Тя го погледна в голямото огледало до вратата. Арве Стъоп разбра, че го е разобличила, и се усмихна широко, съжалително. Тя се засмя, а по бузите ѝ плъзна лека, неособено делова руменина. Мисията невъзможна? Тъкмо напротив. Само че не тази вечер.

Осмината гости на масата му се изправиха да го приветстват. Дамата, която бе поканил да го съпровожда на събитието, беше заместник-главният редактор на „Либерал“: скучен, но разумен избор. Беше омъжена, с деца и имаше състареното лице на жена, прекарваща всеки ден между дванайсет и четиринайсет часа на работното си място. Горките ѝ деца! И горко на Арве Стъоп, ако някой ден заместник-главният редактор се усети, че животът не се изчерпва с „Либерал“. Сътрапезниците му вдигнаха тост в негова чест. Стъоп обгърна залата с поглед. Под полилеите блестяха пайети, бижута и

засмени очи. И рокли: без презрамки, без рамене, без гърбове, без срам.

От тонколоните гръмна „И тъй рече Заратустра“. На срещата с фирмата организатор Стъоп отбеляза, че Щраусовата симфонична поема не му се струва оригинално начало на празненството, защото звучи твърде помпозно и му напомня за създаването на човечеството. „Точно това е целта ни“, отвърнаха организаторите.

На сцената, обвита в дим и светлина, излезе известен телевизионен водещ. Беше им поискал шестцифрена сума за хонорар.

— Уважаеми дами и господа! — извика той в голям безжичен микрофон.

Стъоп веднага го асоциира с еректирал член.

— Добре дошли на събитието, което ще се превърне в една от най-незабравимите вечери в живота ви! — Устните на водещия почти докосваха черната глава на фалосовидния микрофон.

Арве Стъоп вече очакваше с нетърпение края на празненството.

Хари се взираше в етажерката със снимките на починалите си колеги. Напрягаше се, но мислите му се щураха безразборно и отказваха да се подредят в цялостна картина. През цялото време го преследваше усещането, че някой му диша във врата и предугажда всяка негова стъпка, но точно това обяснение не му бе хрумвало. Невероятно по своята простота и същевременно немислимо по сложността си.

Кнют Мюлер-Нилсен му разказа, че смятали Катрине за един от най-обещаващите им кадри в разследването на убийства; изгряващата звезда на Берген. Не създавала никакви проблеми, с изключение на една приумица, която я подтикнала да се премести в Отдела за борба с порока. Свидетел по отдавна прекратено разследване поради липса на улики се обадил в полицията и се оплакал, че Катрине Брат непрекъснато го тормози с нови и нови въпроси по случая. Отказвала да го остави на мира, макар свидетелят да бил казал на полицията всичко, което знаел. И така станало ясно, че Катрине продължава да работи по приключения случай без знанието на началниците си. Правела го само през свободното си време и по принцип не би представлявало сериозен проблем, но управлението в Берген

категорично ѝ било забранило да се занимава именно с този случай. Катрине Брат посочила няколко пропуска в следователската работа, ала никой не пожелал да я изслуша. Разочарована, тя подаде молба за преместване в друг отдел.

— Случаят се бе превърнал в идея фикс за нея — уточни Мюлер-Нилсен в края на разговора. — Ако не ме лъже паметта, по това време мъжът ѝ я напусна.

Хари стана, излезе в коридора и се приближи до вратата на Катрине. В съответствие с инструкциите кабинетът ѝ беше заключен. Хари продължи нататък по коридора и влезе в стаята с копирните машини. На най-долния рафт до листовете за принтера имаше гилотина за хартия — тежка желязна плоскост с монтиран нож. Доколкото си спомняше, отдавна никой не бе използвал огромната машина. Хари я отнесе на ръце до кабинета на Катрине.

Вдигна я високо над главата си и се прицели в дръжката. Запрати я с всичка сила. Гилотината се заби в бравата, а касата хлътна в рамката. Тя изпука.

Хари успя да отстъпи навреме, за да спаси краката си от гилотината, която се приземи с глуха въздишка. Разхвърчаха се стърготини. Той ритна вратата и тя се отвори. Взе гилотината и влезе в кабинета на Катрине.

Помещението изглеждаше не по-различно от времето, когато работеше тук с Як Халвуршен: спретнато, без украшения, снимки или други лични вещи. Бюрото ѝ се заключваше с обикновен централен механизъм. След два удара с гилотината най-горното чекмедже и ключалката бяха счупени. Хари започна да рови в купчината папки, перфоратори и други канцеларски материали. Намери нож в калъф. Извади го. Острието му беше набраздено. Едва ли го използваше за инструмент в гората, например. Хари прокара острието по листовете под ножа и той потъна дълбоко и плавно в хартиената маса. В долното чекмедже намери две запечатани кутии с патрони за служебния ѝ револвер. Единствените лични вещи бяха два пръстена, единият от които инкрустиран с камъни, блестящи на светлината от настолната лампа. Хари го бе виждал някъде. Затвори очи и се опита да си спомни къде. Голям пръстен в различни цветове. Натруфен. Лас Вегас. Катрине не би сложила такова бижу на ръката си. Изведнъж му

просветна. Сърцето му беше тежко, но равномерно. Беше виждал пръстена в спалнята на Бекер.

В зала „Соня Хение“ вечерята приключи и сервитьорите отнесоха чиниите и приборите. Облегнат на стената в дъното на помещението, Арве Стъоп гледаше как гостите, скупчили се пред сцената, не откъсваха очи от бандата. Музиката звучеше внушително. Скъпо. Грандомански. Арве Стъоп не се отърва от съмненията си, но организаторите на събитието успяха все пак да го убедят, че с всяка инвестиция в доброто настроение на служителите си подсигурява тяхната лоялност, гордост и въодушевление от работното им място. „Плащайки за група с международно признание, акцентирате върху успеха на списанието ви и популяризирате престижа на марката «Либерал» сред рекламодателите“, уверяваха го те.

Вокалистът притисна слушалката до ухото си, домогвайки се до най-високия тон в международния си хит от осемдесетте.

— Мортен Харкет пее страхотно дори когато изфалшивява — отбеляза глас до Стъоп.

Обърна се. Веднага разбра, че е виждал тази жена, защото Арве Стъоп не забравяше красавиците. Само имената им, къде и кога са се запознавали. Беше елегантна, облечена в семпла черна рокля с цепка. Напомни му на някого. На Бирте. Бирте имаше подобна рокля.

— Това е направо скандално — каза той.

— Тонът е много висок и е трудно да го вземеш — защити тя вокалиста, без да поглежда Арве Стъоп.

— Скандално е, че не си спомням как се казваш. Срещали сме се и преди.

— Не сме се срещали — възрази тя. — Ти ме беше зяпнал.

Тя отметна черната коса от лицето си. Имаше класическа, изчистена хубост. Като Кейт Мос. Бирте приличаше по-скоро на Памела Андерсън.

— Можеш ли да ме обвиниш? — усмихна се той и усети как се събужда, как кръвта плъзва по вените му и отнася изпитото шампанско до онези части от мозъка му, които го правеха сънлив и ефирен.

— Как ти е името?

— Катрине Брат.

— Сега си спомних. Ти не си ли от рекламодателите ни, Катрине? Или беше банкерка? Не? Наемодателка? Фотограф на свободна практика?

С усмивка на уста Катрине клатеше отрицателно глава след всяко негово предположение.

— Въмъквам се неканена на разни партита — обясни тя. — Една от журналистките в списанието ти ми е приятелка. Каза ми кой ще свири на събитието. Достатъчно било да си облека рокля и да се появя. Имаш ли желание да ме изхвърлиш?

Тя поднесе чашата с шампанско към устните си — малко тънки за вкуса на Стъоп. Падаше си по по-сочни, но и нейните изглеждаха примамливо червени и влажни. Тя продължаваше да гледа групата и той плъзна поглед по профила ѝ. Не само по профила на лицето. Огледа елегантната извивка на гърба ѝ, безупречния овал на гърдите ѝ, който не се дължеше на силикон, а вероятно на качествен сутиен. Дали е кърмила бебе?

— Обмислям го — отвърна той. — Можеш ли да ме разубедиш?

— Със заплаха. Как ти звучи?

— Става.

— Отвън цяла шайка папараци дебне звездите на вечерта да излязат и да издадат някоя пикантерия. Ами ако им разкажа за теб и моята приятелка от „Либерал“? Намекнал си ѝ, че няма да направи кариера в списанието, след като те е отрязала.

Арве Стъоп се разсмя с цяло гърло. Гостите вече им хвърляха любопитни погледи. Наведе се към Катрине и усети мириса на парфюм, подобен на неговия.

— Първо, изобщо не се притеснявам от евентуални последствия за доброто ми име. Публикациите на колегите ми от клюкарските издания изобщо не ме интересуват. Второ, твоята приятелка не става за журналист и, трето, излъгала те е. Оправих я цели три пъти. Ако искаш, разкажи за това на папараците. Омъжена ли си?

— Да — отвърна непознатата, обърна се към сцената и отпусна тежестта върху другия си крак.

В цепката на роклята ѝ се показа ластикът на жартиер. Устата му пресъхна и той отпи от шампанското. Жените пред сцената се клатеха наляво-надясно, захласнати по групата. Арве Стъоп вдиша през носа. Из въздуха се носеше миризмата на разгонени самки.

— Имаш ли деца, Катрине?

— Искаш ли да имам?

— Да.

— Защо?

— Защото жените, дали живот, са разбрали какво означава да се оставиш на природните закони и раждането ги е направило по-зрели от останалите жени. И мъже.

— Глупости.

— Напротив. Майките вече не търсят потенциален баща, а искат да се забавляват.

— Добре — засмя се тя. — Тогава имам деца. На какво ти се играе?

— Ау — Стъоп си погледна часовника. — Не си губиш времето.

— На какво ти се играе?

— На всичко.

— Чудесно.

Певецът затвори очи, хвана микрофона с две ръце и изпя кресчендото на парчето.

— Тук ми стана скучно. Ще се прибирам.

Стъоп остави празната си чаша върху подноса на минаващ покрай него сервитьор.

— Живея на Акер Брюге. В същия вход, където се намира редакцията на „Либерал“, на последния етаж. Най-горният звънец.

— Знам къде е — усмихна се хитро тя. — Колко преднина ти трябва?

— Дай ми двацетина минути. И ми обещавай да не говориш с никого, преди да си тръгнеш от тук. Дори с приятелката си. Уговорихме ли се, Катрине Брат?

Арве Стъоп се надяваше да не е сбъркал името ѝ.

— Повярвай ми, искам не по-малко от теб това да си остане само между нас — отвърна тя и в погледа ѝ припламна ярка светлина като зарево от горски пожар на хоризонта. Катрине вдигна чашата си. — Впрочем, изучава си я не три, а четири пъти.

Стъоп я погледна за последно и тръгна към изхода. Остави зад гърба си треперливия фалцет на вокалиста.

Трясък на врата. По улица „Сайлдюк“ отекнаха веселите викове на четирима младежи, които явно се прибираха от нощен купон. Подминаха колата, паркирана до тротоара, без да обърнат внимание на шофьора вътре. Завиха зад ъгъла и улицата отново утихна. Хари се наведе към предното стъкло и погледна към прозорците на Катрине Брат.

Можеше да се обади на Хаген, да бие тревога, да вземе със себе си Скаре и патрул. Но Хари искаше да се увери, че не греша. Иначе го очакваха сериозни последствия, както впрочем и Катрине. Слезе от колата и позвъни на звънеца без име на третия етаж. Почака. Опита още веднъж. После се върна до колата, извади щанга тип „кози крак“ от багажника и позвъни на първия етаж. Обади се сънлив мъжки глас. Зад него бръмчеше телевизор. След петнайсет секунди мъжът слезе да му отвори. Хари се легитимира.

— Не съм чул да има скандал в сградата — изненада се мъжът. — Кой повика полиция?

— Идвам по своя инициатива — обясни Хари. — Благодаря ви за съдействието.

И на вратата й нямаше табела. Хари почука, долепи ухо до студеното дърво и се ослуша. После заби върха на щангата между вратата и рамката точно над бравата. Тъй като навремето общината бе построила жилищните сгради в квартал „Грюнерльока“ за работниците във фабриките по поречието на река Акершелва и съответно не беше вложила скъпи материали, опитът на Хари да разбие вратата — втори в рамките на по-малко от час — се увенча с успех.

Пристъпи в тъмния коридор и спря за няколко секунди. Ослуша се и чак тогава включи осветлението. Пред него имаше поставка за обувки с шест чифта. Нито един от тях не изглеждаше достатъчно голям, за да е мъжки. Вдигна чифт ботуши, които бе виждал на краката на Катрине. Подметките още бяха мокри.

Влезе във всекидневната. Запали джобното си фенерче. Ако случайно тя се прибере, докато той тършува из дома й, поне да не го види от улицата.

Лъчът от фенерчето се плъзна върху пода, изработен от полирани борови дъски с големи фуги между тях, върху бял диван, ниски етажерки с книги и усилвател от ексклузивната марка „Лин“. До стената се намираше ниша с тясно, застлано легло и кухненски кът с

готварска печка и хладилник. Жилището изглеждаше чисто и подредено, обзаведено малко спартански. Точно като дома на Хари. Фенерчето освети лице, втренчило очи в неканения гост. После още едно. Черни дървени маски, оцветени с бои.

Хари си погледна часовника. Единайсет. Продължи да оглежда, като местеше фенерчето. Над единствената маса в стаята бяха закачени изрезки от вестници. Покриваха стената от пода до тавана. Хари се приближи. Разгледа заглавията, а сърцето му се разтуптя като гайгеров брояч.

Всички статии бяха свързани с убийства.

Не с едно или две, а с десет-дванайсет. Хартията на някои изрезки беше пожълтяла, защото случаите бяха стари. Въпреки изминалото време обаче се бяха запечатали в паметта на Хари. Помнеше всички тези случаи, защото едно нещо ги свързваше неразривно: разследването оглавяваше не кой да е, а той.

Върху масата, до настолния компютър и принтера, се намираще купчина папки. Полицейски доклади. Разгърна една от папките. Съдържанието не касаше негов случай, а убийството на Лайла Осен на Юлрикен. В друга папка се натъкна на безследното изчезване на Они Хетлан във Фелсиден. Хари прегледа и трета: информация за обвиненията в упражняване на полицейско насилие срещу Герт Рафто. Разлисти и следващата. Вътре намери същата снимка на Рафто, която му показва Мюле-Нилсен в кабинета си. Сега приликата му се струваше очевидна.

Най-горният лист в купчината до принтера представляваше рисунка. Бърза, любителска скица с молив. Мотивът обаче личеше ясно: фигура на снежен човек с издължено, сякаш стичащо се лице от топящ се сняг, мъртвешки очи от въглени и дълъг тънък морков за нос, сочещ надолу. Хари прелисти купчината. Откри още рисунки, до една на снежни човеци. Повечето само лица. „Маски — помисли си той, — мъртвешки маски.“ Едно от лицата имаше птича човка, малки човешки ръце от двете страни и къси птичи крачета. Върху друго пък бе нарисувана зурла на прасе и цилиндър.

Хари се зае да претърсва единия край на стаята, като си повтаряше наум съвета, който бе дал и на Катрине на остров Финьой: освободи ума си от очаквания и гледай, без да търсиш нещо определено. Прерови всички чекмеджета, шкафове, разбута кухненски

принадлежности, почистващи препарати, дрехи, екзотични шампоани и чуждестранни кремове в банята, където тежкият мирис на парфюма ѝ се бе просмукал във въздуха. Подът под душа беше мокър, а в мивката имаше памучна клечка, изцапана с туш за мигли. Излезе от банята. Нямаше представа какво иска да намери, но му се струваше, че не е тук. Изправи се и се огледа наоколо.

Грешеше.

Тук беше. Просто още не го бе открил.

Извади книгите от лавиците, отвори тоалетното казанче, провери дали подът и стените имат отпорени дъски, обърна матрака на леглото. Не остана какво повече да претърсва. Провери навсякъде. Безрезултатно.

Основното правило на обиска гласи: липсващото е също толкова важно, колкото и наличното. Хари се сети какво не бе открил в жилището на Катрине. Погледна си часовника. И се зае да замаскира следите си.

Чак когато подреди рисунките в купчина върху масата, му хрумна да провери принтера. Дръпна чекмеджето с листовете. Най-горният беше пожълтял и по-дебел от обикновена хартия за разпечатване. Хари го взе. Миришеше особено, все едно бе напръскан с подправка или обгорен. Вдигна листа срещу настолната лампа. Търсеше водния знак. И го откри: в долния десен ъгъл, между фините фибри на хартията, които ясно личаха на светлината от крушката. Изведнъж вените на врата му се издуха, кръвта запрепуска, сякаш на мозъка не му достигаше кислород.

Той включи компютъра. Пак си погледна часовника. Машината се забави цяла вечност, докато зареди операционната система и програмите. Хари веднага избра функция „търсене“. На екрана се появи весело анимационно куче, заподскача и започна да лае беззвучно, опитвайки се да съкрати времето на чакация пред компютъра. Хари се взираше нетърпеливо в сменящите се надписи на екрана, докато компютърът търсеше из различните папки и файлове. Вдясно броят на намерените резултати все още беше нула. Хари провери дали е написал правилно думата в полето за търсене. „Тувумба“. Затвори очи. Машината бръмчеше приглушено като доволно мъркаща котка. Спря. Хари отвори очи. „Търсената дума — открита в 1 документ“. Той премести маркера на мишката върху

посочения файл. Появи се жълт правоъгълник с информация за датата на последното форматиране: 9 септември. Кликна два пъти върху документа. Пръстът му потрепери леко. Белият фон на краткия текст проблесна в мрачната стая. У Хари не остана капка съмнение. Съдържанието беше същото като в писмото от Снежния човек.

ДВАЙСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

КРАЕН СРОК

Ден деветнайсети

Арве Стъоп лежеше в легло с рамка, изработена по поръчка във фабрика „Мисуку“ в Осака, и кожена тапицерия, ушита в индийския град Ченай, защото законите на щата Тамил Надус забраняват директен износ на толкова скъпа кожа. Доставиха му леглото чак половин година след поръчката, но чакането си струваше. Прилягаше безупречно към тялото му като гъвкава гейша, подпираше го, където е нужно, и му позволяваше да го регулира в най-различни нива и посоки.

Вторачил се в тавана, Арве Стъоп наблюдаваше как бавно се върти вентилаторът от тиково дърво. В момента тя пътуваше с асансьора. По домофона ѝ бе обяснил, че я чака направо в спалнята и е оставил вратата на апартамента отворена. Копринените боксерки разхлаждаха приятно нагорещената му от алкохола кожа. От малките, компактни тонколони на уредбата, марка „Боуз“, пръснати из целия апартамент, се носеше чилаут музиката на „Кафе Дел Мар“. Арве Стъоп вече чуваше тракането на токчетата ѝ по паркета във всекидневната. Бавни, но сигурни крачки. Звукът беше достатъчен да го възбуди. Само ако знаеше тази мацка какво я чака...

Ръката му се плъзна под леглото, пръстите напипаха каквото търсят.

Тя се появи на вратата. Лунната светлина огря силуета ѝ. Погледна го с леко подигравателната си усмивка, разкопча колана на дългото си черно кожено палто и го остави да се свлече на земята. Той притаи дъх, но тя още не бе съблякла роклята. Приблужи се до леглото и му подаде нещо гумено. Животинска маска в светлорозово.

— Сложи си я — заповяда тя с делови тон.

— Я виж ти. Маска на прасе.

— Прави каквото ти казвам.

Пак познатия странен пламък в погледа ѝ.

— *Mais oui, madame.*

Арве Стъоп си сложи маската. Тя покри цялото му лице. Миришеше на гумени ръкавици за еднократна употреба. Едва виждаше жената през тесните процепи за очи.

— А аз искам от теб да... — подхвана той и веднага си даде сметка колко притеснен звучи гласът му.

Не успя да продължи, защото усети пареща болка над лявото ухо.

— Не говори! — извика тя.

Постепенно осъзна, че го е ударила. Макар да знаеше, че не бива да ѝ се противопоставя, за да не развали играта, той просто не издържаше повече под влажната гумена, розова маска със свински уши и зурла. Следващият удар се заби в стомаха му с шокираща сила. Арве Стъоп се преви на две, изохка и падна по гръб върху леглото. Даде си сметка, че е престанал да диша, едва когато пред очите му се разстла пълна тъмнина. Отчаяно се помъчи да си поеме въздух под прилепналата маска. Усети как жената стегна в хватката си китките зад гърба му. Мозъкът му най-сетне получи достатъчно кислород. Заедно с него се появиха болката и гневът. Какво си въобразява тази проклета кучка! Дръпна се рязко от ръцете ѝ и понечи да я хване, но китките му бяха закопчани с белезници на гърба. Перверзна курва!

Тя се приближи до него и прошепна:

— Виждаш ли какво е това?

Понеже маската се бе свлякла над очите му, Арве Стъоп не виждаше нищо.

— Няма нужда — отвърна той. — И по миризмата усещам, че в стаята има разгонена кучка.

Тя го удари над слепоочието и за миг той престана да чува. Все едно околните звуци бяха запис на диск, който прескача и после пак тръгва. Когато се опомни, Стъоп усети нещо топло да се стича по бузата му.

— С какво ме удряш, по дяволите? — извика той. — Разкървави ме, откачалка такава!

— С това.

Арве Стъоп усети нещо твърдо до носа и устата си.

— Помириши — подкани го тя. — Не е ли приятно? Стомана и оръжейно масло. „Смит & Уесън“. Има уникален аромат, нали?

Изчакай да помиришеш барута. Ще ти хареса още повече. Ако изобщо успееш да усетиш миризмата му, де.

„Явно обича бруталните игрички“, опитваше се да се успокои Арве Стъоп. Но и в гласа ѝ, и в цялата ситуация нещо поставяше случващото се в нова, по-различна светлина. И за първи път от много време насам — толкова много, че се върна чак в детските си години, защото бе забравил чувството — Арве Стъоп изпита страх.

— Наистина ли не искаш да го запалим? — попита Бьорн Холм и се загърна в коженото си яке. — Когато този модел волво излезе на пазара, стана известен именно с качествено си парно.

Хари поклати глава и си погледна часовника. Един и половина. Повече от час дебнеха пред апартамента на Катрине в колата на Холм. По улиците, потънали в сивосинкав мрак, не се виждаше жива душа.

— В началото Волвото ми е било бяло, цвят номер 42 — бърбеше Бьорн Холм. — Но предишният собственик го пребоядисал в черно. В момента смятат този модел за ветеран и така нататък. Обаче плащам само 365 крони годишен данък. Това прави по една корона на ден...

Бьорн Холм млъкна, защото забеляза предупредителния поглед на Хари. После наду Дейвид Ролингс и Джилиън Уелч — единствената съвременна музика, която можеше да понася. Беше я записал на касета не само за да си я пуска на допълнително монтирания касетофон в колата, а и защото споделяше възгледите на малцината верни почитатели на касетите, които твърдяха, че аудио дисковете никога няма да възпроизведат качествения звук на магнетофонната лента.

Бьорн Холм си даваше сметка колко досаден става с бърбенето си, когато е нервен. Хари го извика, без да му обясни почти нищо, и Бьорн се чувстваше притеснен от тази неизвестност. Според старши инспектора било по-добре Бьорн изобщо да не знае подробности. И понеже беше хрисим, уравновесен и интелигентен по природа, Бьорн реши да не си навлича неприятности, като задава излишни въпроси. Това обаче в никакъв случай не означаваше, че ситуацията му харесва. Погледна си часовника.

— Сигурно е забила някое гадже — предположи той.

— Какво те кара да мислиш така? — сепна се Хари.

— Ами нали каза, че мъжът й я бил напуснал? Съвременните свободни жени действат като свободните мъже.

— А именно?

— Придържат се към модела на четирите стъпки: излез, огледай стадото, набележи си най-беззащитната плячка и атакувай.

— Мм. И ти ли действаш така?

— Само до третата стъпка — отвърна Бьорн Холм и огледа прическата си в огледалото. — Този град е пълен с предизвикателни, но фригидни жени.

Преди да излезе, Бьорн Холм дълго се чуди дали да не си сложи гел на косата, но му се стори твърде радикално. От друга страна обаче, може би идеята не беше чак толкова лоша. Като ще е гарга, рошава да е.

— Мамка му — извика Хари. — Мамка му, мамка му!

— Какво?

— Вода под душа, мирис на парфюм, следи от туш за мигли. Прав си, Холм.

Старши инспекторът извади телефона си и набра трескаво някакъв номер. Отговориха му веднага.

— Герда Нелвик? Обажда се Хари Хуле. Как вървят изследванията? Добре. Какво показват междинните резултати?

Бьорн Холм гледаше въпросително Хари. Той само промърмори „мм“ и изрази съгласие с едно лаконично „да“.

— Благодаря ви. Само да ви попитам дали някой мой колега се е обаждал преди мен за резултатите. Какво? Ясно. Да, свържете се с мен, когато приключите.

И затвори.

— Вече може да запалиш колата — обърна се той към Холм.

— Какво става?

— Отиваме в хотел „Радисън“. Катрине Брат ни е изпреварила: обадила се е в Съдебно-медицинския институт и е поискала информация за тестовете за бащинство.

— Не е ли много рано за резултати? — Бьорн Холм настъпи газта и зави надясно към площад „Скоус“.

— С първия тест установяват дали мъжът е биологичен баща на детето със сигурност до деветдесет и пет процента. После продължават изследванията, с цел да потвърдят припокриването на

генетичния материал до деветдесет и девет процента и деветдесет и девет стотни.

— И?

— Според междинните резултати Арве Стъоп е баща на близначките Утершен и на Юнас Бекер.

— О, по дяволите.

— Подозирам, че Катрине наистина следва четиристепенния ти модел за събота вечер. Плячката ѝ се казва Арве Стъоп.

Докато старият подменен двигател бръмчеше по тихите улици в квартал „Грюнерльока“, Хари се обади в оперативната дежурна централа и помоли за подкрепление. Подминаха пункта за неотложна медицинска помощ на „Стургата“. Парното отопление оправдаваше името си: бълваше мощна гореща струя въздух срещу двамата мъже.

Удин Накен, журналист във „Ве Ге“, зъзнеше на тротоара пред хотел „Радисън“ и проклинаше най-общо света и хората, а по-конкретно — работата си. Доколкото можеше да прецени, празненството на „Либерал“ вървеше към своя край, защото последните гости напускаха залата. По принцип именно те се оказват най-интересни и „цъфват“ по вестникарските заглавия. Приключването на редакционния брой обаче приближаваше. Още пет минути и Удин трябваше да измине няколкостотинте метра до офиса на улица „Акер“, да седне пред компютъра и... да напише на редактора, че вече е голям човек и няма никакво желание да кисне като тийнейджър пред прозореца, където се вихри купонът, с нос, долепен до стъклото, и с надеждата някой да излезе и да му разкаже кой с кого е танцувал, кой кого е черпил с питие и кой с кого се е натискал. С две думи, щеше да му изпрати молба за напускане.

По време на празненството до журналистите стигнаха някакви слухове — прекалено фантастични, за да са лъжливи, — но не беше редно да ги публикуват. Всичко си има граници. Пресата също се подчинява на неписани правила. Или поне журналистите от поколението на Удин. За останалите професионалният морал бе изгубил стойността.

Той се огледа. На студа зъзнеха само неколцина негови колеги и фотографии — явно бяха най-издръжливите или пък имаха по-дълъг

срок за предаването на материалите за утрешния брой на „техните“ издания. До тротоара рязко сви забързано волво „Амазон“, шофьорът удари спирачки и отвътре изскочи мъж. Удин Накен го позна веднага. Даде знак на фотографа да го последва и двамата хукнаха след полицаия.

— Хари Хуле — изпуфтя задъхан Накен. — Какво търси тук полицията?

Старши инспекторът се обърна. Очите му бяха кървясали.

— Отиваме на купона, Накен. Къде се забавляват празнуващите?

— В зала „Соня Хение“ на втория етаж. За твое съжаление купонът свърши.

— Мм. Да си мяркал Арве Стъоп?

— Тръгна си. Може ли да попитам защо го търсиш?

— Не. Сам ли си тръгна?

— На пръв поглед — да.

Старши инспекторът прикова очи в журналиста.

— В смисъл?

Удин Накен наклони глава. Нямаше представа какво става, но вече не се съмняваше, че има нещо.

— Плъзнаха слухове, че на партито се заговорил с някакво секси парче. Яко разгонена. Това за жалост няма как да го включа в репортажа за събитието.

— И? — избоботи полицаят.

— Жена, отговаряща на описанието, напусна хотела двайсет минути след Стъоп. Качи се в такси.

Хуле хукна обратно към колата. Удин обаче не възнамеряваше да го изпусне така лесно.

— Не тръгна ли след нея, Накен?

Журналистът веднага долови сарказма, но подобни язвителни забележки вече изобщо не го трогваха. Минало им беше времето.

— Не е известна, Хуле. За нас не е новина, когато медийна звезда чука простосмъртна. Освен ако тя не се разприказва. А тази изчезна.

— Как изглеждаше?

— Слаба, смугла. Хубава.

— Облекло?

— Дълго, черно кожено палто.

— Благодаря ти.

Хуле се качи във волвото.

— Ей! — извика Накен. — А аз какво ще получа в замяна?

— Спокоен сън — отвърна старши инспекторът. — Заради мисълта, че си допринесъл за сигурността на гражданите в Осло.

Удин Накен изпрати колата с мрачно изражение. Таратайката, облепена с ленти, се изгуби с дрезгав подигравателен смях. Време беше да се махне от тук. Да напише молбата за напускане. Да заживее като зрял човек.

— Крайният срок приближава — напомни фотографът. — Хайде, да приключваме с тъпия материал.

Удин Накен въздъхна примирено.

Арве Стъоп, напълно ослепял зад тъмната маска, се питаше какво ли предстои. Тя го завлече в банята с белезниците, притисна дулото на предполагаемия револвер към ребрата му и го принуди да седне във ваната. После изчезна. Къде ли отиде? Той притаи дъх. Освен ударите на сърцето си чу пращане на електрически уред. Вероятно някоя от луминесцентните лампи в банята сдава багажа? Кръвта, потекла от раната на слепоочието му, стигна до устата му и той усети металния сладникав вкус с върха на езика си.

— Къде беше през нощта, когато Бирте Бекер изчезна от дома си?

Гласът ѝ идваше откъм душа.

— Тук, в апартамента — отвърна Стъоп, като се опитваше да се сети къде всъщност я бе виждал.

Тя му каза, че е полицайка. Ами да: в залата по кърлинг.

— Сам?

— Да.

— А в нощта на убийството на Силвия Утершен?

— Пак тук.

— И цяла вечер не си говорил с никого?

— Да.

— Значи нямаш алиби?

— Нали ти казах, стоях си вкъщи.

— Чудесно.

„Чудесно? — смая се Арве Стъоп. — Нямам алиби! Кое му е чудесното?“ Какво иска тя от него? Да изтръгне самопризнание насила? И защо това електрическо бръмчене се приближава към него?

— Лягай — заповяда тя.

Той се подчини. Кожата на гърба и бедрата му настръхна при допира с леденостудения емайл на ваната. Дъхът му се бе кондензирал върху задната част на маската и тя лепнеше от влагата. Това допълнително затрудняваше дишането му. Гласът ѝ отново зашепна, този път съвсем близо до ухото му:

— Как искаш да умреш?

Да умре? Тази жена се е побъркала! Пълна откачалка. Или не? Наум Стъоп си повтаряше колко важно е да не изпада в паника — че тя само се опитва да го сплаши. Дали зад всичко това не стои Хари Хуле? Ами ако е подценил впиянчения полицаѝ? Цялото му тяло трепереше неудържимо и часовникът му марка „Таг Хойер“ се удряше ритмично в стената на ваната, сякаш организъмът му бе осъзнал онова, което мозъкът още отказваше да възприеме. Стъоп отърка глава о дъното на ваната, за да повдигне маската и процепите да попаднат над очите му. Грозеше го смърт. Затова го бе накарал да легне във ваната; за да заличи всякакви следи от кръв. Глупости! Ти си Арве Стъоп, а тя е от полицията. Не знаят нищо.

— Добре тогава, щом не отговаряш — заключи тя. — Вдигни глава.

Ще свали маската. Най-последно! Вирна брадичка и усети как ръцете ѝ докосват първо челото, после тила му. После нещо тънко пристегна врата му. Какво, по дяволите...? Примка!

— Недей... — изхриптя той, но примката спря притока на въздух към трахеята.

Белезниците издрънчаха в дъното на ваната.

— Всичките си ги убил — процеди тя и стегна още по-силно. — Ти си Снежния човек, Арве Стъоп.

Ето. Тя го изрече на глас. До мозъка му не стигаше достатъчно кръв и му се зави свят, но намери сили да поклати енергично глава.

— Напротив, точно ти си — настоя тя.

Стъоп имаше чувството, че ще му отскубне главата.

— Току-що те провъзгласих за Снежния човек.

Тъмнината настъпваше неумолимо. Той вдигна крака си и пак го отпусна, а петата му се удари безсилно и глухо във ваната.

— Усещаш ли как ушите ти шумят, Стъоп? Мозъкът просто не получава достатъчно кислород. Приятно, а? Бившият ми съпруг обожаваше да лъска, докато го душа.

Той се помъчи да извика, да събере нищожните остатъци от въздух в дробовете си и да го изкара под желязната хватка на примката, ала се оказа невъзможно. Господи, тази жена явно не иска признание. Стъоп вече чуваше шум в ушите си като бълбукането на шампанско. Нима задушаването настъпва толкова лесно? Не, не може да е истина!

— Ще те провеса във всекидневната — прошепна тя до ухото му и го потупа приятелски по главата. — С лице към фиорда, за да се наслаждаваш на гледката.

После Стъоп чу леко писукане. По филмите апаратите за отчитане на сърдечна дейност известяват с такъв звук колабирането на пациента, а правата линия на монитора показва, че сърцето му е спряло.

ДВАЙСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

ТИШИНА

Ден деветнайсети

Хари натисна звънеца на Арве Стъоп за втори път. Ловец, излязъл посред нощ, се прибираще без плячка по моста над канала. Огледа черното волво — единствения автомобил насред площада на Акер Брюге.

— Едва ли ще ни отвори, ако при него има жена — отбеляза Бьорн Холм и огледа триметровата порта.

Хари позвъни и на останалите звънци в сградата.

— Там не живеят хора. Вътре има само офиси — осведоми го Холм. — Стъоп живее сам на последния етаж, така съм чел.

Хари се огледа.

— Недей — спря го Холм, все едно и без думи отгатна намеренията на Хари. — Не можем да отворим портата с лост. А и стъклото е армирано и следователно — силно устойчиво на механични повреди. Трябва да изчакаме портиерът да...

Хари тръгна обратно към колата. Този път Холм не съумя да предвиди с предишната бързина какво крои старши инспекторът. Едва когато Хари се качи на предната седалка, Бьорн се сети, че ключовете са още в стартера, и извика:

— Недей, Хари! Недей, чуваш ли!

Ревът на двигателя погълна останалата част от думите му. Гумите първо избуксуваха върху хлъзгавите, мокри плочи, но после колата потегли. Бьорн Холм препречи пътя на Хари и размаха енергично ръце, ала видя решителния пламък в очите на старши инспектора и побърза да се отдръпне. Бронята на волвото се удари в портата. Стъклото се пръсна на бели кристалчета. Само след миг те се посипаха по земята. Преди Бьорн да е успял да установи размера на щетите върху колата си, Хари слезе от Волвото и се втурна през портата — вече без стъкло. Бьорн го последва, ругаейки под нос. Хари довлече две кашпи с палми с височината на човешки бой до асансьора и го извика. Изчака алуминиевите врати да се разтворят и избути

саксиите между тях. После посочи бяла врата със светеща в зелено табела „изход“:

— Ако ти тръгнеш по аварийното стълбище, а аз — по главното, няма откъде да се измъкне. Ще се срещнем на седмия етаж, Холм.

Още преди да е стигнал до третия, Бьорн стана вир-вода. Нито тялото, нито мозъкът му бяха подготвени за такова натоварване. За бога, той е криминален експерт, а не полицай! Обичаше да пресъздава драматичните моменти, а не да ги създава.

Спря за миг и се ослуша. Чу само заглъхващото ехо от собствените си стъпки и запъхтяното си дишане. Какво да прави, ако се сблъска с някого по стълбите? Хари му бе поръчал да си вземе револвера, но това означава ли да го използва при необходимост? Бьорн се хвана за парапета и отново се завтече нагоре. Как би постъпил на негово място Ханк Уилямс? Би забил глава в поредното питие. А Сид Вишъс^[1]? Би показал среден пръст и офейкал. Ами Елвис? Елвис. Елвис Пресли. Кураж! Бьорн Холм извади револвера си.

Стълбите свършиха. В дъното на коридора завари Хари, облегал на стената до кафява врата. В едната си ръка държеше револвер, а с показалеца на другата направи знак на Бьорн да мълчи. После посочи вратата — беше откритата.

Холм се приближи предпазливо.

— Ще проверим жилището стая по стая — обясни шепнешком Хари. — Ти — стаите отляво, аз — онези отдясно. С едно и също темпо, гръб в гръб. Не забравяй да дишаш.

— Почакай! — спря го Бьорн. — Ами ако Катрине е вътре?

Хари го погледна въпросително.

— Така, де... — продължи смутено Бьорн, опитвайки се да разбере какво точно е искал да каже. — В най-лошия случай ще застрелям... колега.

— В най-лошия случай ще загинеш от куршум на колега — поправи го Хари. — Ясно?

Младият криминален експерт от Скряя кимна и си обеща, ако всичко приключи благополучно, да пробва как ще му стои гел.

Хари бутна безшумно вратата с крак и влезе. Веднага усети силно въздушно течение. Насочи се към първата врата вдясно в дъното на коридора. Хвана дръжката с лявата си ръка и насочи напред револвера. Отвори рязко вратата и влезе: работен кабинет. Вътре

нямаше никого. Над бюрото висеше голяма карта на Норвегия със забити карфици.

Хари излезе в коридора, където го чакаше Холм. Старши инспекторът му даде знак да не сваля оръжието.

Кухня, библиотека, тренировъчна зала, трапезария, зимна градина, гостна. Нито следа от човешко присъствие.

Хари усети как температурата спада. Когато стигнаха до всекидневната, разбра причината. Плъзгащата се врата към терасата на покрива и към басейна зееше широко отворена, а белите пердета се вееха неспокойно. С красноречив жест Хари нареди на Холм да провери вратата отдясно, а самият той застана пред другата. Пое си дълбоко дъх и се сви, за да намали размерите на мишената, която представляваше за противника си. Отвори.

В тъмнината зърна очертанията на легло, бели чаршафи и нещо, наподобяващо човешко тяло. С лявата си ръка затърси опипом ключа за осветлението по стената.

— Хари! — извика Холм. — Насам, Хари!

Гласът на криминалния експерт звучеше разтревожен, но Хари не му обърна внимание и се съсредоточи върху тъмнината пред себе си. Пръстите му намериха реостата и след като го завъртя, светодиодните крушки окъпаха спалнята в светлина. Нямаше никого. Хари отвори шкафовете. Искаше да ги провери, преди да излезе. В коридора Холм стоеше с револвер, насочен към вътрешността на банята. Хари се приближи до него.

— Не мърда. Мъртъв е — прошепна Холм.

— Тогава защо извика?

Хари отиде до ваната, наведе се над голия мъж и свали маската от лицето му. По врата му се виждаше червена следа. В бледото, подпухнало лице със силно изпъкнали изпод клепачите очни ябълки Хари едва позна Арве Стъоп.

— Ще повикам групата — каза Холм.

— Почакай.

Хари долепи длан до устата на Стъоп. После го разтърси.

— Какво правиш, Хари?

Старши инспекторът разтърси тялото още по-силно.

Бьорн сложи ръка върху рамото на колежата си.

— Хари, не виждаш ли, че...

Холм отскочи изплашено назад, защото ненадейно клепачите на Стъоп се повдигнаха. „Мъртвецът“ си пое въздух дълбоко, мъчително и хрипкаво като гмуркач без акваланг, изплувал на повърхността.

— Къде е тя? — попита го веднага Хари.

Стъоп отметна глава и прикова в старши инспектора разширените си, потъмнели от шока зеници.

— Къде е? — повтори Хари.

Стъоп гледаше като замаян. От отворената му уста се изтръгнаха само няколко хрипа.

— Чакай тук, Холм.

Бъорн кимна.

Хари излезе от банята и се отправи към терасата в жилището на Стъоп. Застана на ръба. Двайсет и пет метра под краката му се виждаха отблясъци от водата в канала. Лунната светлина му позволи да се ориентира в мрака: ето я скулптурата на жената, ходеща на кокили, ето го пустия мост... А малко по-нататък... По водата се носеше нещо лъскаво и обло като корем на умряла риба. Черно кожено палто. Катрине бе скочила от седмия етаж.

Хари направи крачка напред и се озова между две празни саксии. Врълхлетя го спомен от детството: Йойстайн пада от наклонена скала в езерото Хаукшерн. Хари и Сабото го довличат до брега. После Йойстайн лежи в болнично легло, а яката около врата му прилича на строително скеле. От този инцидент Хари си извади важна поука: от височини се скача, не се пада, задължително с долепени до тялото ръце, за да не си счупиш ключицата. Трябва да събереш смелост, да вземеш решение, преди да погледнеш в бездната, и да скочиш, преди страхът да те е надвил. Затова той хвърли якето си върху пода на терасата, скочи във въздуха и чу познатото бучене в ушите си. Черната вода се приближаваше към него със страшна бързина. Черна като асфалт.

Хари събра пети и в следващия миг сякаш някой изсмука въздуха от тялото му, а мощна ръка дръпна дрехите му. Всички звуци изчезнаха. Усети прилив на парализиращ студ. Зарита с крака и изплува. Огледа се и загреба с ръце към палтото. Ледената вода започна да вкочанява стъпалата му. Той си даваше сметка, че само след

няколко минути тялото му ще престане да функционира заради критично ниската температура. Ако ларинксът на Катрине пък функционира правилно, вероятно е блокирал нахлуването на вода в организма ѝ, а бързото изстудяване би могло да се окаже спасително, защото прекратява временно метаболизма, привежда клетките и органите в анабиоза и помага на жизнените функции да се справят с минимално количество кислород.

Хари си проправяше път към коженото палто в тежката вода. Стигна до целта си и сграбчи...

Неволно си помисли, че демоните са я изяли и са оставили само връхната ѝ дреха.

Изруга и се огледа наоколо. После вдигна очи към терасата, плъзна поглед към стряхата, към водосточните тръби, към скосените покриви на сградата. Отчая се при вида на толкова много сгради, тераси, аварийни стълбища и изходи в лабиринта от фасади на Акер Брюге. Вече не усещаше краката си от прасците надолу. Не можеше дори да се каже, че Катрине се бе опитала да го преметне: той сам се върза на най-евтиния трик. В прилив на обезсърчение Хари дори претегли възможността да се отпусне и да потъне във водата. Смъртта от удавяне не причинява болка.

В четири часа сутринта на леглото пред Хари седеше Арве Стъоп с тракащи зъби, загърнат в халат. Приятният загар бе изсмукан от лицето му. Собственикът на „Либерал“ приличаше на съсухрен старец. Зениците му поне се бяха възстановили до нормалните си размери. След като се върна от водната си разходка, Хари се пъкна под горещия душ. Холм му даде пуловера си, а Стъоп — анцуг от гардероба си. От всекидневната се чуваше как Бьорн Холм ръководи по телефона акцията по залавянето на Катрине Брат. Хари му поръча да се свърже с оперативната дежурна част, за да разпространят описание на външния ѝ вид; с полицията на летище „Гардермуен“, в случай че Брат се опита да се измъкне с някой от ранните полети, и с отряда за бързо реагиране „Делта“, които да щурмуват жилището ѝ. Хари знаеше отсега, че последното начинание е напълно излишно и няма да открият Брат в дома ѝ.

— Значи, според вас действията на Катрине Брат са били продиктувани не от склонност към сексуални закачки, а от желанието да ви убие? — попита старши инспекторът.

— А вие друго обяснение ли имате? — отвърна Стъоп с тракащи зъби. — За бога, тя се опита да ме удуши!

— Мм. И ви е попитала дали имате алиби за часовете на убийствата?

— Да! Колко пъти да ви го повторя! — простена Стъоп.

— Значи, тя ви мисли за Снежния човек?

— Един господ знае какво мисли! Тя е пълна откачалка.

— Може. Но това не означава, че говори само измислици.

— Какво намеквате?

Стъоп си погледна часовника. Хари знаеше, че адвокат Крун ще се появи всеки момент и ще му забрани да говори с клиента му. Затова реши да действа, без да се бави:

— Вие сте биологичният баща на Юнас Бекер и на близнаците Утершен.

Стъоп вдигна рязко глава. Хари усети, че трябва да настъпи още по-сериозно:

— Единствен Идар Ветлесен е знаел за това. Вие, а не друг, сте го изпратили в Швейцария и сте платили кратката му специализация по синдрома на Фар, нали? Самият вие страдате от това заболяване, защото сте го наследили от родителите си.

По разширените зеници на Арве Стъоп Хари разбра, че е уцелил десетката.

— Ветлесен сигурно ви е казал, че го разпитваме, и вие сте се изплашили да не пропее. Или той е започнал да ви изнудва с пари.

Редакторът се взираше в Хари като попарен. Поклати глава.

— Така или иначе, Стъоп, явно сте се страхували ужасно истината за тези деца да не излезе наяве, защото това би съсипало кариерата и името ви. За да го предотвратите, сте очистили единствените, които биха могли да ви разобличат: майките на децата и Идар Ветлесен. Не е ли така?

— Аз... — погледът на Стъоп сновеше тревожно из стая.

— Да?

— Нямам какво повече да ви кажа. — Стъоп се наведе напред и зарови глава в дланите си. — Говорете с Крун.

— Добре.

Времето летеше. Адвокатът щеше да се появи всеки момент. Хари реши да изиграе последния си силен коз.

— Ще им го кажа.

Стъоп седеше неподвижно. Надигна глава:

— На кого?

— На журналистите, как на кого? — небрежно отвърна Хари. — Със сигурност ще ни подложат на безжалостен разпит. Нали такива новини наричате сензации?

В погледа на Стъоп се появи знак, че е разбрал.

— Какви? — попита той, макар вече да знаеше отговора.

— Известен мъж от столичния елит примамва млада жена в дома си, но впоследствие се оказва нейна жертва.

Хари огледа платното на стената зад Стъоп. Изобразената фигура приличаше на гола жена, която върви по въже.

— Успява да го убеди да си сложи маска на прасе, уж за да си поиграят. После обаче полицията намира мъжа гол и разплакан във ваната.

— Не можете да го направите! — избухна Стъоп. — Подобен... подобен компромат е в разрез с професионалния ви дълг да пазите в тайна информация, придобита по служебен път.

— Разпространението на информация за случилото се може да е в разрез с вашия имидж, Стъоп, но изобщо не нарушава служебните ми права. Всъщност точно обратното.

— Обратното? — почти извика редакторът.

Зъбите му престанаха да тракат, а цветът по бузите му се възвърна.

Хари се изкашля:

— Моят единствен капитал и предпоставка за успеха на работата ми е високият ми професионален морал.

Хари изчака Стъоп да съобрази, че това са негови думи, и продължи:

— Аз съм пазител на реда и закона и професионалният ми морал ме задължава да информирам обществото за всичко, освен ако информацията не опорочава разследването. А в случая информацията за вас, публикувана в медиите, не пречи по никакъв начин на разследването.

— Не можете да го направите.

— Не само мога, а и ще го направя.

— Това... това ще ме съсипе.

— Както „Либерал“ съсипва по една обществена личност на първата си страница всяка седмица ли?

Стъоп направи опит да каже нещо, но само отвори и затвори уста като риба.

— Но дори и хората с висок професионален морал са склонни да правят компромиси — обнадежди го Хари.

Стъоп го изгледа продължително.

— Надявам се, разбирате — Хари навлажни устни и премлясна, за да възпроизведе точно думите на събеседника си, — в качеството си на полицай съм длъжен да се възползвам от създалата се ситуация.

Стъоп кимна.

— Да започнем с Бирте Бекер. Как се запознахте с нея?

— Предлагам да прекратите разпита — чу се глас.

Двамата мъже се обърнаха. На вратата стоеше Юхан Крун — избръснат, с чиста риза, сякаш току-що излязъл изпод душа.

— Добре — сви рамене Хари. — Холм!

Луничавото лице на Бьорн се появи на вратата зад Крун.

— Обади се на Удин Накен от „Ве Ге“.

После Хари се обърна към Стъоп:

— Нещо против да ви върна дрехата по-късно днес?

— Почакайте.

Арве Стъоп разтърка с ръце челото си, за да активизира кръвообращението си.

— Юхан — подхвана най-сетне той, — свободен си. Ще се справя сам.

— Арве, не смятам, че...

— Прибирай се и се наспи, Юхан. Ще се чуем по-късно.

— Като твой адвокат съм длъжен...

— Като мой адвокат си длъжен да мълчиш и да се омиташ, щом те моля, Юхан. Ясно?

Юхан Крун вирна брадичка и събра остатъците от накърненото си професионално достойнство, но по лицето на Стъоп прецени, че е по-добре да се откаже. Кимна, обърна се и напусна апартамента.

— Докъде бяхме стигнали? — попита редакторът.

— До началото — напомним Хари.

[1] Сид Вишъс (1957–1979) — британски музикант, бас китарист на легендарната група „Секс Пистълс“ — Б.пр. ↑

ДВАЙСЕТ И СЕДМА ГЛАВА НАЧАЛОТО

Ден двайсети

За пръв път Арве Стъоп видя Бирте Бекер през един студен зимен ден в Осло по време на лекция, организирана в Централната аудитория. Там се проведе мотивационен семинар, където фирмите изпращат изтощените си служители за така наречената „енергийна инжекция“, тоест да слушат лекции, които да ги мотивират да бачкат още по-здро. Опитът на Арве Стъоп показваше, че повечето лектори на такива семинари са бизнесмени, пожънали някакъв успех с неособено оригинална идея, спортисти, спечелили златни медали в световно първенство по слабо популярна дисциплина, или алпинисти, превърнали изкачването на планини и описанието как са го направили в своя прехрана. Всички те бяха постигнали успехи благодарение на силната си воля и висок морал — или поне така твърдяха. Бяха мотивирани. И организаторите очакваха тази нагласа да подейства заразително и на участниците в семинара. Арве Стъоп беше последният лектор в програмата. Обикновено се съгласяваше да говори само при това условие. Изнасяйки заключителната лекция в семинара, пред него се откриваше възможност даzakлейми останалите лектори като алчни нарцисисти, да ги разпреди в трите гореспоменати категории и да се причисли към първата: хора, успели благодарение на бизнес идея, лишена от оригиналност.

И така, на семинара в Централната аудитория Арве остана верен на себе си и заяви, че парите, изразходвани за организирането на този мотивационен семинар, са отишли на вятъра, а повечето хора в залата никога няма да стигнат далеч, защото, за разлика от лекторите на подиума, имат късмета да не изпитват болезнено натрапчива потребност от признание. Арве, разбира се, не се разграничи напълно от групата на лекторите и дори обясни причината за неутолимия си стремеж към изява: баща му не му обръщал никакво внимание и се наложило от малък да търси любов и възхищение другаде. Затова щял да стане актьор или музикант, ако имал художествен талант.

Както обикновено, отначало публиката зяпна от почуда, но към средата на лекцията всички избухнаха в смях. Стъоп спечели благоразположението им. А той знаеше, че постепенно това благоразположение ще премине във възхищение. Блестеше от подиума със сиянието на постиженията си. Независимо какво говореше, Арве Стъоп се славеше с многото си професионални успехи, а никой не е в състояние да опровергае успеха, дори своя собствен. Стъоп посочи късмета като главен виновник за израстването си, постара се да омаловажи таланта си и подчерта, че ширещата се некадърност и ленивост в норвежкия икономически живот способства за успеха на хора с посредствени качества.

Накрая всички станаха на крака и го аплодираха бурно.

Той се усмихна и погледна настойчиво смуглата красавица на първия ред. Съвсем скоро щеше да узнае името ѝ: Бирте. Забеляза я още щом влезе в залата. Стъоп си даваше ясна сметка, че комбинацията от слаби бедра и големи гърди често се дължи на силиконови импланти, но не беше противник на изкуственото разкрасяване на женското тяло. Лак за нокти, силикон. Каква е разликата?

Докато го аплодираха, той слезе от сцената и започна да стиска ръцете на зрителите от първия ред. Постъпката му беше направо идиотска и подхождаше единствено на американския президент, но Арве Стъоп не даваше пет пари. Никак, ама никак не му пукаше какво ще си помислят хората: доставяше му удоволствие да разбунва духовете с поведението си. Спря пред красавицата. Тя го гледаше с пламнали от въодушевление бузи. Той ѝ протегна ръка, а тя направи реверанс като пред кралска особа. Докато се здрависваше с нея, пъхна в дланта ѝ визитката си, чиито ръбове се бяха забили в ръката му. Жената огледа пръстите му за венчална халка.

Пръстенът беше матов, а ръката — слаба и бледа. Въпреки това тя стисна десницата му с изненадваща сила.

— Силвия Утершен — представи се тя с глуповата усмивка. — Голяма ваша почитателка. Искрах просто да изразя възхищението си.

Така в един топъл летен ден в Осло се запозна със Силвия Утершен в магазина „С дъх на Африка“. На външен вид Силвия не се

отличаваше с нищо. Беше обаче омъжена.

Арве Стъоп вдигна очи към африканските маски и зададе въпрос на продавачката, за да сложи край на неловката ситуация. Всъщност той не намираше нищо смущаващо, но жената — Марита? Марите? — до него изтръпна, когато Силвия Утершен му протегна ръка. Арве Стъоп дойде в този магазин именно по настояване на Марите. Искала да му покаже декоративни възглавнички със зебров шарка. Марите — не беше ли Марита? — заяви, че непременно трябва да се сдобие с тях, защото подхождали на леглото, от което двамата бяха станали преди малко. По чаршафите бяха останали дълги руси косми и Стъоп нямаше търпение да ги махне.

— Възглавничките със зебров шарка свършиха — обясни Силвия Утершен. — Какво ще кажете за тези?

Тя се приближи до прозореца и слънцето освети гърба и дупето ѝ. „Никак не е зле“, помисли си Стъоп. Но светлокестенявата ѝ коса му се стори оредяла и без блясък.

— Какво представляват? — поинтересува се жената, чието малко име започваше с М.

— Имитация на кожа от гну.

— Имитация ли? — изсумтя презрително М. и праметна лъскавата си руса грива през рамо. — Предпочитаме да изчакаме, докато заредите със зебра.

— И зебровата шарка е имитация, не е естествена кожа — осведоми я Силвия със снизходителната търпелива усмивка на майка, която обяснява на децата си, че Луната не е направена от сирене.

— Няма значение — отвърна М., присви начервените си устни в кисела усмивка и хвана Арве под ръка. — Благодаря за съдействието.

На него поначало никак не му се понрави идеята двамата с М. да се появят заедно на обществено място, а свойският ѝ жест вече му се стори прекален. Тя вероятно забеляза раздразнението му, защото навън веднага го пусна. Арве си погледна часовника.

— Ау, закъснявам за съвещание.

— Няма ли да обядваме заедно? — попита леко изненадано М., за да прикрие, че се чувства пренебрегната.

— Може да ти звънна по-късно.

Тя му звънна само трийсет минути след като той слезе от сцената на Централната аудитория. Таксито, в което се возеше Арве Стъоп, пълзеше след снегорин, който трупаше мръсен сняг до бордюра.

— На семинара седях точно пред вас — представи се тя. — Искам само да ви благодаря за прекрасната лекция.

— Дано не съм ви зяпал прекалено открито — надвика победоносно той стърженето на желязното гребло по асфалта.

Тя се засмя тихо.

— Някакви планове за вечерта? — попита той.

— Да... — отвърна тя. — Но подлежат на промяна...

Приятен глас. Омайващи думи.

През останалата част от деня той непрекъснато мислеше за нея. Представяше си как я чука върху скрина в преддверието, докато тя удря тила си в картината на Герхард Рихтер, купена от Берлин. Най-хубавата част е очакването.

Тя позвъни на домофона в осем. Той веднага застана до вратата. Чу ехото от механичното задвижване на асансьора като звук от зареждане на оръжие. Бученето се усили — кабината приближаваше последния етаж. Кръвта започна да пулсира в члена му.

Тя се появи. Сякаш някой му удари плесница.

— Коя си ти? — попита той.

— Стине — отвърна жената и по усмихнатото ѝ месесто лице се разля видимо смущение. — Обадох ти се...

Арве я измери от глава до пети. За миг се поколеба дали да не се възползва от удалата му се възможност, защото понякога неугледното и непривлекателното го възбуждаха. Но усети как ерекцията му спада и се отказа.

— Извинявай, не успях да ти звънна. Току-що ме повикаха на съвещание.

— Какво съвещание? — попита тя, без да прикрива колко пренебрегната се чувства.

— Спешно. Може по-късно да ти се обадя.

Затвори вратата и чу как тя се качи в асансьора. Арве Стъоп избухна в смях. Смя се, докато си даде сметка, че вероятно никога повече няма да види смуглата хубавица от първия ред.

Видя я след час. През тези шейсет минути успя да обядва сам в „Бар и ресторант“, да си купи костюм от „Камикадзе“ — впрочем той си тръгна от магазина, облечен в него — и да мине два пъти покрай „С дъх на Африка“, където намери спасение от прежурящото слънце. На третия път влезе в магазина.

— Бързо се върнахте — усмихна се Силвия Утершен.

Намери я точно както преди час — сама в прохладното, тъмно помещение.

— Възглавничките ми харесаха — обясни той.

— Хубави са, наистина — кимна тя и погали с длан имитацията на кожа от гну.

— Какво друго можете да ми покажете? — попита предизвикателно той.

Тя сложи ръка на кръста си. Наклони леко глава встрани. „Знае какво искам — помисли си Арве Стъоп. — Надушва миризмата.“

— Зависи какво точно искате да видите — отвърна тя.

Гласът му неволно потрепери, когато изрече:

— Искам да видя какво има под полата ти.

Изчука я в стаичката за персонала, а тя дори не си направи труда да заключи вратата на магазина.

Арве Стъоп свърши почти веднага. Понякога неугледното и непривлекателното го възбуждаха адски много.

— Във вторник и сряда мъжът ми продава в магазина — обясни му тя, преди да го изпрати. — Какво ще кажеш за четвъртък?

— Може — отвърна той и забеляза, че върху скъпия му костюм е останало леке.

Снежинките се лутаха панически из въздуха между офис сградите на Акер Брюге, когато Бирте се обади. Каза, че се свързва с него, защото ѝ е дал визитката си.

Понякога Арве Стъоп се питаше защо непрекъснато иска да усеща прилив на адреналин, да сваля жени и да спи с тях. Та нали сексуалният акт се свеждаше само до ритуално отдаване под напора на настойчивото му ухажване? Нима не бе натрупал достатъчно любовни завоевания? Вероятно изпитваше страх от остаряването и вкарвайки члена си в тези млади жени, се надяваше да открадне малко от тяхната

младост. Защо бързаше толкова, защо поддържаше това трескаво темпо? Сигурно защото си даваше сметка, че не след дълго болестта ще го превърне в развалина. Арве Стъоп не само не знаеше истинския отговор на всичките си въпроси, но и не искаше да го научава.

Същата вечер Бирте стенеше с плътния си глас, докато удряше главата си в картината на Герхард Рихтер, купена в Берлин.

Арве Стъоп изхвърли инфектираната си сперма точно когато звънчето над вратата извести влизането на посетител в „С дъх на Африка“. Опита се да се отдръпне, но Силвия Утершен се ухили и стисна още по-здраво бедрата му. Стъоп се отскубна и си вдигна панталона. Силвия се изхлузи от тезгяха, поприглади лятната си пола и отиде да види какво ще иска клиентът. Арве Стъоп побърза да се приближи към рафтовете с дребни сувенири. Застана с гръб и си вдигна ципа. Чу как влезият започна да се извинява, задето закъснял, но нямало къде да паркира. Силвия остро му напомни, че лятната ваканция е приключила.

— Закъснявам за срещата със сестра ми. Ти ще поемеш клиента — заяви тя.

Арве Стъоп чу мъжки глас точно зад гърба си:

— С какво мога да ви помогна?

Обърна се и видя слаб като скелет мъж с неестествено големи очи зад чифт очила с кръгли рамки и с дълъг врат като на щъркел. Мъжът беше облечен във фланелена риза.

Арве надникна над рамото му и видя как Силвия излиза през вратата. Подгъвът на полата ѝ се повдигна. По голата ѝ задколянна ямка се стичаше струйка. „Силвия е очаквала това плашило — явно неин съпруг — да се появи всеки момент и нарочно не е заключила вратата — съобрази Арве. — Искала е мъжът ѝ да ни види.“

— Благодаря, няма нужда. Разбрах каквото ме интересуваше — отвърна Арве Стъоп и си тръгна.

Понякога редакторът на „Либерал“ се опитваше да си представи как би реагирал, ако някоя от любовниците му забременее. Чудеше се дали би настоял за аборт, или би искал детето да се роди. Така или

иначе, едно беше сигурно: Арве щеше да наложи решението си, защото никога не би позволил друг да се разпорежда с живота му.

С Бирте Бекер не използваша предпазни средства, защото тя му обясни, че страда от безплодие. След три месеца или шест сексуални акта обаче тя се появи на поредната им среща, сияеща от щастие, и му съобщи, че явно все пак може да зачене. Арве Стъоп веднага прецени колко минимална е вероятността да склони Бирте към аборт. Изпадна в паника и настоя да го махнат.

— Познавам отлични специалисти — увери я той. — Ще те изпратя в Швейцария. Никой няма да разбере.

— Това е моят шанс да стана майка, Арве. Според гинеколога ми е истинско чудо, че съм забременяла, и едва ли ще се повтори.

— В такъв случай не желая повече да виждам нито теб, нито бъдещото ти дете. Ясно ли е?

— То ще има нужда от баща, Арве. От дом.

— Не очаквай да ти ги осигуря. Носител съм на ужасна наследствена болест, разбираш ли?

Бирте Бекер не се заблуждаваше: Арве Стъоп нямаше да ѝ помогне да отгледа детето. И понеже бе израснала с баща пияница и майка неврастеничка, от малка беше свикна да се справя сама. Бързо намери на детето си баща и дом.

Филип Бекер остана смаян, когато красавицата, която дълго и упорито ухажваше, изведнъж отстъпи пред настойчивите му молби. И понеже никак не му се вярваше и тя да се е влюбила в него, зрънцето на съмнението бе посято. Само седмица след първата им любовна нощ тя му съобщи, че е бременна. Зрънцето на съмнението вече се бе загнездило в дълбините на душата му. Когато Бирте се обади на Арве Стъоп и му поднесе новината за раждането на сина му, който му бил одрал кожата, редакторът остана безмълвно втренчен в нищото. После я помоли за снимка. Тя му я изпрати по пощата. Две седмици по-късно се уговориха да доведе малкия в едно кафене. И Бирте наистина се появи. Дундуркаше Юнас, а на ръката ѝ блестеше венчална халка. Арве поглеждаше крадешком към нейната маса, докато, седнал другаде, се преструваше, че чете вестник.

През нощта след срещата не го хвана сън. Мяташе се неспокойно в леглото и мислеше за болестта си.

Трябваше да се направят нужните изследвания, но при лекар, който ще си държи езика зад зъбите. И така, най-подходящият кандидат за дискретната задача му се стори слабохарактерният блюдолизец, набеден за хирург: Идар Ветлесен. Заедно играеха кърлинг.

Отиде при него в клиниката „Мариенлюст“. Предложи му да замине на негови разноски за Швейцария. Там всяка година се събираха най-видните специалисти по синдрома на Фар, за да изнасят лекции и накрая да оповестят поредните отчайващи резултати от изследванията си. Глупакът веднага се съгласи.

Първите медицински тестове на Юнас не отчетоха нищо смущаващо, но Стъоп настоя момчето да минава на контролен преглед всяка година, макар Идар Ветлесен да обясни неколkokратно, че първите симптоми на болестта обикновено се появяват чак в зряла възраст. Самият Арве Стъоп нямаше никакви оплаквания до четирийсетата си година.

Две години след като видя как спермата му се стича по задколянната ямка на Силвия Утершен, докато тя напускаше магазина си и живота на Арве Стъоп — повече нито той й се обади, нито тя го потърси — Силвия се свърза с него. Арве опита да се измъкне с обичайното си оправдание — отивал на спешно съвещание, — но тя обеща да бъде съвсем кратка. В рамките на четири изречения успя да му съобщи, че цялата сперма не е изтекла, защото е родила близнаци. Мъжът й ги смятал за свои. В момента им трябвал щедър инвеститор за „С дъх на Африка“.

— Нима не налях достатъчно в магазина? — пошегува се Арве Стъоп, който имаше навика да реагира на лошите новини с духовити реплики.

— Мога да спечеля парите и по друг начин: като отида в редакцията на „Вижте и чуйте“. Те обожават истории за обикновени жени, чиито деца са от известни бащи.

— Не умееш да блъфираш. Ако го направиш, рискуваш да провалиш брака си.

— Нещата се промениха. Ще напусна Ролф, ако намеря достатъчно пари, за да откупя неговия дял от магазина. Проблемът на „С дъх на Африка“ се крие преди всичко в местоположението. За да разкрия сензационната си тайна пред „Вижте и чуйте“, ще ги накарам

да поместят и снимка на магазина, за да му направят реклама. Знаеш ли колко души четат това списание?

И още как. Всеки седми норвежец в зряла възраст. По принцип той нямаше нищо против от време на време да попада в скандалните рубрики на жълтите издания, но мисълта, че ще лъсне на кориците им като нечестивец, възползвал се от звездния си статус, за да съблазни невинна омъжена жена, а после избягал като последния страхливец, никак не му се нравеше. Това би унищожило досегашния му имидж на принципен и безстрашен мъж, а статиите в „Либерал“, критикуващи безскрупулността на определени обществени фигури, щяха да бъдат изтълкувани в светлината на възмутително лицемерие. А Силвия Утершен дори не беше красива. Арве Стъоп бе загазила здравата.

— За каква сума говорим? — попита той.

След като се споразумяха, Стъоп се обади на Идар Ветлесен в клиника „Мариенлюст“ да му съобщи, че броят на пациентите му се увеличава с още двама. Разбраха се да повторят процедурата като при Юнас: първо да вземат проби от близначките и да ги изпратят в Съдебно-медицинския институт, за да установят дали Арве наистина е техен баща, а после да изследват децата за симптоми на коварната болест.

След като приключи разговора с лекаря, Арве Стъоп се облегна назад във високото кожено кресло. Съзерцаваше как слънцето огрява върховете на дърветата на полуостров Бюгдъой и на остров Снаръоя, и знаеше, че трябва да се чувства потиснат, а всъщност усещаше въодушевление, граничещо с щастие.

Когато Идар Ветлесен му се обади да му съобщи, че обезглавената жена в Сулихьогда е Силвия Утершен, Арве Стъоп се сети първо за щастieto, което бе изпитал някога след новината за новородените му две деца.

— Първо изчезва майката на Юнас Бекер — подхвана Ветлесен, — после намират майката на близначките убита. И без да съм рекордьор в изчисленията на вероятностите, си давам сметка, че трябва да отидем в полицията, Арве. Те вече издирват всички, свързани с двата случая.

През последните години Ветлесен се занимаваше с пластична хирургия, но — или може би точно затова — в очите на Арве Стьоп продължаваше да изглежда пълен глупак.

— Няма да ходим в полицията — отсече Арве.

— Нима? Кажи ми поне една основателна причина да не го направим.

— Добре. Колко?

— Боже мой, Арве, не се обаждам, за да те изнудвам. Просто не...

— Колко?

— Престани. Можеш ли да представиш алиби, или не?

— Не, но ще ти отправя парично предложение. Само кажи колко нули и ще се погрижа.

— Арве, ако нямаш какво да криеш...

— Имам какво да крия, разбира се, идиот такъв! Да не мислиш, че искам да ме заклеймят като развратник, заподозрян в убийство? Трябва да се срещнем и да поговорим.

— И срещнахте ли се? — попита Хари Хуле.

Арве Стьоп поклати отрицателно глава. През прозореца на спалнята се виждаше розовината на настъпващия ден, но фиордът все още тънеше в мрак.

— Не успяхме. Той почина.

— Защо не ми казахте всичко това при първото ми посещение?

— Не е ли ясно? Не знам нищо от значение за разследването. Защо ми е да се забърквам? Не забравяйте, че съм длъжен да пазя основния си ресурс — собствената си репутация. Този ресурс всъщност е единственият капитал на „Либерал“.

— Ако не ме лъже паметта, единственият ви капитал уж беше професионалният ви морал?

— Морал. Ресурс. Каква е разликата? — сви недоволно рамене Стьоп.

— Значи ако нещо прилича на морал, то е морал?

Стьоп прикова в Хари разсеяния си поглед.

— „Либерал“ продава точно това. Ако хората имат чувството, че получават истината, те са доволни.

— Мм — кимна Хари и си погледна часовника. — Според вас аз доволен ли съм?

Арве Стъоп не отговори.

ДВАЙСЕТ И ОСМА ГЛАВА

БОЛЕСТ

Ден двайсети

Бьорн Холм откара Хари до Главното полицейско управление. Преди да напуснат жилището на Стъоп, старши инспекторът отново облече мокрите си дрехи и при всяко негово движение тапицерията на седалката издаваше звук.

— „Делта“ щурмували апартамента ѝ преди двайсет минути — осведоми го Бьорн. — Няма никого. Оставили трима пазачи.

— Няма да се появи там.

В кабинета си на шестия етаж Хари си облече полицейската униформа, която от погребението на Халвуршен стоеше непобутната върху закачалката. Огледа се в прозореца. Сакото изглеждаше прекалено голямо за слабата му фигура.

Гюнар Хаген получи обаждане рано сутринта и веднага дойде в кабинета си. Седнал на бюрото, изслуша краткия доклад на Хари. Чутото му се стори толкова смайващо, че измачканата униформа на старши инспектора не успя да го ядоса.

— Снежния човек е Катрине Брат — повтори Хаген, сякаш изричайки го на глас, фактът ставаше по-правдоподобен.

Хари кимна.

— Вярваш ли на Стъоп?

— Да — отвърна Хари.

— Има ли кой да потвърди версията му?

— Всички са мъртви: Бирте Бекер, Силвия Утершен, Идар Ветлесен. Спокойно може и той да е Снежния човек. Точно това се е опитала да разбере Катрине Брат.

— Катрине? Но нали току-що каза, че тя е Снежния човек? Защо ѝ е да...

— Искала е да провери доколко Арве Стъоп е подходящ кандидат за ролята на серийния убиец, за да го натопи за убийствата. След като Стъоп ѝ казал, че няма алиби за часовете на убийствата, тя отвърнала „чудесно“ и го обявила за Снежния човек. После започнала да го души.

Чула обаче трясъка от удара на колата в портата, досетила се кой идва и офейкала. Явно е възнамерявала да инсценира самоубийството му, а ние да го намерим мъртъв и да се успокоим, защото сме открили виновника. Както инсценира самоубийството на Идар Ветлесен. А по време на ареста се опита да застреля Филип Бекер.

— Какво? Нима...

— Насочи револвера към него. Ударникът бе вдигнат. Чух как се спусна, когато застанах между нея и Бекер.

Гюнар Хаген затвори очи и започна да масажира слепоочията с върховете на пръстите си.

— Разбирам. Но засега всичко това са само предположения, Хари.

— Да не забравяме писмото.

— Какво писмо?

— От Снежния човек. Открих текста в компютъра ѝ. Документът е създаден много преди да оглася какво пише в писмото. Освен това хартията в принтера ѝ съвпада с особения вид хартия на писмото.

— Боже мой! — Хаген отпусна лакти върху бюрото и скри лице в дланите си. — Ние избрахме тази жена за наш служител! Знаеш ли какво означава това, Хари?

— Нечуван скандал. Понижено обществено доверие в полицията. Уволнения на ниво началник.

Хаген разтвори пръсти и надникна иззад тях:

— Благодаря ти за точното обобщение.

— Няма нищо — кимна Хуле.

— Ще се срещна с началника на криминалната полиция и с шефа на Главното управление. Докато вземем решение, искам двамата с Бьорн Холм да пазите всичко в пълна тайна. Има ли опасност Арве Стъоп да се разприказва?

— Съмнявам се, шефе — усмихна се криво Хари. — Той претърпя сериозна загуба.

— Какво е изгубил?

— Професионалния си морал.

В десет часа Хари гледаше през прозореца на кабинета си как в притихналата съботна утрин бледата, колеблива дневна светлина се

разстила бавно върху покривите на сградите в квартал „Грьонлан“. От изчезването на Катрине Брат бяха изминали повече от шест часа. Досега издирването не бе дало резултат. Не беше изключено тя все още да се намира в Осло, разбира се, но ако бе подготвила план за бягство, може и вече да бе стигнала далеч. Хари изобщо не се съмняваше, че Катрине е обмислила предварително маршрута, по който ще се измъкне. Сигурен беше и в още нещо: тя е Снежния човек. Първо, съществуваха неопровержими доказателства: писмото, опитите за убийство. И, второ, Хари най-сетне намери обяснение за параноята, за усещането, че някой го дебне от упор и се с вмъкнал в живота му като троянски кон. Изрезките от вестници и докладите, намерени в дома ѝ, доказваха колко добре се е постарала да го опознае, за да предвиди всеки негов ход и да го превърне в част от играта си. Катрине се бе вмъкнала в кръвообращението му като вирус. Нахлула бе в главата му с хитростта на шпионин.

Някой влезе в кабинета му. Хари не се обърна да види кой е.

— Проследихме телефона ѝ — информира го Скаре. — Тръгнала е към Швеция.

— Ами?

— От централата на „Теленур“ твърдят, че сигналът от телефона ѝ се движел на юг. Съдейки по местоположението и скоростта, Брат се е качила на влака за Копенхаген, който тръгва от Централата гара в Осло в шест и пет. Говорих с колегите от Хелсингборг. Трябва им заповед за арест. Влакът пристига там след половин час. Какво ще правим?

Хари кимна, сякаш в потвърждение по-скоро на собствените си мисли. Покрай прозореца прелетя чайка с вкочанени криле и неочаквано се стрелна към дърветата в парка. Сигурно бе видяла нещо. Или просто си беше променила решението. Както правят хората. От Централната гара в Осло в шест часа сутринта.

— Хари? Ако не вземем мерки, тя ще...

— Помоли Хаген да говори с шведите — Хари се обърна и грабна якето си от закачалката.

Втурна се по коридора с големи решителни крачки. Скаре го проследи с недоумяващ поглед.

Шел Атле Урьо, който работеше в оръжейния склад на полицията, огледа късо подстригания старши инспектор и повтори:

— CS? Сълзотворен газ?

— Две кутии. И една пачка боеприпаси за револвера.

Накуцвайки, Урьо се запъти към склада. Хуле беше пълна откачалка — всички го знаеха, — но чак сълзотворен газ? Ако друг от полицаите бе поискал същото, Урьо щеше да си помисли, че организират ергенско парти и искат да се позабавляват. Но доколкото беше чувал, Хуле нямаше приятели, поне не сред колегите от гилдията.

Старши инспекторът се изкашля, когато Урьо се върна с боеприпасите:

— Катрине Брат от Отдела за борба с насилието вземала ли е оръжие от тук?

— Полицайката от Берген? Само което ѝ се полага по закон.

— А какво гласи законът?

— Всеки полицейски служител, напуснал дадено полицейско управление, е длъжен да предаде всички оръжия и неизползвани боеприпаси, преди да си тръгне оттам, и има право на нов револвер и две пачки с патрони в управлението, където започне работа.

— Значи не разполага с оръжие, по-тежко от револвер?

Урьо поклати отрицателно глава, изненадан от въпросите на старши инспектора.

— Благодаря — кимна Хуле.

Прибра в черен сак пачките с патрони и цилиндричните зелени кутии с лютивия газ, създаден през 1928-а от Корсън и Стаутън.

Урьо накара Хуле да се подпише на декларацията, че е взел оръжейни боеприпаси, и промърмори „спокойна неделя“.

С черния сак до крака си Хари седеше в чакалнята на болница „Юлевол“. Вътре се разнасяше миризма на алкохол, на стари хора и бавна смърт. Пациентката срещу него се взираше в лицето му, сякаш се мъчеше да открие стар познат, завинаги изчезнал любим или скъп син.

Хари въздъхна, погледна си часовника и си представи как е протекла акцията във влака за Хелсингборг. Машинистът получава нареждане от началника на гарата да спре един километър преди гарата. Въоръжени полицаи чакат с кучета от двете страни на коловоза.

Влакът спира, те се втурват вътре и започват да претърсват вагони, купета, тоалетни. Пътниците се ужасяват при вида на оръжията, защото такива акции са необичайни за спокойните скандинавски държави. Полицаяте подканват жените да им покажат документ за самоличност и те ровят трескаво из чантите си с разтреперани ръце. Полицаяте действат припряно, но и с надежда. Нетърпението им преминава в скептицизъм, раздразнение и накрая в разочарование, защото не откриват каквото търсят. Накрая, ако извадят късмет и проявяват достатъчно упоритост, намират източника на сигналите, уловени от наземните станции на мобилния оператор — телефона на Катрине — в кошчето за смет в тоалетната. Из вагона отекват ругатните им.

Пред Хари се появи усмихнато лице:

— Вече можете да влезете при него.

Хари последва тракащото сабо и широкия ханш с енергично поклащащи се бедра в бял панталон. Тя бутна вратата пред него:

— Не стойте дълго. Той се нуждае от почивка.

Столе Ауне лежеше в стая с единично легло. Кръглото му, иначе червендалесто лице изглеждаше болезнено изпито и толкова бледо, че се сливаше с калъфката на възглавницата. По челото му бяха полепнали тънки кичури коса. Ако погледът му не бе запазил някогашната будна проницателност, Хари би си помислил, че вижда не Столе Ауне — психолог към Отдела за борба с насилието и личен терапевт на Хари, — а неговия труп.

— Боже мой, Хари! — възкликна Ауне. — Заприличал си на скелет. Да не си болен?

Хари не успя да сдържи усмивката си. Ауне се поизправи в леглото с болезнена гримаса.

— Извинявай, че не дойдох да те видя по-рано — Хари премести единия стол до леглото. — Просто болниците... не ми... и аз не знам.

— Напомнят ти за майка ти. Не се притеснявай, разбираемо е.

Хари кимна и заби поглед в дланите си.

— Добре ли се отнасят с теб?

— Такъв въпрос се задава на затворник, не на пациент в болница, Хари.

Старши инспекторът кимна отново.

Столе Ауне въздъхна.

— Хари, познавам те. Не си дошъл само да ме видиш. Знам колко държиш на мен, но по-добре изплюй камъчето.

— Не е спешно. Предупредиха ме, че не си във форма.

— Формата е нещо много относително. А и в момента съм в сравнително задоволителна форма. Трябваше да ме видиш вчера. Или, по-скоро, по-добре да не ме беше видял вчера.

Хари се усмихна, все още приковал очи в дланите си.

— За Снежния човек ли става дума? — поинтересува се Ауне.

Хари кимна.

— Най-сетне! Тук умирам от скука. Разказвай.

Хари си пое дъх и обясни накратко развитието на случая. Спести излишните отегчителни подробности, но не и съществените детайли. Ауне го прекъсна само два-три пъти със съвсем лаконични въпроси. Слушаше разказа на Хари със съсредоточено изражение, почти в захлас. След като Хари приключи, болният мъж сякаш се бе посъживил. Бузите му си възвърнаха цвета. Вече седеше изправен в леглото.

— Интересно. Като знаеш кой е виновникът, защо ме търсиш за съвет?

— Тази жена е луда, нали?

— Престъпници от такъв вид са луди без изключение. Но не непременно в юридическия смисъл на думата.

— И все пак не разбирам няколко неща в поведението ѝ.

— Аз лично разбирам едва малка част от поведението на пациентите си. Явно ти си по-кадърен психолог от мен.

— Излиза, че Катрине Брат е убила двете жени от Берген и Герт Рафто само на деветнайсет години. Как тогава е преминала успешно психологическите тестове преди приема в Полицейската академия? Как е работила толкова години, без никой да забележи лудостта ѝ?

— Добър въпрос. Може да е коктейл.

— Коктейл ли?

— Човек, чиято психоза е смесица от различни ментални болести. Страда от шизофрения и чува гласове, но притежава достатъчно устойчивост да прикрива заболяването си от околните. Към шизофренията прибавяме и ананкастно личностно разстройство, гарнирано с щипка параноидност, и се получава изопачено възприемане на действителността и неспособност да се преценява

конкретната ситуация и кое действие би било адекватно. Околните възприемат поведението ѝ като дистанцираност. Жестокостта и гневът, за които говорят описаните от теб убийства, показват и симптоми на гранично личностно разстройство, като същевременно обаче болният умее да контролира яростта си.

— Мм. Тоест не можеш да прецениш от какво точно страда тя?

Ауне се разсмя. Смехът му премина в кашлица.

— Съжалявам, Хари — изхриптя той. — Повечето хора с психични заболявания не се поддават на точна характеристика. Ние, психолозите, сме си създали няколко клетки, но болните не искат да влизат в тях. Държат се като неблагодарни, безсрамни магарета на лед. Отказват да се вместят в категориите ни въпреки многобройните изследвания, които сме им посветили!

— Има и още нещо. Когато намерихме трупа на Рафто, тя показва явни признаци на шок. Не се преструваше. Насочих фенер в лицето ѝ, а зениците ѝ бяха разширени и черни.

— Виж ти! Колко интересно! — Ауне се оживи и се надигна още малко. — Защо си насочил фенер в лицето ѝ? Да не си я подозирал още тогава?

Хари не отговори.

— Може и да си прав. Не е изключено да е изтласкала спомена за убийствата дълбоко в подсъзнанието си. Нали каза, че допринесла много за разследването и не го саботирала. Вероятно е подозирала самата себе си и е искала да откриете извършителя не по-малко от всички останали. Какво ти говори понятието сомнамбулизъм или ходене насън?

— Знам, че има хора, които се разхождат, говорят, ядат, обличат се и дори излизат и шофират насън.

— Точно така. Диригентът Хари Розентал дирижирал и уточнявал партиите на инструментите в цели симфонии по време на сън. Историята познава поне пет случая на убийци, оправдани в съда, защото заседателите преценяват, че извършителят на престъплението страда от парасомния, тоест от сънно разстройство. Преди няколко години, спомням си, прочетох за следния случай: мъж от Канада станал, качил се в колата си, изминал десет мили, паркирал, слязъл, убил тъща си, с която иначе се разбираше прекрасно, едва не удушил

тъста си, върнал се с колата у дома си и пак си легнал. Съдът го обяви за невинен.

— И според теб Катрине може да е извършила убийствата насън? Защото страда от парасомния?

— Дали това е диагноза, още се спори. Представи си обаче човек, който от време на време изпада в съноподобно състояние и после не помни какво е направил. Случилото се остава в съзнанието му под формата на неясен, фрагментарен спомен като след сън.

— Мм.

— Може в хода на разследването тази Катрине Брат да е започнала да си припомня какво е извършила.

— И е разбрала, че за да се измъкне, ѝ трябва изкупителна жертва.

— Възможно е. — Столе Ауне сгърчи лице в гримаса. — В наши дни почти всичко, свързано с човешката психика, е възможно. Но за жалост няма видими белези, по които да преценим от каква болест точно страда конкретният пациент. Съдим единствено по симптомите.

— Като при плесенните гъби.

— Моля?

— Какво е в състояние да причини толкова тежка психоза като нейната?

— Всичко! — въздъхна Ауне. — Нищо! Генетична предразположеност, семейна среда.

— Алкохолизиран, склонен към насилие баща?

— Да! С него имаш деветдесет процента от причините. Прибави майка с психично заболяване плюс няколко травматични преживявания през детските години и ето ти достатъчно предпоставки.

— Според теб възможно ли е дъщерята да посегне на баща си, след като израсне и стане физически по-силна от него?

— Разбира се. Спомням си за един случай... — Столе Ауне млъкна и прикова поглед в Хари. После се наведе напред и прошепна с пламъче в очите: — Да не би да ми казваш, че...?

Хари Хуле огледа ноктите на ръцете си.

— В Берген ми показаха снимка на Герт Рафто. Стори ми се познат. Едва наскоро разбрах защо. Заради семейна прилика. Преди да се омъжи, Катрине Брат е била Катрине Рафто. Герт Рафто е неин баща.

Докато пътуваше към влака за летището, Хари получи обаждане от Скаре. Предположенията на Хари се припокриваха с действителния изход от акцията, само дето полицаите открили телефона ѝ не в тоалетната, а върху поставката за багаж в едно от купетата.

Осемдесет минути по-късно Хари летеше, обвит в сива мъгла. Командирът на полета съобщи за ниски облаци и дъжд в Берген. „Нулева видимост — съобрази Хари. — Летецът се ориентира само с помощта на апаратура.“

Вратата на къщата се отвори секунди след като Томас Хеле, полицай от Отдела за издирване на изчезнали лица, натисна звънеца над табелката с надпис „Андреас, Ели и Трюгве Квале“.

— Слава богу, че дойдохте толкова бързо.

Мъжът на вратата надникна зад рамото на Хеле.

— Къде са другите?

— Няма други, сам съм. Някаква следа от съпругата ви?

Мъжът — явно Андреас Квале, позвънил в дирекция „Защита на населението“ — изглежда полицаия като попарен:

— Нали вече казах: изчезнала е.

— Знаем, но обикновено се връщат.

— Кой?

— Може ли да вляза, господин Квале? — въздъхна Хеле. — Дъждът направо...

— О, извинете ме! Влезте, влезте.

Андреас Квале, на видима възраст около петдесет години, отстъпи встрани. Томас Хеле прекрачи прага и мерна в полумрака тъмнокос младеж.

Полицаят реши да разпита съпруга на изчезналата на крак, в коридора. Беше неделя, персоналът не достигаше и нямаше кой да обслужва телефонната линия, защото дежурните колеги издирваха Катрине Брат — една от тях. Всичко се пазеше в строга тайна, но бяха плъзнали упорити слухове, че била замесена в убийствата на Снежния човек.

— Кога отсъствието на съпругата ви започна да предизвиква безпокойство? — попита Хеле, извади бележник и химикалка и се приготви да записва.

— Днес с Трюгве се върнахме от Нурмарка, където два дни прекарахме на палатка. Не си бяхме взели телефоните, само по една въдица за риболов. Ели я нямаше вкъщи, не беше оставила бележка, а вратата намерихме отключена, както съобщих и по телефона. Съпругата ми е много предпазлива жена и винаги заключва вратата, дори докато си е вкъщи. Не е взела нито връхна дреха, нито обувки. Явно е излязла по пантофи. В това време...

— Обадохте ли се на всички ваши познати? На съседите?

— Разбира се. Не се е свързала с никого.

Томас Хеле си водеше записки. У него вече се прокрадваше съмнение. Показанията му звучаха познато: изчезнала омъжена жена с дете.

— Казвате, че съпругата ви е предпазлива — внимателно подхвана той. — На кого според вас би отворила? Кого би пустила в дома ви?

Синът и бащата се спогледаха.

— Малцина — категорично заяви Андреас Квале. — Трябва да е бил познат.

— Или някой, когото не е възприемала като заплаха — предположи Хеле. — Дете, жена?

Мъжът кимна.

— Или човек, представил задоволително обяснение за необходимостта да влезе в дома ви. Например служител от електроразпределително дружество, който иска да отчете изразходената енергия.

— Възможно е...

— Напоследък да сте забелязали нещо необичайно около къщата?

— Необичайно? Какво имате предвид?

Хеле прехапа долната си устна и се престаши:

— Нещо като... снежен човек?

Андреас Квале погледна сина си, а той поклати енергично глава, изплашен до смърт.

— За да изключим тази вероятност — обясни Хеле.

Синът прошепна нещо.

— Моля? — не разбра полицаят.

— Казва, че навън вече няма сняг — поясни бащата.

— Така е — кимна Хеле и прибра бележника в джоба на якето си. — Ще изпратим описание на жена ви до всички действащи патрули. Ако до довечера не се появи, ще включим още полицаи в издирването. При деветдесет и девет процента от случаите изчезналите се прибират или се обаждат в рамките на няколко часа. Ще ви оставя визитката си...

Хеле усети ръката на Андреас Квале над лакътя си.

— Трябва да ви покажа нещо, господин полицаю.

Томас Хеле кимна. Квале го поведе към мазето. Отвори врата към помещение, където миришеше на сапун и на изпрани дрехи. В ъгъла стоеше старинна гладачна преса и стар модел пералня „Електролукс“. Каменният под образуваше вдлъбнатина за оттичане на водата. Беше мокър, сякаш някой току-що го е измил със зеления маркуч, оставен до стената. Вниманието на Томас Хеле обаче прикова не подът, а роклята, закачена с две щипки на въжето за простирание. По-точно онова, което бе останало от нея. Платът под гърдите беше отрязан. По опърления ръб чернееха обгорени памучни нишки.

ДВАЙСЕТ И ДЕВЕТА ГЛАВА СЪЛЗОТВОРЕН ГАЗ

Ден двайсети

Дъждът се лееше над Берген, потънал в синкав следобеден сумрак. Старши инспекторът пристигна с такси пред офиса на фирмата за отдаване на лодки под наем. Поръчаната от Хари стара финландска моторна яхта го чакаше в подножието на моста над фиорда Пудефиурен.

— Отивам да ловя риба — обясни Хари, като посочи подробната морска карта. — Някакви рифове и скали, за които трябва да знам?

— До Финьой? — удиви се служителят. — Ще ви дам въдица с риболовни тежести и блесна, но там няма много риба.

— Ще видим. Как да запаля това чудо?

Докато минаваше покрай Нурнесе, Хари мярна тотемния стълб между голите дървета в парка, потънал в сумрак. Водата изглеждаше спокойна под дъжда, който шибаше повърхността ѝ с острите си капки, та чак се образуваше пяна. Хари бутна лоста в предно положение и увеличи скоростта. Яхтата се понесе стремително напред и той залитна.

Четвърт час по-късно дръпна лоста и се приближи към един пристан извън полезрението на човек, евентуално криец се във вилата на Герт Рафто. Завърза яхтата, извади въдицата и се послуша. Хари не си падаше по риболова. Блесната беше тежка и кукичката стигна дъното. Хари я издърпа, обвита цялата във водорасли. Откачи кукичката и я почисти. После се опита пак да метне блесната във водата, но макаратата засече, блесната увисна на двайсетина сантиметра под върха на въдицата и той не успя нито да я пусне, нито да я прибере. Погледна си часовника. Ако ревърт на двигателя бе събудил бдителността на някой жител, вече трябваше да се е успокоил. Налагаше се да действа, преди да се смрачи съвсем. Остави въдицата на седалката, разкопча сака, извади револвера и пачката с патрони и ги сложи в барабана. Пъхна цилиндричните кутии със сълзотворен газ в джобовете си. Слезе на сушата.

За пет минути се изкачи до най-високото място на пустия остров и се спусна към зазимените вили от другата страна. Къщичката на Рафто изглеждаше недостъпна и притъмняла. Хари се скри зад една близка скала, откъдето се виждаха всички врати и прозорци на вилата. Дъждовните капки отдавна бяха проникнали през раменете на зеленото му камуфлажно яке и вече го бяха намокрили. Той извади едната кутия с газ и свали предпазителя. След пет секунди пружината щеше да хвъркне, а газът — да се разпръсне из въздуха. Хари се втурна към вилата с изпъната напред ръка и запрата цилиндричната кутия към прозореца. Стъклото се строши с леко звънтене. Той се притаи зад скалата и вдигна револвера. Освен трополенето на дъждовните капки се чуваше и съскането на сълзотворния газ в къщата. Отвътре прозорците се оцветиха в сиво.

Ако Катрине се намираше във вилата, не би могла да издържи повече от няколко секунди.

Хари зае стрелкова позиция и зачака.

Изминаха две минути. Нищо.

Изчака още две.

После пригответи втората цилиндрична кутия, приближи се до вратата с вдигнато оръжие и натисна дръжката. Беше заключена, но паянтова. Хари се отмести на четири стъпки и се засили.

Вратата се откърти от пантите и той падна на дясното си рамо в опушената стая. Газът веднага атакува очите му. Мъчейки се да не диша, се приближи до капака към мазето, отвори го, извади предпазителя на втората кутия с газ и я пусна вътре. После се втурна навън. Коленичи до една локва и си потопи лицето в нея с отворени очи. Одраска си носа в камъчетата на дъното ѝ. Два пъти повтори своеобразното гмуркане на плитко. Смъденето в носа и по небцето продължаваше да го мъчи, но поне си възвърна нормалното зрение. Отново насочи револвера към вилата.

— Излизай! Излизай, проклета кучко!

Никой не се появи.

След петнайсет минути газът се разсея и от дупката в прозореца престана да излиза дим. Хари се приближи до вилата и влезе. Задави се. Искеше да огледа за последно, за да е сигурен. Пустош, обвита в мъгла. Летене на сляпо.

Мамка му, мамка му!

Върна се на яхтата. Мракът се бе сгъстил. Щеше да има проблеми с видимостта. Отвърза лодката, качи се и завъртя ключа на стартера. През главата му мина мисълта, че от половин денонощие не е спал, от сутринта не е слагал зальк в устата си, мокър е до кости и отгоре на всичко пътуването му до Берген се бе оказало пълен провал. Ако двигателят откажеше да запали при втория опит, Хари реши да го направи на решето с шест трийсет и осем милиметрови оловни парчета и да преплува до града. Моторът обаче изрева. „Жалко“, помисли си Хари. Понечи да бутне лоста напред, но я видя.

Стоеше точно пред него, на стълбите към долната част на палубата, небрежно облегната на парапета. Върху черната рокля бе облякла сив пуловер.

— Горещите ръце — каза тя.

Командата прозвуча по детски, почти на шега, но насоченият срещу Хари револвер показваше недвусмислено сериозността на намеренията ѝ. А последвалото обещание отстрани всякакво съмнение:

— В противен случай ще стрелям в корема ти, Хари. Така ще улуча и нервите на гърба ти и ще те парализирам. После ще изпратя още един куршум в главата ти. Но, както казах, ще започна с корема...

Дулото на револвера се спусна по-ниско.

Хари пусна лоста и вдигна ръце над главата си.

— Отстъпи назад, ако обичаш.

Тя се качи по стълбите. Едва сега Хари видя очите ѝ. Отново забеляза блясъка, който се бе появил при ареста на Бекер и в бар „Фенрис“. Този път обаче от потрепващите ѝ ириса хвърчаха искри. Хари заотстъпва назад, докато кракът му опря о седалката в дъното на лодката.

— Седни — нареди тя и изгаси двигателя.

Хари се отпусна върху въдицата. Водата, събрала се върху пластмасовата седалка, проникна през плата на панталона му.

— Как ме откри? — попита тя.

Хари сви рамене.

— Казвай — Катрине вдигна пистолета. — Задоволи любопитството ми, Хари.

Той се помъчи да отгатне намеренията ѝ по бледото, измъчено лице. Но се намираще на непозната територия, защото жената пред

него не беше онази Катрине Брат, която познаваше. Или си мислеше, че познава.

— Всички бегълци следват определен модел — отвърна той. — Имат си начин на игра.

— И какъв е моят?

— Симулираш, че тръгваш в една посока, а хукваш в обратната.

— Ами?

Хари усещаше тежестта на револвера в десния джоб на якето си. Поизправи се на седалката, отмести въдицата и отпусна уж небрежно дясната си ръка до бедрото:

— Пишеш писмо от името на Снежния човек, изпращаш ми го и след няколко седмици идваш да работиш в Главното управление. Бързаш да ми събщиш, че Хаген е наредил да ти бъда ментор, а той никога не е казвал подобно нещо.

— Дотук всичко е вярно. Какво друго?

— Хвърляш палтото си във водата пред апартамента на Стъоп и бягаш в обратната посока, тоест по покрива. И съгласно този модел, както го разбрах аз, щом оставяш телефона си във влак, пътуващ на изток, значи бягаш на запад.

— Браво. И как бягам?

— Не със самолет, разбира се. Знаеш, че „Гардермуен“ се намира под непрекъснато видео наблюдение. Подхвърлила си телефона във влака на Централната гара в Осло известно време преди потеглянето му, после си отишла на автогарата и си се качила на сутрешен автобус за западните градове. Разделила си пътуването на етапи. Сменила си няколко автобуса.

— Да — с „Тимеекспресен“ до Нотуден, после с „Бергенбюсен“ до Вос да си купя дрехи. Оттам с автобус до Ютре Арна. Там слязох и смених превозното средство до Берген. Платих на един рибар от крайбрежната улица да ме метне до Финьой. Добре се справи с предположенията, Хари.

— Не ми коства много усилия. Двамата с теб си приличаме.

— Щом си толкова сигурен, защо дойде сам? — наклони глава Катрине.

— Не съм дошъл сам. Мюлер-Нилсен и хората му ще пристигнат всеки момент.

Тя се разсмя. Хари доближи ръката си до джоба.

— Съгласна съм. Двамата с теб си приличаме, Хари. Ти обаче не умееш да лъжеш.

Хари преглътна с мъка. Ръката му се бе вкочанила. Не знаеше дали пръстите му ще успеят да действат с нужната бързина.

— Е, на теб ти е много по-лесно и да лъжеш, и да убиваш.

— Ами? В момента имам чувството, че по-скоро ти искаш да ми видиш сметката. Виждам как ръката ти се промъква към джоба на якето. Стани и го съблечи. Бавно. Сега го хвърли насам.

Хари изруга наум. Якето се приземи върху палубата пред Катрине. Без да изпуска Хари от очи, тя го вдигна и го метна зад борда.

— И без това беше крайно време да си купиш ново — отбеляза тя.

— Мм. Някое, чийто десен да подхожда на моркова, който ще забиеш в муцуната ми ли?

Катрине премига два пъти. В погледа ѝ се появи недоумение.

— Чуй ме. Дойдох, за да ти помогна. Имаш сериозен здравословен проблем, Катрине. Болестта те е подтикнала да ги избиеш.

Тя започна да клати отрицателно глава. Посочи към сушата.

— От два часа кисна в този хангар и те чакам, Хари. Знаех, че ще дойдеш. Проучих те из основи. Търсиш ли нещо, винаги го намираш. Точно затова се спрях на теб.

— Какво?

— Избрах те да намериш Снежния човек вместо мен. И ти изпратих писмото.

— Защо не си се заела сама с тази задача? Какъв смисъл има да се местиш в Осло?

— Опитвах се, Хари — увери го тя. — Години наред се мъчих да го хвана. Знаех, че няма да се справя сама. Изборът ми съвсем закономерно падна върху теб. Единствен ти си залавял сериен убиец. Нуждаех се от Хари Хуле. — Тя се усмихна печално. — Последен въпрос. Как се сети, че те праметнах?

Хари се питаше какво ли го чака. Куршум в челото? Примка с нажежаема жичка? Разходка с лодка и после удавяне? Преглъщаше с усилие. В такава ситуация би следвало да изпадне в ужас, който да парализира способността му да разсъждава трезво; да падне по очи върху палубата и да я моли да пощади живота му. Защо не го прави?

Не от гордост: тя отдавна бе претръпнала. Малко ли пъти я бе преглъщал с уиски, за да я избълва обратно само след часове? Вероятно мозъкът му подсказваше, че молбите не само няма да спасят, а дори ще съкратят живота му. Или умората, тежаща във всяка клетка от тялото му, го бе надвила и той искаше само всичко да приключи възможно по-скоро.

— От доста време подозирах, че всичко това е започнало отдавна — каза Хари. Вече не усещаше студа. — Било е старателно планирано. Престъпникът се бе вмъкнал в живота ми като троянски кон. Броят на кандидатите, отговарящи на това описание, не е голям, Катрине. А когато видях изрезките от вестници в апартамента ти, у мен не остана никакво съмнение, че си била ти.

Хари забеляза объркването ѝ. В подредените му мисли, в логичната му хипотеза неочаквано се загнезди съмнение. Дали наистина всичко му беше докрай ясно? Или съмнението съществуваше още отпреди? Слабият ръмеж се превърна в порой и дъждовните капки забарабаниха яростно по палубата. Хари видя как устните на Катрине се разтвориха, а пръстът ѝ се уви около спусъка. Той стисна въдицата, докато се взираше в дулото на револвера. Нима всичко ще свърши така? В лодка до обезлюден остров, без свидетели, без следи? Пред очите му изплува образът на Олег. Сам-самичък.

Хари метна въдицата напред, към Катрине. Последна, отчаяна контраатака, жалък опит да си възвърне позициите в играта, да отвлече вниманието на съдбата. Мекият връх на въдицата улучи бузата ѝ, но тя едва ли го усети. Лекото бръсване нито я нарани, нито наруши равновесието ѝ. Когато по-късно се връщаше мислено към този епизод, Хари не си спомняше дали случилото се е било плод на старателно планиране, полуобмислено хрумване, или чист късмет. Така или иначе, кордата на въдицата литна стремглаво, омота се около главата на Катрине и блесната се удари в предните ѝ зъби. Хари дръпна рязко пръта. Върхът на кукичката изпълни предназначението си да се впила в месо, в случая — в десния тъгъл на Катринините устни. Хари дръпна още по-силно и главата на Катрине се завъртя надясно. Той имаше чувството, че ще я отскубне. Тялото последва завъртането на главата с известно закъснение и се просна пред Хари.

Той скочи от седалката и затисна с колене раменете ѝ, за да не ѝ позволи да мръдне. Изтръгна револвера от обезсилената ѝ ръка и

насочи дулото към облеценото ѝ око. Оръжието сякаш олекна в ръката му. Желязото опираше о меката ѝ очна ябълка. Тя не мигна. Гледаше го с широка усмивка. Десният ъгъл на устните ѝ беше разкъсан, а дъждът напразно се мъчеше да отмие струящата от раната кръв.

ТРИЙСЕТА ГЛАВА

ИЗКУПИТЕЛНА ЖЕРТВА

Ден двайсети

Кнют Мюлер-Нилсен дойде лично на пристана под моста в Пудефиурен да посрещне Хари, който пристигна от Финьой с яхтата. Мюлер-Нилсен се качи на борда заедно с двама полицаи и психиатърка. Влязоха в каютата, където Катрине Брат лежеше завързана с белезници за леглото. Биха ѝ инжекция с антипсихотично успокоително и я пренесоха в полицейската кола.

Мюлер-Нилсен благодари на Хари за дискретността, с която бе извършил ареста.

— Предлагам засега да го запазим в тайна — Хари погледна към капещото небе. — Началниците ми от Осло ще искат те да преценят кога да разгласим случая.

— Да, разбира се — кимна Мюлер-Нилсен.

— Шеци Рьодсмуен — обади се глас зад гърба им. — Психиатър.

Лекарката — около четирийсетгодишна, с бухнала руса коса и широко, яркочервено шушляково яке — държеше цигарата си напълно невъзмутимо, сякаш не забелязваше сипещите се дъждовни капки.

— Трудно ли я усмирихте? — попита тя.

— Не — Хари усещаше как револверът на Катрине убива на кръста му. — Предаде се без съпротива.

— Какво каза?

— Нищо.

— Съвсем нищо?

— Нито дума. Вашата диагноза?

— Най-вероятно психоза — отвърна Рьодсмуен без колебание. — Това обаче не означава, че непременно е душевноболна. Просто съзнанието ѝ търси начин да се справи с непосилно за психиката ѝ преживяване. На същия принцип човек губи съзнание, когато изпитва непоносима болка. Предполагам, че дълго време е била подложена на екстремна стресова ситуация, така ли е?

Хари кимна.

— Ще проговори ли?

— Да — отвърна Шеци Рьодсмуен и огледа недоволно загасващата цигара. — Но не мога да кажа кога. В момента има нужда от почивка.

— Почивка ли? — изсумтя Мюлер-Нилсен. — Та тя е сериен убиец!

— А аз съм психиатър.

Рьодсмуен пусна цигарата на земята и тръгна към малка червена Хонда, която изглеждаше прашна въпреки опитите на дъжда да я измие.

— Какво ще правиш, Хари? — попита Мюлер-Нилсен.

— Ще се прибера с последния полет.

— Стига глупости. Приличаш на мъртвец. Полицейското ни управление има договор с хотел „Рика“. Ще те закараме дотам и ще ти изпратим сухи дрехи. Ще хапнеш в ресторанта им.

Хари се регистрира в хотела и влезе в тясната си единична стая. Застана пред огледалото в банята и се сети за думите на Мюлер-Нилсен: „Приличаш на мъртвец.“ Всъщност му се бе разминала на косъм да се превърне в мъртвец. Или пък не?

Взе си душ, слезе да хапне в безлюдния ресторант и се върна в стаята си. Опита се да поспи, но не успя. Пусна телевизора. По всички канали даваха глупости. Само „Ен Ар Ко 2“ излъчваше интересен филм — „Мemento“. Хари го беше гледал. Действието се представя от гледната точка на мъж, изгубил краткосрочната си памет вследствие на тежка мозъчна травма. Главният герой записва на снимка кой е виновникът за убийството на жена, на което е станал свидетел, защото знае, че после ще го забрави. Остава обаче въпросът дали може да вярва на написаното, или не.

Хари отметна нервно завивката. Минибарът под телевизора не беше заключен.

Защо не се бе прибрал с последния полет!

Стана от леглото. Телефонът звънна. Хари бръкна в джоба на мокрия панталон, прострян върху стол до камината. Обаждаше се Раquel. Попита го къде е и поиска да поговорят, но не в апартамента му, а на обществено място.

Хари се отпусна върху леглото със затворени очи.

— За да ми кажеш, че повече няма да се виждаме ли? — предположи той.

— За да ти кажа, че повече няма да се виждаме — повтори Ракол.
— Не издържам.

— Кажи ми го сега, по телефона.

— Не. По телефона не е достатъчно мъчително.

Хари простена. Ракол имаше право.

Разбраха се да се срещнат в единайсет на следващия ден в музея „Фрам“ на полуостров Бюгдъой — туристическа атракция, където щяха да се смесят с немци и японци. Ракол се поинтересува каква работа има Хари в Берген. Той й разказа за ареста и я помоли да си мълчи, докато прочете официални изявления на полицията във вестниците.

Пожелаха си лека нощ и затвориха. Хари се взираше в минибара, докато „Мементо“ продължаваше ретроспективната си игра. Едва бе оцелял след опит да го убият, любовта на живота му не искаше да го вижда повече, а той беше приключил най-тежкото разследване в кариерата си. Или пък не? Хари не обясни на Мюлер-Нилсен защо е предпочел да издири Брат на своя глава, без подкрепление. Вече знаеше отговора. Глождеше го онова съмнение и надеждата, че нещата стоят другояче. Тя трябваше да изтлее, да угасне завинаги. За бога, имаше три основателни причини и глутница жадни кучета в стомаха, които лаеха като полудели. Всичко го тласкаше към минибара. Тогава какво в крайна сметка го спираше да отвори проклетата вратичка? Хари стана, отиде в банята, пусна чешмата и пи, докато струята пръскаше лицето му. После се изправи и се погледна в огледалото. Мъртвец. Защо мъртвецът не иска да пие? Хари избълва отговора на глас срещу собственото си лице:

— Защото няма да е достатъчно мъчително.

Гюнар Хаген се чувстваше изморен. Съсипан от умора. Огледа се. Наближаваше полунощ, а той се намираше в помещение на последен етаж в една от централните сгради на Осло. Всичко наоколо беше издържано в лъскаво кафяво: подът, таванът със светодиодни крушки, стените с портрети на бивши шефове в клуба — собственик на помещението, махагоновата маса с площ десет квадратни метра и

кожените подложки за писане, поставени пред всеки от дванайсетимата мъже в залата. Преди час началникът на криминалната полиция му се бе обадил и го беше повикал на съвещание на този адрес. Хаген познаваше неколцина от присъстващите лично, а други — от снимки във вестниците. Повечето обаче виждаше за първи път. Началникът на криминалната полиция обясни на събралите се какъв е поводът за срещата:

— Снежния човек е полицайка, дошла при нас от Берген и възползвала се от служебното си положение в Отдела за борба с насилието. Успешно е манипулирала колегите си, за да не я заподозрат. В момента е заловена и се налага да уведоим обществеността за скандалните разкрития.

След като приключи краткото си изложение, тишината в залата се сгъсти като дима от пурата в единия край на масата. Пушеше я белокоп мъж, облегнат назад във висок стол. Върху лицето му падаше сянка. Той само въздъхна леко. Гюнар Хаген забеляза, че всички, вметнали нещо по случая, търсеха одобрението на този мъж.

— Много лошо, Турлайф — отбеляза той с изненадващо тънък, почти женствен глас. — Направо фатално. Подкопава се доверието в системата. А понеже разговаряме на високо ниво... — всички притаиха дъх, докато белокопият мъж дръпна от пурата си, — ще се наложи да хвърчат глави. Въпросът е чии.

Началникът на Главното управление се изкашля:

— Някакви предложения?

— Още не — отвърна белокопият. — Но очаквам двамата с Турлайф да споделите вашите.

Началникът на Главното управление и шефът на криминалната полиция се спогледаха. Последният взе думата.

— Смятаме, че при назначаването на Катрине Брат, както и впоследствие, са допуснати конкретни служебни грешки. Причината за неуспеха на полицията не са пропуски в системата, а човешки пропуски. Затова проблемът не се крие в началството. Предлагаме да разграничим отговорността и вината. Ръководството на полицията поема отговорността и е готово да понесе негативите и...

— Предлагам да пропуснем общите приказки — прекъсна го белокопият. — Коя е изкупителната ви жертва!?

Началникът на криминалната полиция подръпна нервно яката на ризата си. Гюнар Хаген забеляза притеснението му.

— Старши инспектор Хари Хуле — отсече началникът.

Настъпи тишина, докато белокосият си запали пурата. Запалката щракна няколко пъти. После от сянката се чу премлясване и се разнесе дим.

— Идеята ви си я бива — отбеляза тънкият глас. — Ако бяхте назовали име на друг старши инспектор, щях да ви посъветвам да се прицелите по-нависоко в йерархията за по-тлъсто жертвено агне. Сигурно щях да те подканя да обмислиш собствената си кандидатура, Турлайф. Но Хуле е известна личност, нали гостува в телевизионно токшоу. Популярна фигура с репутация на добър детектив. Според мен ще свърши работа. Въпросът е как ще накарате Хуле да сътрудничи?

— Оставете това на нас — отвърна началникът на криминалната полиция. — Нали, Гюнар?

Хаген преглътна с мъка. Точно в този момент се замисли за съпругата си. Тя бе пожертвала много, за да му осигури идеални условия за кариера. Когато се ожениха, прекрати следването си заради него. Съгласяваше се да живеят там, където го изпращаха служебните му задължения във въоръжените сили, а по-късно и в полицията. Жената на Хаген не му отстъпваше по интелект, а в някои сфери дори го превъзхождаше. Той се обръщаше към нея по служебни и морални въпроси. И тя винаги му даваше най-разумния съвет. Въпреки това Хаген не успя да изгради мечтаната бляскава кариера. Но напоследък нещата в работата му се подобриха. Имаше сериозни изгледи настоящият му пост да се окаже трамплин към високите етажи. Трябваше само да внимава да не стъпи накриво. Съвсем елементарно изискване.

— Гюнар? — настоя за отговор началникът на криминалната полиция.

Хаген се чувстваше толкова изморен. Съсипан от умора. „Това е за теб, скъпа — помисли си той. — Ти би постъпила така на мое място.“

ТРИЙСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА ЮЖНИЯТ ПОЛЮС

Ден дваисет и първи

Хари и Раquel стояха в предната част на кораба „Фрам“ в едноименния музей и наблюдаваха как група японски туристи снимат въжетата и мачтите, а подминават с усмивка разказа на екскурзовода за несполучливия опит на Фритъоф Нансен да покори с този обикновен плавателен съд Северния полюс през 1893, но през 1911 — пак с кораба „Фрам“ — Роалд Амундсен победил Робърт Скот в надпреварата и пръв стъпил на Южния.

— Забравих си часовника на нощното ти шкафче — каза Раquel.

— Знам го аз този трик — усмихна се Хари. — Забравила си го, за да имаш повод да се върнеш.

Тя сложи длан върху ръката му на перилата и поклати глава.

— Матиас ми го подари за рождения ден.

„А аз забравих рождения ти ден“, помисли си Хари.

— Утре ще излизаме и ще ме пита защо не го нося. Знаеш, че никак не ме бива в лъжите. Ще можеш ли да...

— Ще се отбия у вас преди четири.

— Благодаря ти. Тогава ще съм на работа. Пусни го в къщичката за птици до вратата, където...

Нямаше нужда от повече обяснения. Преди Раquel винаги оставяше там ключа за входната врата, когато Хари се прибираше късно.

Той удари с длан по перилата:

— Според Арве Стъоп грешката на Роалд Амундсен е победата му. Най-интересните истории разказвали за провалили се хора.

Раquel мълчеше.

— Все пак е някаква утеха — заключи Хари. — Ще тръгваме ли? Навън се сипеше сняг.

— Значи в момента има временно затишие. До следващия път?

Хари я погледна, за да се увери, че тя говори за Снежния човек, а не за срещите им.

— Не знаем къде са скрити трупите — изсумтя той. — Сутринта отидох да я видя в килията ѝ, преди да потегля за летището. Не обели дума. Само се взираше във въздуха, сякаш изобщо не ме вижда.

— Предупреди ли някого, че отиваш сам в Берген? — неочаквано попита тя.

Хари поклати глава.

— Защо?

— Не бях сигурен в подозренията си. При евентуална грешка щях да се прибера в Осло, без колегите да узнаят за провала ми.

— Имал си други съображения — възрази тя.

Хари я погледна крадешком. Ракел изглеждаше още по-нещастна от него.

— Честно казано, сам не знам защо тръгнах сам — призна Хари. — Вероятно съм се надявал все пак да не е тя.

— Защото с нея си приличате? Защото се поставяш на нейно място?

Хари не си спомняше да е споделял с Ракел, че с Катрине Брат имат сходни характери.

— Да беше я видяла колко самотна и изплашена изглеждаше. — Хари усети как снежинките пърхат в очите му. — Все едно се е изгубила в тъмното.

Мамка му, мамка му! Премига, за да прогони сълзите, но усети как заседналата в гърлото му тежка буца напират да излезе. И неговите нерви ли не издържаха? Изтръпна, когато усети топлата длан на Ракел до тила си.

— Не си като нея, Хари. Много по-различен си.

— Ами? — усмихна се и отмести ръката ѝ.

— Ти не отнемаш живота на невинни хора, Хари.

Отклони поканата ѝ да го закара и предпочете да се качи на автобуса. Докато се взираше през прозореца в снежните парцали и във фиорда, Хари си мислеше как Ракел успя в последния момент да вмъкне думата „невинни“.

Хари се канеше да си отключи портата на улица „Софие“, но се сети, че нес кафето вкъщи бе свършило, и се отби в магазинчето на

Ниази.

— Какво правиш тук по това време? — изненада се Али и посегна да вземе парите от тезгяха.

— Имах няколко дни отпуск заради извънредно положен труд — обясни Хари.

— Какво време, а? По новините съобщиха, че до утре ще натрупа половинметров сняг.

Хари повъртя буркана с кафето малко смутено.

— Преди няколко дни изплаших Селма и Мухаммад в задния двор.

— И аз така чух.

— Искам да ти се извиня. Напоследък съм малко напрегнат, това е всичко.

— Няма нищо. Притесних се, че пак си започнал да пиеш.

Хари поклати глава и се усмихна леко. Открай време ценеше откровеността на пакистанеца.

— Добре — Али отброи рестото и му го подаде. — Как върви ремонтът?

— Ремонт ли? — Хари взе парите. — За гъбаря ли питаш?

— Какъв гъбар?

— Един тип, дето проверява мазето за плесен. Как се казваше... Стурман или нещо подобно.

— Плесенни гъби в мазето? — ужаси се Али.

— Не си ли чул? — озадачи се на свой ред Хари. — Нали си председател на жилищната управа. Мислех, че е говорил първо с теб.

— Не — поклати глава Али. — Може да се е свързал с Бьорн.

— Кой е Бьорн?

— Бьорн Асбьорнсен живее на първия етаж от тринайсет години — Али погледна укорително Хари. — От толкова години е и заместник-председател на жилищната управа.

— Аха, Бьорн значи — кимна Хари, като си придаде съсредоточен вид.

— Ще проверя за какво точно става дума — обеща Али.

Хари се качи в апартамента си. Събу си ботушите и влезе направо в спалнята. В хотелската стая в Берген не успя да мигне. Когато се събуди, устата му беше пресъхнала и го болеше стомахът. Стана и отиде да си налее вода. В коридора се вцепени.

Чак сега забеляза, че стените отново са цели и по местата си.

Обиколи стаите една по една. Работата беше изпълнена с почти магическо съвършенство. Би се закълел, че нищо в апартамента му не е било събаряно. Не се виждаше нито една дупка от стар гвоздей. Нито една лайстна не стоеше накриво. Хари докосна с ръка стената на всекидневната, за да се увери, че не халюцинира. Върху масичката пред стола с подлакътници лежеше жълт лист с красиво написана на ръка бележка.

„Изтребени са до крак. Повече няма да ме видите.

Стурман

П.П. Наложил се да обърне една от дъските на стената, защото се поряхах и я изцапах с кръв. А кръвта, проникнала в необработено дърво, не се отмива. Другият вариант беше да боядисам цялата стена в червено.“

Хари се отпусна в стола с подлакътници и огледа гладките стени. Едва в кухнята установи, че чудото все пак не е безупречно. Календарът с Ракел и Олег бе изчезнал. Небесносинята рокля. Изруга високо и започна да търси трескаво в контейнерите за смет. Провери дори в контейнера в задния двор. После осъзна, че заедно с гъбите са си отишли и дванайсетте най-щастливи месеца в живота му.

Психиатър Шеци Рьодсмуен знаеше, че ѝ предстои доста необичаен работен ден. Не само заради изненадващата поява на слънцето на небосклона. В момента лъчите му влизаха през прозорците, а Шеци Рьодсмуен вървеше забързано по коридора в психиатричното отделение на болница „Хаукелан“ в Санвикен. Отделението бе сменило толкова много имена, че повечето бергенчани нямаха представа кое е официалното в момента: болница „Санвикен“. Закритото отделение обаче продължаваше да се нарича закрито, явно докато някой обърнеше внимание колко неправилно и унижително звучи.

Шеци изпитваше смесени чувства на притеснение и вълнение преди предстоящата среща с пациентката, държана при невиждани

мерки за сигурност в отделението. Заедно с Еспен Лепсвик от КРИПОС и Кнют Мюлер-Нилсен от полицейското управление в Берген обсъдиха предварително хуманните граници и подхода по време на беседата. Тъй като задържаната се намираше в психотично състояние, психиатърката заяви, че не е редно да я подлагат на полицейски разпит. Шеци Рьодсмуен се съгласи да разговаря с нея, но само с цел да подобри състоянието ѝ и без да я притиска. По отношение на лекарската тайна Шеци Рьодсмуен трябваше да прецени сама доколко информацията, получена по време на беседата, би била важна за полицейските органи, и дали е наложително да я споделя с тях. Но при всички случаи думите на пациентката нямаше да се използват в съда заради тежкото ѝ психическо състояние. Накратко, от юридическа и етична гледна точка психиатър и полиция се движеха върху минно поле и всяка погрешна стъпка би предизвикала катастрофални последици, защото правосъдната система и медиите щяха да разнищят методите им.

Пред бялата врата на стаята за разговори стояха санитар и униформен полицаи. Шеци показа служебната си карта, закачена за бялата ѝ престилка, и полицаият ѝ отключи. Бяха се разбрали санитарят да наблюдава случващото се в стаята и ако задържаната започне да буйства, да бие тревога.

Шеци Рьодсмуен седна на стола и огледа пациентката: слаба, с разчорлена коса, паднала върху челото ѝ, черни шевове в единия ъгъл на устата и широко отворени очи, които се взираха с неописуем ужас в нещо, видимо само за нея. Човек трудно би допуснал, че тази жена представлява опасност. Изглеждаше напълно немощна и отпусната. Да я духнеш, ще падне. В нея не се забелязваше и следа от хладнокръвната убийца, отнела живота на толкова хора. Шеци Рьодсмуен обаче не за първи път се сблъскваше с подобен случай.

— Добър ден — поздрави тя. — Казвам се Шеци.

Никакъв отговор.

— Какъв според теб е твоят проблем? — попита психиатърката.

Въпросът фигурираше в наръчника за разговори с пациенти, страдащи от психоза. Разновидност на същия въпрос гласеше: „С какво според теб мога да ти помогна?“.

Пациентката продължаваше да мълчи.

— Тук няма от какво да се страхуваш. Никой няма да те нарани. Аз не искам да ти навредя. В пълна безопасност си.

Ясното послание, перифразирано по няколко начина, обикновено успокояваше болния, защото всяка психоза на първо място означава безграничен страх. Шеци Ръодсмуен се чувстваше като стюардеса, която демонстрира на пътниците всички мерки за безопасност преди излитане. С обиграни движения и заучени реплики. Дори когато самолетът прелита над пустинни местности без капка вода, екипажът на борда обяснява как се използва спасителна жилетка. Целта е към пасажерите да се отправи нужното им успокоително послание: „дори да се страхувате, бъдете сигурни, че вашата безопасност е наш приоритет“.

Дойде време да провери доколко пациентката се ориентира в реалността.

— Знаеш ли кой ден е днес?

Мълчание.

— Погледни часовника на стената. Ще ми кажеш ли колко е часът?

В отговор Катрине Брат я погледна втренчено като подгонено животно.

Шеци Ръодсмуен чакаше търпеливо. Секундарната стрелка на часовника се местеше с отсечени, почти маршови движения.

Положението изглеждаше безнадеждно.

— Ще тръгвам — обяви Шеци и стана. — Ще дойдат да те отведат. Няма от какво да се страхуваш.

И пое към вратата.

— Трябва да говоря с Хари — обади се неочаквано пациентката с пльтен, почти мъжки глас.

Шеци се обърна:

— Кой е Хари?

— Хари Хуле. Спешно е.

Шеци се опита да установи зрителен контакт, но жената продължаваше да се взира във въображаемия си свят.

— Катрине, трябва да ми обясниш кой е Хари Хуле.

— Старши инспектор от Отдела за борба с насилието в Осло. Ако се налага да се обръщаш към мен по име, те моля да използваш фамилията ми, Шеци.

— Брат?

— Рафто.

— Добре. Ако обаче откажеш да споделиш с мен за какво искаш да говориш с Хари Хуле, няма как да му предам...

— Нищо не разбираш. Всички ще умрат.

Шеци отново седна на стола.

— Разбирам. Защо смяташ, че ще умрат, Катрине?

Най-сетне пациентката я погледна в очите. Онова, което Шеци Рьодсмуен видя в ирисите ѝ, неволно я подсети за червените карти в играта „Монополи“ във вилата ѝ: „Вашите къщи и хотели горят.“

— Нищо не разбирате — повтори ниският глас. — Не бях аз.

В два часа Хари спря на пътя под дървената къща на Раquel в „Холменколен“. Снегът бе спрял. „Няма смисъл да оставям издайнически следи от автомобилни гуми“, помисли си той и предпочете да не се качва с колата до двора. Снегът хрущеше тихичко и протяжно под подметките на ботушите му, а ослепителната дневна светлина блестеше в прозорците, тъмни като стъкла на слънчеви очила. Хари се качи по стълбите до входната врата, отвори къщичката за птици, пусна вътре часовника на Раquel и я затвори. Обърна се да си тръгне, но вратата зад гърба му се отвори.

— Хари!

Едва не се задави. Насили се да се усмихне. Пред него стоеше гол мъж с кърпа, увита около кръста му.

— Матиас — измънка Хари, докато се взираше смутено в горната част на тялото му. — Изплаши ме. Не си ли на работа по това време?

— Извинявай — засмя се Матиас и побърза да скръсти ръце върху гърдите си. — Снощи останах до късно и днес ми се полага почивен ден. Тъкмо се канех да се пъхна под душа, но чух шум до вратата и помислих, че Олег не може да влезе. Ключът му малко заяжда.

„Явно Олег е взел моя ключ — съобрази Хари, — а Матиас е взел ключа на Олег. Женска работа.“

— Мога ли да ти помогна, Хари?

Хари забеляза, че Матиас бе скръстил ръце неестествено високо, сякаш се опитваше да прикрие гърдите си.

— Не, не — отвърна Хари. — Просто минавах наблизо и реших да се отбия да оставя нещо на Олег.

— Защо не позвъни на вратата?

— Разбрах, че още не се е прибрал.

— Ами? По какво разбра?

Хари кимна на Матиас, сякаш за да потвърди, че въпросът му е напълно логичен. Върху откритото дружелюбно лице на Матиас нямаше и следа от мнителност, само желание да си изясни необясним за него факт.

— По снега — отвърна Хари.

— По снега ли?

— Да. Преди два часа спря да вали, а на стълбите няма следи от стъпки.

— Майко мила! — възкликна въодушевено Матиас. — Ето на това му викам аз приложение на дедукцията в ежедневието. Личи си, че си детектив, Хари.

Хари се засмя малко пресилено. Скръстените ръце на Матиас се смъкнаха малко по-надолу и Хари разбра за каква физическа особеност му бе споменала Раquel. Там, където очакваше да види зърната на гърдите, кожата беше гладка и лишена от релеф.

— Наследствено е — обясни Матиас, явно проследил погледа на Хари. — И баща ми нямаше зърна. Странно е, но не е опасно. Пък и за какво са ни те на нас, мъжете?

— Прав си, за какво са ни наистина? — отвърна Хари и усети как ушите му пламват.

— Да предам ли на Олег онова, което си му донесъл?

Хари отмести неволно поглед към къщичката за птици.

— Не, ще го оставим за друг път — отклони предложението той и направи физиономия, надявайки се отказът му да прозвучи съвсем небрежно. — Отивай да се къпеш.

— Добре.

— Чао.

С качването в колата Хари удари яростно с юмрук по волана и изруга цветисто. Държа се като дванайсетгодишен пубер, хванат в крачка. Излъга Матиас най-нагло в лицето. Постъпи в стила на пълен

мерзавец, форсира двигателя и отпусна рязко съединителя, за да си го изкара на колата. Нямахше сили да си припомня неловката ситуация. Трябваше да се разсее, но мислите се щураха като бесни из главата му и заплитаха най-невероятните асоциативни мрежи, докато караше към центъра. Червените плоски петна вместо зърна на гърдите, които приличат на кървави следи върху гола кожа, го подсетиха за следи от кръв по необработено дърво. В ушите на Хари прокълтяха думите на гъбаря: „Другият вариант беше да боядисам цялата стена в червено.“

Гъбарят се беше порязал. Хари примижа с очи и си представи раната. Трябва да е била дълбока и да е изтекла много кръв, за да останат само две възможности: или да обърне дъската, или... да боядиса цялата стена в червено.

Хари удари спирачки. Чу клаксон. Погледна в огледалото. Задаваше се Тойота. Плъзна се върху снега, после гумите се стабилизираха и колата задмина Хари.

Ритна вратата, скочи навън и установи, че се намира до стадион „Гресбанен“. Пое си дълбоко въздух и разтроши мисловния си строеж на парчета, за да провери дали ще е в състояние пак да го сглоби. И наистина — успя да го подреди бързо и без да се налага да нагажда насила парчетата. Просто залепнаха едно за друго от само себе си. Пулсът му се ускори. Ако теорията действително издържаше проверката, всичко се обръщаше наопаки. И още веднъж потвърждаваше предположението на Хари, че Снежния човек е планирал как да си осигури вътрешен достъп. Влязъл е право от улицата и се е настанил удобно. Трупове... Това би обяснило какво прави с телата. Разтреперан, Хари си запали цигара и се опита да направи възстановка на внезапното си хрумване, възникнало при спомена за опърленото кокоше перо.

Хари не вярваше във вдъхновението, в прозренията свише или в телепатията. Осланяваше се обаче на късмета. Наричаше късмет не ориста за сполука в живота, а успеха, който възнаграждава системните усилия и съпровожда онези, изплели с цената на неуморен труд толкова гъста мрежа, че рано или късно обстоятелствата заработват в тяхна полза. Но в този случай бе проработил именно обикновеният му човешки късмет. Ако, разбира се, не грешеше. Хари погледна надолу и не без изненада установи, че е нагазил в сняг. Върна се в колата, извади мобилния си телефон и набра номера на Бьорн Холм.

— Кажи, Хари? — отговори сънлив и почти неузнаваем носов глас.

— Да не си махмурлия? — недоверчиво попита старши инспекторът.

— Де да бях — подсмръкна Холм. — Настинал съм. Треперя като лист под две одеяла. Боли ме цялото...

— Слушай сега — прекъсна го Хари. — Помниш ли, че те помолих да измериш температурата на кокошките, за да разберем колко време е изминало от момента, когато Силвия Утершен се е намирала в плевнята?

— Да?

— Едната кокошка се оказа по-топла от останалите две, нали?

— Точно така — отвърна носово Бьорн Холм. — Скаре дори предположи, че имала треска. На теория е напълно възможно. Според мен тялото ѝ е било с по-висока температура, защото е била заколена след убийството на Силвия. Тоест един час по-късно.

— И кой я е заколил?

— Снежния човек.

Хари чу в слушалката как Бьорн се изсекна шумно и продължително. После отговори:

— Значи според теб той е взел брадвата на Силвия, върнал се е и...

— Не, брадвата е останала в гората. Ако по време на огледа знаех, че съществуват примки с нажежаема жичка, щях да се сетя още тогава.

— Какво ти направи впечатление?

— Едно от отскубнатите пера беше опърлено. Най-вероятно Снежния човек е използвал именно примка.

— Аха. Но защо, за бога, е заколил тази кокошка?

— За да боядиса цялата стена в червено.

— А?

— Имам идея.

— Мамка му — промърмори Бьорн Холм. — Обзалагам се, че заради тази твоя идея ще трябва да стана от леглото.

— Май да...

Снегът явно само бе спрял, за да си поеме дъх, защото се завърна с пълна сила. В три часа над Осло и околността се сипеха дебели, мъхести снежни парцали. Асфалтът на Е-16 се покри със сива глазура.

Хари и Холм стигнаха до най-високата точка от пътя, селцето Сулихьогда, свиха встрани и навлязоха в гората.

След пет минути стигнаха до къщата на Ролф Утершен. Той ги чакаше отпред. Зад него, във всекидневната, Хари видя Ане Педершен, седнала на дивана.

— Искаме само да хвърлим един поглед на пода в плевнята — обясни Хари.

Ролф Утершен избута очилата си по-нагоре на носа.

Бьорн Холм избухна в хрипкава кашлица.

— Заповядайте — покани ги домакинът.

Холм и Хари тръгнаха към плевнята. Старши инспекторът усещаше, че слабичкият мъж продължава да стои на вратата и да ги наблюдава оттам.

В плевнята дръвникът си беше на същото място, но от кокошки нямаше и следа: нито живи, нито мъртви. До стената беше подпряна лопата с остра плоскост, подходяща за копаене на яма, а не за риене на сняг. Хари се приближи до дъската с инструментите. Очертанията на свалената брадва напомняха тебеширена ивица, обозначаваща къде вероятно се е намирал липсващ на местопрестъплението труп.

— Според мен Снежния човек се е върнал тук, заколил е третата кокошка и е напръскал пода с кръв. Не е можел да обърне дъските. Затова е трябвало да ги боядиса в червено.

— Каза ми го и в колата, но все още не схващам абсолютно нищо.

— Ако ти се налага да прикриеш червени петна, имаш две възможности. Снежния човек най-вероятно се е опитал да замаскира следа.

— Каква следа?

— От нещо червено, което не може да се отстрани, защото прониква дълбоко в необработеното дърво.

— Кръв? Опитал се е да прикрие кръв с още кръв? Това ли имаш предвид?

Хари взе метлата и измете стърготините около дръвника. Приклезна и усети отново револвера на Катрине под колана си. Огледа

пода, който все още имаше розов отблясък.

— Носиш ли снимките, които направи при първоначалния оглед?
— попита Хари. — Провери къде имаше най-много кръв; горе-долу тук.

Холм извади снимките от чантата си.

— Знаем, че кръвта върху дъските е кокоша. Представи си обаче, че първата кръв, попаднала върху тях, се е просмукала дълбоко в дървото и не се е смесила с новата, кокошата кръв, която Снежния човек е излял върху пода след известно време. Интересува ме дали можеш да вземеш проби от кръвта, проникнала първа в дървото?

— И какво очакваш да ти отговоря? — премига изумен Бьорн Холм.

— Приемам единствено „да“.

Холм започна отново да кашля. Хари почука на вратата на къщата. Ролф Утершен излезе.

— Колегата ми ще остане, защото има още работа — обясни старши инспекторът. — Може ли от време на време да влиза, за да се постопли?

— Разбира се — малко неохотно се съгласи Утершен. — Какво се опитвате да изровите?

— Тъкмо се канех да ви питам същото. По лопатата имаше следи от пръст.

— А, това ли. Забивах колове за ограда.

Хари огледа заснеженото поле, простиращо се към гъстата тъмна гора. Защо му е тази ограда на Утершен? Какво иска да загради? На Хари не му убегна страхът в очите на домакина.

Старши инспекторът посочи всекидневната:

— Имате гости...

Мобилният му телефон звънна и той не успя да довърши въпроса си.

— Намерихме още един — съобщи Скаре.

Хари се вторачи в гората. Едрите снежни парцали се топяха върху бузите и челото му.

— Още един...? — попита тихо той, макар гласът на Скаре да му бе подсказал достатъчно.

— Още един снежен човек.

Доктор Шеци Рьодсмуен стигна тъкмо навреме, преди главен полицейски инспектор Кнют Мюлер-Нилсен и Еспен Лепсвик от КРИПОС да излязат от кабинета.

— Катрине Брат проговори — събщи тя. — Съветвам ви да ме придружите до болницата и да я изслушате.

ТРИЙСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

КОРИТА

Ден дваисет и първи

Скаре газеше пред Хари по заснежената пътека между дърветата. Рано спускащият се следобеден мрак напомняше за приближаващата зима. Над двамата мъже блестеше телевизионната кула, а под тях — Осло. Хари пристигна направо от Сулихьогда и остави колата на големия безлюден паркинг, където всяка пролет абитуриентите от града се събират като стадо лемури, за да изпълнят задължителните за вида си ритуали на прага към зрелостта: танци, алкохол, флирт и секс. Като абитуриент Хари празнува само с Брус Спрингстийн и „Денят на независимостта“: качи се на стар немски бункер в квартал „Нурщран“ и наду огромния си касетофон.

— Открил го човек, който се разхождал из околността — обясни Скаре.

— И решил да съобщи в полицията за снежен човек в гората?

— Бил с кучето си и то... ами... ще видиш сам.

Излязоха на поляна. Срещу тях се зададе млад мъж.

— Томас Хеле от Отдела за издирване на изчезнали лица — представи се той. — Радваме се, че дойдохте, Хуле.

Хари огледа изненадано младия полицай, но се увери, че Хеле не се прави на любезен.

Екипът, пристигнал за оглед, се бе събрал на възвишението пред тях. Скаре се наведе, за да мине под полицейската лента, а Хари я прескочи. Пътека маркираше къде да стъпват, за да не унищожат веществените доказателства, останали все още непокътнати. Полицаяте веднага се отдръпнаха да направят място на новодошлите. Сякаш бяха чакали с нетърпение да им покажат местопрестъплението и да видят реакцията им.

— Мамка му — изруга Скаре и отстъпи крачка назад.

Хари усети как главата му изстива, защото кръвта се отдръпва от мозъка му и оставя след себе си безчувствена мъртвешка празнота.

Шокиращи бяха не детайлите — на пръв поглед голата жена не бе обезобразена като трупите на Силвия Утершен и Герт Рафто, — а старанието, последователността и хладният разум, които прозираха в безупречно замислената и осъществена аранжировка.

Трупът се намираше върху две големи снежни топки, поставени до близкото дърво като снежен човек в начален стадий. Тялото на жертвата едва се крепеше, подпряно на дървото, но ако залитнеше, примка от стоманена тел, увита около горния дебел клон, щеше да го прихване и да предотврати падането му. Всъщност телта образуваше кръг около шията на трупа, но беше огъната така, че да не докосва нито раменете, нито врата. Приличаше на метнато ласо, замръзнало във въздуха в момента, когато ловецът е бил на път да го омотае около плячката. Ръцете на жената бяха завързани на гърба ѝ. Затворените очи и уста придаваха на лицето ѝ спокойно изражение, все едно спи.

На пръв поглед всеки би се заблудил, че убиецът се е постарал сцената с трупа да бъде естетически издържана. При по-внимателно вглеждане обаче се забелязваха тънки ивици от засъхнала почерняла кръв под едва видими шевове: единият минаваше през корема точно под гърдите, а другият обграждаше шията. „Безупречно изпълнение — помисли си Хари. — Нито една дупка от стар гвоздей, нито една накриво поставена лайстна.“

— Изглежда като онези произведения на абстрактното изкуство — отбеляза Скаре. — Как им викаха?

— Инсталации — обади се глас зад тях.

Хари огледа сцената с наклонена глава. Колегата му имаше право. И все пак нещо в изпълнението опровергаваше първоначалното впечатление за съвършена хирургична процедура.

— Нарязал я е на парчета — установи той с глас на човек, стиснат здраво за гърлото. — После я е зашил.

— Той? — изненада се Скаре.

— Вероятно за да пренесе по-лесно тялото — обади се Хеле. — Досещам се коя е убитата. Вчера съпругът ѝ подаде сигнал за изчезването ѝ. Ще пристигне всеки момент.

— И кое те навежда на мисълта, че става въпрос за същата жена?

— Мъжът ѝ намерил рокля със следи от обгаряне в мазето. — Хеле посочи трупа. — На местата, където са направени шевите по тялото.

Хари се мъчеше да диша равномерно и спокойно. Откри кое придава несъвършен вид на картината: недовършеният снежен човек, набързо направените възли и небрежно огънатите ъгли на телта. Всичко изглеждаше още сурово, недоизпипано, само нахвърляно. Като скица, като упражнение. Своеобразен ескиз, който набелязва композицията на бъдещото произведение. Защо е завързал ръцете ѝ на гърба? Най-вероятно вече е била мъртва, когато го е направил. И това ли представляваше щрих от скицата?

Хари се изкашля:

— Защо не сте ми съобщили за изчезването на тази жена?

— Докладвах на прекия си началник, а той — на началника на криминалната полиция — оправда се Хеле. — Наредиха ни да не разпространяваме информацията. Предположих, че е свързано с... — той хвърли бърз поглед към оперативната група — ... с издирването за убийствата лице.

— Катрине Брат? — попита Скаре.

— Ще се престоря, че не съм чул това име — обади се глас зад гърба им.

Обърнаха се. Началникът на криминалната полиция стоеше разкрячен в снега с ръце в джобовете на шлифера. Студените му сини очи пронизаха трупа.

— Прилича на творба от есенната изложба на съвременното норвежко изкуство.

Двамата млади полицаи останаха смаяни от думите на началника. Той обаче се обърна невъзмутимо към Хари:

— Може ли да поговорим, старши инспекторе?

Отдалечиха се към полицейските ленти.

— Намираме се в много критично положение — обясни началникът. Стоеше с лице към Хари, но погледът му блуждаеше над светлия килим под краката им. — Проведохме заседание. Затова се налага да поговорим на четири очи.

— Какво заседание?

— Няма значение, Хуле. Важното е, че взехме решение.

— Така ли?

Докато гледаше как началникът пристъпва от крак на крак в снега, Хари се питаше дали да му напомни, че така унищожават следи на местопрестъпление.

— Мислех да го обсъдим довечера, в по-спокойна обстановка. Но понеже открихме още един труп, няма за кога да отлагаме. Журналистите ще се доберат до информацията само след няколко часа. Разполагаме с далеч по-кратко време да обявим кой е Снежния човек и да обясним как Катрине Брат е успяла да влезе в системата на полицията и да действа, без да я заподозрем. Ръководството ще поеме отговорността, разбира се. Нали затова се нарича ръководство.

— За какво по-конкретно става дума, шефе?

— За общественото доверие в полицията. Рибата се вмирисва от главата, Хари. Колкото по-нависоко започва разложението, толкова повече мръсотия се стича по цялата служба. На по-нископоставените служители е позволено да допускат грешки, но ако гражданите се усъмнят, че ръководството на полицията не притежава професионална компетентност и не упражнява контрол върху кадрите си, сме загубени. Надявам се, разбираш колко сериозно е положението.

— Чака ме работа, шефе.

Погледът на началника прекрати разходката си из града и се спря върху старши инспектора.

— Знаеш ли какво означава камикадзе, Хари?

— Японец с промит мозък, който забива самолета си в американски самолетносач.

— И аз си мислех така, но Гюнар Хаген ми разказа, че американските разузнавачи са изтълкували погрешно думата. Японците наричат „Камикадзе“ тайфуна, който спасил армията им в битка срещу монголците през тринайсети век. В превод думата означава „божествен вятър“. Поетично, нали?

Хари не отговори.

— В момента и на нас ни е нужен такъв вятър.

Хари кимна. Вече разбра.

— Искате някой да поеме вината за назначението на Катрине Брат и за закъснялото ѝ разобличаване, така ли? И върху него да се излее цялата помия?

— Да молиш някого да се пожертва, е много неприятно усещане. Особено когато неговата жертва ти помага да отървеш собствената си кожа. В такива случаи човек трябва да вземе предвид, че репутацията на полицията е по-важна от съдбата на отделния индивид. — Началникът отново плъзна поглед над града. — Мравунякът, Хари.

Винаги става дума за мравуняка. Непосилният труд, лоялността, лишенията, които на моменти ни изглеждат безсмислени — всичко това си струва само и единственото в името на колектива.

Хари прокара ръка по лицето си. Предателство. Коварно нападение в гръб. Малодушие. Помъчи се да преглътне гнева си. Да убеди сам себе си, че началникът има право. Налагаше се някой ниско в йерархията да се пожертва и да поеме вината. Така му се падаше. Отдавна трябваше да схване играта на Катрине Брат.

Хари поизправи рамене. Почувства дори облекчение. Отдавна подозираше, че ще свърши така. Дори бе успял да го приеме. Ще последва съдбата на колегите си от Обществото на мъртвите полицаи: те напуснаха службата без фанфари и без почести, спечелили само собственото си уважение и уважението на малцината посветени в делата им. Мравунякът.

— Разбирам — кимна Хари. — Ще го направя. Само ще трябва да ме инструктирате какво да съдържа изявлението ми. И все пак намирам за по-добре да отложим пресконференцията с няколко часа, докато получим повече информация.

— Не разбираш, Хари — поклати глава началникът.

— Появиха се нови обстоятелства в случая.

— Не ти ще отнесеш ритника.

— Ще проверим... — Хари млъкна. — Какво казахте, шефе?

— Първоначално спрягахме твоето име, но Гюнар Хаген не се съгласи и реши той да поеме вината. В момента подготвя оставката си. Исках само да ти го съобщя преди пресконференцията.

— Хаген ли?

— Добър войник — началникът потупа Хари по рамото. — Ще тръгвам. Пресконференцията започва в осем в Голямата зала.

Докато гледаше отдалечаващия се гръб на началника, Хари усети как мобилният му телефон вибрира в джоба. Извади го и погледна екрана, преди да се обади.

— *Love me tender*^[1] — възкликна Бьорн Холм. — Намирам се в Съдебно-медицинския институт.

— Какво откри?

— В дървото е проникнала човешка кръв. Според лаборантката обаче мнозина надценяват годността на кръвта за изследване на ДНК и

тя се съмнява дали клетъчният материал ще стигне за цял профил. Обаче установи кръвната група. Познай.

Бьорн Холм направи пауза, но явно му стана ясно, че Хари няма намерение да играе на „Стани богат“, и продължи:

— Кръвта е от изключително рядка кръвна група — към нея спадат само двама от всеки сто души — и ще стесни до минимум кръга на заподозрените. В архива на института фигурират едва сто двайсет и трима носители. Ако Катрине Брат се окаже с такава кръвна група, ще разполагаме със сигурна улика, че именно тя се е порязала в плевнята на Утершен.

— Обади се в оперативната дежурна централа. Разполагат със списък на кръвните групи на всички служители в Главното управление.

— Така ли? Веднага ще проверя.

— Само не се разочаровай, когато разбереш, че Катрине не е Б отрицателна.

Бьорн Холм онемя от удивление.

— Откъде, дявол да го вземе, знаеш за коя кръвна група говорех?
— дойде неизбежният въпрос.

— За колко време ще стигнеш до Катедрата по анатомия?

Минаваше шест и повечето служители от болница „Санвикен“ с нормирано работно време отдавна се бяха разотишли по домовете си. В кабинета на Шеци Рьодсмуен обаче продължаваше да свети. Психиатърката се увери, че Кнют Мюлер-Нилсен и Еспен Лепсвик са готови да си водят записки, погледна в бележника си и подхвана:

— Катрине Рафто твърди, че е обичала баща си повече от всичко. Докато тя е още дете, снимката му лъсва във вестниците заради обвинения в полицейско насилие. Катрине преживява злонамерените слухове много тежко. Изпитва страх и се чувства объркана. В училище децата ѝ се подиграват. Не след дълго родителите ѝ се развеждат. Когато Катрине е на деветнайсет, баща ѝ изчезва безследно, непосредствено след убийствата на две жени в Берген. Поради липса на улики разследването е преустановено, но и обикновените граждани, и полицаите се убедени, че Герт Рафто е отнел живота на двете жени, а после и своя, защото е знаел, че няма да му се размине. Тогава Катрине

решава да постъпи на работа в полицията, да разбере кой се крие зад тези убийства и да изчисти името на баща си.

Шеци Рьодсмуен вдигна очи. Двамата мъже не записваха, само я гледаха.

— И така, Катрине кандидатства в Полицейската академия — продължи Рьодсмуен. — Завършва и я назначават в Отдела за борба с насилието в Берген. Веднага се заема със случая на баща си. Работи по него в свободното си време, но началниците разбират и ѝ забраняват. Затова Катрине се премества в Отдела за борба с порока. Така ли е?

— Абсолютно — потвърди Мюлер-Нилсен.

— Не ѝ позволяват да припари до документите по случая „Рафто“, затова тя започва да проучва подобни престъпления. Внимателното преглеждане на сигналите, постъпили в полицията от територията на цялата страна, довеждат Катрине до заключението, че след мистериозното изчезване на баща ѝ се появяват още случаи на жени, потънали в неизвестност при сходни обстоятелства като Они Хетлан и Герт Рафто. — Шеци Рьодсмуен прелисти страницата: — За да продължи работата по тези случаи, Катрине знае, че ѝ е необходима помощ. В Берген никой не би се съгласил да ѝ съдейства. Затова решава да привлече за каузата детектив със сериозен опит, но без да разкрива, че зад всичко това стои именно дъщерята на Рафто.

Еспен Лепсвик от КРИПОС поклати глава.

— След старателно проучване на полицейските кадри изборът ѝ пада върху старши инспектор Хари Хуле от Осло — продължи Шеци. — Пише му писмо и се подписва с мистериозния псевдоним Снежния човек, за да събуди любопитството му и защото в повечето свидетелски показания, свързани с изчезналите жени, се споменава за снежен човек. В записките на баща си за местопрестъплението на Юлрикен също открива тази особеност. Когато Отделът за борба с насилието обявява вакантно място с явно предпочитание към жени, Катрине подава документи и я викат на интервю. По нейните думи получила работата, преди да седне.

Рьодсмуен вдигна поглед, но понеже двамата мъже мълчаха, продължи:

— Още от първия си работен ден в Осло Катрине прави всичко възможно да се „прикачи“ към Хари Хуле и да се включи в текущото разследване. Тя е подготвена с информация и за Хуле, и за случаите,

тъй че умело го насочва към Берген и към изчезването на Герт Рафто. С помощта на Хуле намира баща си във фризер на остров Финьой.

Шеши свали очилата си.

— И без да е психолог, човек се досеща какъв нервен срыв и шок може да предизвика подобно преживяваше, още повече че Катрине на три пъти е убедена, че са заловили престъпника, но все остава излъгана. Първо Идар Ветлесен, после... — присви очи, за да прочете името — ... Филип Бекер и накрая Арве Стъоп. Неуспехът утежнява стреса. Катрине прави опит да изтръгне самопризнание от Стъоп, но разбира, че и той не е Снежния човек. Бяга от апартамента му, защото не иска да я заловят, преди да е приключила мисията си, тоест да разобличи виновника. През това време — твърдя го съвсем отговорно — се намира под влиянието на силна психоза. Връща се на остров Финьой, където очаква скорошното посещение на Хуле. И той наистина отива там. Тя го обезоръжава, за да го накара да я изслуша и да му даде наставления как да продължи разследването.

— Обезоръжава? — удиви се Мюлер–Нилсен. — Хуле докладва, че не е оказала съпротива.

— Раната на устата ѝ е в резултат от неочакваната атака на Хари.

— Можем ли да вярваме на човек, страдащ от психоза? — попита Лепсвик.

— Катрине се възстанови от шока — категорично заяви Рьодсмуен. — Ще я задържим за наблюдение още няколко дни, но после ще я изпишем и ще се наложи вие да я поемете. Ако продължавате да я смятате за заподозряна, разбира се.

Последното изречение увисна във въздуха и Еспен Лепсвик се наведе напред:

— Да разбирам ли, че според вас Катрине Брат казва истината?

— Квалификацията ми не предполага да давам заключения от такъв характер — отвърна Рьодсмуен и затвори бележника си.

— Не ви питам в качеството ви на специалист.

— Следвайте интуицията си, старши инспекторе.

Бьорн Холм измина бързо краткото разстояние от Съдебно-медицинския институт до Катедрата по анатомия. Изчака Хари в гаража. До Холм стоеше препараторът с обиците, който при

последното посещение на старши инспектора мина покрай него, бутайки количка с труп.

— Люн-Хелгесен го няма днес — съобщи Холм.

— Нищо. Вие ще ни разведете — обърна се Хари към препаратора.

— Не ми е разрешено да... — подхвана мъжът в зелено облекло, но Хари го прекъсна:

— Как се казвате?

— Кай Рубьоле.

— Слушайте сега, Рубьоле — Хари му показва служебната си карта. — Аз ви разрешавам.

Мъжът сви рамене, отключи и ги пусна вътре.

— Късметлии сте, че изобщо ме заварвате тук. По принцип след пет няма никого.

— Не оставате ли често след работно време? — изненада се Хари.

— Не. Не и в мазето с трупите. Предпочитаме дневната светлина. — Усмихна се, но не изглеждаше особено развеселен от шегата си. — Какво искате да ви покажа?

— Най-новите трулове.

Препараторът ги преведе през две врати и се озоваха в помещение, облицовано с плочки. От двете страни бяха разположени по четири дълбоки корита, разделени от тясна пътека. Коритата бяха затворени с метални капаци.

— Намират се под капациите — обясни Рубьоле. — По четири във всяко корито. Съдовете са пълни със специален алкохолен разтвор.

— Значи трийсет и две тела — пресметна Хари. — Това ли е всичко?

— Имаме около четирийсет трупа. Тези са най-новите. Обикновено престояват тук около година, преди да започнем да ги използваме.

— Как ги транспортират?

— Някои с катафалка, други с наши автомобили.

— И ги приемате в гаража?

— Да.

— Какво става после?

— Как какво? Балсамираме ги: пробиваме дупка в горната част на бедрото и инжектираме специален разтвор. Така не се разлагат. После им слагаме по една метална табелка с номера от документите.

— Какви документи?

— Които пристигат заедно с тялото. Пазят се в картотека. Завързваме една табелка за пръст на крака, втора за пръст на ръката и трета за ухото. Стараем се да слагаме идентификационен номер и на частите на трупа, които отрязваме, та тялото да се кремира в цялостния си вид, когато му дойде времето.

— Редовно ли проверявате дали номерата на труповете отговарят на документацията?

— Да проверяваме? — Препараторът се почеса по главата. — Само когато изпращаме някъде труп. Понеже в Осло има най-много желаещи да дадат телата си за медицински проучвания след смъртта си, нашият институт осигурява материал за аутопсии на университетите в Тромсьо, Тронхайм и Берген.

— Значи е възможно в коритата да има и трупове, чието място не е тук?

— О, не, какво говорите. Всички тела са на хора, подписали декларация, че искат да дарят тленните си останки на института за научни цели.

— Точно това ме учудва — Хари приклепна до коритата.

— Кое?

— Ще ви задам съвсем хипотетичен въпрос, Рубьоле. Искам да помислите внимателно, преди да ми отговорите. Става ли?

Препараторът кимна. Хари стана и внушителният му ръст се извиси над Рубьоле.

— Възможно ли е човек, който има достъп до тези помещения, да пренася тук трупове вечерно време през гаража, да им слага метални табелки с фиктивни номера и да ги пуска в коритата, без да се притеснява, че някой ще разбере за това?

Кай Рубьоле се поколеба. Почеса се по главата. Подръпна обиците на ухото си. Хари отпусна тежестта на тялото си върху другия си крак. Холм наблюдаваше сценката със зяпнала уста.

— Не виждам какво би му попречило.

— Моля?

Рубьоле поклати глава и се засмя, за да тушира думите си:

- Напълно възможно е.
- В такъв случай искам да видя труповете.
- Сега?

Рубьоле вдигна очи към високия полицаи.

- Ще започнем с лявото корито в дъното.
- Трябва да се обадя на човека със съответните правомощия.
- Ако искате да забавите разследване на убийство, давайте.
- Убийство?
- Чували ли сте за Снежния човек?

Рубьоле премига, обърна се, приближи се до веригите, висящи от ходовото колело на тавана, дръпна ги и ги закачи за металния капак на коритото. Взе дистанционното управление и натисна копчето. Колелото започна да бръмчи, а веригите — да се навиват около него. Капакът бавно се вдигна. Хари и Холм следяха процедурата, без да свалят очи от коритото. За долната част на капака бяха прикрепени две хоризонтални плоскости, разположени една под друга. През средата на всяка от тях минаваше вертикален разделител. От двете страни на всяка плоча се намираще по един гол бял труп. Телата приличаха на бледи кукли, а впечатлението се подсилваше допълнително от черните дупки с правоъгълна форма върху бедрата им. Когато труповете се издигнаха на достатъчна височина, препараторът спря колелото. В настъпилата тишина отекваха само сподавените въздишки на капки алкохолен разтвор по белите плочки в помещението.

- Е? — обърна се към полицаите Рубьоле.
- Следващите — нареди Хари.

Препараторът повтори процедурата. От следващото корито се издигнаха нови четири трупа.

Хари отново поклати отрицателно глава.

Когато обаче се появи третият мъртвешки квартет, Хари потрепери. Кай Рубьоле изтълкува реакцията му като ужас от вида на телата и се усмихна с неприкрито задоволство.

- Какво е това? — попита Хари и посочи обезглавената жена.

— Най-вероятно някой университет ни я е върнал. Нашите обикновено са цели.

Хари се наведе и докосна тялото. Беше студено и неестествено твърдо заради балсамиращото вещество. Прокара пръст по гладката, бледа кожа, където беше направен разрезът.

— Започваме със скалпел и довършваме с фин трион — обясни препараторът.

— Мм — Хари се наведе напред, хвана по-отдалечената ръка на жената и я дръпна рязко.

Горната част от тялото се извъртя настрани.

— Какво правите? — извика Рубьоле.

— Виждаш ли нещо на гърба й? — Хари се обърна към Холм, застанал от другата страна на тялото.

— Да, татуировка. Прилича на знаме.

— Чие?

— Нямам представа. Зелено, жълто и червено. В средата има пентаграма.

— Етиопското — заключи Хари и пусна ръката, а трупът отново зае предишната си поза. — Тази жена не е дала съгласието си тялото й да се използва за медицински проучвания. Някой просто го е донесъл. Това е Силвия Утершен.

Кай Рубьоле започна да мига, все едно се надяваше всичко да отmine, ако продължава да мига със същото упорство.

Хари сложи ръка върху рамото му:

— Свържете се с човек, който има достъп до документацията за труповете, и прегледайте всички. Трябва да тръгваме.

— Какво става? — попита Холм. — Честно да ти призная, изгубих нишката.

— Забрави всичките си предположения по случая и помисли.

— Добре, но ще ми кажеш ли какво става всъщност?

— На въпроса ти има два отговора: хванахме Снежния човек.

— А вторият?

— Нямам представа.

[1] „Love me tender“ (англ.) — „Обичай ме нежно“ — песен на Елвис Пресли — Б.пр. ↑

ПЕТА ЧАСТ

ТРИЙСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

СНЕЖЕН ЧОВЕК

Сряда, 5 ноември 1980

В този ден падна първият сняг. Без никакво предзнаменование в единайсет часа преди обяд от безцветното небе се посипаха едри снежни парцали и подобно на армада от Космоса превзеха поля, градини и ливади в квартал „Румерике“.

Матиас седеше сам в тойотата на майка си пред една къща на улица „Коло“. Нямаше представа защо тя се забави толкова. Уж обеща да се върне след минути. А измина доста време. Понеже остави ключа в стартера, радиото продължаваше да свири. В момента вървеше парчето „Под сняг“ на новата момичешка група „Доли“. Матиас ритна вратата и слезе от колата. Снегът поглъщаше звуците и над квартала се спускаше почти неестествена тишина. Наведе се, взе шепа бял, лепкав сняг и го смачка на топка.

Днес в училище децата от 7А клас го замеряха със снежни топки и му подвикваха „Безгърдия Матиас“. Чувстваше се ужасно на прага на гимназиалния курс и ненавиждаше живота си на тринайсетгодишен. Още след първия час по физкултура съучениците му забелязаха, че няма зърна на гърдите. Лекарят каза, че може би е наследствено, и му направиха изследвания за други заболявания. По думите на майка му дядо му, нейният баща, починал още докато тя била малка и също нямал зърна на гърдите. Но в един от семейните албуми Матиас намери снимка на покойния си дядо по време на сенокос, гол до кръста. Върху гърдите му ясно личаха зърна.

Матиас мачкаше ожесточено снежната топка между дланите си. Искаше да я запрати по някого с всичка сила и да му причини болка. Ала наоколо не се виждаше никой. Остави я върху снега до гаража и започна да я търкаля. Снежните кристали се впиваха един в друг. След обиколка по поляната топката вече стигаше до корема му и оставяше дълбоки следи в снега. Матиас продължи да я търкаля. После направи още една, също голяма. Постава я върху първата. Оформил още една топка — за глава, — покатери се върху снежния човек и я сложи най-

отгоре. От близкия прозорец се чуваше нещо. Матиас отчупи два клона от ябълковото дърво на поляната и ги заби от двете страни на снежния човек. Отдели няколко камъчета от чакъла пред стълбите, покатери се отново върху снежния човек, направи му очи и усмивка. Седна върху раменете му и погледна през прозореца.

В осветената стая гол мъж с лице към него плъзгаше напред-назад долната част на тялото си със затворени очи, все едно танцуваше. От леглото пред момчето стърчаха два разкрячени крака. И без да вижда главата ѝ, Матиас разбра, че е Сара. Мама. И двамата се чукат.

Момчето стисна главата на снежния човек между бедрата си и усети как студът обхваща слабините му. Не можеше да диша, сякаш някой бе стегнал гърлото му с примка.

Хълбоците на мъжа се удряха все по-бясно в тялото на майка му. Матиас се вторачи в гърдите на непознатия и хладната безчувственост плъзна към корема, а после и към главата му. Този мъж вкарваше члена си в майка му, както правят по списанията, и сигурно скоро щеше да излее спермата си в утробата ѝ. Мъжът нямаше зърна на гърдите.

Изведнъж мъжът престана да се движи. Беше отворил очи. Сега те се вираха право в Матиас.

Момчето отпусна хватката на бедрата си около снежния човек и се свлече от задната му страна. После се спотаи. Мислите бушуваха из главата му. Неведнъж бяха хвалили интелигентността му. Учителите го характеризираха като особено момче, надарено с изключителни умствени способности. Благодарение на потенциала му сега всички мисли се подредиха като парчета от пъзел. Въпреки това картината, която се получи, му се стори направо непоносима. Не можеше да е истина. Но нямаше друго обяснение. Матиас чу собственото си пресекливо дишане.

Даваше си сметка, че нещата стоят точно така. Това обясняваше студенината на майка му към баща му, разговорите, в които той я умоляваше и заплашваше да остане: ако не заради него, то поне заради Матиас, защото имат дете, за бога! Горчивият смях на майка му в отговор. Снимката на дядо му в албума, лъжата. Досега Матиас, разбира се, не вярваше на Стиан, който твърдеше, че майката на Матиас Безгърдия си има любовник на възвишението — така казвала леля му. Защото Стиан и останалите нехранимайковци в училище бяха

пълни идиоти. Нищо не разбираха, дори когато след два дни Стиан намери котката си обесена на пилоната за знамето в училищния двор.

Татко нямаше представа за всичко това. С всяка фибра на тялото си Матиас усещаше, че баща му го смята за... свое дете. Не биваше за нищо на света да разбира истината. Никога. Би се поболял до смърт. Матиас предпочиташе да умре, вместо да преживее мъката му. Да, точно това искаше. Да умре, да избяга далеч от майка си, от училище, от Стиан, от... всичко. Стана, ритна снежния човек и хукна към колата.

Щеше да вземе и нея. И тя щеше да умре.

Когато майка му най-сетне излезе и той ѝ отключи вратата на колата, бяха изминали близо четирийсет минути, откакто тя бе влязла в къщата.

— Какво има? — попита тя.

— Видях го.

— Какво имаш предвид?

— Видях снежния човек...

— И как изглеждаше този снежен човек?

Колата запали с рев, тя отпусна рязко съединителя и Матиас едва не изпусна крика, който стискаше в ръката.

— Татко ни чака — отбеляза тя. — Трябва да побързаме.

Включи радиото. По новините съобщаваха някакви скучни глупости за Роналд Рейгън, но тя усили звука. Минаха по най-високата част на възвишението, а после се спуснаха към главния път и към реката. На полето през снежната покривка се подаваха пожълтели, вкочанени стръкове трева.

— Ще умрем — каза Матиас.

— Какво?

— Ще умрем.

Тя намали радиото. Той се приготви, наведе се напред между двете седалки и вдигна ръка.

— Ще умрем — прошепна.

После я удари с крика по главата. Чу се пукот. Майка му не реагира. Сякаш просто се вцепени върху седалката. Той замахна и я удари втори път. После пак. Колата подскочи леко, когато кракът ѝ се отпусна върху съединителя. Тя не издаде никакъв звук. Вероятно съм засегнал онова нещо в мозъка ѝ, дете отговаря за речта, съобрази Матиас. При четвъртия удар усети, че главата ѝ сякаш е омекнала,

защото крикът почти потъна. Колата се движеше право напред с равномерна скорост, но той разбра, че майка му е изгубила съзнание. Тойотата пресече главния път по всички правила и продължи надолу. Снегът убиваше скоростта, ала не можеше да я спре и колата навлезе в широката черна река. След миг течението я завъртя. От уплътненията на вратите и през дръжките започна да навлиза вода, докато колата бавно потъваше. Матиас гледаше през прозореца. Махна на автомобил, минаващ по шосето, но явно не го видяха. Нивото на водата в купето се покачваше. Внезапно чу, че майка му промърмори нещо. Огледа главата ѝ, където вследствие от ударите черепът беше хлътнал на няколко места под окървавената коса. Тя се раздвижи под предпазния колан. Водата вече стигаше до коленете на Матиас. Обхвана го паника. Не искаше да умира. Не сега, не така. Удари стъклото с крика, то се счупи и от дупката заприивжда още вода. Матиас се провря между горната част на прозореца и водната маса. Единият му ботуш се закачи за нещо, но той дръпна рязко глезена си и го събу. Заплува към сушата. На шосето бе спрял автомобил. Двамата пътници тъкмо слизаха към реката.

Матиас умееше да плува. Всъщност го биваше за толкова много неща. Тогава защо не го харесваха? Мъжът от спрялата кола нагази във водата и му помогна да се качи на брега. Матиас се отпусна в снега. Не защото беше изнемощял и не можеше да се държи на краката си, а защото знаеше, че това е най-хитрото решение. Затвори очи и чу как го питат дали в колата има и други хора. Матиас поклати отрицателно глава. Попитаха го дали е сигурен. Ами ако още някой се нуждае от помощ в потъналата кола? По-късно полицаите щяха да обяснят трагичния инцидент с хлъзгавата настилка, а черепната травма на удавилата се жена да отдадат на рязкото политане на колата и на силния сблъсък с водата. Да, тойотата изглеждаше почти невредима, но това беше единственото логично обяснение за злополуката, както шокът беше единственото логично обяснение за отговора на момчето, че в колата няма други пострадали:

— Само аз съм. Няма други.

— Само аз съм — повтори Матиас шест години по-късно. — Няма други.

— Благодаря — кимна младежът пред него и остави таблата с храната върху масата в столовата, където досега Матиас седеше съвсем сам.

Навън дъждът барабанеше по прозорците, изпълнявайки традиционния си приветствен марш в чест на студентите по медицина в Берген. Маршът продължаваше в същия дух до пролетта.

— И ти ли си първи курс медицина? — попита младежът и разряза дебелия виенски шницел.

Матиас кимна.

— Долавям източен говор — продължи младежът. — Не те ли приеха в Осло?

— Не исках да следвам в Осло.

— Защо?

— Нямам никакви познати.

— А тук кого познаваш?

— Никого.

— И аз съм в същото положение. Как се казваш?

— Матиас. Люн-Хелгесен. А ти?

— Идар Ветлесен. Ходил ли си на Юлрикен?

— Не.

Матиас излъга. Беше ходил и на Юлрикен, и на Фльоен, и на Сандвиксфеле, и по тесните градски улички, и на Фискеторге, и по „Торгалменинген“ — широката главна улица в Берген; беше виждал пингвините и тюлените в Аквариума, беше пил бира в ресторант „Веселстюен“, беше слушал наскоро нашумяла прехвалена банда в бар „Геридж“ и беше гледал как футболистите от „Бран“ губят на едноименния стадион. Матиас бе успял да опознае Берген като повечето си връстници. Но докато те се движеха в компании, той трупаше опит сам.

Заедно с Идар отново обиколиха атракциите в града. Матиас се преструваше, че му е за първи път.

Той бързо усети, че Идар е социална риба-лепка, и на свой ред се прилепи към него, за да си осигури достъп до мястото на събитието.

— Защо реши да следваш медицина? — попита го Идар на едно събиране в дома на техен състудент от известно бергенско семейство.

По-късно щяха да ходят на традиционния годишен есенен бал на студентите по медицина и Идар бе поканил две чаровни бергенчанки с

вдигнати коси и черни рокли. Двете момичета се наведоха напред, за да чуят за какво си говорят младежите.

— За да направя света малко по-добро място — отвърна Матиас и изпи остатъка от топлата бира „Ханза“. — А ти?

— За да печеля много пари, разбира се — усмихна се Идар и намигна на момичетата.

Едната от тях седна до Матиас.

— Имаш значка от кръводарителската кампания на Червения кръст — отбеляза тя. — Коя кръвна група си?

— Б отрицателна. С какво се занимаваш?

— Няма нужда да го обсъждаме. Това не е ли много рядка кръвна група?

— Да. Откъде знаеш?

— Уча за медицинска сестра.

— Кой курс си?

— Трети.

— Замисляла ли си се за спец...

— Няма нужда да го обсъждаме — прекъсна го тя и сложи топлата си малка длан върху бедрото му.

Пет часа по-късно тя отново повтори същото изречение, докато лежеше под него в леглото му.

— Случва ми се за първи път — оправда се той.

Тя му се усмихна и го погали по бузата.

— Значи проблемът не е в мен?

— К... какво? — заекна той. — Не, не е в теб.

— Толкова си сладък — засмя се тя. — Мил и внимателен. Какво се е случило с тях? — тя го ощипа по кожата на гърдите.

Матиас усети нещо черно, гадно и опияняващо.

— Така съм роден.

— Болест ли е?

— Обикновено е свързано с болестта на Рейно и склеродермия.

— Какво е това?

— Наследствено заболяване на съединителната тъкан.

— Опасно ли е?

Тя погали внимателно гърдите му. Матиас се усмихна и усети как членът му се втвърдява.

— Синдромът на Рейно предизвиква само побеляване и измръзване на пръстите на ръцете и краката. Склеродермията обаче е по-опасна...

— Ами?

— Заради измененията в съединителната тъкан, кожата се изопва и изглажда, бръчките изчезват.

— Това ми звучи добре.

Той усети как ръката ѝ се плъзна по корема му.

— Опънатата кожа пречи на мимиките, лицето губи изразителността си и заприличва на маска.

Малката ѝ топла длан обхвана члена му.

— Китките, а после и целите ръце се изкривяват и болният губи способността да ги изправя. Накрая става напълно неподвижен, докато собствената му кожа го задуши.

— Звучи ми като мъчителна смърт — прошепна тя. Дишаше тежко.

— Най-добре е болният да се самоубие, преди да си изгуби ума от болка. Имаш ли нещо против да се преместиш в долната част на леглото? Искам да съм прав, докато го правим.

— Затова си записал медицина, нали? — попита тя. — За да разбереш има ли начин да живееш с тази болест.

— Единственото ми желание — той застана прав до леглото, а членът му се поклащаше във въздуха — е да разбере кога настъпва подходящият момент да умра.

Младият доктор Матиас Люн-Хелгесен се превърна във всеобщ любимец в неврологичното отделение на болница „Хаукелан“ в Берген. И колеги, и пациенти го смятаха за съвестен, внимателен човек, склонен да изслушва търпеливо събеседниците си. Това му качество се оказа много ценно, защото той често преглеждаше пациенти с наследствени, обикновено нелечими болести, чиито страдания можеше единствено да облекчи. Когато в болницата идваха хора с диагноза системна склеродермия, персоналът ги насочваше към кабинета на дружелюбния млад лекар, който започна да работи върху

докторска дисертация, свързана с имунологията. В една ранна есен Лайла Осен и съпругът ѝ доведоха на преглед дъщеричката си. Момиченцето се оплакваше от скованост и болки в крайниците. Първоначално Матиас предположи, че малката страда от болестта на Бехтерев. Понеже и Лайла Осен, и мъжът ѝ отговориха утвърдително на въпроса дали в семействата им има случаи на ревматични заболявания, Матиас взе кръвна проба от двамата родители и от дъщеря им.

Резултатите от лабораторията пристигнаха и Матиас ги прегледа три пъти. Усети как в него отново се надига познатото противно, черно и опияняващо усещане. Заключениета бяха отрицателни: първо, изключваха възможността оплакванията на момиченцето да се дължат на болестта на Бехтерев, и, второ, изключваха господин Осен да е биологичният ѝ баща. Матиас беше убеден, че мъжът не подозира, а майката, Лайла Осен, знае това, защото когато им обясни колко наложително е да вземе кръвна проба и от тримата, лицето ѝ потръпна. Дали все още се чука с любовника си? Как ли изглежда той? Дали живее в къща с морава отпред? Какви ли физически недъзи има? Как и кога дъщеря ѝ ще разбере, че тази развратна измамница — нейната майка — я е лъгала толкова години?

Матиас погледна надолу и забеляза, че е съборил чашата с вода. По панталона му плъзна голямо мокро петно и той усети как студът се разпространява към корема, а после и към главата му. Обади се на Лайла Осен и я информира за резултата. Само за онзи, касаещ здравословното състояние на дъщеря ѝ. Тя му благодари, а в гласа ѝ долови осезаемо облекчение. След края на разговора Матиас дълго се взира в телефона. Господи, ненавиждаше я от дън душа. През нощта не мигна в тясното легло в студентското си общежитие, което бе запазил, въпреки че вече не беше студент. Помъчи се да чете, но буквите скачаха пред очите му. Опита се да мастурбира — обикновено след това се чувстваше изтощен и веднага заспиваше, — но непрекъснато се разсейваше. Убоде с игла големия пръст на крака си, който пак беше побелял, само за да провери дали ще усети нещо. Накрая се сви под завивката и плака, докато зората разреши нощния мрак.

Матиас лекуваше и пациенти с по-често срещани неврологични заболявания. Един от тях беше полицаи на средна възраст от местното управление. След поредния преглед мъжът започна да се облича, а миризмата на пот и на алкохол стана направо нетърпима.

— Е? — изръмжа той, все едно очакваше доклад от свой подчинен.

— Неврит в начална форма — обясни Матиас. — Нервите на стъпалата ти са възпалени и имат понижена чувствителност.

— Затова ли вървя като пияница?

— Пияница ли си, Рафто?

Полицаят спря да закопчава ризата си и по врата му плъзна червенина, която постепенно се издигна към лицето му като живак в термометър.

— Какво намекваш, новобранец?

— Най-честата причина за множествения неврит е алкохолизмът. Ако продължаваш в същия дух, рискуваш да получиш трайни мозъчни увреждания. Чувал ли си за Корсаков, Рафто? Не? По-добре, защото ако чуеш да се говори за едноименния синдром, значи си загазил. Не знам как си отговаряш, когато се погледнеш в огледалото и се запиташ дали си алкохолик, но ти предлагам следващия път да разшириш въпроса: сега ли искам да умра, или малко по-нататък?

Герт Рафто дълго сезира в младежа в лекарска престилка. После изруга под нос, излезе и демонстративно затръшна вратата зад гърба си.

Четири седмици по-късно Рафто се обади в кабинета на младия лекар да си запише час за преглед.

— Утре — отвърна Матиас.

— Не мога. Спешно е.

— Тогава ела в пункта за неотложна помощ.

— Изслушай ме, Люн-Хелгесен. От три дни съм на легло. Не мога да помръдна. Ти си единственият, който ме е питал в прав текст дали съм алкохолик. Да, такъв съм. И не, не искам да умра. Още не.

В апартамента на Герт Рафто вонеше на боклук, празни бутилки от бира и на самия него, но не и на развалена храна, просто защото там нямаше храна.

— Ще ти бия витамин В, за подсилване — обясни Матиас и вдигна спринцовката срещу светлината. — Това ще те вдигне на крака.

— Благодаря — кимна Герт Рафто и заспа само след пет минути.

Матиас обиколи стаите в апартамента. Върху бюрото имаше снимка на Рафто с тъмнокосо момиченце на раменете. На стената над бюрото бяха окачени множество фотографии на местопрестъпления. Матиас свали няколко и огледа детайлите. Колко небрежни бяха станали тези убийци! Липсата на прецизност проличаваше най-ясно върху трупове с рани от отрязана телесна част или следи от побои. Матиас отвори едно по едно чекмеджетата и вътре се натъкна на полицейски доклади, записки и скъпоценности: пръстени, дамски часовници, колиета. И изрезки от вестници. Прочете ги. Навсякъде се появяваше името на Герт Рафто. Журналистите често цитираха негови думи от поредната пресконференция, където той обяснява колко глупаво постъпват престъпниците и как е успял да ги разобличи. Защото Рафто явно винаги успяваше да хване виновника.

Полицаят се събуди след шест часа. Матиас още не си беше тръгнал. Седеше до леглото с два доклада за разкрити убийства.

— Каж ми — подхвана младият лекар, — ако искам да убия някого, какво да направя, за да не ме хванат?

— Гледай да не го правиш в моя полицейски район — отвърна Рафто и се огледа за питие. — Ако детективът е добър, няма измъкване.

— Ами ако все пак се случи в района на добър детектив?

— Аз лично бих се сприятелил с него, преди да извърша престъплението — отвърна Рафто. — А после, след убийството, бих го очистил.

— Интересно. И аз си помислих същото.

През следващите седмици Матиас се отби няколко пъти да посети Герт Рафто. Полицаят се възстановяваше бързо. Дватамата разговаряха надълго и нашироко за болестта, за начина на живот и за смъртта; за единствените две любими неща на Рафто: дъщеря му Катрине, необяснимо защо също силно привързана към него, и малката му вила на остров Финьой — единственото място, където полицаят се отърсваше от стреса. Най-дълго обсъждаха обаче разкритите убийства в практиката на Рафто. Победите му. Матиас го окуражаваше с увереността, че битката му с алкохолизма не е обречена на провал.

— Съумееш ли да стоиш далеч от чашката, те чакат нови успехи в службата.

В края на есента, когато дните станаха още по-кратки, а дъждовете — по-продължителни, Матиас вече бе готов с плана. Обади се на Лайла Осен, представи се и ѝ обясни, че кръвните проби на дъщеря ѝ и съпруга ѝ показват несходство в ДНК-структурата и следователно помежду им няма родствена връзка. Жената го слушаше мълчаливо. Матиас настоя да получи кръвна проба от биологичния баща на детето, но напомни на Лайла Осен, че така дъщеря ѝ и мъжът ѝ ще разберат истината. Наясно ли е майката какво означава това? Матиас изчака, за да ѝ даде възможност да асимилира информацията.

После ѝ предложи да ѝ помогне „неофициално“, ако тя държи да запази истината в тайна.

— Неофициално? — повтори тя с апатичния глас на изпаднал в шок.

— Професионалната етика ме задължава да бъда откровен с пациентите си, в случая с дъщеря ви. В момента обаче се занимавам с медицински проект за редки симптоми и за мен представлява интерес да проследя развитието на заболяването ѝ. Ще имате ли възможност да се срещнем този следобед...

— Да — прошепна тя с разтреперан глас. — Да, моля ви, нека поговорим.

— Добре. Качете се на Юлрикен с последната железница. Там ще обсъдим положението на спокойствие, а после ще слезем пеш до града. Надявам се, давате си ясна сметка колко бихте навредили на репутацията ми, ако споменете на някого за срещата.

— Не бих си и помислила да казвам на когото и да било! — увери го тя. — Имайте ми доверие.

След като приключиха разговора, Матиас продължи да стиска слушалката в ръка. С устни, долепени до сивата пластмаса, прошепна:

— И защо да ти вярвам, улицице?

Едва когато я събори върху снега и притисна скалпела до гръкляна ѝ, Лайла Осен призна, че е казала на своя приятелка за срещата, защото преди това имали уговорка да вечерят заедно.

Споменала само малкото му име, без да обяснява по какъв повод е решила да се види с него.

— Защо си й казала?

— За да я дразня — изплака тя. — Ужасно любопитна е.

Той притисна тънкото острие до кожата ѝ и хлипайки, Лайла издаде името и адреса на приятелката си. После замлъкна завинаги.

След два дни, докато четеше във вестника за убийството на Лайла Осен и за изчезването на Они Хетлан и Герт Рафто, Матиас изпитваше противоречиви чувства. От една страна, остана недоволен от начина, по който бе отнел живота на Лайла Осен. Не успя да остане верен на първоначалния си план, изгуби контрол и се поддаде на яростта и паниката. Освен това направи голяма мръсотия, местопрестъплението заприлича на онези от снимките в дома на Рафто и се наложи да се потруди доста, докато заличи следите. Не му остана време да се наслади на отмъщението и на постигнатото възмездие. Ликвидирането на Они Хетлан протече още по-катастрофално. Понеже не можа да събере достатъчно смелост, Матиас два пъти се върна от входната ѝ врата. После забеляза, че е закъснял. До звънеца стоеше Герт Рафто. Матиас го изчака да си тръгне и позвъни. Представи се като помощник на детектива. Они обаче отказа да сподели с него подробности от разговора си с Рафто, защото полицаят я предупредил това да си остане между тях. Чак когато поряза дланта ѝ със скалпела, тя проговори.

От думите ѝ Матиас разбра, че Герт Рафто е решил да разплете случая сам и така да възстанови репутацията си. Какъв идиот!

Самото убийство на Они Хетлан стана по всички правила: малко шум, малко кръв. Справи се бързо с разчленяването на тялото под душа. Опакова всички части в найлон и ги натъпка в голяма туристическа раница и сак, взети специално за случая. От Рафто знаеше, че едно от първите неща, които полицаите проверяват при разследване на убийство, е какви автомобили са забелязани в района, като искат от таксиметровите централи информация за всички регистрирани маршрути. Затова Матиас измина пеш разстоянието до дома си. Остана да изпълни само последната точка от упътването на Герт Рафто за извършване на перфектното убийство: да очисти детектива.

Матиас се справи най-добре с третото убийство. Това го изненада, защото Герт Рафто не събуждаше у него изпепеляващата омраза, която изпитваше към Лайла Осен. Успехът му вероятно се дължеше на стремежа да се доближи максимално до желаната естетика, до идеята за перфектното изпълнение. Извършването на самия акт беше жестоко и разтърсващо преживяване, точно както се бе надявал. В ушите си още чуваше писъците на Рафто, които отекнаха над целия безлюден остров, а най-смаян остана, когато на връщане от Финьой установи, че пръстите на краката му вече не са толкова бели и безчувствени. Сякаш неумолимото постепенно измръзване бе спряло за миг и тялото му бе омекнало.

През следващите четири години Матиас отне живота на още четири жени. Давайки си сметка, че всичките му убийства представляват опит да реконструира кончината на майка си, той си постави диагноза „тежко личностно разстройство“. Всичките му симптоми съвпадаха с описанието на болестта в учебниците по медицина: натрапчиво спазване на определен ритуал — в случая Матиас действаше след падането на първия сняг, всеки път правеше снежен човек, а садизмът му ставаше все по-брутален.

Това прозрение обаче изобщо не му попречи да продължава. Времето минаваше, а симптомите на болестта на Рейно ставаха все по-осезаеми. Матиас усещаше и първите признаци на склеродермията: скованост на лицевите мускули, която понякога придаваше на носа му противна острота, а устните му се свиваха като на шаран. Така свършват пациентите с най-тежката форма на болестта.

Матиас се премести в Осло, за да подготви докторската си дисертация, защото центърът за научни изследвания в областта на имунологията и мозъчните вентрикули, която представляваше интерес за младия лекар, се намирал в Катедрата по анатомия към столичната болница „Гауста“. Освен там Матиас започна работа и в клиника „Мариенлюст“, където го препоръча неговият бивш състудент Идар Ветлесен. Понеже нощем не можеше да спи, Матиас поемаше и дежурства в пункта за неотложна медицинска помощ. Жертви намираще лесно. Понякога кръвните изследвания на случайни пациенти показваха мнимо бащинство, а друг път в клиниката

пристигаха ДНК-тестове с отрицателно заключение от Съдебно-медицинския институт. Идар, който не притежаваше нужната компетентност дори за общопрактикуващ лекар, непрекъснато се допитваше до Матиас при съмнение за рядка генетична болест или синдром. Ако пациентът беше млад, Матиас винаги го съветваше да вика и двамата родители на консултация, да взема натривка от устната кухина и на тримата под предлог, че иска да провери бактериалната флора, и да изпраща пробите в Съдебно-медицинския институт за проверка на бащинство, за да знае дали има вероятност детето да е унаследило гени от друг човек.

И Идар, този пълен кретен, веднага следваше указанията му. Благодарение на него Матиас се сдоби със скромна картотека на жени с деца, които, така да се каже, плаваха под лъжливо знаме. За негово щастие никой не би могъл да свърже неговото име с тези жени, защото всички проби изпращаше Идар.

Матиас примамаваше жертвите в капана по изпитания начин, чиято ефективност бе проверил с Лайла Осен: телефонно обаждане и уговорка да се срещнат тайно на безлюдно място. Само веднъж се случи една от набеязаните жертви да признае на мъжа си, че го е лъгала, и да откаже срещата с лекаря. Впоследствие двамата се разведоха и тя така или иначе си получи заслуженото.

Дълго време Матиас мисли как най-ефективно да скрие трупове. Методът, който приложи върху тялото на Они Хетлан, нямаше как да се използва и за в бъдеще: приготви разтвор на солна киселина във ваната в общежитието и разтвори в него трупа парче по парче. Тази трудоемка, опасна за здравето и рискована процедура му отне близо три седмици. Затова Матиас посрещна с голяма радост внезапното си хрумване как да се справи с проблема: коритата за трупове в Катедрата по анатомия. Идея, гениална по своята простота. Точно като примката с нажежаема жичка.

Прочете за нея в едно специализирано списание, където френски анатом препоръчваше това ветеринарно приспособление за отстраняването на части от трупове, където разложението вече е започнало. По думите му тази примка разрязвала ефективно и меки, прогнили тъкани, и кости. Освен това можела да се използва върху

няколко тела без никаква опасност за пренос на бактерии. Матиас веднага съобрази, че този инструмент за разчленяване би му спестил повечето затруднения при пренасянето на трупове. Затова се свърза с фирмата — производител и си измисли повод за командировка до Руан, Северна Франция. Там през една мъглива сутрин служител от фирмата го заведе в един обор с варосани стени и му демонстрира нагледно как работи уредът, придружавайки действията си с обяснения на завален английски. Примката с нажежаема жичка представляваше съвсем обикновена дръжка с формата и големината на банан, снабдена с метална козирка, предпазваща ръката от изгаряне. Самата нажежаема жичка имаше дебелината на рибарска корда. Краищата ѝ бяха закрепени за двете заострени части на „банана“. Примката можеше да се стяга и отпуска с помощта на регулатор, разположен на дръжката. Там се намираше и копчето за включване и изключване на уреда. Оттам се задействаше нагревателят, който нажежаваше за секунди металната жичка с форма на примка. Матиас се въодушеви страшно много, защото освен за разчленяване този инструмент можеше да се използва и за други цели. Цената му се стори направи смехотворна. Примката с нажежаема жичка струваше по-малко от самолетния му билет, а в цената се включваха и батериите.

Изнесеното по медиите шведско проучване, че между петнайсет и двайсет процента от всички деца нямат родствена връзка с бащите си, не изненада Матиас. Той отдавна бе стигнал до този извод благодарение на собствената си статистика по въпроса.

Знаеше, че не е единствен в нещастieto си. Имаше и други, осъдени да умрат скоропостижно, защото майките им са мърсували с носители на увредени гени. Но Матиас искаше сам да осъществи пречиштането, преборването на болестта, кръстоносния поход. Съмняваше се, че ще му благодарят и ще го обсипят с похвали. Ала щяха да го помнят дълго след смъртта му, защото щеше да срази покварата с меч, да постигне мисията на живота си, да си осигури вечна слава.

Всичко започна по каприза на случайността.

Видя го по телевизията. Полицая. Хари Хуле. Интервюираха го във връзка със сериен убиец, когото Хуле бил заловил в Австралия. В съзнанието на Матиас отново изплува съветът на Рафто да не действа в района на добър детектив. Но Матиас си спомни и друго:

опияняващото чувство за превъзходство, когато бе убил преследвача си. Нито едно от другите му престъпления не му донесе удовлетворението, близко до онова, което изпита след победата над Рафто.

В небрежността и характера на Хуле, в уж несъзнателния му стремеж към слава Матиас откри черти на съвременен Херострат^[1], какъвто впрочем беше и Рафто. Въпреки това лекарят вероятно щеше да забрави за старши инспектора, ако един от гинеколозите в „Мариенлюст“ не беше споменал още на следващия ден в столовата, че привидно стабилният полицай, когото вчера показали по телевизията, бил алкохолик и пълна откачалка.

— Синът на приятелката му, Олег, е мой пациент. Много симпатично хлапе — отбеляза педиатърката Габриела.

— Сигурно и той ще се пропие. Алкохолизмът се предава генетично — въздъхна гинекологът.

— Хуле не е биологичният му баща — възрази Габриела. — В графата „родител“ фигурира името на руски професор от Москва. Интересно е, че и той е имал проблеми с алкохола.

— Как не ви е срам! — провикна се шеговито Идар Ветлесен, докато всички се кикотеха. — Не забравяйте повелите на лекарската тайна, колеги!

Продължиха да обядват. Думите на Габриела се запечатаха в съзнанието на Матиас. Или по-точно начинът, по който тя се изрази: „В графата «родител» фигурира името на...“. След края на почивката Матиас тръгна след педиатърката и влезе в кабинета ѝ. Затвори вратата.

— Може ли те питам нещо, Габриела?

— А, ти ли си? — усмихна се тя и по бузите ѝ изби кокетна червенина.

Матиас знаеше, че тя си пада по него и го смята за привлекателен, дружелюбен, добър слушател и забавен събеседник. Няколко пъти го беше канила на разни събирания, но той все намираше причина да ѝ откаже.

— Както вероятно знаеш, позволено ми е да използвам някои от кръвните тестове в клиниката за докторската ми дисертация. Открих нещо интересно в изследванията на онова момче, сина на приятелката на Хуле.

— Доколкото съм осведомена, вече не са заедно.

— Ами? Понеже става дума за наследствени особености, имам няколко въпроса относно родствените връзки...

Матиас забеляза разочарованието ѝ. От своя страна, той остана доста доволен от разказа ѝ.

— Благодаря ти — кимна, стана и излезе от кабинета ѝ.

Сякаш някой наля нови жизнени сили в организма му. Краката го носеха без никакво усилие, а лицето му сияеше като примка с нажежаема жичка, защото Матиас знаеше, че това е началото. Началото на края.

През един горещ августовски ден сдружението на жилищните собственици в квартал „Холменколен“ организира лятно празненство. На поляната пред сградата, където се помещаваше офиса на сдружението, възрастните се бяха излегнали на шезлонги под чадъри и пиеха бяло вино, докато децата тичаха между масите или играеха футбол на площадката. Въпреки огромните слънчеви очила, които скриваха почти цялото ѝ лице, Матиас веднага я позна: предварително бе свалил нейна снимка от сайта на работодателя ѝ. Тя нямаше компания. Той се приближи и я попита дали може да постои при нея и да се преструва, че я познава. Матиас се бе научил как да постъпва в такива случаи. Беше натрупал социален опит. Вече не се държеше като някогашния сконфузен тийнейджър.

Тя си свали очилата, погледна го въпросително и той установи, че снимката лъже. На живо жената пред него изглеждаше много по-красива. Неговият план А имаше сериозен недостатък: не беше никак сигурно, че Раquel ще го хареса, защото жени като нея имат голям избор. План Б завършваше по същия начин като план А, но осъществяването му нямаше да му достави същото удовлетворение.

— Не ме бива никак в социалните контакти — каза той и вдигна пластмасовата чаша с измъчена физиономия. — Един приятел ме покани, но него още го няма. Всички тук се познават и се чувствам неловко. Обещавам да ви оставя на мира веднага щом моят човек се появи.

Тя се засмя. Смехът ѝ му допадна. Матиас разбра, че първите три секунди, критични за всяко запознанство, са работили в негова полза.

— Току-що видях как едно момче отбеляза страхотен гол на площадката — продължи той. — Сигурно сте роднини, прилича много на вас.

— Така ли? Сигурно е бил синът ми Олег.

Ракел успешно прикри задоволството си, но дългият опит с пациенти беше научил Матиас, че никоя майка не остава безразлична към комплименти, отправени към децата ѝ.

— Много приятно празненство — отбеляза Матиас. — Имате дружелюбни съседи.

— А вие обичате да празнувате с чужди съседи?

— Приятелите ми се безпокоят за мен, защото напоследък съм станал доста самотен, и се опитват да ме развеселят. Например с компанията на преуспелите си съседи. — Отпи от чашата и се намръщи. — И с най-сладкото бяло вино на заведението. Как се казвате?

— Ракел. Фауке.

— Здравейте, Ракел. Аз съм Матиас.

Пое слабата ѝ топла ръка.

— Не сте си взели нищо за пиене. Позволете ми аз да ви донеса. Какво да бъде? Най-сладкото вино на заведението?

Върна се, подаде ѝ чашата и извади пейджъра от джоба си. Огледа го с угрижен вид.

— Много ми се иска да си поговорим още, Ракел, но в пункта за неотложна помощ колегите се нуждаят от подкрепление. Ще трябва да облека костюма на Супермен и да сляза в центъра.

— Жалко.

— Нали? Ще отнеме само няколко часа. Колко време смятате да останете тук?

— Не знам. Зависи от Олег.

— Разбирам. Ще се видим. Беше ми приятно да се запознаем.

Отново стисна ръката ѝ. Тръгна си, убеден, че е спечелил първия рунд.

После се върна в апартамента си в Туршхов и прочете интересна статия за мозъчните вентрикули. В осем се върна на празненството в „Холменколен“ и завари Ракел, седнала под чадъра с голяма бяла шапка. Усмихна му се. Седна до нея.

— Спасихте ли нечий живот? — попита тя.

— По-скоро превързах няколко охлузни рани. Прегледах и един пациент с възпален апандисит. Но в гвоздей на вечерта се превърна момченце, което си беше напъхало в едната ноздра гърло от бутилка. Казах на майката, че ми се струва твърде млад, за да смърка кока-кола. За съжаление в такива ситуации хората не са склонни да проявяват чувство за хумор...

Тя се засмя. Звънливият ѝ женствен смях галеше слуха му. Прииска му се да можеше нещата между тях да бъдат истински.

Матиас отдавна беше забелязал удебеляване на кожата си на някои места, но през есента на 2004 година се появиха първите признаци, че болестта навлиза в следващия стадий. Не искаше изобщо да го преживява. Опънатата до крайност кожа на лицето. По план жертвата на годината се казваше Ели Квале. След нея на опашката чакаха курвите Бирте Бекер и Силвия Утершен. Интересно дали полицията щеше да открие връзката между последните две жертви, а именно развратника Арве Стъоп. Промяната в състоянието на Матиас обаче налагаше незабавна промяна и в плана. Беше си обещал да сложи край на живота си още щом се появят болките, да не чака. И ето че те се появиха. Матиас реши да убие трите жени една след друга. А за финал да остави Ракул и полица.

Досега беше работил тайно. Дойде време делото му да види бял свят. За целта се налагаше да остави по-ясни следи, да разкрие връзката, да подсказе каква е цялостната картина. Започна с Бирте. Разбраха се да обсъдят здравословното състояние на Юнас в дома ѝ, след като тя изпрати мъжа си на командировка в Берген. Матиас се появи в уговорения час, Бирте пое палтото му и се обърна да го закачи в дрешника. Матиас импровизираше рядко, но на една кука забележа розов шал. Грабна го почти инстинктивно. Сгъна го на две и го преметна през врата ѝ. Вдигна я — беше съвсем лека — и я постави пред огледалото, за да вижда очите ѝ. Щяха да изскочат от орбитите. Приличаше на риба, извадена от дълбините на морето.

Прибра трупа ѝ в колата, върна се в градината, мушна мобилния ѝ телефон в гърдите на снежния човек, който бе направил предната нощ, закри дупката с още сняг и завърза шала под главата. Потегли към Катедрата по анатомия и пристигна там след полунощ. Балсамира

тялото на Бирте, сложи му табелки с номер и го постави в едно от коритата, където имаше свободно място.

После дойде ред на Силвия. Обади ѝ се по телефона, изнесе ѝ редовната си лекция и се уговориха да се срещнат в гората зад възвишението „Холменколен“ — Матиас и преди бе използвал това място. Този път обаче наблизко се разхождаха хора и той не посмя да рискува. Обясни ѝ, че за разлика от него Идар Ветлесен не е добър специалист по синдрома на Фар и ѝ предложи да се видят пак. Силвия го покани да я посети на следващата вечер, защото била сама вкъщи.

Матиас я завари в плевнята и веднага ѝ каза за какво е дошъл.

Нещата обаче за малко да пропаднат.

Слабичката жена метна брадвата по него и го улучи, разпори якето му, ризата и скъса артерия. Рукналата кръв опръска пода на плевнята. Не каква да е, а кръв от рядката група Б отрицателна. Двама от сто души имат такава. След като я уби в гората и постави главата ѝ върху снежния човек, Матиас се върна да прикрие следите си. Заколи третата кокошка и остави кръвта ѝ да изтече върху пода.

Въпреки напрегнатия ден през нощта болките стихнаха. Следеше случая във вестниците с нарастващо вътрешно задоволство. Снежния човек. Така го нарекоха. Име, което щеше да се помни. Досега не бе предполагал, че няколко отпечатани върху хартия букви могат да му вдъхнат толкова цялостно усещане за мощ и собствена значимост. Почти съжали, задето години наред бе потулявал деянията си.

Да убиваш се оказа съвсем лесно. Матиас повярва на Герт Рафто, че добрият детектив винаги разкрива престъпника, но след като срещна Хари Хуле и видя отчаянието по измореното му лице, промени мнението си. Защото изражението на полицаия показваше пълно недоумение.

После обаче, докато подготвяше последните си ходове, Идар Ветлесен му поднесе новина, която му дойде като гръм от ясно небе. Хуле го посетил и го разпитвал за Арве Стъоп. Самият Идар също се чудеше какво става, защото подобен избор на жертви не му се струваше никак случаен. Освен него и Стъоп единствен Матиас знаеше за потуленото бащинство на известния редактор — та нали, както обикновено, именно той бе помогнал на Идар да постави диагноза.

Ветлесен звучеше много разтревожен по телефона, но Матиас успя да запази хладнокръвие. Помоли колегата си да се срещнат на място, където нямаше опасност някой да ги види заедно. Докато отправяше предложението си, Матиас едва не избухна в смях: използва същите изрази като при разговорите с жените, набелязани за жертви. Сигурно напрежението го правеше толкова превъзбуден.

Идар предложи да се срещнат в залата за кърлинг. Матиас затвори и пристъпи към осъществяването на нов план. Защо да не се възползва от ситуацията, като натопи Идар за убийствата на Снежния човек? Тъкмо ще си осигури малко спокойствие за оставащата част от проекта. През следващия час Матиас старателно обмисли всички подробности около инсценировката на Идаровото самоубийство. Макар да ценеше приятелството на колегата си, Матиас изпитваше радостно нетърпение и дори вдъхновение, докато планираше деянието си. Така му въздействаше и обмислянето на големия му проект: последния снежен човек. Като самия него в деня на първия сняг преди толкова много години, тя щеше да седи върху раменете на снежния човек, да усеща студа, просмукващ се през бедрата ѝ, докато гледа през прозореца предателството и мъжа, който ще се превърне в причина за нейната гибел: Хари Хуле. Матиас затвори очи и си представи примката над главата ѝ. Нажежена до блясък. Като лъжлив ореол.

[1] Херострат опожарил през 356 г. пр.Хр. храма на Артемида в Ефес с единствената цел да впише името си в историята. Името му се превръща в нарицателно за хора, търсещи път към славата на всяка цена и с непозволени средства. — Б.пр. ↑

ТРИЙСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА СИРЕНИ

Ден дваисет и първи

Хари се върна в гаража на Катедрата по анатомия, качи се в колата си, затвори вратата и очите си и се помъчи да обмисли положението спокойно. Първо трябваше да разбере къде се намира Матиас.

Понеже го беше изтрил от указателя в телефона си, се обади на 1881 и поиска номера и адреса му. Набра цифрите и докато чакаше отговор, усети колко трескаво диша. Помъчи се да се успокои.

— Здравей, Хари.

Матиас говореше тихо, но гласът му издаваше единствено обичайната радостна изненада.

— Извинявай, задето непрекъснато ти досаждам.

— Няма такова нещо, Хари.

— Къде си в момента?

— Вкъщи. Тъкмо се канех да сляза при Раquel и Олег.

— Чудесно, защото исках все пак да те помоля да предадеш онова нещо на Олег от мое име.

Настъпи мълчание. Хари стисна челюсти и зъбите му изпукаха.

— Разбира се — отвърна Матиас. — Но Олег вече се е прибрал. Защо не дойдеш...

— Заради Раquel. Ние... нямам желание да я виждам днес. Може ли да се отбия у вас след десетина минути?

Втора пауза. Хари притисна още по-силно слушалката към ухото си, като се мъчеше да улови всеки, макар и съвсем лек шум. Чу единствено дишането на Матиас и дискретна фонова музика като от японски клавесин. Представи си жилището на Матиас: издържано в стила на строгия минимализъм, неголямо, но подредено, като нищо в интериора не е оставено на случайността. А собственикът — облечен, например, в светлосиня, неутрална риза — току-що е сменил превръзката на раната си. Защото при последната им среща Матиас бе

скръстил високо ръце пред гърдите си не от смущение, плод на физическия му недъг, а за да прикрие раната от брадвата.

— Да, разбира се, заповядай — отвърна най-сетне той.

Хари не можеше да прецени доколко гласът в слушалката звучи естествено. Тихата музика спря.

— Благодаря. Ще побързам, но обещавай да ме изчакаш.

— Обещавам. Хари...

— Да? — Той се задъха от напрежение.

— Знаеш ли къде живея?

— Ракул ми беше казала.

Хари изруга наум. Защо просто не си призна, че е взел адреса му от службата за справки по телефона? В това нямаше нищо подозрително.

— Нима?

— Да.

— Добре тогава. Направо влизай, отключено е.

Хари затвори и остана вторачен в телефона. Понеже не откриваше рационално обяснение за усещането, че няма време, че се налага да изпревари спускането на мрака, Хари го сметна за натрапчиво заблуждение, за онзи безполезен страх, който малкото момче изпитва при падането на нощта, защото не вижда къде е къщата на баба му.

Набра друг номер.

— Да, моля — обади се Хаген с беззвучен, безжизнен глас.

„Глас на подаващ оставка“, заключи Хари.

— Зарежете бумацината, шефе. Обадете се на дежурния шеф на Управлението, за да вземете разрешение за полицейска акция във връзка с арестуването на заподозрян за убийствата. Адресът е улица „Осен“ 12 в квартал „Туршхов“.

— Хари...

— Изслушайте ме. Останалата част от Силвия Утершен се намира в корито в Катедрата по анатомия. Катрине не е Снежния човек. Разбирате ли?

Мълчание.

— Не — призна Хаген.

— Снежния човек е преподавател в Института. Матиас Люн-Хелгесен.

— Люн-Хелгесен? Дявол да го вземе, той не беше ли...

— Да, лекарят, който толкова усърдно насочи подозренията към Идар Ветлесен.

В гласа на Хаген се прокрадна жизнена нотка:

— Ще ме питат дали заподозреният е въоръжен.

— Доколкото знаем, не е използвал огнестрелно оръжие при убийствата на дузината си жертви.

Изминаха няколко секунди, докато Хаген схване сарказма.

— Ще поискам подкрепление веднага — обеща той.

Хари затвори и завъртя ключа в стартера. С другата ръка набра Магнус Скаре. Полицаят и двигателят се обадиха едновременно.

— Още ли си в дома на Квале? — Хари успя да надвика рева на двигателя.

— Да.

— Зарежи всичко, с което се занимаваш в момента, и се мятай в колата. Чакай ме на кръстовището между „Осен“ и „Вогт“. Арест.

— Започна се, а?

— Да.

Гумите изсвириха, когато отпусна съединителя.

Сети се за Юнас. По една или друга причина пред очите му се появи именно образът на детето.

Една от шестте патрулни коли, които Хари настоя да му отпуснат, вече чакаше на кръстовището, когато той се появи. Сви към тротоара, скочи от колата и веднага отиде при колегите си. Те му подадоха подвижна радиостанция.

— Изключете буркана — Хари посочи въртящата се сигнална лампа.

Натисна копчето на уоки-токито и нареди на останалите патрули да спрат сирените, преди да наближат квартала.

След четири минути и шестте автомобила се бяха събрали на кръстовището. Всички полицаи се скупчиха около Хари, който, седнал в отворената кола, държеше карта върху коленете си и посочваше:

— Ли, имаш три автомобила, за да завардиш всички възможни изходи. Тук, тук и тук.

Ли се наведе над картата и кимна.

Хари се обърна към Скаре:

— Домоуправителят?

Скаре вдигна красноречиво телефона в ръка:

— В момента говоря с него. Ще слезе с ключовете.

— Добре. Имаш шестима души за двора, аварийното стълбище и евентуално покрива. Освен това ще ми пазите гърба. Къде е колата на „Делта“?

— Тук — отвърнаха двама спецполицаи.

Макар по нищо да не се различаваха от останалите, те бяха представители на отряда за бързо реагиране „Делта“, който се намесваше в подобни случаи.

— Искам ви пред главния вход веднага. Всички ли са въоръжени?

Полицаяте кимнаха. Някои носеха „МП-5“, други — обикновени револвери. Веднъж шефът на Главното управление обясни, че разчетът на годишния бюджет не позволява всички да имат картечни пистолети.

— По думите на домоуправителя Люн-Хелгесен живее на третия етаж — съобщи Скаре и прибра телефона в джоба си. — На всеки етаж има само по един апартамент. Няма изходи към покрива. За да слезе по аварийното стълбище, трябва да се качи на четвъртия етаж и да мине през заключеното таванско помещение.

— Добре. Изпрати двама да се качат по аварийното стълбище и да дебнат в таванското помещение.

— Дадено.

Хари взе със себе си двамата униформени полицаи, пристигнали току-що: по-възрастен мъж и пълчив младок. И двамата бяха работили преди със Скаре. Тримата не тръгнаха по „Осен“, а пресякоха улицата и се вмъкнаха в двора на отсрещната сграда.

Двете момчета на семейство Стигсон, което живееше на третия етаж, не можеха да откъснат очи от двамата униформени, докато бащата слушаше обясненията на Хари защо се налага да използват видимостта от апартамента им. Старши инспекторът влезе във всекидневната, избута дивана от прозореца и огледа внимателно апартамента отсреща.

— Свети — извика той.

— Вътре има някой — отбеляза по-възрастният полицай, докато надничаше над рамото му.

— Чувал съм, че зрението отслабва с трийсет процента след петдесетата година.

— Не съм сляп. В голямото кресло, обърнато с гръб. Ако се вгледаш по-внимателно, ще забележиш горната част на главата и ръката върху ръкохватката.

Хари присви очи. Мамка му, да не би да се нуждае от очила? Щом старчето вижда, значи наистина има човек.

— Стой тук и съобщи по радиото, ако помръдне. Става ли?

— Да — усмихна се полицаят.

Хари взе младока със себе си.

— Кой седи вътре? — извика младежът, докато тичаха надолу по стълбите.

— Чувал ли си за Снежния човек?

— О, проклятие.

— Той е.

Втурнаха се към отсрещната сграда. Домоуправителят, Скаре и петима униформени стояха в готовност пред входната врата.

— Нямам ключ за апартамента — обясни домоуправителят. — Само за вратата.

— И това стига — отвърна Хари. — Първо ще позвъним като нормални хора. Ако не отвори, влизаме със сила. Всички да държат оръжията си и да не вдигат шум, ясно? „Делта“, вие идвате с мен...

Хари извади револвера на Катрине и даде знак на домоуправителя да отключи.

Заедно с двамата спецполицаи, въоръжени с картечни пистолети, Хари се прокрадна тихомълком по етажите, като вземаше по три стъпала наведнъж.

На третия етаж спряха пред синя врата без табелка. Единият полицай долепи ухо до вратата, обърна се към Хари и поклати отрицателно глава. Хари намали почти до нула звука на уоки-токите и го вдигна до устните си:

— Алфа до... — беше раздал псевдоними на всички, защото не помнеше малките им имена — ... до поста зад прозореца. Обектът движи ли се? Край.

Пусна копчето за говорене и станцията изпука. После се чу отговорът:

— Продължава да седи в креслото.

— Прието. Влизаме. Край.

Единият полицай кимна и извади лост, докато другият отстъпи назад, готов за атака.

Хари присъстваше на подобна акция не за първи път: единият разбива вратата, а другият влетява в апартамента. Не защото лостът е единственият начин да влязат, а защото ефектът от силния шум и бързината не е за подценяване: обектът изпада в ступор и в девет от десет случая замръзва там, където се намира: на стол, диван или легло. Хари обаче вдигна предупредително ръка и натисна дръжката на вратата.

Матиас не го бе излъгал: наистина беше отключено. Хари даде знак, че ще влезе пръв.

Очакванията му не се оправдаха. Апартаментът, впрочем, наистина можеше да се определи като издържан в минималистичен стил, но в малко по-различен смисъл: вътре нямаше нищо. Нито дрехи, нито мебели, нито снимки. Само голи стени, които плачеха за нови тапети или слой боя. Явно мазилката отдавна беше свалена.

Вратата към всекидневната стоеше откритата. В процепа Хари видя креслото и ръката върху ръкохватката. Слаба, с часовник. Пое си дъх, засили се, стисна револвера с две ръце и бутна вратата с крак.

Другите двама, които действаха в периферията на зрителното му поле, се вцепениха.

— Исусе... — прошепна единият.

Над креслото висеше голям полилей със запалени лампи. Осветяваше човека срещу влезлите. По шията се виждаха сини следи от душене, лицето беше бледо и красиво, косата — черна, роклята — синя, на малки бели цветчета. Роклята от календара в кухнята на Хари. Той усети как сърцето му се разкъсва на парчета, докато останалата част от тялото му се вкамени. Опита се да помръдне, но не можеше да се откъсне от безжизнения ѝ укоризнен поглед, който го закова на място. Тя сякаш го обвиняваше, задето не се е досетил по-рано, задето не е успял да го предотврати и да я спаси. Кожата ѝ беше бяла като платно. Напомни му за майка му на смъртния ѝ одър.

— Проверете другите стаи — промълви Хари със задавен глас и свали оръжието.

Олюля се, но пристъпи към трупа и сложи ръка върху китката ѝ. Ледена и мъртва като мрамор. И все пак усети леко тиктакане, като

едва доловим пулс, и за миг му хрумна абсурдната мисъл, че тя просто е гримирана като покойница. После обаче погледът му падна върху часовника.

— Чисто е — съобщи един от полицаите зад гърба му и се изкашля: — Знаеш ли коя е?

— Да — Хари прокара пръст по стъклото над циферблата.

Само допреди няколко часа държеше този часовник в шепа. Намери го в спалнята си и го пусна в къщичката за птици, защото приятелят на Ракул щеше да я води на вечеря. За да празнуват, че отсега нататък ще бъдат едно цяло.

Хари продължаваше да се взира в укоризнения ѝ поглед. „Да — помисли си той. — Виновен съм по всички обвинения.“

Скаре влезе в апартамента и застава зад Хари. Надникна над рамото му, за да види мъртвата в креслото. До него стояха и двамата спецполицаи от „Делта“.

— Удушена? — попита Скаре.

Хари не отговори. Продължаваше да я гледа неподвижно. Едната презрамка на небесносинята рокля се бе свлякла.

— Странно: лятна рокля през декември — отбеляза Скаре, за да сложи край на тягостното мълчание.

— Често я облича и през зимата — отвърна Хари с глас, идващ сякаш от далечината.

— Кой?

— Ракул.

Скаре потръпна. Беше виждал бившата на Хари, когато тя още работеше в полицията.

— Да не би... това... да е Ракул? Но...

— Роклята е нейна. И часовникът. Облякъл я е като Ракул. Но тази жена е Бирте Бекер.

Скаре се взираше онемял в тялото на убитата. Не приличаше на телата, които бе виждал досега. Изглеждаше бяла като тебешир и подпухнала.

— Елате с мен — подкани Хари двамата спецполицаи и се обърна към Скаре: — Ти ще останеш на място и ще отцепиш

апартамента. Обади се на групата в дома на Квале да дойде тук. Кажим, че ги чака много работа.

— А ти къде отиваш?

— На танци.

След като трополенето от стъпките на тримата полицаи по стълбите заглъхна, в апартамента настъпи пълна тишина. Само след секунди обаче Скаре чу рева на запален двигател и свистенето на гуми по асфалта на улица „Вогт“.

Синята лампа на полицейската кола се носеше бясно по шосето. Седнал до шофьора, Хари слушаше напрегнато свободния сигнал на телефона. Пред огледалото за обратно виждане две миниатюрни фигурки на жени по бански танцуваха в ритъма на отчаяния вой на сирената, докато колата лъкатушеше между автомобилите.

„Моля те, Раquel, вдигни.“

Докато гледаше двете фигурки, Хари си мислеше, че е същият като тях: танцува по чужда свирка, заприличал е на комична фигура във фарс, която винаги се намира на две крачки след събитията, винаги влетява на сцената със закъснение и публиката го посреща със смях.

Повикването беше прекратено, защото Раquel не вдигна.

— Мамка му, мамка му! — изрева той и запрати телефона в предното стъкло.

Той се удари и се свлече върху арматурното табло, а оттам — на пода. Шофьорът и другият полицаи отзад се спогледаха в огледалото.

— Изключи сирената — нареди Хари. Настъпи тишина. От пода се разнесе звън.

Хари се наведе и светкавично вдигна телефона.

— Ало! — извика той. — Ало! Вкъщи ли си, Раquel?

— Ти как мислиш, щом си говорим по домашния ми телефон! — отвърна тя с нежния си спокоен и бодър глас. — Станало ли е нещо?

— Олег при теб ли е?

— Да, в момента вечеря в кухнята. Чакаме Матиас да се прибере. Какво има, Хари?

— Искам да ме слушаш внимателно, Раquel.

— Плашиш ме, Хари. Всичко наред ли е?

— Веднага сложи веригата на вратата! — извика Хари.

— Добре, добре!

Той чу как тя каза нещо на Олег, после се чу скърцане от стол и момчето явно се втурна към вратата. Гласът ѝ отново се появи в слушалката, но леко разтреперан:

— Искам да знам какво става, Хари.

— Ще ти обясня, но преди това ми обещавай, че в никакъв случай няма да пуснеш Матиас в къщата.

— Матиас ли? Ти да не си пил? Нямах право...

— Матиас е опасен, Раquel. В момента пътувам в полицейска кола заедно с двама колеги. Идваме към вас. После ще разбереш подробностите. Сега искам да погледнеш през прозореца. Какво виждаш?

Макар и да не я виждаше, усети колебанието ѝ. Не каза нищо повече, изчака. Защото изведнъж осъзна, че Раquel винаги му е имала доверие. Щеше да му повярва и сега. Навлязоха в тунела до Нюдален. Снегът, натрупан от двете страни на платното, приличаше на сиво-бял ръб на вълнена дреха.

— Не виждам нищо необичайно — обади се пак Раquel. — Но нямам представа за какво конкретно искаш да огледам.

— За снежен човек — тихо отвърна Хари.

Тя млъкна. Явно разбра защо е всичко това.

— Кажй, че това не се случва наистина, Хари — прошепна умолително тя. — Кажй, че е сън.

Той затвори очи и под клепачите му се появи Бирте Бекер в онова кресло. Да, Раquel имаше право. Приличаше на ужасен сън.

— Оставих часовника ти в къщичката за птици.

— Но там го нямаше... — подхвана тя, спря и простена: — О, не, божичко!

ТРИЙСЕТ И ПЕТА ГЛАВА ЧУДОВИЩЕ

Ден дваисет и първи.

От кухнята Ракел можеше да наблюдава трите „подстъпа“ към къщата. Не виждаше само задната част, където обаче се спускаше стръмен сипей, по който никой не би могъл да слезе невредим, особено зиме. Тя сновеше неспокойно от прозорец на прозорец, надничаше и проверяваше дали всички са добре затворени. Когато започнал да строи къщата след войната, баща ѝ умишлено разположил прозорците нависоко и ги обезопасил с железни решетки. Ракел знаеше, че му е останала сериозна травма от войната: някакъв руснак се промъкнал в бункера им до Ленинград през нощта и избил всичките му другари, докато спели. Оцелял само той. От изтощение дори не чул изстрелите. Събудил се чак когато били тревога. Върху одеялото си намерил купчина празни гилзи. Баща ѝ често казваше, че тогава спал нормално за последен път. Ракел обаче ненавиждаше тези решетки. Досега.

— Не може ли да се кача в стаята си? — попита Олег и ритна крака на голямата кухненска маса.

— Не — отвърна майка му. — Ще стоиш тук.

— Какво е направил Матиас?

— Хари ще ни обясни всичко, когато пристигне. Сигурен ли си, че сложи веригата на вратата?

— Разбира се, мамо. Иска ми се тате да беше тук.

— Тате? — Ракел не го беше чувала да споменава тази дума преди. Е, така наричаше Хари, но оттогава минаха няколко години. — За баща ти в Русия ли говориш?

— Не, той не ми е татко — отсече категорично Олег.

Ракел направо изтръпна.

— Мазето! — извика тя.

— Какво?

— Матиас има ключ и за мазето. Какво ще правим?

— Много просто — отвърна Олег и изпи остатъка от водата в чашата си. — Ще сложиш един от градинските столове под дръжката.

Достатъчно високи са, за да не му дадат никакъв шанс да влезе.

— Пробвал ли си го? — изненада се тя.

— Аз не, но Хари го направи веднъж, докато играехме на каубои.

— Не мърдай от тук — нареди тя и тръгна към вратата за мазето.

— Почакай, мамо.

Тя спря.

— Гледах как точно се прави. Нека да отида аз, мамо — предложи Олег.

Тя го погледна. Божичко, колко беше пораснал през последната година! Още малко и щеше да я надмине. Детското в тъмните му очи вече отстъпваше пред бунтарския плам на юношата. Раquel знаеше, че с времето това непокорство ще прерасне в решителност и зрялост.

Тя се поколеба.

— Остави на мен — настоя той.

В гласа му се прокрадна умолителна нотка. Майката разбра колко важно е за него да докаже на какво е способен и да затвърди самочувствието си. Да се опълчи срещу детските си страхове. Да извърши този своеобразен ритуал на възмъжаване. Да заприлича на онзи баща, за когото говореше.

— Само побързай — прошепна тя.

Олег се завтече към мазето.

Раquel застана отново до прозореца и започна да се ослушва за шум от автомобил. Молеше се Хари да дойде пръв. „Колко е тихо“, мина ѝ през ума. Кой знае защо, следващата ѝ мисъл бе „ще стане още по-тихо“.

Въпреки това чу шум. Съвсем слаб. Първо ѝ се стори, че идва отвън. Не, не отвън. Източникът на звука се намираще зад гърба ѝ. Раquel се обърна, но в кухнята нямаше никого. Ето го пак. Глухо тиктакане на часовник. Или потропване с пръст по маса. Масата! Раquel инстинктивно прикова поглед в нея. И разбра откъде идва звукът. Върху масата падаха капки. Бавно вдигна глава нагоре. В средата на белосания таван се бе образувал тъмен кръг. В центъра му висеше прозрачна капка. Откъсна се от тавана и тупна върху масата. Макар да видя ясно полета на капката, звукът я накара да потръпне, сякаш ѝ зашлевиха плесница.

Божичко, водата сигурно идваше от банята! Дали наистина е забравила да спре душа? След като се прибра, Раquel изобщо не се качи

на горния етаж. Зае се веднага с вечерята. Явно душът течеше от сутринта. И по всички правила на всеобщата гадост това трябваше да стане точно сега!

Излезе в коридора, хукна по стълбите и се втурна към банята. Не се чуваше звук от течаща вода. Раquel отвори вратата. Подът беше сух. Душът — спрян. Излезе и за миг се спря пред банята. Погледът ѝ се спря върху вратата към спалнята.

Бавно се приближи. Сложи ръка върху дръжката. Поколеба се. Ослуша се отново дали се чува шум от автомобил. И отвори. Вцепени се и остана на прага. В гърлото ѝ се надигаха писъци, но инстинктът за самосъхранение ѝ подсказваше, че не бива да крещи. Трябва да бъде тиха, съвсем тиха.

— Проклятие! Проклятие! — изруга Хари и удари с юмрук по таблото. То се разтресе. — Какво става, по дяволите?

Автомобилната колона, навлизаща в тунела, не мърдаше от две минути. Сякаш от цяла вечност.

Полицейското радио веднага отговори на въпроса:

— При изхода от левия тунел до Тосен е станало произшествие. Няма пострадали. Кола на пътна помощ ще пристигне всеки момент.

— Знаете ли какви са колите, които са се блъснали? — попита Хари.

— Леки автомобили с летни гуми — отвърна лаконично носовият глас.

— Когато завали сняг през ноември, винаги настава пълен хаос — отбеляза полицаят на задната седалка.

Хари не отговори. Започна да барабани нервно с пръсти по таблото. Обмисли какви възможности има. Пред него и зад него се точеше гъста върволица от автомобили. Дори да разполагаха с всички сини лампи и сирени на света, полицаите пак нямаше да могат да си проправят път. Да тръгне пеш и да поръча на другия край да го чака патрулка? Дължината на тунела е цели два километра!

В колата настъпи мълчание. Чувахе се само тихото ръмжеше на автомобилни двигатели, работещи на празен ход. Микробусът пред тях се придвижи с един метър, полицаят зад волана на патрулката го последва веднага. Удари спирачка чак когато почти опря задната му

броя, защото явно се опасяваше, че ако не шофира достатъчно агресивно, старши инспекторът ще изригне в поредната си гневна тирада. Рязкото спиране разклати двете метални танцьорки на предното стъкло и в притихналото купе се разнесе бодро подрънкване.

Хари пак се сети за Юнас. Откъде му дойде наум точно за сина на Бекер? Защо неговото лице изникна в съзнанието му, докато разговаряше по телефона с Матиас? Някакъв звук събуди спомен за стаята на момчето. Хари прикова поглед в двете поклацащи се танцьорки. Точно така! Сети се откъде му е познат този звук. Не биваше да губи и секунда повече. Или — колкото и да се мъчеше да прогони тази мисъл, тя си проби път — вече нямаше какъде да бърза. Защото беше твърде късно.

Олег крачеше забързано през тъмния коридор в мазето, без да поглежда встрани. Знаеше, че влагата, избила по стените, образува зловещи бели фигури. Затова се мъчеше да се съсредоточи върху задачата си и да изключи съзнанието си за всичко останало. „Не допускай плашещите мисли да те нападнат — съветваше го преди време Хари. — Напълно способен си да преодолеееш страха, защото съществува само в главата ти. Просто трябва да бъдеш упорит, да печелиш първо малки битки, да превързваш раните си и пак да се връщаш на бойното поле.“ Олег следваше съвета на Хари. Вече няколко пъти слиза сам в мазето: нали кънките се държат на студено.

Олег дръпна градинския стол и започна да го тътри, защото тишината усилваше безпокойството му. Натисна дръжката на вратата. Наистина беше затворена. Намести облегалката на стола под дръжката и провери дали я е застопорил здраво. Ето така. Изведнъж се вцепени. Какъв беше този звук? Надигна се и погледна през малката шпионка на вратата. Вече не можеше да спре мислите. Те прииждаха неумолимо. Някой стоеше отвън. Прииска му се да хукне обратно, но се насили да остане. Опита се да победи страха с други мисли. Аз съм вътре. В безопасност съм. Пое си дъх. Сърцето му биеше като побесняло в гърдите. Наведе се напред и отново надникна през шпионката. Видя отражението на собственото си лице. Над него обаче стоеше друго, чуждо лице. Изкривено. После видя ръце, ръце на чудовище, които се вдигат. Олег отстъпи ужасен назад. Опря се на нещо и усети как нечий

ръце стягат лицето и устата му. Колкото и да му се искаше да вика, не можеше да издаде звук. А искаше, ужасно много искаше да изкрещи, че това чудовище не е от мислите му, а съществува тук, влязло е в къщата. И всички ще умрат.

Останалите двама полицаи го погледнаха с недоумение, докато набираше отново номера на Раquel.

— Взех звука за японска музика, но всъщност е бил вятърен чан. Юнас има такъв в стаята си. Олег — също. Матиас е бил там през цялото време. Той дори ми го каза в прав текст...

— Какво имаш предвид? — осмели се да попита полицаят от задната седалка.

— Думите му бяха „Вкъщи съм.“ Това означава къщата в „Холменколен“. Дори уточни, че се кани да слезе при Олег и Раquel. Трябваше да се сетя веднага. „Холменколен“ се намира над квартал „Туршхов“. Матиас е бил на втория етаж в къщата на Раquel. Затова се е канел да слезе. Налага се незабавно да ги изведем оттам. Хайде, вдигни, дявол да го вземе!

— Може да е далеч от...

— В къщата има четири телефона. Срязал е кабелите. Трябва да стигна дотам, и то веднага!

— Ще изпратим друга кола — предложи шофьорът.

— Не! — възрази Хари. — И без това е твърде късно. Вече няма измъкване. Остава ни само една възможност. Аз.

— Ти?

— Да. Дано и аз съм част от плана му.

— Искаш да кажеш, дано да не си?

— Не. Дано да съм и да ме чака.

Двамата полицаи се спогледаха. Зад тях се чу ръмженето на мотоциклет, който лъкатушеше между спрелите автомобили.

— Дали е така?

— Почти сигурен съм — отвърна Хари, погледна в огледалото за обратно виждане и потърси с очи мотоциклетата.

Изобщо не беше сигурен, просто в момента само този отговор криеше известна надежда.

Олег се мъчеше да се отскубне от желязната хватка с всички сили, но замръзна, когато усети хладна стомана до гърлото си.

— Това е скалпел, Олег — обясни чудовището с гласа на Матиас. — Използваме го за рязане на човешки тела. Няма да повярваш колко лесно става.

После чудовището напъха в устата му мръсен парцал и го накара да легне по корем с ръце на гърба. Олег не се подчини веднага и скалпелът се плъзна под ухото му. Момчето усети как по рамото му потече топла струя кръв. Легна по корем върху леденостудения цимент. Чудовището седна върху гърба му. До лицето на Олег падна червена кутия от изолирбанд: онези тънки залепващи се ленти, с които увиват кабели или опаковки на детски играчки. Момчето знаеше от опит колко трудно се махат тези ленти: макар и тънки, те стягат здраво. Матиас омота китките и глезените му. Лентите се впиха в кожата му.

После чудовището го повдигна и пак го пусна. Олег се приземи. Чу се хрущене. Вдигна очи. Намираще се по гръб във фризера. Ледени парченца, отчупили се от стените, се посипаха върху лицето и ръцете му и му причиниха болка. Чудовището стоеше надвесено над него с леко наклонена глава:

— Сбогом — каза то. — Ще се видим на другия бряг. Съвсем скоро.

Капакът се затръшна и пред очите на Олег настъпи непрогледен мрак. Чу се звукът от завъртането на ключа и бързи, отдалечаващи се стъпки. Олег се опита да повдигне език и да избута парцала от устата си. Трябва да диша, да си осигури достатъчно въздух.

Ракел спря да диша. Застанала на прага на спалнята, тя си даваше сметка, че това е дело на човек с болна психика. Кожата ѝ настръхна от гледката, устата ѝ се отвори от ужас, очите ѝ щяха да изхвъркнат от орбитите. Леглото и останалите мебели бяха избутани към стените, а върху паркета личеше прозрачен воден слой, чиято гладкост нарушаваха само капките. Вниманието на Ракел обаче бе приковано изцяло от огромния снежен човек, издигащ се величествено напред стаята.

Цилиндърът върху зловещо усмихнатата глава стигаше почти до тавана.

Когато най-сетне успя да си поеме въздух и кислородът нахлу в мозъка ѝ, тя усети миризмата на мокра вълна и прогизнало дърво и чу шума от топящия се сняг. Раquel настръхна, но не заради ледения полъх от фигурата пред нея, а заради топлината от тялото на мъжа, застанал зад гърба ѝ.

— Не е ли прекрасен? — попита Матиас. — Направих го специално за теб.

— Матиас...

— Шшшт — той обгърна закрилнически шията ѝ с ръка.

Раquel видя скалпела.

— Стига сме говорили, скъпа. Имаме толкова много работа и толкова малко време.

— Защо? Защо?

— Днес е нашият ден, Раquel. Животът, който ни остава, ще изтече бързо. Нека празнуваме, без да си даваме обяснения. Ако обичаш, сложи си ръцете на гърба.

Раquel се подчини. Още не беше чула Олег да се връща от мазето. „Ако задържа Матиас при мен, детето ми може и да се измъкне.“

— Искам да знам защо — настоя тя, а сълзите вече давеха гласа ѝ.

— Защото си развратница.

Усети как нещо тънко и твърдо стегна китките ѝ. Топлият му дъх парна тила ѝ. Устните му, а после и езикът докоснаха кожата ѝ. Тя стисна зъби. Знаеше, че ако се развика, той ще спре. А тя искаше да го забави, да спечели повече време за Олег. Езикът му се плъзна към ухото ѝ и го ухапа леко.

— Копелето ти лежи във фризера — прошепна той.

— Олег?

Раquel изгуби напълно самообладание.

— Успокой се, скъпа. Няма да умре от студ.

— Н... нима?

— Дълго преди да настъпи смъртоносно измръзване, копелето ще издъхне от недостиг на кислород. Елементарна математика.

— Матема...

— Изчислил съм го отдавна. Преценил съм всичко.

По лъкатушешките възвишения в „Холменколен“ летеше с бясна скорост мотоциклет. Ревът на двигателя отекваше из целия квартал, а очевидците коментираха, че е пълна лудост да шофираш така върху хлъзгава настилка и е редно на водача да му отнемат свидетелството за правоуправление на мотоциклет. Всъщност водачът изобщо нямаше такова свидетелство.

Хари увеличи скоростта по наклонената площадка към черната дървена къща, но гумите забуксуваха върху снега и мотоциклетът се забави. Той изобщо не се опита да си възвърне контрола над превозното средство, а скочи в движение. Мотоциклетът се спусна по наклона, заби се в едно дърво, преобърна се настрани и задната гума избълва малко сняг, преди двигателят да издъхне.

Тогава Хари почти бе стигнал до стълбите пред входната врата.

По снега не се виждаха следи. Нито отиващи, нито връщащи се от къщата. Извади револвера и изкачи стъпалата на два скока.

Вратата беше отключена. Точно както бе обещал Матиас.

Хари се вмъкна в коридора и първо забеляза широко отворената врата към мазето.

Спря и се послуша. Чуваше се слабо барабанене. От кухнята? Хари се поколеба. Реши най-напред да провери мазето.

Заслиза по стълбите странично, с насочен напред револвер. Долу спря, та очите му да привикнат с тъмнината. Отново напрегна слух. И сякаш цялото помещение притаи дъх. Забеляза градинския стол под дръжката на вратата. Олег. Погледът му продължи да обхожда мазето. Тъкмо понечи да се върне на горния етаж, когато видя тъмно петно на пода пред фризера. Вода? Приблужи се. Сигурно беше дошла от фризера. Хари усмири мислите си, тръгна бясно в ужасяваща посока, и дръпна капака. Беше заключен. Ключът стоеше отгоре. Раquel никога не го заключваше. Картините от Финьой отново нахлуха в главата му. Без да губи време, Хари завъртя ключа и вдигна капака.

Пред очите му проблесна метал. После усети остра болка в лицето и политна назад. Нож? Падна по гръб между два коша с мръсни дрехи. Някаква фигура се изправи, излезе от фризера и се надвеси над него.

— Полиция! — извика Хари с вдигнат револвер. — Не мърдай!

Фигурата замръзна тъкмо преди да нанесе следващия си удар.

— Х... Хари?

— Олег?

Хари веднага свали оръжието. Видя какво държи момчето в ръка: кънка.

— П... помислих, че Матиас се е върнал — прошепна Олег.

— Той тук ли е?

Хари се изправи.

— Не знам. Каза, че ще се видим съвсем скоро и затова...

— Откъде дойде тази кънка?

В устата си Хари усещаше вкуса на кръв. Напипа срязаната си буза.

— Беше във фризера — обясни Олег с крива усмивка. — Непрекъснато ми се караха, задето ги оставям отвън на стълбите, и накрая реших да ги скрия под пакетите със замразен грах. Мама никога не готви грах.

Олег тръгна след Хари, който вече тичаше нагоре по стълбите.

— Извадих късмет, защото ги бях наострил. Така прерязах лентите. Ключалката не успях да счупя, но пробих две дупки на дъното, за да влиза въздух. Счупих и крушката във фризера, за да не вижда какво държа, ако се върне и ми отвори.

— А топлината от тялото ти е разтопила малко лед и водата е потекла през дупките — заключи Хари.

Озоваха се в коридора. Хари повлече Олег към входната врата, отвори я и му даде знак да излиза.

— У съседите свети. Бягай при тях и не мърдай оттам, докато не дойда да те взема. Разбра ли?

— Не! — възпротиви се Олег. — Мама...

— Чуй ме, момче! В момента най-доброто, което можеш да направиш за нея, е да се махнеш веднага от тук.

— Искам да я намеря!

Хари стисна до болка раменете на Олег и в очите на момчето избиха сълзи.

— Щом ти казвам да бягаш, бягай, идиот такъв! — тихо процеди Хари, а стаеният гняв в гласа му стресна Олег.

Момчето премига изплашено, по бузата му се търколи сълза. После се втурна навън. Мракът и снежната виелица го погълнаха.

Хари веднага извади уоки-токито:

— Тук е Хари. Далеч ли сте?

— До „Гресбанен“. Край — отвърна Гюнар Хаген.

— Вътре съм. Спрете пред къщата, но не влизайте, преди да съм ви казал. Край.

— Прието.

— Край.

Хари тръгна по посока на звука, който идваше от кухнята. На прага спря и забеляза как тънката водна струя се стича от тавана и трескаво барабани по плота на масата. Разтворилият се в нея гипс ѝ придаваше сивкав оттенък. Хари изкачи стълбите до втория етаж на четири скока. Преглъщаше трудно. Огледа дръжката на вратата. Отвън вече се чуваше вой на полицейски сирени. Върху паркета пльосна капка кръв от раната на бузата му.

Пробождане в слепочиято му подсказваше, че тук приключва всичко. В това имаше доста логика. Неведнъж бе стоял така пред същата тази врата, измъчван от угризения, задето се прибира чак на зазоряване въпреки обещанията си да прекара нощта с нея, а вътре Ракел спеше. Хари си спомни познатия сценарий, разигравал се след всяко подобно негово провинение: той натиска внимателно дръжката на вратата, която проскърцва леко и я събужда, тя го поглежда с натежали от сън клепачи, опитва се да го накаже със студенина, но той се мушва под завивките и се притиска към нея. Усеща как съпротивата ѝ отслабва. Тя изсумтява доволно, но не прекалено доволно. Той започва да я гали, да я целува, да я хапе, да проси благоволения ѝ, докато накрая тя се качва върху него и вече няма нищо общо със сънливата кралица. Мърка и стене от удоволствие, едновременно разгорещена и обидена.

Хари стисна дръжката. Дланта му веднага си припомни усещането. Натисна я надолу съвсем предпазливо в очакване да чуе проскърцването. Но нещо се бе променило. Дръжката не потъна с предишната лекота. Дали някой наистина е стегнал пружините? Хари пусна дръжката. Наведе се и надникна през ключалката. Тъмнина. Някой я бе запушил.

— Ракел! — извика той. — Там ли си?

Никакъв отговор. Долепи ухо до вратата. Стори му се, че чу дращене, но не беше сигурен. Пак хвана дръжката. Поколеба се. Пусна

я и влезе в банята. Отвори малкия прозорец, промуши горната част на тялото си и се надвеси. Между черните железни решетки пред прозореца на спалнята нахлуваха слънчеви лъчи. Хари стъпи здраво върху вътрешната част на перваза, напрегна мускулите на прасците си и се протегна навън. Пръстите му напразно се опитваха да намерят опора между грапавите дървени трупи, докато снегът падаше върху лицето му и отмиваше кръвта от бузата му. Съпротивлението на перваза върху прасците му се усили и Хари имаше чувството, че костта му ще се счупи. Ръцете му шареха по стената като два забързани петкраки паяка. Коремните мускули го заболяха. Не можеше да стигне до целта, разстоянието беше прекалено голямо. Хари погледна надолу към земята. Под тънкия снежен слой го очакваше твърд асфалт.

Върховете на пръстите му напипаха нещо студено.

Най-крайната решетка пред прозореца на спалнята.

Успя да се хване за нея с два пръста. После с три. А накрая и с двете ръце. Прасците му се отделиха от перваза и се разлюляха във въздуха. Побърза да се подпре с ботушите о стената, за да не натоварва прекомерно ръцете си. Най-сетне си осигури видимост към спалнята. Мозъкът му се мъчеше да възприеме гледката, макар още от самото начало да си даваше сметка какво означава постъпилата зрителна информация: готовото произведение, чиято скица Хари вече бе виждал.

Ракел гледаше с широко отворени и потъмнели очи. Беше облечена в карминеночервена рокля с цвета на кампари. Кошинила. Главата ѝ почти стигаше тавана и шията изглеждаше мъчително изпъната, сякаш Ракел се опитваше да надникне над висока ограда. Раменете ѝ бяха изпънати назад. Ръцете не се виждаха. Явно Матиас ги бе завързал на гърба ѝ. По издутите ѝ бузи Хари заключи, че в устата ѝ е напъхан чорап или парче плат. Тя седеше върху раменете на огромен снежен човек. Голите ѝ прасци се спускаха пред гърдите му и бяха завързани един за друг. Хари виждаше как конвулсивно потрепват мускулите ѝ, защото се мъчеше да запази равновесие. Нямаше друг избор: подобно на Ели Квале и около нейната шия минаваше окръжност, но не от сива стоманена тел, а от нажежена до бяло жица. Сякаш Матиас се бе опитал да направи абсурдна имитация на стара реклама за паста за зъби, която обещава да обгради клиентите си с пръстен от самочувствие, късмет в любовта и дълъг и щастлив живот.

Черната дръжка на примката беше закрепена за кука на тавана с помощта на връв. От куката връвта продължаваше към вратата на спалнята: по-точно — към дръжката на вратата. Именно връвта беше причина Хари да усети по-силно от обичайното съпротивление, когато натисна леко дръжката. Ако бе отворил вратата или дори натиснал дръжката до долу, нагорещеният метал щеше да се вреже точно под брадичката на Ракул.

Тя го гледаше право в очите. Лицето ѝ изразяваше едновременно гняв и силен страх. Примката беше прекалено тясна, за да провере главата си през нея, без да се нарани. Беше принудена да наведе глава, за да избегне допира със смъртоносния кръг, висящ почти вертикално над тила ѝ. Тя погледна Хари, сведе очи и после пак ги вдигна. Хари разбра.

Върху наводнения под се виждаха сиви купчини сняг. Снежният човек се топеше с ужасяваща бързина.

Хари хвана решетките и ги задържа с всичка сила. Не помръднаха. Дори не изпукаха окуражително. Макар да не бяха дебели, железните решетки бяха здраво закрепени за дървената конструкция на къщата, фигурата в спалнята се олюля.

— Дръж се! — извика Хари. — Идвам!

Пълна лъжа. Не би могъл да изкърти тези решетки дори с щанга. Нямахше време да ги пререже с трион. Една от многото чудовищни идеи на баща ѝ, този откачен проклетник! Ръцете го заболяха. Първата полицейска кола сви пред къщата. Сирената раздра тишината. Хари се обърна: един от специалните бронирани ландроувъри на „Делта“. От седалката до шофьора изскочи мъж в зелено камуфлажно яке, застана зад колата и вдигна уоки-токи.

Станцията в джоба на Хари изпраща.

— Тук съм! — извика старши инспекторът.

Мъжът се огледа объркан.

— Горе, шефе!

Гюнар Хаген се изправи зад колата. Пред къщата спря втори автомобил със сигнална лампа.

— Да атакуваме ли? — извика Хаген.

— Не! — изкрещя Хари. — Устроил е клопка. Само...

— Да?

— Чакайте.

— Да чакаме?

— Трябва да помисля.

Хари опря чело о студените решетки. Сви колене, за да облекчи малко мускулите на ръцете си. Примката трябва да има копче за спиране, вероятно разположено на дръжката. Ако счупят прозореца и промушат вътре дълга пръчка с монтирано огледало, може да... Но как, по дяволите, ще натиснат това копче, без да задействат цялата адска машина и... и...? Хари прогони мисълта колко невероятно тънък слой кожа и мека тъкан предпазва сънната артерия. Мъчеше се да мисли конструктивно, да задуши гласа на паниката, която крещеше в ухото му и се опитваше да вземе надмощие над самоконтрола.

Ако влязат през вратата, без да я отворят? Ще изрежат дупка в нея. За целта им трябва електрически трион. Откъде да го вземат? От съседите, сигурно жителите в целия квартал имат такъв уред, нали в градините им растат цели гори.

— Донесете ми трион от някоя близка къща! — изрева Хари.

Долу се чува тичащи стъпки. А от спалнята — звук от падащ сняг. Сърцето на Хари спря, докато се взираше през прозореца. Цялата лява част от тялото се бе разтопила и свлякла върху пода. Снежният човек се разпадаше. Тялото на Раquel се тресеше неудържимо, докато тя се мъчеше да запази равновесие и да избегне бялото бесило с форма на сълза. Нямахме време за трион, нито за разрези във вратата.

— Хаген! — извика Хари и усети истерична нотка в гласа си. — В патрулките има въже. Хвърли ми го и приближи ландровъра до стената.

Хари чу трескави гласове, рев на двигател на заден ход и щракване на багажник.

— Хващай!

Хари пусна решетката с едната си ръка и се обърна тъкмо навреме, за да поеме летящото към него навито въже. Хвана единия му край, то се размота и другият край падна отново на земята.

— Закачете го за теглича!

С ловки движения Хари разви въжето, за да намери края му, завършващ с метална халка. Замахна и запрата халката към кръстосаните решетки пред центъра на прозореца. Тя щракна. Като бързо закопчаване на престъпник с белезници. От спалнята се чу нов

плясък. Хари реши да не поглежда какво става. Какъв смисъл има да се отчайва допълнително?

— Тръгвай! — изрева той на шофьора долу.

После се хвана с две ръце за водосточната тръба, изкачи се по решетките като по стълба и се метна върху покрива, докато слушаше как реве ландровърът. Опрял гърди плътно в керемидите и затворил очи, Хари чу как оборотите на двигателя падат. Решетките изпукаха. После отново. И пак. Хайде, де! Хари знаеше, че в действителност времето тече по-бавно, отколкото му се струва в момента. И все пак не достатъчно бавно. После, докато очакваше пукота, с който решетките да се отделят от дървото, двигателят на ландровъра нададе безпомощен див вой. Мамка му! Явно гумите се въртяха на място върху снега.

Изведнъж му хрумна да се помоли на Господ. Но Хари знаеше: Бог вече е решил, че съдбата е разпродадена и билетът може да се купи само на черна борса. Но душата му губеше стойността си без Ракул. Мислите му се разсеяха още на секундата, защото големите тежки гуми се задвижиха, явно изринали снега върху асфалта, оборотите на двигателя паднаха и шумът от пукащите решетки се усили.

Разнесе се силен трясък. Двигателят замлъкна. Последва еднородна тишина. После решетките издрънчаха глухо върху покрива на колата.

Хари се спусна от покрива и стъпи върху улука. Застанал с гръб към двора, на самия ръб на тръбата, той усещаше как тя всеки момент ще се отцепи от дървената конструкция. Наведе се, хвана се за нея с две ръце и се хвърли към прозореца. Изпъна крака напред и старото тънко стъкло се пръсна от удара с подметките на ботушите му. Той пусна тръбата. За частица от секундата изгуби представа къде ще се приземи: върху асфалта на двора, върху назъбеното строшено стъкло или в спалнята.

Нещо изпука и всичко потъна в мрак.

Хари летеше в нищото, не усещаше нищо, не помнеше нищо. През тези няколко секунди беше никой.

Когато светлината се появи, му се прииска да се върне в нищото, защото болката пронизваше всяка клетка от тялото му. Озова се по гръб в леденостудена вода. Дали вече е мъртъв? Вдигна очи към ангел, облечен в кървавочервено със светец ореол около главата. Постепенно

слухът му се възвърна. Отново чуваше хрущене и забързано дишане. После очите му се спряха върху изкривеното ѝ от паника лице, върху жълтата топка в устата ѝ, върху краката ѝ, които отчаяно се мъчеха да не се свлекат по топящия се сняг. Прииска му се просто да затвори очи, но тихото стенание на разпадащата се фигура го събуди. Впоследствие Хари нямаше да си спомня случилото се в подробности. В паметта му щеше да се запечата единствено противната миризма на нажежена жица, вливаща се в жива плът.

Снежният човек се срина. Хари се изправи. Раquel политна напред. Хари хвана бедрата ѝ с лявата си ръка, за да я придържа, и вдигна дясната. Знаеше, че е твърде късно. Разнесе се съскане на опарена кожа, в ноздрите му нахлу тежка сладникава миризма, а върху лицето му блисна кръв. Вдигна очи нагоре. Десницата му се бе провряла между нажежената жица и шията ѝ. Тежестта на тялото ѝ притискаше ръката му към дяволската примка и нишката се врязваше все по-дълбоко в плътта му подобно на прибор за разделяне на жълтък от белтък, пробиващ яйце. Минеше ли през ръката му, щеше да пререже врата ѝ. Болката дойде със закъснение, отначало тъпа, после непоносимо настойчива като удари на стоманен чук по будилник. Хари се бореше с всички сили да се задържи на краката си. Трябваше незабавно да освободи лявата си ръка. Заслепен от кръвта, той избута тялото на Раquel върху рамото си и протегна вече свободната си лява ръка нагоре. Върховете на пръстите му докоснаха кожата ѝ, после гъстата ѝ коса, а нажежената тел се впи в плътта му, докато трескаво търсеше дръжката. Напипа копчето за пускане. Премести го надясно, но веднага го върна на мястото му, защото примката започна да се стяга. Пръстите му намериха друго копче. Натисна го. Звуците заглъхнаха, светлината пред очите му затрептя и Хари осъзна, че всеки момент ще изгуби съзнание. „Дишай — помисли си той, — мозъкът има нужда от кислород.“ Но коленете му се подкосиха. Нажеженият до бяло кръг над главата му стана червен. После постепенно почерня.

Зад гърба си чу шум от строшено стъкло и тропот на няколко чифта ботуши.

— Държим я — обади се нечий глас.

Хари се свлече на колене в окървавената локва, където плуваха снежни буци и неизползвани пластири. Ту идваше на себе си, ту отново губеше съзнание, сякаш функционираше с помощта на ток, а от

централата не подаваха достатъчно мощно електричество. Хората в стаята разговаряха. Хари долови отделни думи. Пое си жадно въздух и простена:

— Какво?

— Жива е — отвърнаха му.

Постепенно слухът му се стабилизира. Зрението — също. Обърна се. Двама облечени в черно мъже бяха отнесли Раquel на леглото и махаха пластирите от ръцете и краката ѝ. Изведнъж цялото съдържание в стомаха на Хари плисна върху пода. Той прикова поглед в кашестата локва и му се прииска да се разсмее гръмогласно, защото му се струваше, че не само кашата, а и стопеният сняг върху пода е дошъл от стомаха му. Вдигна дясната си ръка и огледа окървавената рана, останала, след като примката момента той плуваше във водата.

— Олег... — простена Раquel.

Хари взе един пластир и го залепи върху раната, като се постара да я стегне. Така превърза и десния си показалец, който бе прерязан до костта, но все още се държеше.

После се приближи до леглото, избута полицаите, зави Раquel с одеяло и седна до нея. Тя го гледаше с разширени и потъмнели от шок очи. По шията ѝ се стичаше кръв от местата, където жицата все пак бе успяла да лизне кожата ѝ. Хари протегна към Раquel здравата си ръка.

— Олег — повтори тя и стисна дланта му.

— Добре е — успокои я Хари и отвърна на ръкостискането. — Изпратих го при съседите. Всичко свърши.

Очите ѝ напразно се опитваха да фокусират лицето му.

— Обещаваш ли? — прошепна безсилно тя.

— Да.

— Слава богу.

Тя изхлипа, закри лице с шепи и се разрида.

Хари огледа ранената си ръка. Или пластирите бяха спрели кръвотечението, или просто в тялото му не бе останала кръв.

— Къде е Матиас? — попита тихо той.

Тя вдигна глава и се втренчи в него.

— Нали ми обеща...

— Къде отиде той, Раquel?

— Не знам.

— Нищо ли не каза?

— Не си тръгвай, Хари — отново стисна ръката му. — Нека някой друг да...

— Какво ти каза?

Тя потръпна и той си даде сметка, че явно е повишил глас.

— Мисията му била изпълнена и искал да тегли чертата на всичко — отвърна Раquel, а от тъмните ѝ очи отново рукнаха сълзи. — А краят щял да бъде възхвала на живота.

— Възхвала на живота? Точно така ли се изрази?

Тя кимна. Хари освободи ръката си, стана и се приближи до прозореца. Погледна навън. Вече не валеше сняг. Очите му се спряха върху осветения монумент, който се виждаше от почти всички части на Осло: ски трамплина. Приличаше на бяла запетая върху тъмното възвишение. Или на точка.

Хари се върна до леглото, наведе се и целуна Раquel по челото.

— Къде отиваш? — прошепна тя.

— На лекар — усмихна се той и за доказателство вдигна окървавената си ръка.

Излезе от стаята. Едва не се препъна по стълбите. Дори студеният бял мрак навън не успя да облекчи гаденето и световъртежа.

Застанал до ландроувъра, Хаген разговаряше по телефона. Затвори, когато Хари помоли да го закарат и се качи отзад. „Раquel благодари на Бог — сети се той. — Нима можеше да знае, че не Бог я спаси, а Хари — купувачът, който вдигна мизата, за да спечели наддаването? Изплащането на вноските вече започна.“

— Към центъра ли? — попита шофьорът.

Хари поклати глава и посочи възвишението. Показалецът му изглеждаше самотен между палеца и безименния пръст.

ТРИЙСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

ТРАМПЛИНЪТ

Ден двацет и първи

За три минути стигнаха до трамплина. Минаха през тунела и спряха на терасовидната площадка до сувенирните магазинчета. Шанцата приличаше на разлят, замръзнал бял водопад, който на стотици метри под трибуните образува равнина.

— Откъде знаеш, че е тук? — попита Хаген.

— Каза ми го в прав текст. Докато стояхме на ледена пързалка, ми призна, че в деня, когато приключи делото на живота си и се разболе от неизлечима болест, ще скочи от трамплина. Като възхвала на живота.

Хари посочи осветената рампа за отскок, издигаща се върху черното небе.

— Знаел е, че ще запомня думите му.

— Откачалка — прошепна Гюнар Хаген и се вторачи към тъмната стъклена кабина, разположена на върха на трамплина.

— Може ли да взема твоя комплект белезници? — обърна се към шофьора Хари.

— За какво ти е още един? — Хаген посочи дясната китка на старши инспектора.

Около нея бе закопчана едната гривна, а другата висеше свободна.

— Искам да имам два — отвърна Хари и пое другия комплект от шофьора. — Ще ми помогнете ли, шефе? Не ми достигат няколко пръста...

Хаген поклати глава, но закопча втория комплект белезници около лявата му китка.

— Никак не ми се иска да те пускам сам, Хари. Притеснявам се.

— Горест няма място за повече от двама души. Ще си поговоря с него, а си имам и помощник — Хари показа револвера на Катрине.

— Точно той ме притеснява.

Старши инспектор Хуле стрелна началника си с поглед, отвори вратата на колата със здравата си лява ръка и слезе. Другият полицаи го придружи до музея на скиите, откъдето се минаваше, за да се стигне до трамплина. Носеха щанга тип „кози крак“, за да счупят стъклото на вратата. Когато обаче приближиха и осветиха мястото с фенер, върху пода към гишето за билети пробляснаха парчета стъкло. От вътрешността на музея се разнасяше глух вой на аларма.

— Добре. Вече знаем, че нашият човек е пристигнал — заключи Хари и опипа револвера, затъкнат на кръста му. — Нека двама полицаи от патрулката зад нас да застанат на задния изход.

Хари взе фенера, влезе в тъмното помещение и профуча покрай снимките и плакатите на знаменити норвежки скиори, обявени за герои, норвежки знамена, норвежка вакса за ски, норвежки крале и принцеси, снабдени с текстове, които, казано накратко, възхваляваха каква уникална нация са норвежците. Преходът накара Хари да си припомни защо изпитва непоносимост към този музей.

Асансьорът се намирал в дъното. Тясна кабина без прозорец. Хари огледа вратата. Обля го студена пот. До асансьора имаше желязно стълбище.

На деветия етаж съжали, че тръгна пеш. Световъртежът и гаденето се усилиха. Повърна. Звукът от стъпките му отекваше по цялото стълбище, а белезниците дрънчаха по парапета. Противно на очакванията организъмът му не започна да синтезира повече адреналин, за да приведе тялото му в бойна готовност. Вероятно бе прекалено изтощен, обезсилен. Или просто искаше всичко да свърши. Сделката бе приключила. Краят вече беше известен.

Хари продължаваше да изкачва стълбите, като изобщо не се стараеше да бъде тих. Знаеше, че другият отдавна го е чул.

Стълбите го изведоха право в тъмната стъклена кабина на върха на трамплина. Изгаси фенера. Лъхна го студен въздух. Навън вече не валеше сняг. В помещението с размери четири на четири метра падаше бледа лунна светлина. Стоманен парапет опасваше остъклената кабина.

Сигурно туристите стискат конвулсивно преградата, докато се любуват и едновременно изтръпват пред гледката над Осло и околностите, представяйки си как се чувстват скиорите, преди да се

спуснат по шанцата, или какво е усещането да паднеш от трамплина, да полетиш право надолу и да се размажеш в някое дърво.

Хари стъпи върху последното стъпало и се обърна към силуета, който изпъкваше пред светлия килим на града. Прекрачила парапета, човешката фигура седеше върху корнизата на голям отворен прозорец. Оттам именно влизаше студеният въздух.

— Красота, нали?

Гласът на Матиас зададе въпроса някак безгрижно, почти бодро.

— Ако говориш за гледката, съм съгласен.

— Не говоря за гледката, Хари.

Единият крак на Матиас се люлееше над бездната. Хари остана до стълбите.

— Кой я уби — ти или снежният човек, Хари?

— Ти как мислиш?

— Сигурно си бил ти. Умен мъж си. Разчитах на теб. Ужасно, нали? Когато си отнел живота на най-любимото си същество, няма как да съзреш красотата.

— На теб май усещането не ти е твърде познато — Хари пристъпи крачка напред.

— Грещиш — отвърна Матиас, облегна се на перваза и се разсмя. — Обичах първата си жертва повече от всичко.

— Тогава защо я уби?

Хари отмести дясната ръка зад гърба си, за да хване револвера, и усети пронизваща болка.

— Защото майка ми беше лъжкиня и развратница.

Хари бързо извади оръжието и се прицели в Матиас:

— Слез оттам веднага. С вдигнати ръце.

Матиас го изгледа с любопитство.

— Знаеш ли, че съществува близо двацет процента вероятност и твоята майка да е мърсувала и ти да си копеле? Как ти се струва?

— Чу ме какво казах, Матиас.

— Нека те улесня, Хари. Първо, няма да се подчиня. Второ, посочи в доклада си, че не си виждал ръцете ми и не си можел да рискуваш. Стреляй, Хари.

— Слизай оттам.

— Олег е копеле, Хари. А Раquel беше курва. Трябва да ми благодариш, задето ти позволих да я убиеш.

Хари прехвърли револвера в лявата си ръка. Свободните гривни на двата чифта белезници се удариха.

— Помисли добре, Хари. Ако ме арестуващ, ще ме обявяват за невменяем, няколко години ще ме лекуват в психиатрично отделение и после ще ме изпишат. Хайде, стреляй.

— Ти искаш да умреш — Хари се приближи. — Защото така или иначе склеродермията ще те убие.

Матиас удари с длан по перваза на прозореца.

— Браво на теб, Хари. Проверил си онова, което ти споменах за анти-Scl-70-телата в кръвта ми.

— Попитах Идар. После прочетох какво представлява склеродермията. Всяка друга смърт е за предпочитане пред ужасния край, който това заболяване предвещава. Затова и ти избираш да увенчаеш делото на живота си със зрелищна кончина.

— Презрение ли долавям, Хари? Нищо, един ден ще разбереш.

— Какво ще разбере?

— Двамата с теб работим в името на една и съща кауза: борба с болестите. Но язвите, които се мъчим да излекуваме, не могат да бъдат изкоренени. Всички победи на бойното поле са само временни. Нашата житейска мисия се крие в самата борба. Моята приключва до тук. Не искаш ли да ме застреляш, Хари?

Погледите им се срещнаха. Хари хвана револвера за цевта и го подаде на Матиас.

— Направи го сам, проклетнико.

Матиас повдигна вежда, подвоуми се, изпълнен с подозрения. Те обаче отстъпиха пред широка усмивка.

— Както искаш.

Матиас протегна ръка над парапета и пое оръжието. Погали боядисаната в черно стомана.

— Допусна огромна грешка, скъпи приятелю — каза той и насочи оръжието към Хари. — От теб ще стане чудесна точка. Ти ще бъдеш гаранцията, че делото ми няма да потъне в забрава.

Докато се взираше в черното дуло, Хари видя как ударникът надига малката си противна глава. Сякаш всичко тръгна на забавен каданс и помещението започва да се върти. Матиас се прицели. Хари — също. Полицаят замахна с дясната си ръка. Свободната гривна на белезниците полетя във въздуха с леко свистене точно в мига, когато

Матиас натисна спусъка. Сухото щракване на оръжието бе последвано от мекото плясване на металната гривна върху китката му.

— Ракул е жива — съобщи Хари. — Планът ти пропадна, изрод такъв.

Хари видя как очите на Матиас се разшириха. После се присвиха. Той огледа револвера, който не произведе изстрел, и насочи поглед към белезниците, приковали го към Хари.

— Из... извадил си патроните от барабана — заекна Матиас.

— Не аз — поклати глава Хари. — Катрине Брат никога не е зареждала оръжието си.

Матиас вдигна очи към Хари и се отпусна назад:

— Тогава идваш с мен!

И скочи от прозореца.

Повлечен от него, Хари изгуби равновесие. Колкото и да се мъчеше да се задържи, Матиас се оказа твърде тежък, а Хари бе заприличал на стопил се великан с източена плът и кръв. Полицаят изрева, докато усещаше как пропастта го засмуква над предпазния парапет. С последни сили праметна лявата си ръка назад, а пред очите му се изпречи спомен за мръсно общезитие в Кабрини Грийн в Чикаго; за крак на стол, за чифт белезници... Хари чу щракването на метал в метал. После полетя през нощната тъма. Сделката приключи.

Гюнар Хаген се взираше в трамплина, но снежинките му пречеха да вижда.

— Хари! — повтори той по уоки-токито. — Там ли си?

В отговор чу само шумолене.

На откритото място до трамплина пристигнаха четири полицейски автомобили. Преди няколко секунди бяха чули крясъка от шанцата; настъпи суматоха и паника.

— Паднаха — отбеляза полицаят до него. — Сигурен съм. Двама души полетяха от стъклената кабина.

Гюнар Хаген отпусна отчаяно глава. Кой знае откъде и защо, но за миг му хрумна, че в подобен завършек има някаква, макар и абсурдна логика, един вид космическо равновесие.

Глупости. Що за врели-некипели!

Хаген не виждаше полицейските коли във вилицата, ала чуваше жаловития вой на сирените. Сякаш към трамплина приближаваха оплаквачки. Знаеше, че този вой веднага ще привлече лешоядите: хищни ловци на медийни сензации, любопитни съседи, кръвожадни шефове. Щяха да заприихдат, за да заграбят тлъсто парче от трупа, да задоволят свирепия си глад за блага хапка. Двете блюда от тазвечерното меню — противният снежен човек и противният полицај — щяха да им се усладят. Не, в това няма логика, нито космическо равновесие, само лакомия и стремеж тя да бъде задоволена. Уоки-токите на Хаген изпука.

— Няма ги! Край.

— Трябва да са там — извика Хаген. — Огледахте ли покривите на сградите? Край.

Докато чакаше, Хаген се питаше с какво ще се оправдае пред началниците си на въпроса защо е пуснал Хари сам. Как да им обясни, че макар да стои по-високо в йерархията от Хари, не му е шеф и никога не е бил? В това също имаше логика. Всъщност на Хаген му беше все тая дали началството ще разбере доводите му, или не.

— Какво става? — попита току-що пристигналият Магнюс Скаре.

— Хари падна от трамплина — отвърна Хаген. — В момента търсят тялото.

— Тялото? На Хари? Да бе!

— Моля?

Хаген се обърна и изгледа по-внимателно Скаре, който се взираше към високото.

— Мислех, че вече сте опознали добре Хари Хуле, шефе.

Хаген завидя на младия полицај за крепкия му оптимизъм.

Уоки-токите изпраця.

— Няма тела!

Скаре погледна началника и сви рамене, сякаш искаше да заяви самодоволно „Нали ви казах?“.

— Ей, ти! — извика Хаген на шофьора на ландровъра и посочи прожектора на покрива. — Освети стъклената кабина! И ми намери бинокъл!

Само след секунди светъл лъч разпори нощната тъмнина.

— Виждате ли нещо? — попита Скаре.

— Сняг — Хаген се взираше през бинокъла. — Освети понагоре! Спри! Чакай... господи!

— Какво?

— Не може да е истина.

В същия миг снежната виелица се отдръпна като сценична завеса. Сред полицаите се разнесоха удивени възгласи. Двете фигури, олюляващи се във въздуха, приличаха на онези закопчани една за друга играчки, които шофьорите слагат на предното стъкло. Долната бе вдигнала десница някак победоносно, а горната приличаше на мъченик, чиито ръцете са опънати в противоположни посоки. И двете тела висяха безжизнени. Главите клюмаха, крайниците изглеждаха напълно отпуснати.

През бинокъла Хаген забеляза, че лявата ръка на Хари е закачена с белезници за парапета около стъклената кабина.

— Направо не е истина! — повтори той потресен.

Случайността определи първият човек, когото Хари видя, след като дойде на себе си, да е младият полицай Томас Хеле от Отдела за издирване на изчезнали лица. Четирима колеги на старши инспектора издърпаха него и Матиас Люн-Хелгесен в кабината. През следващите години Хеле щеше често да разказва за необикновената реакция на прословутия старши инспектор:

— Попита ме с обезумял поглед дали Люн-Хелгесен е жив! Сякаш се страхуваше, че ако онзи умре, ще се случи най-непоправимото нещастие. „Жив е — отвърнах аз. — В момента го носят към линейката.“ Хуле изкрещя веднага да му вземем връзките на обувките и колана, за да не се самоубие. Каква нечувана проява на хуманизъм към мъж, който току-що се е опитал да види сметката на бившата ти!

ТРИЙСЕТ И СЕДМА ГЛАВА ТАТЕ

Ден двайсет и втори

На Юнас му се стори, че металните тръбички на вятърния чан се разлюляха, но пак се унесе в сън. Отвори очи чак когато чу сподавени стенания в стаята си. Вътре имаше човек. Баща му плачеше тихо, приседнал на ръба на леглото.

Юнас се надигна. Сложи ръка върху рамото му, което се тресеше от глухите ридания. Странно. За първи път забелязваше колко тесни и слаби рамене има баща му.

— На... намерили са я — изхлипа той. — Мама е...

— Знам — кимна Юнас. — Сънувах го.

Баща му го изгледа изненадано. Процеждащата се между завесите лунна светлина позволи на Юнас да види сълзите, които се стичаха по бузите му.

— Останахме само двамата, тате.

Баща му отвори уста. Направи няколко опита да каже нещо, но не успя. Протегна ръце към момчето и го притегли към себе си. Стисна го в прегръдките си. Юнас отпусна глава на гърдите му. Горещите сълзи закапаха върху темето на малкия.

— Толкова те обичам, Юнас — прошепна задавено бащата. — Ти си най-скъпото, което имам. Моето момче. Чуваш ли? Ти си моето момче. И винаги ще бъдеш. Ще се справим, нали?

— Разбира се, тате — прошепна в отговор Юнас. — Ще се справим. Заедно.

ТРИЙСЕТ И ОСМА ГЛАВА

ЛЕБЕДИТЕ

Декември 2004

Дойде декември. Полята пред болницата се простираха голи и кафяви под стоманеносивото небе. По шосето се чуваше хрущене от зимни гуми по сухия асфалт. Пешеходците сновяха със забързани крачки по моста с вдигнати яки на палтата и дистанцирани лица. В болницата обаче хората усещаха как предстоящият празник ги сближава. Върху масата в общото помещение самотна свещ означаваше началото на подготовката за Рождество Христово.

Хари спря на вратата. Столе Ауне, седнал в леглото, явно току-що беше пуснал в действие чувството си за хумор, защото Беате Лъон, началник на Отдела за експертно-криминална дейност, се заливаше от смях. В скута си държеше бебе с червени бузки. То погледна Хари с кръглите си очи и отвори уста.

— Приятелю! — възкликна Столе, щом видя старши инспектора.

Хари влезе, наведе се да прегърне Беате и подаде ръка на психолога.

— Изглеждаш много по-добре от миналия път — отбеляза Хари.

— Обещават да ме изпишат за Коледа — Ауне обърна ръката на Хари, за да я огледа. — Ама че страшна лапа! Как се случи?

Хари му позволи да види всички поражения.

— Не успяха да спасят средния пръст, защото беше отрязан. Зашиха сухожилията към безименния. Нервните окончания растат с по милиметър всеки месец и се опитват да се съединят. Според лекарите обаче има голяма вероятност остатъкът от пръста да остане парализиран.

— Висока цена си платил.

— Ами! Нищо работа.

Ауне кимна.

— Кога ще огласят подробности по случая? — поинтересува се Беате, докато слагаше бебето в количката.

— Не се знае — отвърна Хари.

Движенията на младата майка изглеждаха много вещи и уверени.

— Защитата в съда ще се опита да го изкара душевноболен — намеси се Ауне, който все още предпочиташе да използва този израз. Струваше му се най-всеобхватен, дори поетичен. — За да се провалят, трябва да намерят по-некадърен психолог и от мен.

— Е, така или иначе ще получи доживотна — отбеляза Беате, наклони глава и приглади одеялото на бебето.

— Жалко, че доживотна присъда не означава затвор до края на живота му^[1] — изръмжа Ауне и протегна ръка към чашата с вода върху нощното шкафче. — С напредването на възрастта все повече се убеждавам, че злото си е зло, със или без наличие на психична болест. Всички ние сме повече или по-малко предразположени към извършване на престъпления, но генетичната ни натовареност не може да оправдае вината ни. За бога, кой не страда от лично разстройство? Нали именно действията ни определят степента на заболяването ни. Говорят за равноправие в съда, но това са празни приказки, при условие че ние, хората, не сме еднакви. По време на голямата епидемия от чума изхвърляли през борда моряците, които кашлят, защото справедливостта е нож с тъпо острие и като философия, и като съдник. Можем да говорим единствено за болести с благоприятна и с неблагоприятна прогноза, скъпи приятели.

— В случая присъдата наистина ще бъде доживотна — Хари погледна превързаната рана, където някога беше средният му пръст.

— Нима?

— Болест с неблагоприятна прогноза.

В стаята настъпи тишина.

— Казах ли ви, че ми предложиха да ми направят протеза на пръста? — попита Хари и размаха дясната си ръка. — Но на мен и така ми харесва. Четири пръста. Приличам на герой от комикс.

— Какво направи с отрязания пръст?

— Опитах се да го пробутам като дарение на Катедрата по анатомия, но не пожелаха да го вземат. Затова реших да го изтърбуша и да го държа върху бюрото ми, както Хаген държи кутрето на онзи японски пълководец. Вдигнат среден пръст би бил идеален поздрав за добре дошли в кабинета на Хуле.

Ауне и Беате се разсмяха.

— Как са Олег и Ракел? — попита Беате.

— Много добре. Не се дават лесно.

— А Катрине Брат?

— Възстановява се. Миналата седмица ходих да я видя. През февруари се връща на работа в Отдела за борба с порока в Берген.

— Сериозно? Нали стана ясно, че едва не застреляла няколко души?

— Сгрешихме. В револвера ѝ е нямало патрони. Затова се е осмелявала да натисне спусъка почти до края и ударникът се е вдигал. Трябваше да се сетя по-рано.

— И как?

— Когато напускаш полицейско управление и отиваш да работиш в друг град, пак в полицията, си длъжен да предадеш служебното си оръжие. На ново място ти дават револвер и две пачки с патрони. В чекмеджето на бюрото ѝ намерих две неразпечатани пачки.

Настъпи кратко мълчание.

— Радвам се, че вече е здрава — отбеляза Беате и погали бебето по косата.

— Да — разсеяно кимна Хари и си припомни как мина срещата му с Катрине.

Наистина изглеждаше по-добре. Живееше при майка си в Берген. Когато той пристигна, тя тъкмо излизаше от банята след дълъг сутрешен крос. Майка ѝ поднесе чай, а Катрине, все още с мокра коса и зачервени бузи, му разказа как разследването на баща ѝ се превърнало в идея фикс за нея. Помоли Хари за прошка, задето го въвлякла в случая. В погледа ѝ обаче не се четеше и капка съжаление.

— Според психиатъра ми реагирам малко по-бурно от повечето хора — засмя се тя и сви рамене. — Но вече го преодолях. Тази мания ме преследва от детските ми години. Сега обаче името му най-сетне е чисто и мога да продължа напред.

— С разчистване на бумацина в Отдела за борба с порока?

— Все отнякъде трябва да се почне. Щом дори висши държавници се осмеляват да се завърнат в политиката, защо да не опитам и аз?

Погледът ѝ се плъзна през прозореца, над фиорда, към Финьой. Хари си тръгна със съзнанието, че получените рани никога не заздравяват.

Погледна ръката си. Ауне се бе оказал прав: ако всяко бебе е съвършеното чудо, значи животът представлява безкраен процес на деградация.

На вратата се изкашля медицинска сестра:

— Време е за инжекции, Ауне.

— О, пощадете ме поне веднъж, сестро.

— Тук пощада няма.

— Сестро, я ми кажете — въздъхна Ауне — кое е по-лошо: да отнемеш живота на човек, който иска да живее, или да отнемеш смъртта на човек, който иска да умре?

Беате, сестрата и Столе се разсмяха и не забелязаха как Хари потръпна.

Той мина по стръмните склонове към езерото Согн. Там нямаше много хора, само обичайните посетители: туристи, тръгнали на неделен поход около езерото.

Ракул го чакаше на бариерата.

Прегърнаха се и тръгнаха мълчаливо. Въздухът беше мразовит, а слънцето грееше вяло от бледосиньото небе. Под подметките им хрущяха сухи листа.

— Напоследък ходя насън — призна Хари.

— Ами?

— Да. Подозирам, че го правя от известно време.

— Не е лесно непрекъснато да живееш в реалността — кимна Ракул.

— Не, не — поклати глава Хари. — Ходя насън в буквалния смисъл на думата. Нощем снова из апартамента. Кой знае какви ги върша.

— И как разбра?

— През нощта, след като ме изписаха от болницата, се събудих в кухнята, където имаше мокри следи. Установих, че съм чисто гол, обут в гумените ми ботуши. Държах чук в ръка.

Ракул се усмихна и сведе поглед. Ускори крачка, за да не изостава.

— След като забременях с Олег, и аз ходех насън известно време.

— Според Ауне в зряла възраст сомнамбулизмът е симптом на повишен стрес.

Спряха се до водата. Над сивата повърхност прелетяха двойка лебеди.

— Още когато разбрах, че съм бременна, знаех кой е бащата на Олег. Но неговата приятелка беше забременяла преди мен.

Хари вдиша дълбоко студения въздух. Той прободе дробовете му. Имаше вкус на зима. Затвори очи и се обърна срещу слънцето.

— След като разбрах, че той вече е взел решение и се е върнал в Осло, имах две възможности: да осигуря на детето ми баща в Москва, който ще го обича и ще го гледа като свое — поне докато си мисли, че то наистина е негово — или да го отгледам без баща. Второто ми се струваше абсурдно. Знаеш какво е мнението ми за лъжците. Ако преди това някой ми бе казал, че аз — точно аз — ще изградя живота си върху лъжа, щях да се закълна в обратното. На младини човек възприема живота много лековато, защото не знае колко трудни избори му предстоят. Ако мислех само за себе си, щях да взема решение много по-лесно. Но бях длъжна да се съобразя и с други хора. От една страна, щях да разбия сърцето на Фьодор и да обидя семейството му, а, от друга, да съсипя връзката на другия. Мислех и за Олег. Да, преди всичко се боях за неговото бъдеще.

— Разбирам те.

— Не. Едва ли разбираш защо ти признавам това чак сега. Нямах причина да премълчавам истината пред теб. Сигурно мислиш, че съм искала да се представя в по-добра светлина.

— Не — поклати глава Хари. — Не мисля така.

Тя наклони глава към рамото му.

— Дали е вярно онова, което се говори за лебедите? — попита тя. — Че са верни един на друг, докато смъртта ги раздели?

— Според мен просто спазват обещанията си — отвърна Хари.

— И какви обещания дават лебедите?

— Никакви, предполагам.

— Значи говориш не за тях, а за себе си? Повече те харесвах, когато нарушаваше дадените обещания.

— Искаш ли пак да ти обещаю нещо?

Тя поклати глава.

Тръгнаха и тя мушна ръка в неговата.

— Иска ми се да можеше да започнем отначало — въздъхна тя.
— Сякаш нищо не се е случило.

— Знам.

— Но знаеш също, че няма да се получи.

Макар Ракел да се опита думите ѝ да прозвучат като твърдение, Хари долови скритата леко въпросителна нотка.

— Мисля да попътувам — каза той.

— Нима? Къде?

— Не знам. Не ме търси. Особено в Северна Африка.

— Северна Африка?

— Реплика на Марти Фелдман от един филм. Иска да избяга, но и да остане.

— Разбирам.

Над тях мина сянка и продължи по сиво-жълтата, обезцветена почва в гората. Двамата вдигнаха очи. Един от лебедите бе отлетял.

— И какво става във филма? — поинтересува се Ракел. — Намериха ли се?

— Да, разбира се.

— Кога ще се върнеш?

— Никога. Никога няма да се върна.

В студеното мазе на сграда в квартал „Тъйен“ двама угрижени представители на жилищната управа гледаха мъж в защитен гащеризон и с необичайно дебели стъкла на очилата. Докато говореше, от устата му излизаше пара, подобна на вар:

— Точно това е характерната особеност на плесенните гъби. Човек много рядко съзира признаци за присъствието им.

Той направи пауза и притисна средния си пръст до кичура коса, падащ върху челото му.

— Но те се спотайват в жилището му.

[1] В Норвегия доживотна присъда всъщност представлява лишаване от свобода максимално за 21 години. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.